

โครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากเงินฝากค่าใช้จ่ายเก็บภาษีท้องถิ่น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย

เรื่อง การศึกษาแนวโน้มนโยบายจัดเก็บภาษี สินทรัพย์ดิจิทัลที่เหมาะสมกับประเทศไทย

โครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากเงินฝากค่าใช้จ่ายเก็บภาษีท้องถิ่น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

คณะผู้วิจัย

นายสมชาย บุญยรัตพันธุ์

นายณัฐนันท์ จันทร์ประทีปฉาย

นางสาวอภิญญา พนาพิทักษ์

นางสาวศรสวรรค์ ไส้ละม้าย

นางสาวกษนิกา ภูมิฤทธิกุล

รายงานฉบับสมบูรณ์

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ	7
บทสรุปผู้บริหาร	8
Executive Summary	12
บทที่ 1.....	16
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	16
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	19
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	19
1.4 ระเบียบวิธีวิจัย.....	19
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	20
1.6 องค์ประกอบงานวิจัย	20
บทที่ 2.....	21
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
2.1 สินทรัพย์ดิจิทัลถูกสร้างขึ้นอย่างไร.....	21
2.2 นิยามของสินทรัพย์ดิจิทัล.....	23
2.3 ประเภทของสินทรัพย์ดิจิทัล และการนำสินทรัพย์ดิจิทัลไปใช้.....	26
2.4 แนวโน้มของสินทรัพย์ดิจิทัลในอนาคต.....	31
2.5 ความสำคัญในการศึกษาพฤติกรรมผู้เสียภาษี (Taxpayer Behavior) และการปฏิบัติ ตามกฎหมาย ภาษี (Tax Compliance)	32
2.6 นิยามของสินทรัพย์ดิจิทัลพฤติกรรมผู้เสียภาษี (Taxpayer Behavior).....	34
2.7 การปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Compliance)	34
บทที่ 3.....	37
ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและกฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัล	37
3.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	37
3.2 ภาษีมูลค่าเพิ่ม	43
3.3 ภาษีธุรกิจเฉพาะ	52
3.4 การเสียภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลและการบรรเทาภาระภาษี	53
3.5 การคำนวณภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล.....	56

บทที่ 4.....	61
กรณีศึกษาการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในต่างประเทศ.....	61
4.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา	61
4.2 ประเทศเยอรมนี.....	67
4.3 ประเทศญี่ปุ่น	69
4.4 ประเทศสิงคโปร์	72
4.5 ประเทศอินเดีย	75
4.6 สรุปแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในต่างประเทศ	77
4.7 กรอบ Crypto-Asset Reporting Framework: CARF.....	79
บทที่ 5.....	81
การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview).....	81
5.1 หลักในการเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อการสัมภาษณ์จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง	81
5.2 การออกแบบคำถามสำหรับการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก.....	82
5.3 รายงานการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก.....	85
5.4 สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง	95
บทที่ 6.....	97
6.1 การจัดเก็บภาษีคริปโทเคอร์เรนซี	97
6.2 การจัดเก็บภาษีสำหรับโทเคนดิจิทัล	103
บทที่ 7.....	107
บทสรุปและข้อเสนอแนะทางนโยบาย ในการปรับปรุงนโยบายจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลที่เหมาะสมกับประเทศไทย	107
7.1 บทสรุป	107
7.2 ข้อเสนอแนะ	108
7.3 ข้อจำกัดในการศึกษาและข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต	109
บรรณานุกรม.....	110
ภาคผนวก ก.....	115
อภิธานศัพท์.....	115
ภาคผนวก ข.....	117

ภาคผนวก ค.....	119
ภาคผนวก ง	120

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2-1 เปรียบเทียบนิยามของสินทรัพย์ดิจิทัล การบังคับใช้ และรูปแบบของภาษีที่จัดเก็บ ของต่างประเทศ	24
ตารางที่ 2-2 เปรียบเทียบระหว่างกฎหมายไทยกับ สหรัฐอเมริกา USC § 78c(a)(10) พรบ. หลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535.....	28
ตารางที่ 3-1 เงินได้พึงประเมินของบุคคลที่โสดและสมรส.....	37
ตารางที่ 3-2 การหักค่าใช้จ่ายของประเภทเงินได้แต่ละประเภท	41
ตารางที่ 3-3 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย	42
ตารางที่ 3-4 รายละเอียดการยื่นภาษีมูลค่าเพิ่ม.....	51
ตารางที่ 3-5 อัตราภาษีธุรกิจเฉพาะ.....	52
ตารางที่ 3-6 การจัดเก็บภาษีจากสินทรัพย์ดิจิทัลตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19)	53
ตารางที่ 3-7 รายละเอียดการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลและการบรรเทาภาระภาษี	55
ตารางที่ 3-8 สรุปวิธีการคำนวณภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล ทั้ง 5 กรณี.....	59
ตารางที่ 4-1 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยสหรัฐอเมริกาในปีภาษี 2566	62
ตารางที่ 4-2 อัตราภาษีสำหรับกรณีถือสินทรัพย์ระยะยาว (Long-Term Capital Tax Rates) ของประเทศ สหรัฐอเมริกาในปี 2565	63
ตารางที่ 4-3 ตัวอย่างการคำนวณต้นทุนด้วยวิธี First-in, First-out (FIFO).....	64
ตารางที่ 4-4 ตัวอย่างการคำนวณต้นทุนด้วยวิธี Highest-in, First-out (HIFO).....	65
ตารางที่ 4-5 สรุปนโยบายการจัดเก็บ Sales Tax สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศสหรัฐอเมริกา จำแนก เป็นรายรัฐ.....	66
ตารางที่ 4-6 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยในปีภาษี 2566.....	67
ตารางที่ 4-7 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยในปี 2565	70
ตารางที่ 4-8 อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยสำหรับเงินได้จากการลงทุน.....	71
ตารางที่ 4-9 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผู้มีถิ่นฐานในประเทศสิงคโปร์.....	73
ตารางที่ 4-10 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผู้ไม่มีถิ่นฐานในประเทศสิงคโปร์ (Non-Resident).....	73

ตารางที่ 4-11 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศอินเดีย	75
ตารางที่ 4-12 อัตราค่าธรรมเนียม (Surcharge) สำหรับผู้มีเงินได้สุทธิมากกว่า 5 ล้านบาทขึ้นไป	76
ตารางที่ 4-13 ประเภทกิจกรรมสินทรัพย์ดิจิทัลที่เข้าข่ายต้องเสียภาษีเงินได้ในประเทศอินเดีย.....	77
ตารางที่ 4-14 สรุปแนวทางการจัดเก็บภาษีดิจิทัลในต่างประเทศ	78
ตารางที่ 6-1 เปรียบเทียบการวิเคราะห์ทางเลือกนโยบายการจัดเก็บภาษีคริปโทเคอร์เรนซี.....	98
ตารางที่ 6-2 ตารางเปรียบเทียบการวิเคราะห์ทางเลือกนโยบายการจัดเก็บ WHT	105

สารบัญภาพ

แผนภาพที่ 1-1 แสดงการพัฒนาการทางกฎหมายและราคา <i>Bitcoin coin</i> ในอดีต.....	17
แผนภาพที่ 3-1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล.....	60
แผนภาพที่ 6-1 ภาระภาษี (Tax Events) กรณีการซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซี	98
แผนภาพที่ 6-2 ภาระภาษี (Tax events) กรณีโทเคนดิจิทัล	104

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวนโยบายจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลที่เหมาะสมกับประเทศไทย ซึ่งเป็นงานวิจัยของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับข้อมูลและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์จากผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งกรมสรรพากร สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สมาคมสินทรัพย์ดิจิทัล สมาคมฟินเทคประเทศไทย ผู้ประกอบการ ICO portal ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย และนักลงทุนในวงการสินทรัพย์ดิจิทัล เป็นอย่างยิ่ง

คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง คุณสุมาลี สติชัยเจริญ รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง คุณกาญจนา ตั้งปกรณ์ ผู้อำนวยการกองนโยบายภาษี คุณศุภนันท์ ชุ่มใจ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายภาษี และคุณเอม เจริญทองตระกูล ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาโครงสร้างระบบภาษี ที่ปรึกษาโครงการวิจัยที่สนับสนุน และให้ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการและเชิงนโยบายที่เป็นรูปธรรมแก่คณะผู้วิจัยเพื่อเสนอแนะนโยบายที่มุ่งหวังให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวงการสินทรัพย์ดิจิทัลให้มีความเป็นธรรมและแข่งขันได้ในระดับสากล

ขอขอบคุณคณะกรรมการกำกับและพิจารณาตรวจรับงานวิจัยทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงให้ผลงานวิจัยมีคุณภาพและมีความครบถ้วนสมบูรณ์สำเร็จได้ด้วยดี

ท้ายที่สุด คณะผู้วิจัยขอขอบคุณกระทรวงการคลังที่ได้เล็งเห็นความสำคัญของโครงการวิจัยนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เสนอแนะนโยบายของรัฐ นักวิชาการ และผู้สนใจต่อไป

คณะผู้วิจัย

กันยายน 2566

บทสรุปผู้บริหาร

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา สินทรัพย์ดิจิทัลได้มีการเติบโตอย่างก้าวกระโดด รวมถึงได้มีการพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ทั้งเป็นโอกาสในการระดมทุน ผ่านการเสนอขายโทเคนดิจิทัล (Initial Coin Offering: ICO) และเป็นโอกาสสำหรับนักลงทุนในการใช้เป็นช่องทางในการลงทุน และช่องทางในการทำธุรกรรมทางการเงินรูปแบบใหม่ ถึงแม้สินทรัพย์ดิจิทัลสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในแง่ของการลงทุนและอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมในรูปแบบใหม่ ๆ ได้ อย่างไรก็ตาม การลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลยังมีความเสี่ยงสูง เนื่องจากมีราคาที่ผันผวน ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (สำนักงาน ก.ล.ต.) จึงได้มีการออกพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 (พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ) ซึ่งได้บังคับใช้เมื่อ 14 พฤษภาคม 2561 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับและควบคุมการออกและเสนอขายโทเคนดิจิทัลและการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล

ทั้งนี้ พ.ร.ก.สินทรัพย์ดิจิทัลฯ ได้มีการแบ่งสินทรัพย์ดิจิทัลออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. คริปโทเคอร์เรนซี หรือหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกสร้างเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้า บริการ สิทธิอื่นใด หรือแลกเปลี่ยนระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัล
2. โทเคนดิจิทัล ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่
  - 2.1 โทเคนดิจิทัลเพื่อการลงทุน (Investment Token) หรือหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกสร้างเพื่อกำหนดสิทธิของบุคคลในการเข้าร่วมลงทุนในโครงการหรือกิจการใด ๆ
  - 2.2 โทเคนดิจิทัลเพื่อการใช้ประโยชน์ (Utility Token) หรือหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกสร้างเพื่อกำหนดสิทธิในการได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการหรือสิทธิอื่นใดที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งแบ่งตามความพร้อมของสิทธิในการแลกหรือใช้บริการตามที่กำหนดได้เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ (1) Utility Token พร้อมใช้ ซึ่งเป็นเหรียญที่ผู้ถือสามารถใช้สิทธิแลกหรือใช้บริการตามที่กำหนดได้ทันที ตั้งแต่วันที่เสนอขายครั้งแรก และ (2) Utility Token ไม่พร้อมใช้ ซึ่งเป็นเหรียญที่ผู้ถือไม่สามารถใช้สิทธิแลกหรือใช้บริการตามที่กำหนดได้ทันที แต่ต้องรอใช้สิทธิในอนาคต

นอกจากนี้ พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ ได้มีการแบ่งประเภทธุรกิจซึ่งเกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (Exchange) นายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (Broker) ผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัล (Dealer) และกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ก.ล.ต.

ในช่วงเวลาเดียวกัน กระทรวงการคลัง โดยกรมสรรพากรได้มีการออกพระราชกำหนด แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 เพื่อจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล โดยกำหนดให้ (1) เงินส่วนแบ่งของกำไร หรือผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือครอบครองโทเคนดิจิทัล และ (2) ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัล ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งมีราคา เป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน (Capital Gain) เป็น (ซ) และ (ณ) ของ (4) ในมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร ตามลำดับ อีกทั้งได้มีการกำหนดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ซ) และ (ณ) เป็นร้อยละ 15 นอกจากนี้ กรมสรรพากรได้มีการตีความสินทรัพย์ดิจิทัลว่า

เข้าข่ายเป็นบริการประเภทหนึ่ง และผู้มีรายได้จากการขายสินทรัพย์ดิจิทัลเกินกว่า 1.8 ล้านบาทต่อปี ต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มด้วย

อย่างไรก็ดี ถึงแม้กระทรวงการคลังจะมีการแก้กฎหมายเพื่อรองรับการจัดเก็บภาษีจากเงินได้จากสินทรัพย์ดิจิทัล การจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลยังมีความไม่ชัดเจนหลายประการ และเป็นเรื่องซับซ้อนสำหรับนักลงทุนในเชิงปฏิบัติ ทั้งในประเด็นหลักเกณฑ์การคำนวณ Capital Gains Tax ที่ยุ่งยากสำหรับนักลงทุนที่มีหน้าที่ต้องรวบรวมข้อมูลธุรกรรมของตนเอง ประเด็นการจัดเก็บภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ซึ่งไม่สามารถทำได้จริงในทางปฏิบัติ เนื่องจากการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลส่วนใหญ่เป็นการซื้อขายระหว่างบุคคลธรรมดา ซึ่งบุคคลธรรมดาไม่สามารถหักภาษี ณ ที่จ่ายได้ นอกจากนี้ ภาษีที่จัดเก็บได้ยังไม่สามารถอำนวยรายได้ให้กับภาครัฐเท่าที่ควร ซึ่งภายหลัง กรมสรรพากรได้มีการออกแนวทางผ่อนปรนการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลรวมทั้งสิ้น 3 แนวทาง ได้แก่ (1) ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับธุรกรรมที่กระทำผ่าน Exchange ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2565 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2566 พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 744) พ.ศ. 2564 (2) กำหนดให้นักลงทุนที่ลงทุนใน Exchange ที่อยู่ภายใต้การกำกับของสำนักงาน ก.ล.ต. สามารถนำผลขาดทุนมาหักลบกับกำไรได้ในปีภาษีเดียวกัน ตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 เป็นต้นไป ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 380 (พ.ศ. 2565) (3) สำหรับธุรกรรมการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลระหว่างบุคคลที่กระทำผ่าน Exchange ที่อยู่ภายใต้การกำกับของสำนักงาน ก.ล.ต. ได้รับการผ่อนปรนให้ไม่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย เนื่องจาก ไม่สามารถระบุตัวตนผู้รับเงินและไม่ทราบจำนวนเงินได้ที่ต้องหัก ณ ที่จ่าย

เพื่อให้การศึกษาแนวนโยบายภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลที่เหมาะสมกับประเทศไทยมีความครบถ้วน คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลทั้งของประเทศไทย และต่างประเทศ จำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเยอรมนี ประเทศญี่ปุ่น ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดีย โดยจากการศึกษา พบว่า ทุกประเทศ ยกเว้นประเทศสิงคโปร์ ใช้วิธีการเก็บภาษีจากสินทรัพย์ดิจิทัลด้วย Capital Gains Tax โดยแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลของแต่ละประเทศสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดให้กำไรที่ได้รับจากสินทรัพย์ดิจิทัลต้องนำมารวมในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10 ถึงร้อยละ 37 อย่างไรก็ดี หากเป็นสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีการถือครองในระยะเวลามากกว่า 1 ปีขึ้นไป ก่อนที่จะขาย อัตราภาษีที่เสียจะต่ำกว่า โดยอยู่ที่อัตราร้อยละ 0 – 20
2. ประเทศเยอรมนี กำหนดให้นักลงทุนที่มีกำไรจากการขายสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีการถือครองในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ต้องนำกำไรในส่วนที่มากกว่า 600 ยูโร ต่อปี มารวมในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตราที่ร้อยละ 0 ถึงร้อยละ 45 อย่างไรก็ดี หากเป็นสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีการถือครองในระยะเวลา มากกว่า 1 ปีขึ้นไป จะได้รับการยกเว้นภาษีทั้งหมด
3. ประเทศญี่ปุ่น กำหนดให้นักลงทุนต้องนำกำไรจากการขายสินทรัพย์ดิจิทัลมารวมคำนวณกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งมีอัตราสูงสุดที่ร้อยละ 55 เมื่อรวมกับภาษีท้องถิ่น
4. ประเทศอินเดีย กำหนดให้นักลงทุนต้องนำกำไรจากการขายสินทรัพย์ดิจิทัลมาเสียภาษีในอัตรากว่าที่ร้อยละ 30 และกำหนดให้ Exchange มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย ร้อยละ 1 ของมูลค่าสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีการแลกเปลี่ยนในธุรกรรมนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นธุรกรรมที่ก่อให้เกิดผลกำไรหรือขาดทุน

เพื่อให้คณะผู้วิจัยสามารถเข้าใจถึงปัญหาจากแนวทางของการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลของประเทศ ไทยในปัจจุบัน คณะผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย รวมทั้งสิ้น 5 กลุ่ม ประกอบด้วย (1) กลุ่มนักลงทุน (2) กลุ่มผู้ประกอบการ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการตัวกลางในการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (Exchange Broker และ Dealer) และกลุ่มผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ICO (3) หน่วยงานกำกับและควบคุมสินทรัพย์ดิจิทัล หรือสำนักงาน ก.ล.ต. (4) หน่วยงานจัดเก็บภาษี หรือกรมสรรพากร และ (5) กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรม โดยผลการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. นักลงทุนบางกลุ่มเห็นว่าภาครัฐควรเปลี่ยนแนวทางการจัดเก็บภาษีจาก Capital Gains Tax ในปัจจุบัน เป็น Transaction Tax โดยนักลงทุน มองว่า การเสียภาษีที่เกิดจากการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล ควรเป็นเรื่องง่ายสำหรับนักลงทุนมากที่สุด และนักลงทุนไม่ควรมีภาระในการคำนวณกำไรเพื่อเสียภาษีอีก จึงสมควรจัดเก็บภาษีในรูปแบบ Transaction Tax เนื่องจากแพลตฟอร์มตัวกลางสามารถเป็นตัวแทน ในการจัดเก็บภาษีให้กับนักลงทุนได้เลย อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการกลุ่มตัวกลางในการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล เห็นว่า การจัดเก็บภาษีด้วย Transaction Tax จะเป็นการเพิ่มต้นทุนสำหรับการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล ในแพลตฟอร์มของประเทศไทย และจะส่งผลให้นักลงทุนบางส่วนหันไปลงทุนในแพลตฟอร์มของต่างประเทศแทน

2. ผู้ประกอบการประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ Exchange ซึ่งประกอบด้วย Digital Asset Fund Manager และ Broker ความเห็นตรงกันว่า ปัจจุบันมาตรการภาษีที่กรมสรรพากรมีให้กับผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล แต่ละรายยังมีความไม่เท่าเทียมกัน เช่น (1) กฎกระทรวง (ฉบับที่ 380) พ.ศ. 2565 อนุโลมให้นักลงทุนสามารถ นำผลขาดทุนมาหักลบกับกำไรในปีภาษีเดียวกันได้ แต่เงื่อนไขนี้จะเข้าเฉพาะ Exchange ที่อยู่ภายใต้การกำกับ ของสำนักงาน ก.ล.ต. เท่านั้น แต่ไม่ครอบคลุมสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทอื่น ๆ ได้แก่ Digital Asset Fund Manager Broker และ Dealer (2) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่า ด้วยการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 744) พ.ศ. 2564 ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการโอนสินทรัพย์ดิจิทัลที่ กระทำใน Exchange ที่ได้รับใบอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. เท่านั้น แต่ไม่ครอบคลุมถึง ผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทอื่น ๆ เช่นเดียวกัน

3. ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ICO รวมถึงสำนักงาน ก.ล.ต. มีความเห็นตรงกันว่า การจัดเก็บภาษีสำหรับ Investment Token ควรมีความเท่าเทียมกับการจัดเก็บภาษี สำหรับหลักทรัพย์ กล่าวคือ ภาษีหัก ณ ที่จ่ายสำหรับผลประโยชน์ที่ได้จากการถือครอง Investment Token ไม่ควรต้องนำมารวมคำนวณในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอีก (เป็น Final Tax)

ดังนั้น เพื่อเป็นการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นข้างต้น คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ ทางเลือกนโยบายผ่านการพิจารณาความเหมาะสมของนโยบายใน 4 มิติ ได้แก่ (1) ความเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษี (2) การอำนวยความสะดวกให้แก่ภาครัฐ (3) ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและต้นทุนในปฏิบัติตามกฎหมายภาษี และ (4) ความเป็นไปได้ในทางนโยบายและแนวทางด้านกฎหมาย โดยข้อเสนอของคณะผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การจัดเก็บภาษีเงินได้ Capital Gain Tax เมื่อเปรียบเทียบกับ Transaction Tax เห็นว่าการจัดเก็บ Capital Gain Tax ในปัจจุบันมีความเหมาะสมกับสินทรัพย์ดิจิทัลในหลายมิติ ทั้งความเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษี

ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ความเป็นไปได้ทางกฎหมาย แม้ว่าการอำนวยความสะดวกให้ภาครัฐอาจมีความไม่แน่นอน แต่เป็นหลักที่นานาประเทศเลือกปฏิบัตินิยมมากกว่าการจำกัดเก็บโดย Transaction Tax อย่างไรก็ดี ผู้ประกอบการต้องมีการลงทุนในระบบเพื่อคำนวณหา Capital Gain ตามหน้าที่ที่รัฐกำหนดเพิ่ม ภาครัฐอาจสนับสนุนเพื่อให้ผู้ประกอบการ เนื่องจากในปัจจุบันไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ หากกำหนดให้มีการส่งข้อมูล อาจแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของมาตรา 3 สัตตรส แห่งประมวลรัษฎากร เพื่อกำหนดให้ตัวกลางเป็นผู้มีหน้าที่รายงาน และเพิ่มธุรกรรมเฉพาะที่ต้องรายงาน ทั้งนี้ ภาครัฐอาจสนับสนุนสิทธิประโยชน์ทางภาษี เช่น การให้หักค่าใช้จ่ายสำหรับการลงทุนในระบบการคำนวณภาษี เพื่อให้ผู้ประกอบการไม่ต้องแบกรับภาระจนเกินสมควร

2. การจัดเก็บภาษีสำหรับโทเคนดิจิทัล ในกรณีของ Investment Token และ Utility Token ไม่พร้อมใช้ เนื่องจากสินทรัพย์ดังกล่าวมีลักษณะในสาระสำคัญ (Substance) เช่นเดียวกับหลักทรัพย์ จึงเห็นควรกำหนดให้มีภาระภาษีให้ใกล้เคียงกันกับหลักทรัพย์ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม โดยเบื้องต้นเห็นว่าควรคำนวณภาษีเป็น Final Tax (เงินได้ที่มีการเสียภาษีครั้งสุดท้าย) โดยจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 48 แห่งประมวลรัษฎากร

3. ควรพิจารณาความเท่าเทียมของภาระภาษีของตัวกลางในกลุ่มผู้ประกอบการ Broker และ Dealer ให้มีภาระภาษีให้สามารถแข่งขันได้กับ Exchange รวมถึงควรพิจารณาให้เกิดความเท่าเทียมในการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการไทยกับผู้ประกอบการต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการเติบโตของสินทรัพย์ดิจิทัลของประเทศไทยอย่างยั่งยืน

Executive Summary

In recent years, digital assets have seen significant growth and development. They have opened up opportunities for raising funds through initial coin offerings (ICOs) and for people to use them as new channels for investing and conducting financial transactions. While digital assets present a host of opportunities, investing in them still remains highly risky due to their price volatility. As a result, the Securities and Exchange Commission of Thailand (SEC) issued an Emergency Decree on Digital Asset Businesses B.E. 2561 (2018) on May 14, 2018, in order to regulate the issuance of digital tokens and the operation of any businesses related to digital assets.

The Emergency Decree on Digital Asset Businesses B.E. 2561 (2018) has divided digital assets into two categories:

1. Cryptocurrencies: an electronic data unit created on an electronic system or network for the purpose of being used as a medium of exchange for the acquisition of goods, services or any other rights, or the exchange between digital assets.
2. Digital Tokens: an electronic data created on an electronic system or network for the purpose of specifying the right of a person to participate in an investment in any project or business (“Investment Tokens”) or for the purpose of specifying the right of a person to acquire specific goods, specific service, or any specific other right under an agreement between the issuer and the holder (“Utility Tokens”).
  - Utility Tokens can be further divided into two types: (i) ready-to-use utility tokens or digital tokens that the holder can use their right to redeem or use as specified immediately from the date of the first offering (ii) not-ready-to-use digital tokens or digital tokens with the underlying right to acquire specific goods or services, which cannot be utilized upon issuance but at a later date.

In addition, the Emergency Decree has divided digital asset businesses into four types: digital asset exchange, digital asset broker, digital asset dealer, and other businesses relating to digital assets as prescribed by the Minister under the recommendation of the SEC. During the same period, the Ministry of Finance, through the Revenue Department, issued an Emergency Decree Amending the Revenue Code (No.19) B.E. 2561 (2018) to collect personal income tax from individuals investing in digital assets. Under this Emergency Decree, (i) share of profits or other profits derived from the holding of digital tokens (ii) benefits gained, surplus to the investing amount from the transfer of digital assets (capital gains) are treated as assessable income under Section 40 (4) of the Revenue Code. Furthermore, this assessable income is subject to 15% withholding tax, and individuals who have an income from digital assets exceeding 1.8 million baht are required to register for value-added tax.

Despite the government's efforts to amend the laws to collect taxes from digital assets, the tax policy remained unclear and complex in many aspects. It posed practical challenges for investors, particularly the calculation of income subject to capital gains tax, as investors are responsible for collecting transaction data themselves. The withholding tax was also impractical, as most digital asset transactions occur between individuals (buyer and seller), in which the buyer is not able to withhold tax from the seller at the source. As a result, the tax collection was not able to contribute as much to the government's revenue as expected.

To tackle these challenges, the Thai Revenue Department later introduced three measures to ease the taxation of digital assets, including:

1. Value-added tax exemptions for transactions conducted through digital asset exchanges that are approved by the Thai SEC from May 1, 2022 to December 31, 2023 (Royal Decree No.744 B.E.2565 (2022)).
2. Any loss from digital asset trading can be offset against profits incurred in the same tax year if such trading is conducted through the digital asset exchanges approved by the SEC (Ministerial Regulation No. 380 B.E. 2565 (2022)).
3. Withholding tax exemptions for transactions on approved exchanges as it is impractical to identify the recipients and the exact amounts that need to be withheld at the source.

To ensure that our study of appropriate digital assets in Thailand is comprehensive, we, as the research team, studied the tax collection approaches for digital assets in Thailand as well as the approaches in five other countries, including the United States, Germany, Japan, Singapore, and India.

The study indicates that most countries, with the exception of Singapore, use capital gains tax to collect revenue from digital assets. The tax collection approaches for digital assets in each country can be summarized as follows:

1. United States: Profits from digital assets must be included in the personal income tax, which is subject to a range of tax rates varying from 10% to 37%. Notably, if the digital assets are held for more than one year before being sold, a reduced tax rate of 0% to 20% is applicable.
2. Germany: Investors who realize their profits from digital assets that are held for less than one year are required to declare gains exceeding 600 euros annually in their personal income tax. The tax rate varies from 0% to 45%. However, digital assets held for more than one year are exempt from tax.
3. Japan: Profits from digital assets must be included in the personal income tax, which is subject to a maximum of 55% tax rate when combined with the local inhabitant tax.

4. India: Investors must pay a flat tax of 30% on profits from the sale of digital assets. Exchanges are also required to withhold 1% of the value of digital assets exchanged in each transaction, regardless of whether the transaction results in a gain or loss.

To understand the problems with the current tax treatment of digital assets in Thailand, our research team conducted in-depth interviews with 5 stakeholder groups: investors, digital asset businesses, which can be divided into 2 subgroups: (i) Digital asset exchanges, brokers, and dealers (ii) ICO businesses, the Thai SEC, the Thai Revenue Department and other industry experts.

The results of the in-depth interviews can be summarized as follows:

1. Some investors argued for a shift from capital gains tax to transaction tax as their preferred tax treatment for digital assets. They believe that this shift would simplify tax compliance for investors, sparing them from the burden of calculating profits. With a transaction tax, the intermediary platform can collect taxes and submit them to the Revenue Department for investors. However, in our interview with the digital asset exchange, their representative expressed concerns that the transaction tax would increase the cost of investing in digital assets on Thai platforms, potentially driving investors to foreign platforms.
2. Businesses beyond exchanges, including digital asset fund managers and brokers, pointed out that the current tax treatment by the Revenue Department is unjust for various types of digital asset businesses. For example:
  - Ministerial Regulation No. 380 B.E. 2565 (2022) allows investors to offset losses against gains in the same tax year, but this is limited to exchanges that are approved by the SEC only and does not apply to other digital asset businesses like digital asset fund managers, brokers, and dealers.
  - Royal Decree No.744 B.E.2565 (2022) exempts digital asset transactions from value-added tax, but this is also limited to exchanges that are approved by the SEC, leaving other types of digital assets out.
3. Businesses, particularly ICO businesses, and the SEC agree that the tax treatment of investment tokens should be equal to that of securities. Specifically, investors should not be required to include their returns for personal income tax filing if the withholding tax has already been deducted (final tax).

In order to provide policy recommendations to the problems mentioned above, our research team used the policy analysis method to consider the appropriateness of policies in four dimensions, including (i) fairness to taxpayers, (ii) revenue generation for the government,

(iii) feasibility and cost of compliance with tax laws, and (iv) feasibility in terms of policy and legal guidelines. Our policy recommendations can be summarized as follows:

1. In comparison to transaction tax, we find the current capital gains tax system is more appropriate for digital assets in terms of fairness, feasibility, and legal compliance. While revenue generation for the government might be uncertain, it aligns with the approach adopted by many countries. To ensure compliance, businesses will need to invest in systems for calculating capital gains for investors. If reporting is mandated, we suggest amending Section 3 Septemdecim of the Revenue Code to include requirements for intermediary platforms to report specific transactions. Tax benefits, like deductions for the cost of implementing tax calculation systems, could be introduced to alleviate the burden on businesses.
2. For investment tokens and not-ready-to-use utility tokens, our research team finds that these assets share the fundamental characteristics of securities. Therefore, to ensure fairness for investors, investors should not be required to include their returns for personal income tax filing if the withholding tax has already been deducted (treated as final tax). This would require an amendment to Section 48 of the Revenue Code.
3. The government should consider equalizing the tax burden for intermediaries in the digital asset broker and dealer categories, enabling them to compete with exchanges. In addition, the competitiveness of Thai digital asset businesses with foreign businesses should be considered in order to promote the sustainable growth of the digital asset industry in Thailand.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงที่ผ่านมา สินทรัพย์ดิจิทัลได้รับความสนใจและความนิยมจากสาธารณะอย่างแพร่หลายเนื่องจากสินทรัพย์ดิจิทัลใช้ระบบเทคโนโลยีการประมวลผลแบบกระจายศูนย์ (Distributed Ledger Technology) ของเทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ใช้รูปแบบการบันทึกข้อมูลด้วยหลักการ Cryptography ร่วมกับกลไก Consensus โดยข้อมูลที่ถูกรับบันทึกนั้นจะทำการเปลี่ยนแปลงได้ยาก ช่วยเพิ่มความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลสำหรับผู้ใช้งาน¹ ประกอบกับราคาของสินทรัพย์ดิจิทัล โดยเฉพาะ Bitcoin (Bitcoin) มีราคาปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากประมาณ 400 ดอลลาร์สหรัฐในช่วงปี 2558 มาจนถึงใกล้เคียง 20,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อ 1 Bitcoin ในช่วงปี 2560² (แผนภาพที่ 1-1) ดังนั้น รัฐบาลจึงได้เล็งเห็นถึงแนวโน้มของสินทรัพย์ดิจิทัลที่จะมีการเติบโตอย่างรวดเร็วในอนาคต จึงได้มีการตราพระราชกำหนด การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 (พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ) เพื่อให้การประกอบกิจการเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลอยู่ภายใต้การกำกับและควบคุมที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดย พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ ได้มีการจำแนกสินทรัพย์ดิจิทัลออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ คริปโทเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) และโทเคนดิจิทัล (Digital Tokens) และมีการกำหนดว่าผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลต้องได้รับใบอนุญาตจากกระทรวงการคลังและมีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (สำนักงาน ก.ล.ต.) กำหนด ประเทศไทยมีผู้ได้รับใบอนุญาตศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset Exchange) จำนวน 9 ราย ใบอนุญาตนายหน้าสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset Broker) จำนวน 9 ราย ใบอนุญาตผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset Broker) จำนวน 2 ราย และ Initial Coins Offering (ICO) Portal จำนวน 7 ราย³

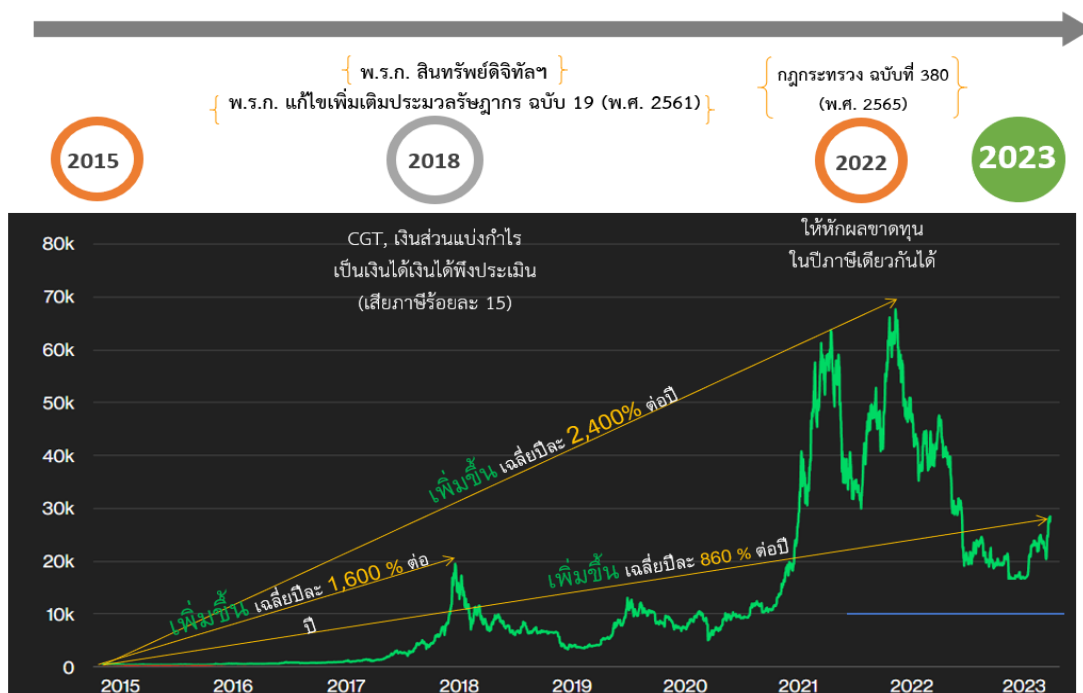
---

¹ โดยทั่วไปแล้ว DLT หรือ Distributed Ledger Technology เป็นเทคโนโลยีการจัดเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์ โดยข้อมูลจะถูกจัดเก็บเป็นสำเนาไว้บนเครื่องของทุกคนในเครือข่าย DLT มีโครงสร้างแบบ P2P network และใช้กลไก Distributed Consensus เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล เทคโนโลยี Cryptography ก็ถูกนำมาใช้เพื่อรักษาความปลอดภัยของข้อมูล Blockchain เป็นหนึ่งในประเภทของ DLT โดยข้อมูลจะถูกจัดเก็บเป็นบล็อก แต่ละบล็อกจะบรรจุข้อมูลธุรกรรมและข้อมูลการเข้ารหัสของบล็อกก่อนหน้า บล็อกทั้งหมดจะถูกเรียงต่อกันเป็นลูกโซ่ โดยข้อมูลในบล็อกไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากมีข้อมูลการเข้ารหัสของบล็อกก่อนหน้ายืนยัน

² ที่มา: <https://coinmarketcap.com/>

³ ที่มา: รายชื่อผู้ได้รับใบอนุญาต / ได้รับความเห็นชอบ สำนักงาน ก.ล.ต. <https://www.sec.or.th/digitalasset#list> ณ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2566

แผนภาพที่ 1-1 แสดงการพัฒนาการทางกฎหมายและราคา Bitcoin ในอดีต

ที่มา : ผู้วิจัยรวบรวม (2566)

เพื่อให้กระทรวงการคลังมีกรอบฐานอำนาจในการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล ตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ กระทรวงการคลังจึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากรโดยออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 ซึ่งมีการเพิ่มเติมประเภทเงินได้ที่ได้จากส่วนแบ่งของกำไรและเงินได้ที่เกิดจากที่ลงทุน (Capital Gain) ถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) แห่งประมวลรัษฎากรที่ต้องนำมาคำนวณภาษี โดยมาตรา 3 ของพระราชกำหนดดังกล่าวได้มีการเพิ่ม (1) เงินส่วนแบ่งของกำไร หรือผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือครอบครองโทเคนดิจิทัล และ (2) ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัล ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งมีราคา เป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน (Capital Gain) เป็น (ซ) และ (ณ) ของ (4) ในมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร ตามลำดับ และมาตรา 4 ได้มีการกำหนดอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายของเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ซ) และ (ณ) เป็นร้อยละ 15

ภายหลังปี 2561 กระแสของสินทรัพย์ดิจิทัลเติบโตอย่างก้าวกระโดดเนื่องจากราคาของ Bitcoin มีการเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจนมาถึงช่วงจุดสูงสุดในเดือนพฤศจิกายน 2564 ที่ 65,000 ดอลลาร์สหรัฐ ส่งผลให้ตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลนั้นมีนักลงทุนรายใหม่เข้ามาเป็นจำนวนมากและในเดือนพฤศจิกายน 2564 ซึ่งเป็นช่วงที่ Bitcoin มีราคาที่สูงเป็นประวัติการณ์ ตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศไทยมีมูลค่าการซื้อขายสูงถึง 2.53 แสนล้านบาท แบ่งเป็นมูลค่าจากบุคคลธรรมดาในประเทศ 198 พันล้านบาท บุคคลธรรมดาต่างประเทศ 40 พันล้านบาท และนิติบุคคลต่างประเทศ 15 พันล้านบาท และมีจำนวนบัญชีที่มีการซื้อขาย (Active Accounts) สูงถึง 683,000 บัญชี ซึ่งหากพิจารณาถึงประเภทนักลงทุน พบว่า จำนวนบัญชีที่มีนักลงทุนเป็นบุคคลธรรมดาในประเทศมีจำนวน 676,000 บัญชี หรือคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 99⁴

ในช่วงเวลาเดียวกัน สาธารณชนจึงมีความสนใจในส่วนการจัดเก็บภาษีในทางปฏิบัติมากขึ้นแต่ด้วยอุตสาหกรรมสินทรัพย์ดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มูลค่าของสินทรัพย์ดิจิทัลมีความผันผวนสูงมาก และไม่มีอัตราแลกเปลี่ยนกลาง อีกทั้งผู้ลงทุนยังสามารถมีรายได้จากการซื้อขาย ครอบครองสินทรัพย์ดิจิทัลได้จากหลายช่องทางและมีแนวโน้มว่าจะมีวิธีใหม่เรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นช่องทางกำไรจากการซื้อขายทั่วไป (Capital Gain) การขุดคริปโทเคอร์เรนซี (Mining) การได้รับคริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินรางวัลจากการร่วมกิจกรรม

⁴ ที่มา : รายงานสรุปภาวะตลาดสินทรัพย์ดิจิทัล รายสัปดาห์ สำนักงาน ก.ล.ต. <https://www.sec.or.th/TH/Pages/WeeklyReport.aspx>

(Air Drop) การได้รับผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากการถือครอง เช่น การนำสินทรัพย์ไปฝากในระบบเพื่อเพิ่มสภาพคล่อง และได้รับผลตอบแทน (Yield Farming) การนำสินทรัพย์ไปค้ำประกันเพื่อตรวจสอบธุรกรรมหรือความถูกต้องของ Node บนเครือข่าย (Staking) เป็นต้น ซึ่งเงินได้จากการนี้ดังกล่าวทั้งหมดเป็นเงินได้พึงประเมินที่ต้องนำมาคำนวณภาษีทั้งหมด ดังนั้น กรมสรรพากรจึงได้มีการหารือกับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงาน ก.ล.ต. และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นต้น รวมถึงได้มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นกับภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมประเด็นปัญหาในการปฏิบัติ รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดแนวทางคำนวณภาษีเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งต่อมาในเดือนมกราคม 2565 กรมสรรพากรจึงมีการออกคู่มือคำแนะนำการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมการจัดประเภทเงินได้ การคำนวณต้นทุนใช้วิธีมาตรฐานการบัญชีรับรอง และการวัดมูลค่าของสินทรัพย์ดิจิทัล

อย่างไรก็ดี การจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลยังเป็นเรื่องซับซ้อนในเชิงปฏิบัติ เนื่องจากสินทรัพย์ดิจิทัลอาศัยเทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) ซึ่งเป็นระบบกระจายศูนย์ ไม่มีตัวกลางในการรวบรวมข้อมูลเพื่อคำนวณต้นทุน กำไรสุทธิอย่างชัดเจน ทำให้เป็นภาระของนักลงทุนในการบันทึกข้อมูลการซื้อขายของตนเอง ก่อให้เกิดต้นทุนต่อผู้เสียภาษีอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผู้เสียภาษีเป็นบุคคลธรรมดาที่อาจไม่มีความรู้ในการบัญชีเท่าใดบุคคล คนส่วนใหญ่จึงเลือกที่จะไม่นำส่งรายได้ภาษีส่วนนี้ และในกรณีของภาษีหัก ณ ที่จ่าย การแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลในศูนย์ซื้อขายแต่ละฝ่ายมักไม่ทราบว่าอีกฝ่ายเป็นใคร ไม่ทราบว่ากำไรที่แน่นอนของผู้รับเงินเป็นเท่าไร ทำให้ไม่สามารถหักภาษี ณ ที่จ่ายได้ หรือในกรณีที่ผู้ลงทุนมีรายได้จากการขุดคริปโทเคอร์เรนซีโดยการใช้คอมพิวเตอร์ภายในที่พักอาศัยของตนเอง การจำแนกว่าค่าไฟฟ้า ดังกล่าวนั้นมาจากการขุดคริปโทเคอร์เรนซี หรือมาจากการใช้คอมพิวเตอร์ส่วนตัวอาจกระทำได้อย่างยาก ทำให้การหักค่าใช้จ่ายเพื่อคำนวณภาษีนั้นเป็นเรื่องยากเช่นเดียวกัน

จากประเด็นความซับซ้อนดังกล่าว ในช่วงเดือนมีนาคม 2565 กระทรวงการคลังจึงมีการออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 380 (พ.ศ. 2565) อนุโลมให้ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัล เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน เป็นจำนวนเท่ากับผลขาดทุนจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลที่เกิดขึ้นในปีภาษีเดียวกัน (Capital Gain) ซึ่งกระทำในศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 เป็นเงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ รวมถึงออกพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ (1) ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการโอนคริปโทเคอร์เรนซี หรือโทเคนดิจิทัลในศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลของประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2565 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2566 ตามพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 744) พ.ศ. 2565 และ (2) ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการโอนสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดย ธปท. ตามโครงการพัฒนาและทดสอบการใช้งานสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดย ธปท. สำหรับการใช้งานภาคประชาชน ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2565 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2566 ตามพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 745) พ.ศ. 2565

นอกจากประเด็นอุปสรรคในการคำนวณภาษีสำหรับนักลงทุนแล้ว ยังมีประเด็นด้านอื่น เช่น การอำนวยความสะดวกให้แก่รัฐ เนื่องจากราคาคริปโทเคอร์เรนซีมีความผันผวนสูง และหากพิจารณาจากกรณี Bitcoin ทำจุดสูงสุดในเดือนพฤศจิกายน 2564 ที่ 65,000 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาและปรับตัวต่ำลงมาที่ 15,000 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาในช่วงเวลาเดียวกันในปี 2565 ดังนั้น นักลงทุนที่ลงทุนในช่วงเวลาดังกล่าวจะประสบกับผลขาดทุน ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการจัดเก็บ Capital Gain นอกจากนี้ ยังมีประเด็นในเรื่อง

การตีความประเภทของสินทรัพย์ดิจิทัล เนื่องจากในปัจจุบันตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ตลอดเวลา ซึ่งอาจส่งผลให้ภาครัฐต้องมีการปรับปรุงแนวทางการตีความแต่ละผลิตภัณฑ์ ตลอดจนกำหนดนโยบายภาษีอากรที่เหมาะสม

ดังนั้น จากประเด็นที่กล่าวมาทั้งหมด ทำให้คณะผู้วิจัยสรุปได้ว่าแนวนโยบายจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในปัจจุบันอาจยังมีข้อจำกัดและความเหมาะสมในแง่การเป็นแหล่งรายได้ซึ่งเป็นการกิจหลักของกระทรวงการคลัง การศึกษานี้จึงจะมีการพิจารณาทบทวนโครงสร้างภาษีจากสินทรัพย์ดิจิทัลในปัจจุบันของประเทศไทย ศึกษาแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย โดยคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกให้แก่รัฐในทุกสถานะของตลาด ความง่าย และความเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษี

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

งานวิจัยนี้ทำเพื่อศึกษาแนวนโยบายจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลที่เหมาะสมกับประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1.2.1 เพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคของนโยบายจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลที่บังคับใช้อยู่ในประเทศไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะในกรณีของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งเป็นสัดส่วนของผู้ลงทุนสินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศไทยถึงร้อยละ 99

1.2.2 เพื่อศึกษาแนวคิด ความเป็นมา รูปแบบ วิธีการ และแนวทางการจัดเก็บภาษีเงินได้สินทรัพย์ดิจิทัลของต่างประเทศ

1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงนโยบายจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศไทย โดยคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกให้แก่รัฐในทุกสถานะของตลาด ความง่าย และความเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษี เพื่อให้การจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลมีแนวทางที่ชัดเจน

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้จะเสนอแนะแนวนโยบายจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลที่เหมาะสมกับประเทศไทย ซึ่งสินทรัพย์ดิจิทัลนี้จะครอบคลุมสินทรัพย์ดิจิทัล 2 ประเภท ได้แก่ คริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัลที่อยู่ภายใต้ พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โครงสร้างการจัดเก็บภาษีของประเทศไทยในปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นไปยังภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เนื่องจากบุคคลธรรมดาเป็นสัดส่วนของผู้ลงทุนสินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศไทยถึงร้อยละ 99 ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยมีการศึกษากรณีศึกษาจาก 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเยอรมนี ประเทศญี่ปุ่น ประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดีย ซึ่งเหตุผลของ 5 ประเทศมาจากการมีข้อมูลที่เพียงพอ และประเทศที่สามารถจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลได้เป็นอันดับต้นของโลก นอกจากนี้ มีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จำนวน 10 คน เนื่องจากการสัมภาษณ์แบบ In-Depth Interview เป็นวิธีที่ทำให้คณะผู้วิจัยสามารถได้ข้อมูลเชิงลึกจากภาคส่วนในอุตสาหกรรมมากที่สุด เนื่องจากความรู้เกี่ยวกับภาษีสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นความรู้เฉพาะทาง และต้องการข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มคนหลายภาคส่วน ทั้งนักลงทุน ผู้ประกอบการ หน่วยจัดเก็บภาษี (กรมสรรพากร) และหน่วยงานกำกับ

1.4 ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัยของงานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1.4.1 ศึกษากรอบแนวคิด จากเอกสารสิ่งพิมพ์ วารสาร บทความที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

1.4.2 ศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายทั้งประมวลรัษฎากร พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และมาตรการภาษีที่ผ่านการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล

1.4.3 รวบรวมข้อมูลการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.4.4 สำรวจความเห็นและภาระที่เกิดขึ้นกับบุคคลธรรมดาที่เป็นนักลงทุน ผู้ประกอบการ และกรมสรรพากรซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview)

1.4.5 สรุปและจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในแต่ละวิธีการ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบแนวทางในการกำหนดนโยบายการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของต่างประเทศเพื่อนำมาปรับใช้ในประเทศไทย

1.5.2 ผลการวิจัยนี้จะสามารถใช้เป็นข้อเสนอแนะทางในการกำหนดแนวนโยบายจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เหมาะสมกับประเทศไทย เพื่อปรับปรุงระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของไทยให้มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยมากขึ้น

1.6 องค์ประกอบงานวิจัย

รายงานการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 7 บท **บทที่ 1** บทนำ กล่าวถึงที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ในการศึกษา ขอบเขตการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย รวมถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย **บทที่ 2** ทบทวนแนวคิดและทฤษฎี วรรณกรรมหรืองานวิจัย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง **บทที่ 3** ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของไทยที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัล **บทที่ 4** กรณีศึกษาการจัดเก็บภาษีเงินได้ในต่างประเทศ **บทที่ 5** การสัมภาษณ์แบบ In-depth Interview **บทที่ 6** การวิเคราะห์และประมวลผล และ **บทที่ 7** บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการปรับปรุงแนวนโยบายจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เหมาะสมกับประเทศไทย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทนี้เป็นการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบในการวิเคราะห์ เนื่องจากสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีโครงสร้างตลาดที่ซับซ้อน นอกจากนี้สินทรัพย์ดิจิทัลยังมีความทับซ้อนกับตลาดทุนและตลาดเงินในบางประการ คณะผู้วิจัยจึงขอลำดับถึงความเป็นมาเพื่อให้เห็นภาพรวมโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการทบทวนและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลว่ามีความเป็นมา นิยามและการจัดประเภทอย่างไรทั้งในบริบทของโลกและบริบทของประเทศไทย ในส่วนที่สองเป็นการทบทวนและทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เสียภาษี (Taxpayer Behavior) และการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Compliance) ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการกำหนดรูปแบบภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลที่เหมาะสม

2.1 สินทรัพย์ดิจิทัลถูกสร้างขึ้นอย่างไร

สินทรัพย์ดิจิทัลที่เริ่มได้รับความสนใจและความนิยมจากสาธารณะอย่างแพร่หลายคือคริปโทเคอร์เรนซีที่ชื่อว่า Bitcoin ออกสู่สาธารณะในปี 2009 หลังจากนั้นก็มีคริปโทเคอร์เรนซีอื่น ๆ ทยอยออกสู่สาธารณะอย่างต่อเนื่อง ข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2566 พบว่า คริปโทเคอร์เรนซีที่ออกสู่สาธารณะมีทั้งสิ้นกว่า 10,000 รายการ อย่างไรก็ตาม Bitcoin ยังคงเป็นคริปโทเคอร์เรนซีที่ได้รับความนิยมสูงสุด โดยมีส่วนแบ่งตลาดอยู่ที่ประมาณร้อยละ 40 จากมูลค่าทั้งหมด (ข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2566 จากเว็บไซต์ Coinmarketcap.com) อย่างไรก็ตาม คริปโทเคอร์เรนซีเป็นเพียงสินทรัพย์หนึ่งของสินทรัพย์ดิจิทัล และยังมีสินทรัพย์ดิจิทัลอื่น ๆ ที่สร้างขึ้นจากเทคโนโลยีเดียวกันกับคริปโทเคอร์เรนซี ซึ่งมีการนำไปประยุกต์ใช้ในอีกหลายรูปแบบ

อย่างไรก็ดี เนื่องจากไม่เป็นที่แน่ชัดว่า Bitcoin ถูกสร้างขึ้นโดยผู้ใด ทราบเพียงว่า Bitcoin ถูกสร้างขึ้นบนเทคโนโลยีที่เรียกว่า “Distributed Ledger Technology (DLT)” ซึ่งเป็นการนำเทคโนโลยีบล็อกเชนมาประยุกต์ใช้ ซึ่ง DLT เป็นระบบประมวลผลที่มีรูปแบบกระจายศูนย์ โดยข้อมูลธุรกรรมบนระบบ DLT จะถูกจัดเก็บแบบกระจายตัวไปยังผู้ที่อยู่ในระบบทุกคน (Node) และมีการประทับเวลา (Timestamp) เพื่อให้การทำธุรกรรมมีความปลอดภัยจะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของธุรกรรม (Consensus) เรียกว่าการเข้ารหัส (Cryptography) ทำให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่มีการประทับเวลาในระบบแล้วไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือทำลายได้

กลไกการเข้ารหัสในปัจจุบันมี 3 กลไก ดังนี้ (1) Proof of Work (PoW) เป็นกลไกการตรวจสอบโดยการประมวลผลทางคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นกลไกการตรวจสอบที่มีมาก่อนการก่อตัวของ Bitcoin แนวคิดของ PoW เริ่มต้นในปี 1993 แต่ได้รับการตีพิมพ์และเผยแพร่อย่างเป็นทางการในปี 1999 คริปโทเคอร์เรนซีที่ใช้กลไกนี้ เช่น Bitcoin และ Ethereum ซึ่งนอกจาก PoW จะเป็นกลไกที่ไม่ต้องอาศัยตัวกลางแล้ว PoW ยังสามารถปกป้องสินทรัพย์ดิจิทัลจากภัยคุกคามไซเบอร์ อย่างเช่น การนำเหรียญที่ใช้แล้วมาทำธุรกรรมซ้ำ (Double-spending) ซึ่งเป็นพฤติกรรมผิดกฎหมาย หรือเทียบได้กับการพิมพ์ธนบัตรปลอม ซึ่ง PoW มีกลไกลายเซ็นดิจิทัล (Digital Signature) เพื่อกำกับการใช้เหรียญนั้น ๆ เพื่อไม่ให้เหรียญถูกนำไปใช้ซ้ำ (2) Proof of Stake (PoS) เป็นกลไกการวางสินทรัพย์ค้ำประกันเพื่อรับสิทธิ์ในการตรวจสอบธุรกรรม อย่างไรก็ตาม แม้ว่า PoS จะใช้พลังงานไฟฟ้าน้อยกว่า PoW อย่างมาก เนื่องจากไม่ต้องอาศัยการประมวลผลทางคณิตศาสตร์ แต่หากระบบใช้วิธีการเลือกผู้ตรวจสอบจากจำนวนสินทรัพย์ที่วางค้ำประกันไว้⁵ อาจทำให้เกิดปัญหาการรวม

---

⁵ กลไก Digital Signature เกิดจากการใช้เทคโนโลยี cryptography สร้างคู่กุญแจ Public Key และ Private Key ขึ้น เพื่อพิสูจน์ตัวตน ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับกลไก Consensus และไม่ว่าจะใช้กลไกใด เช่น Proof of Work (PoW), Proof of Stake (PoS), หรือ

ศูนย์อำนาจ ดังนั้น ระบบจึงกำหนดการป้องกันอื่น ๆ อย่างเช่น การจำกัดจำนวนครั้งที่สามารถเป็นผู้ตรวจสอบได้ติดต่อกัน หรือการจำกัดเพดานทรัพย์สินที่สามารถวางค้ำประกันได้ เป็นต้น และ (3) Proof of Authority (PoA) เป็นกลไกการใช้ “ชื่อเสียง” ของผู้ตรวจสอบธุรกรรม (Validator Node) เป็นตัวอ้างอิง ทั้งนี้ การจะเป็น Validator Node บน Blockchain ประเภทนี้ได้ จะต้องได้รับความเห็นชอบจาก Validator อื่น ๆ บนเครือข่าย

เนื่องจากกระบวนการตรวจสอบต้องอาศัยผู้ใช้งานในการร่วมตรวจสอบ ซึ่งในแต่ละรูปแบบจะมีเงื่อนไขที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ โดยทั่วไปแล้วกลไกการตรวจสอบแบบ PoW PoS และ PoA ผู้ตรวจสอบจะได้ผลตอบแทนจากการตรวจสอบเป็นเหรียญที่ทำการตรวจสอบธุรกรรม ซึ่งเรียกกระบวนการได้มาซึ่งเหรียญจากการร่วมตรวจสอบธุรกรรมนี้ว่าการขุดคริปโทเคอร์เรนซี (Mining)

กระบวนการขุดคริปโทเคอร์เรนซี โดยเฉพาะหากเป็นกลไก PoW จะมีต้นทุนพลังงานไฟฟ้าอยู่ในระดับสูง เนื่องจากกลไกการตรวจสอบ PoW จะเลือกให้ผู้ที่ประมวลผลสมการทางคณิตศาสตร์ที่มีความซับซ้อนได้เร็วที่สุด ซึ่งต้องอาศัยอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพสูงได้รับค่าตอบแทน โดยมีงานศึกษาพบว่าต้นทุนเฉลี่ยของ PoW อยู่ที่ประมาณ 5 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อธุรกรรม (Aste, 2016) นอกจากนี้ ยังพบข้อมูลว่าปริมาณการใช้ไฟฟ้าสำหรับกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับคริปโทเคอร์เรนซีอยู่ระหว่าง 120 ถึง 240 พันล้านกิโลวัตต์ ชั่วโมงต่อปี ซึ่งเป็นปริมาณที่เกินกว่าการใช้ไฟฟ้ารวมต่อปีของบางประเทศ เช่น อาร์เจนตินา ออสเตรเลีย หรือ เทียบเท่ากับร้อยละ 0.4 ถึง 0.9 ของการใช้ไฟฟ้าทั่วโลก (IEA, 2022) นอกจากนี้มีงานศึกษาผลกระทบเชิงสาเหตุ (Causal effects) ระหว่างราคาคริปโทเคอร์เรนซีกับปริมาณการใช้ไฟฟ้าพบว่า พฤติกรรมการทำธุรกรรมมีผลกระทบเชิงสาเหตุต่อการใช้ไฟฟ้าทั้งรายวันและระยะยาว ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Zhang et al., 2023; Georgoula et al., 2015; Hayes, 2017; Kjærland et al., 2018; Kristoufek, 2015)

หลายฝ่ายมีความกังวลใจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าในกระบวนการดังกล่าว มีงานศึกษาที่มีความพยายามหาวิธีการลดการใช้พลังงานในกระบวนการ PoW เรียกว่า Green-PoW ซึ่งเป็นการปรับกลไกและเงื่อนไขการได้รับสิทธิ์การขุดคริปโทเคอร์เรนซี เพื่อให้ผู้ได้รับสิทธิ์มีจำนวนน้อยลง โดยหลักการของ Green-PoW สามารถช่วยประหยัดพลังงานได้ถึงประมาณร้อยละ 50 ของกระบวนการเดิม (Lasla et al., 2022)

จากตัวอย่างงานศึกษาข้างต้น ทำให้ทราบต้นทุนโดยประมาณของกระบวนการขุดคริปโทเคอร์เรนซี อย่างไรก็ตามประเด็นเรื่องต้นทุนของกระบวนการขุดคริปโทเคอร์เรนซินั้นยังมีความซับซ้อน เนื่องจากกระบวนการขุดมีต้นทุนแฝงอื่น ๆ นอกเหนือจากค่าไฟฟ้า อย่างเช่น ค่าซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ ค่าเสื่อมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และค่าบริการอินเทอร์เน็ต เป็นต้น สำหรับประเทศไทย กรมสรรพากรได้จัดทำคู่มือคำแนะนำการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล และให้ผู้ขุดสามารถหักค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตามความจำเป็นและสมควร โดยผู้ขุดต้องเก็บเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดทำบัญชีต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงในปีภาษีนั้น ซึ่งมีความแตกต่างจากการขุดคริปโทเคอร์เรนซีในประเทศสหรัฐอเมริกา บางประการ โดยรายได้จากการขุดคริปโทเคอร์เรนซีในสหรัฐอเมริกาจะเสียภาษีแตกต่างกันขึ้นอยู่กับว่าการขุดนั้นเป็นการกระทำเพื่อมิได้วัตถุประสงค์ทางธุรกิจหรือเพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ โดยผู้ขุดสามารถพิสูจน์ว่าการขุดนั้นเป็นงานอดิเรกได้ หากว่าการขุดใช้คอมพิวเตอร์เพียงเครื่องเดียวและการขุดเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวโดยกรมสรรพากรสหรัฐอเมริกา (Internal Revenue Service : IRS) จะถือว่ากำไรจากการขุดเป็นเงินได้บุคคลธรรมดาประเภทรายได้อื่น และพิจารณาว่าการขุดในลักษณะนี้ไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่สามารถนำมาหักลดหย่อนได้

Proof of Authority (PoA) ก็สามารถใช้ Digital Signature ได้ นอกจากนี้ Ethereum เปลี่ยนจาก PoW เป็น PoS เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2565 Ethereum ได้เปลี่ยนจาก PoW เป็น PoS เรียบร้อยแล้ว

แต่หากการขุดคริปโทเคอร์เรนซีเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในทางค้าและใช้คอมพิวเตอร์หลายเครื่องสำหรับการขุดในเวลาเดียวกัน จะต้องรายงานรายได้จากการขายคริปโทเคอร์เรนซีที่ขุดได้ในแบบฟอร์มรายได้จากธุรกิจ (Business Form) ซึ่งจะต้องมีการจ่ายภาษีในหมวดผู้รับจ้างงานอิสระ⁶ (Self-employment Tax) ซึ่งอัตราปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ 15.3 ซึ่งเป็นภาษีที่จ่ายให้กับประกันสังคม (social security) และประกันสุขภาพผู้สูงอายุ (Medicare) ที่ผู้รับจ้างงานอิสระหรือผู้ที่ทำงานด้วยตัวเองจำเป็นต้องจ่ายในฐานะผู้ดำเนินธุรกิจ หากมีการยื่น Business form จะสามารถได้สิทธิการลดหย่อนภาษี โดยสามารถหักค่าใช้จ่ายในการทำธุรกิจได้บางส่วน

จากข้อมูลการสำรวจเกี่ยวกับการบริหารจัดการเก็บภาษีคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล โดยกรมสรรพากรประเทศไทยดำเนินการผ่านผู้ประกอบการ เช่น สมาคมสินทรัพย์ดิจิทัลไทยสมาคมผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลไทย เป็นต้น ณ เดือนมกราคม 2565 ซึ่งเป็นการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง 3,004 ราย พบว่า ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เคยมีเงินได้จากคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัล (ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 82 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด) ได้คริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลโดยวิธีการขุดคิดเป็นร้อยละ 10 ของการได้มาซึ่งคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลในทุกรูปแบบ

2.2 นิยามของสินทรัพย์ดิจิทัล

คำนิยามของสินทรัพย์ดิจิทัลมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่กำกับดูแลของประเทศนั้น ๆ โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund (IMF)) นิยามว่า “สินทรัพย์ที่มีการบันทึกการทำธุรกรรมอยู่บน DLT” (คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน Financial Action Task Force : FATF) นิยามว่า “มูลค่าที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัลที่สามารถซื้อ-ขาย ถ่ายโอน ใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนและใช้ในการลงทุนได้” ในขณะที่ธนาคารกลางสหภาพยุโรป (European Central Bank :ECB) นิยามว่า “สินทรัพย์ที่มีการบันทึกในรูปแบบดิจิทัล โดยไม่ได้แสดงถึงสิทธิ์ทางการเงิน (Financial claim) ความรับผิดชอบทางการเงิน (Financial liability) กรรมสิทธิ์ (proprietary right)” สอดคล้องกับกรมสรรพากรสหรัฐอเมริกา Internal Revenue Service (IRS) นิยามว่า สินทรัพย์ดิจิทัลไม่ใช่สกุลเงินที่แท้จริง เนื่องจากไม่ได้ออกโดยธนาคารกลางของรัฐบาลของประเทศนั้น ๆ สินทรัพย์ดิจิทัลที่มีมูลค่าเทียบเท่าเงินตราหรือทำหน้าที่แทนเงินตราเรียกว่า “สกุลเงินเสมือนที่แปลงสภาพได้” (Convertible Virtual Currency) โดยสามารถใช้ชำระสินค้าและบริการ รวมถึงการซื้อขายแบบดิจิทัลระหว่างผู้ใช้ รวมถึงแลกเปลี่ยนเป็นเงินตราหรือสินทรัพย์ดิจิทัลอื่นได้ แต่ไม่สามารถใช้ในการชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย (Legal Tender)

สำหรับประเทศไทยได้กำหนดคำนิยามไว้ตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ ว่า “คริปโทเคอร์เรนซี” หมายความว่า หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีความประสงค์ที่จะใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าบริการ หรือสิทธิอื่นใด หรือแลกเปลี่ยนระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัล และให้หมายความรวมถึงหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อื่นใดตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด และ “โทเคนดิจิทัล” หมายความว่า หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) กำหนดสิทธิของบุคคลในการเข้าร่วมลงทุนในโครงการหรือกิจการใด ๆ (2) กำหนดสิทธิในการได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการหรือสิทธิ

⁶ กรณีของประเทศสหรัฐอเมริกา ภาษีที่จ่ายให้กับประกันสังคม (Social Security) และประกันสุขภาพผู้สูงอายุ (Medicare) ที่ผู้รับจ้างงานอิสระหรือผู้ที่ทำงานด้วยตัวเองจำเป็นต้องจ่าย โดยทั่วไปถูกจ้างหรือพนักงานบริษัทต้องจ่ายเงินให้แก่ประกันสังคมและประกันสุขภาพกรณีสูงอายุ (ปีภาษี 2562 อัตราอยู่ที่ร้อยละ 6.2) ทั้งนี้จะถูกหัก ณ ที่จ่ายออกจากเงินเดือนหรือค่าจ้างที่ได้รับ แต่หากกรณีผู้ที่ทำงานแบบไม่มีนายจ้าง ไม่ได้รับเงินเดือน หรือเป็นเจ้าของบริษัทด้วยตัวเองนั้น ต้องจ่ายเงินในส่วนนี้ในอัตราที่สูงกว่า หรือคิดเป็น 2 เท่าของอัตราปกติ เพราะต้องรับผิดชอบทั้งส่วนที่นายจ้างต้องจ่ายและส่วนที่ลูกจ้างต้องจ่าย (ปีภาษี 2562 อยู่ที่อัตราร้อยละ 15.3 (อาจมากกว่าหากมีรายได้เกินกว่าที่กำหนด) ประกอบด้วยเงินประกันสังคม ร้อยละ 12.4 และประกันสุขภาพผู้สูงอายุ (Medicare) อีกร้อยละ 2.9)

อื่นใดที่เฉพาะเจาะจง ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในข้อตกลงระหว่างผู้ออกและผู้ถือ และให้หมายความรวมถึงหน่วยแสดงสิทธิอื่นตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

หากพิจารณาการให้นิยามสินทรัพย์ดิจิทัลของต่างประเทศ ตามตารางที่ 2-1 พบว่าประเทศส่วนใหญ่ นิยามว่าเป็นสินทรัพย์ (Asset) เช่น ออสเตรเลีย เยอรมนี ลักเซมเบิร์ก สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และสวิตเซอร์แลนด์ เป็นต้น ในขณะที่บางประเทศมีการนิยามว่าเป็นเครื่องมือทางการเงิน (Financial Instrument) เช่น อิตาลี เอสโตเนีย ญี่ปุ่น เป็นต้น โดยมีประเทศ เอลซัลวาดอร์เพียงประเทศเดียวที่นิยามว่า เป็นเงินที่ใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย (Legal Tender)

ตารางที่ 2-1 เปรียบเทียบนิยามของสินทรัพย์ดิจิทัล การบังคับใช้ และรูปแบบของภาษีที่จัดเก็บของต่างประเทศ

ประเทศ	นิยาม	Regulation Year	รูปแบบภาษีที่จัดเก็บ
ออสเตรเลีย	ทรัพย์สิน (Property)	2017	Capital gains tax หากถือครองน้อยกว่า 1 ปี หรือกำไรสะสมเกิน 600 ดอลลาร์ออสเตรเลีย
เยอรมนี	เงินส่วนบุคคล (Private money)	2013	- ไม่เสีย Capital Gain tax หากถือครองมากกว่า 1 ปี - หากถือครองน้อยกว่า 1 ปีจะเสีย Capital Gains Tax ในอัตราก้าวหน้า
สวิตเซอร์แลนด์	เงินตราต่างประเทศ (Foreign currency)	2015	ไม่เสีย Capital Gains Tax และไม่เสีย ภาษีการค้า (Sale Tax)
ลักเซมเบิร์ก	สื่อกลางในการชำระสินค้าและบริการ/สินทรัพย์ที่ไม่มีรูปร่าง (A means of payment goods and services/ intangible assets)	2019	ไม่มีภาษี
สหรัฐอเมริกา	สินทรัพย์หรือเงินตราจะพิจารณาโดยศาลเป็นรายกรณี (Asset or private Money determined by court on case-by-case basis)	2014	เสีย Capital Gain tax ไม่เสียภาษีการค้า

ประเทศ	นิยาม	Regulation Year	รูปแบบภาษีที่จัดเก็บ
อังกฤษ	เครื่องมือในการชำระราคา (Legal method of payment)	2014	เสีย Capital gains tax, ยกเว้นภาษีการบริโภค
สวีเดน	ทรัพย์สิน (Property)	2018	เสีย Capital Gains Tax
อิตาลี	เครื่องมือในการลงทุน (Investment Instruments)	2018	เสีย Capital Gains Tax
ฝรั่งเศส	ทรัพย์สินที่เคลื่อนที่ได้ (Moveable property)	2014	เสีย Capital Gains Tax
แคนาดา	สินค้าโภคภัณฑ์ (A commodity)	2014	Capital Gains Tax
เอสโตเนีย	การลงทุนและวิธีการชำระเงิน (An investment and a payment method)	2014	Capital Gains Tax and VAT
สิงคโปร์	สินค้าควบคุม (A regulated product)	2017	ไม่มีภาษี
ญี่ปุ่น	เครื่องมือทางกฎหมายสำหรับการชำระเงิน (Legal method of payment)	2017	เสีย Capital Gains Tax ยกเว้นภาษีการบริโภค
จีน	โภคภัณฑ์เสมือน (Virtual commodity)	2017	ไม่เสียภาษี
เอลซัลวาดอร์	เงินตราที่ชำระได้ตามกฎหมาย (Legal Tender)	2021	ไม่เสียภาษี

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย (2566)

โดยทั่วไปการเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล หน่วยงานจัดเก็บภาษีมักมองเกี่ยวกับสถานะของสินทรัพย์ดิจิทัลในแต่ละประเทศแตกต่างกัน เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา พิจารณาเป็นทรัพย์สิน (Property) ประเทศออสเตรเลีย พิจารณาว่า ไม่ใช่ทั้งเงินและเงินตราต่างประเทศ แต่เป็นทรัพย์สิน (Asset) สำหรับจุดความรับผิดชอบในการเสียภาษี (Tax Point) สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัลโดยทั่วไปแล้วจะประกอบด้วยการสร้าง (Creation) การเก็บรักษาและส่งผ่าน (Storage and Transfer) การแลกเปลี่ยน (Exchange) และการประเมิน (Evolution) สำหรับการสร้างหรือการขุด (Mining) โดยมีทั้งกรณีที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับโทเคนดิจิทัล เช่น ประเทศญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น หรืออาจจัดเก็บภาษีเมื่อนักขุด (Miner) จำหน่ายโทเคนดิจิทัลที่ได้รับมานั้น เช่น ประเทศฝรั่งเศส เดนมาร์ก โปแลนด์ และเอสโตเนีย เป็นต้น นอกจากนี้บางประเทศจะพิจารณาขึ้นอยู่กับลักษณะการได้มา หากดำเนินการธุรกิจการขุด เป็นปกติธุรกิจ จะต้องนำมูลค่าของสินทรัพย์ดิจิทัลนั้นไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษี และสินทรัพย์ดิจิทัลนั้นถือว่าเป็นสินค้าของกิจการแต่หากไม่ดำเนินการเป็นปกติธุรกิจจะเสียภาษีเมื่อได้มีการจำหน่ายโทเคนดิจิทัลนั้น (เสียจาก Capital gain) โดยให้สามารถนำรายจ่ายจากการขุดมาเป็นต้นทุนของสินทรัพย์ดิจิทัลนั้นได้ เป็นต้น เช่น แคนาดา

ในลักเซมเบิร์ก สินทรัพย์ดิจิทัลนับเป็นความมั่งคั่งและถูกเก็บภาษีความมั่งคั่ง (Wealth Tax) โดยกำหนดให้ผู้ถือครองโทเคนดิจิทัล เช่น Bitcoin ต้องนำมูลค่าตลาด (Fair market value) ของ Bitcoin นั้น มารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีในอัตราร้อยละ 0.5 ต่อปี เป็นต้น สำหรับกรณีการแลกเปลี่ยน (Exchange) มีทั้งกรณีที่จัดเก็บภาษีจากการแลกเปลี่ยนไม่ว่าจะแลกกับสิ่งใด เช่น ญี่ปุ่น แคนาดา ออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา หรือจัดเก็บภาษีเฉพาะกรณีนำ Payment Token ไปแลกกับเงิน/สินค้า/บริการเท่านั้น เช่น ฝรั่งเศส โปแลนด์และชิลี เป็นต้น สำหรับกรณีการเปลี่ยนผ่าน (Evolution) เช่น การเปลี่ยนชุดกฎพื้นฐานของ Blockchain หรือการ Fork เปรียบเทียบ จะขึ้นกับกรณี เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา หากเป็นการ Hard Fork จะถือเป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษีเมื่อได้รับ แต่หากเป็น Soft Fork หากไม่ได้เหรียญใหม่ จะถือไม่มีเงินได้ที่ต้องเสียภาษี

2.3 ประเภทของสินทรัพย์ดิจิทัล และการนำสินทรัพย์ดิจิทัลไปใช้

ประเภทของสินทรัพย์ดิจิทัลมีความหลากหลาย และตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลยังคงมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาสินทรัพย์ดิจิทัลตามรูปแบบการใช้งานในปัจจุบัน สามารถแบ่งเป็น 3 ประเภทหลัก ๆ ได้ดังนี้

1) Cryptocurrency ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน โดยสามารถแบ่งเป็น คริปโทเคอร์เรนซีที่มีสินทรัพย์หนุนหลัง (Asset backed Cryptocurrency) เช่น Stable Coin และ Central Bank Digital Currency (CBDC) เป็นต้น และ คริปโทเคอร์เรนซีที่ไม่มีสินทรัพย์หนุนหลัง (non-Asset backed Cryptocurrency) เช่น Bitcoin Litecoin และ Ether เป็นต้น

คุณสมบัติของคริปโทเคอร์เรนซีที่มีความปลอดภัยสูง ไม่ระบุตัวตน ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกลไก การเข้ารหัสที่กล่าวไปข้างต้น สามารถช่วยลดบทบาทของตัวกลาง ทำให้คริปโทเคอร์เรนซีถูกนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ที่หลากหลายไม่เพียงแต่การเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน แต่ยังถูกนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการลงทุน รวมถึงการสะสมมูลค่าด้วย (Yermack 2015; Baur and Dimpfl 2017; Baur et al. 2018b) และแม้ว่าธุรกรรมบนเทคโนโลยี DLT จะมีความปลอดภัยสูง อย่างไรก็ตามการกำกับดูแลตัวกลางการซื้อขายยังคงเป็นเรื่องท้าทายสำหรับประเทศทั่วโลก เห็นได้จากการบริษัท Mt Gox แพลตฟอร์มซื้อขายแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลที่ใหญ่ที่สุดในประเทศญี่ปุ่นได้ประสบปัญหา เนื่องจากถูกโจรกรรมข้อมูลในปี 2014 โดยมีมูลค่าความเสียหายเป็นประมาณ 1.25 หมื่นล้านบาท

เมื่อพิจารณาในแง่ของการลงทุนและการสะสมมูลค่าพบว่า คริปโทเคอร์เรนซี ถูกออกแบบและสร้างขึ้นนอกกระบบการเงินแบบดั้งเดิม ดังนั้น จึงมีบางฝ่ายมองว่าตลาดคริปโทเคอร์เรนซีอาจได้รับผลกระทบจากความเสี่ยงอันเนื่องมาจากการผันผวนทางเศรษฐกิจน้อยกว่าตลาดการเงินโดยทั่วไป (Kristoufek, 2015; Feng et al., 2018 ; Shahzad et al., 2019; Smales , 2019; Jeribi and Fakhfekh, 2021) มีงานศึกษาที่พิจารณามูลค่าพื้นฐานของคริปโทเคอร์เรนซี ลักษณะความเสี่ยง ผลตอบแทน และสภาพแวดล้อมของตลาดพบว่า ผลตอบแทนในตลาดคริปโทเคอร์เรนซีและตลาดเงินตราไม่ได้มีความสัมพันธ์ (correlation) กันโดยตรง จึงไม่ควรพิจารณา คริปโทเคอร์เรนซีเช่นเดียวกับเงินตรา (Hsu, 2022; Baek and Elbeck, 2015 ; Yermack, 2015 ; Fry and Cheah, 2016 ; Baur and Dimpfl, 2017 and Baur et al., 2018a) อย่างไรก็ตามพบว่าความสัมพันธ์เชิงผกผันของผลกระทบจากความผันผวน (Co - Volatility spillover effect) ระหว่างตลาดคริปโทเคอร์เรนซีและตลาดเงินตราอย่างมีนัยสำคัญ โดยพบว่า คริปโทเคอร์เรนซีอย่าง Bitcoin Ethereum และ Tether ทำหน้าที่เป็น Safe-Haven สำหรับสกุลเงินในช่วงเหตุการณ์สงครามสหรัฐอเมริกาและจีน Bitcoin และ Tether เป็น Safe-Haven ของสกุลเงินในช่วงการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (2019) ของ COVID-19 และเฉพาะ Bitcoin เป็น Safe-Haven ของสกุลเงินในช่วงสงครามรัสเซีย-ยูเครน งานศึกษาชี้ให้เห็นว่าโดยรวมแล้ว Bitcoin เป็นคริปโทเคอร์เรนซีที่ค่อนข้างปลอดภัยจากเหตุการณ์ความเสี่ยง

ระดับโลกหลายเหตุการณ์ (Hsu, 2022) ซึ่งงานศึกษานี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่พบว่า Bitcoin ที่ยังคงมีส่วนแบ่งตลาดสูงที่สุดในบรรดาคริปโทเคอร์เรนซีอื่น ๆ

แม้ว่าบริษัทบางแห่งจะยอมรับให้คริปโทเคอร์เรนซีสามารถใช้เพื่อการชำระค่าสินค้าหรือบริการได้ สหภาพยุโรปเปิดเผยสถิติการใช้ Bitcoin ในการทำธุรกรรมถึงร้อยละ 80 ของผู้ครอบครอง Bitcoin ทั้งหมด ซึ่งการทำธุรกรรมรวมต่อวันมากถึง 250,000 ครั้ง และคิดเป็นมูลค่ารวมกว่า 122 ล้านยูโรหรือเกือบ 5 พันล้านบาทต่อวัน อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันคริปโทเคอร์เรนซียังมีความแตกต่างจากเงินตรา (Fiat Currency) ในบางประการ ได้แก่ 1) คุณสมบัติในการได้รับการยอมรับโดยทั่วกัน แม้ว่าคริปโทเคอร์เรนซีจะเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย แต่คริปโทเคอร์เรนซี และสินทรัพย์ดิจิทัลอื่น ๆ ยังไม่มีกฎหมายรองรับในบางประเทศ และ 2) คุณสมบัติในเรื่องเสถียรภาพของราคา เนื่องจากราคาของคริปโทเคอร์เรนซีความผันผวนสูงมากเมื่อเทียบกับเงินตราสกุลหลัก ๆ

ความผันผวนของราคาคริปโทเคอร์เรนซีทำให้นักกลางของประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญต่อสกุลเงินดิจิทัล (CBDC) ซึ่ง CBDC มีความแตกต่างจากสินทรัพย์ดิจิทัลที่ออกโดยภาคเอกชน โดยธนาคารกลางของประเทศต่าง ๆ มองว่า CBDC มีความผันผวนของราคาต่ำกว่าคริปโทเคอร์เรนซี ซึ่งในปัจจุบันถูกนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการเก็งกำไรเป็นหลัก ส่งผลให้คริปโทเคอร์เรนซีอาจไม่เหมาะสำหรับการนำมาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ โดยในส่วนของประเทศไทยนั้น ธปท. ร่วมกับธนาคารพาณิชย์ ในปี 2560 ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพและความเป็นไปได้ของการใช้ CBDC ในภาคการเงิน รวมถึงมีการทดลองการโอนเงินข้ามประเทศร่วมกับธนาคารกลางประเทศฮ่องกง ซึ่งผลการทดสอบและองค์ความรู้ที่ได้เพื่อนำไปพัฒนาให้ CBDC มีเสถียรภาพและเป็นประโยชน์ต่อภาคการเงินต่อไป อย่างไรก็ตาม การใช้ CBDC เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการอาจมีความทับซ้อนกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) ตามพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 ของ ธปท.

2) Security Tokens เป็นเสมือนสัญญาของการลงทุนที่แสดงสิทธิการเป็นเจ้าของในสินทรัพย์ทั้งกายภาพและสินทรัพย์ดิจิทัลตามกฎหมาย Security Tokens มีแนวคิดเพื่อระบุความเป็นเจ้าของแบบแยกสัดส่วนของสินทรัพย์ที่จับต้องได้ (Real Assets) ให้ไปอยู่ในรูปแบบของ Security Tokens และนักลงทุนสามารถเชื่อมั่นได้ว่าสัดส่วนการเป็นเจ้าของจะยังคงอยู่ในบัญชีแยกประเภทบน Blockchain ซึ่ง Security Tokens มีการนำไปใช้เพื่อกำหนดสิทธิในการร่วมลงทุน เช่น สิทธิในส่วนแบ่งรายได้ ผลกำไรจากการลงทุน โดยอาจเสนอขายผ่านกระบวนการ Security Token Offering (STO) ซึ่งกระบวนการ STO นั้นมีความคล้ายคลึงกับ Initial Public Offering (IPO) แต่ขั้นตอนของ STO จะดำเนินการผ่านระบบออนไลน์ทั้งหมด นอกจากนี้ข้อแตกต่างที่สำคัญระหว่าง STO และ IPO คือ IPO เป็นการเสนอขายหุ้น ส่วน STO นั้นเป็นการเสนอขายโทเคนดิจิทัลที่ให้สิทธิในการลงทุนในสินทรัพย์ประเภทใดก็ได้ที่มีมูลค่า เช่น ทองคำ พันธบัตร หรือหุ้น ตัวอย่างของ Security Tokens เช่น Spice tZero และ BCAP เป็นต้น

ในประเทศสหรัฐอเมริกา กระบวนการ STO อยู่ภายใต้กฎหมายหลักทรัพย์ สำหรับประเทศไทย การเสนอขายโทเคนดิจิทัลยังคงอยู่ภายใต้พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 อย่างไรก็ตาม สำนักงาน ก.ล.ต. กำลังหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุง พ.ร.บ. หลักทรัพย์ฯ โดยพิจารณาเพิ่มโทเคนดิจิทัลที่มีลักษณะเป็นการระดมทุนให้อยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ การกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัลในปัจจุบันมีความทับซ้อนระหว่างกฎหมาย พ.ร.บ. หลักทรัพย์ฯ และ พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ สำหรับกรณีประเทศไทย ICO สามารถดำเนินการได้ ผ่าน พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ

อย่างไรก็ดี พบว่ามีการเสนอขาย Tokens ที่มีลักษณะเข้าข่ายเป็นการเสนอขายหลักทรัพย์ผ่านกระบวนการ Initial Coin Offering (ICO) โดยระยะหลังประเทศต่าง ๆ เริ่มเข้มงวดมากขึ้นกับกรณีที่มีนักกฎหมายให้คำแนะนำแก่บริษัทผู้เสนอขาย Tokens ในการเลี่ยงกฎหมายโดยไม่ยอมปฏิบัติตามกฎหมาย

หลักทรัพย์ ซึ่งเป็นการหลีกเลี่ยงโดย “เอารูปแบบอยู่เหนือสาระ” (form over substance) ซึ่งกระทำโดยใช้ชื่อว่าเป็น Utility Tokens หรือเป็นเพียงนำ Token ไปผูกกับการใช้สอย ซึ่งหากมีการสอบสวนและพบว่า นักกฎหมายได้ให้คำแนะนำแก่ลูกค้าซึ่งเกี่ยวข้องกับ ICO และลูกค้าได้ทำผิดกฎหมายว่าด้วยการเสนอขายหลักทรัพย์

ในประเด็น Substance over Form หรือ Form over Substance นั้น แม้ว่ากฎหมายไทยจะยึด Form เป็นหลัก แต่ อย่างไรก็ดี หากเปรียบเทียบในเชิงการร่างกฎหมายแล้วก็ยังคงมีความแตกต่างกัน อันส่งผลให้บางประเทศ สามารถใช้หลักตีความในลักษณะ Substance over Form ได้ สำหรับประเด็นการตีความ คำว่า “หลักทรัพย์” เปรียบเทียบระหว่างกฎหมายไทยกับ สหรัฐอเมริกา USC § 78c(a)(10) พรบ. หลักทรัพย์ฯ

ตารางที่ 2-2 เปรียบเทียบระหว่างกฎหมายไทยกับสหรัฐอเมริกา USC § 78c(a)(10) พรบ. หลักทรัพย์ ฯ

USC § 78c(a)(10)	พรบ. หลักทรัพย์ฯ
The term “security” means any note, stock, treasury stock, security future, security-based swap, bond, debenture, certificate of interest or participation in any profit-sharing agreement or in any oil, gas, or other mineral royalty or lease, any collateral-trust certificate, preorganization certificate or subscription, transferable share, investment contract, voting-trust certificate, certificate of deposit for a security, any put, call, straddle, option, or privilege on any security, certificate of deposit, or group or index of securities (including any interest therein or based on the value thereof), or any put, call, straddle, option, or privilege entered into on a national securities exchange relating to foreign currency, or in general, any instrument commonly known as a “security”; or any certificate of interest or participation in, temporary or interim certificate for, receipt for, or warrant or right to subscribe to or purchase, any of the foregoing; but shall not include currency or any note, draft, bill of exchange, or banker’s acceptance which has a maturity at the time of issuance of not exceeding nine months, exclusive of days of grace, or any renewal thereof the maturity of which is likewise limited	“หลักทรัพย์” หมายความว่า (1) ตั๋วเงินคลัง (2) พันธบัตร (3) ตั๋วเงิน (4) หุ้น (5) หุ้นกู้ (6) หน่วยลงทุนอันได้แก่ ตราสารหรือหลักฐานแสดงสิทธิในทรัพย์สินของกองทุนรวม (7) ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น (8) ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นกู้ (9) ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหน่วยลงทุน (10) ตราสารอื่นใดที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด

USC § 78c(a)(10)	พรบ. หลักทรัพย์ฯ
The term “equity security” means any stock or similar security; or any security future on any such security; or any security convertible, with or without consideration, into such a security, or carrying any warrant or right to subscribe to or purchase such a security; or any such warrant or right; or any other security which the Commission shall deem to be of similar nature and consider necessary or appropriate, by such rules and regulations as it may prescribe in the public interest or for the protection of investors, to treat as an equity security.	

ที่มา : รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย (2566)

เมื่อเปรียบเทียบนิยามของคำว่า “หลักทรัพย์” ของประเทศสหรัฐอเมริกากับประเทศไทยแล้วจะเห็นได้ว่ารูปแบบการตราคำว่า “หลักทรัพย์” ของประเทศสหรัฐอเมริกาจะเป็นรูปแบบในเชิง Product และอธิบายหลักทรัพย์ว่าทำงานอย่างไร ตัวอย่างเช่น “Participation in any profit-sharing agreement” ที่ปรากฏในกฎหมาย ทั้งนี้ หากมีการทำธุรกรรมอะไรในลักษณะนี้ก็ถือเป็นหลักทรัพย์ ดังนั้น การตรากฎหมายลักษณะนี้จึงเปิดช่องให้เกิดการตีความได้ว่า ธุรกรรมใดเป็นหลักทรัพย์ในรูปแบบ “Participation in any profit-sharing agreement” แต่ในทางกลับกัน คำว่า “หลักทรัพย์” ของประเทศประเทศไทยเป็นการตราในรูปแบบ Product ซึ่งมีได้เปิดช่องให้เกิดการตีความได้นอกจากที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ถ้าเรียกอย่างอื่นสามารถถือเป็นหลักทรัพย์ได้หรือไม่

ประเด็นการตีความว่าอยู่ในบังคับ VAT หรือไม่ ในกรณีของประเทศสิงคโปร์ที่มีการเปรียบเทียบการตีความกรณี Digital Asset ซึ่งจากเดิมอยู่ในบังคับต้องเสีย VAT มาเป็นไม่อยู่ในบังคับนั้น เข้าใจว่า ในกรณีของ VAT law ในประเทศสิงคโปร์นั้น มิได้มีการแก้ไข แต่เป็นการตีความในลักษณะคำอธิบาย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงการตีความในทางปฏิบัติสามารถทำได้ แต่อย่างไรก็ดี ก็ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางภาษีของแต่ละประเทศว่ามีกลไกในการกลับการตีความอย่างไรหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการตีความอย่างไร แต่สำหรับประเทศไทยซึ่งมีลักษณะ Conservative การกลับการตีความจากการจัดเก็บภาษีเป็นไม่จัดเก็บภาษีถือเป็นเรื่องใหญ่ ดังนั้น ในประเด็นการกลับการตีความนั้นจึงขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางภาษีของแต่ละประเทศไป

3) Utility Tokens ถูกสร้างเพื่ออำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการบางประเภท ยกตัวอย่างเช่น Tokens สำหรับเป็นใบอนุญาตในการทำธุรกรรมหรือบริการบางประเภท มีลักษณะคล้ายกับการซื้อสินค้าล่วงหน้า โดยอาจเสนอขายผ่านกระบวนการ ICO เช่น Storj ซึ่งเป็น Token สำหรับการให้เข้าถึงบริการ การเก็บข้อมูล peer-to-peer network หรือ the Basic attention token ที่เอาไว้ให้รางวัลผู้ให้บริการ สำหรับประเทศไทย ตัวอย่าง Utility Token เช่น Kub Coin ของ Bitkub Utility Coin บน Bitkub Chain ที่พัฒนาขึ้นโดยบริษัท บิทคับ บล็อกเชน เทคโนโลยี จำกัด ซึ่งสามารถนำเหรียญ KUB ไปแลกเปลี่ยนเป็น Fee Credit เพื่อลดค่าธรรมเนียมในการซื้อขายบนกระดานเทรดของ Bitkub สำหรับ BNK Coin หรือ BNK Governance Token เป็น Digital Token ประเภท Utility token พร้อมใช้ ที่ออกโดยบริษัท อินดิเพนเด็นท์ อาร์ทิสต์ เมเนจเม้นท์ จำกัด (iAM) โดยสามารถนำเหรียญไปใช้สิทธิออกเสียงที่เกี่ยวข้องกับ

รูปแบบกิจกรรมของศิลปิน แลกสินค้าและบริการ และการเข้าร่วมโครงการผู้ถือ Tokens BNK (BNK Token Holder Program)

งานศึกษานี้มุ่งเน้นไปที่การกำหนดหน้าที่ในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังนั้น เหตุการณ์ในตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลมีความเกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประกอบด้วย 5 เหตุการณ์ อ้างอิงตามคู่มือของกรมสรรพากร ได้แก่

- 1) จำหน่าย จ่าย โอน หรือแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัล เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุนถือเป็นเงินได้
  - 2) การขุดคริปโทเคอร์เรนซี
  - 3) ได้รับคริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินเดือนหรือค่าจ้าง
  - 4) ได้รับคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลจากการให้ หรือได้รับเป็นรางวัล ตัวอย่างเช่น ได้รับแจกเมื่อเข้าร่วมกิจกรรม หรือได้รับเป็นรางวัลส่งเสริมการขาย เป็นต้น
  - 5) การได้รับผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากการถือครองคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัล
- อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการอำนวยการรายได้ให้แก่รัฐ พบว่า รายได้ภาษีจากสินทรัพย์ดิจิทัลมีแนวโน้มผันผวนสูง

เมื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงราคาเงินตราและคริปโทเคอร์เรนซี ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พบว่า ราคาของเงินตราที่สะท้อนผ่าน Dollar Index ซึ่งเป็นดัชนีที่วัดการแข็งค่าของเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เมื่อเทียบกับสกุลเงินต่างประเทศ 6 สกุล ประกอบด้วย สกุลเงินยูโร (EUR) เงินเยนญี่ปุ่น (JPY) ปอนด์อังกฤษ (GBP) ดอลลาร์แคนาดา (CAD) โครนาสวีเดน (SEK) และเงินฟรังก์สวิส (CHF) โดยมีอัตราการถ่วงน้ำหนักของสกุลเงินต่าง ๆ ในสัดส่วนร้อยละ 57 ร้อยละ 14 ร้อยละ 12 ร้อยละ 9 ร้อยละ 4 และร้อยละ 3.6 ตามลำดับ พบว่าราคาเงินตราที่สะท้อนผ่าน Dollar Index มีการปรับตัวเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 15 แต่หากพิจารณาการปรับเพิ่มขึ้นของราคาของ Bitcoin พบว่า มีการปรับตัวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 600 และหากพิจารณาข้อมูลราคา Bitcoin ระหว่างปี 2565 - 2566 พบว่า ราคา Bitcoin ปรับตัวลดลงจาก 69,000 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกาเหลือประมาณ 23,000 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ซึ่งปรับตัวลดลงถึงร้อยละ 200 ในช่วงเวลาดังกล่าว

ความผันผวนของราคาสินทรัพย์ที่ได้กล่าวไปข้างต้น ยังมีประเด็นเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีซับซ้อนในเชิงปฏิบัติ เนื่องจากสินทรัพย์ดิจิทัลอาศัยเทคโนโลยี Blockchain ซึ่งเป็นระบบกระจายศูนย์ ไม่มีตัวกลางในการรวบรวมข้อมูลเพื่อคำนวณ ต้นทุน กำไรสุทธิอย่างชัดเจน ทำให้เป็นภาระของนักลงทุนในการบันทึกข้อมูลการซื้อขายของตนเอง ก่อให้เกิดต้นทุนต่อผู้เสียภาษีอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผู้เสียภาษีเป็นบุคคลธรรมดาที่อาจไม่มีความรู้ในการบัญชีเท่าใดบุคคล คนส่วนใหญ่จึงเลือกที่จะไม่นำส่งรายได้ภาษีส่วนนี้ และในกรณีของภาษีหัก ณ ที่จ่าย การแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลในศูนย์ซื้อขายแต่ละฝ่ายมักไม่ทราบอีกฝ่ายเป็นใคร ไม่ทราบว่ากำไรที่แน่นอนของผู้รับเงินเป็นเท่าไร ทำให้ไม่สามารถหักภาษี ณ ที่จ่ายได้ เช่นเดียวกับเงินได้ในลักษณะอื่น

นอกจากนี้การประมาณการรายได้จากการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นหนึ่งในประเด็นท้าทายทั้งในบริบทของประเทศไทยและต่างประเทศ ประเทศโดยส่วนใหญ่มักประสบปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลของนักลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล IRS ของสหรัฐอเมริกา สามารถเข้าถึงข้อมูลจากการรวบรวมโดยหน่วยงานบุคคลที่สาม (Third Party) ซึ่งกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาให้อำนาจหน่วยงานตรวจสอบภาษีในระดับประเทศสามารถขอการความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลจากผู้ให้บริการได้ จากข้อมูลผู้ลงทุนในตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลสหรัฐอเมริกาพบว่าสัดส่วนของนักลงทุนที่เป็นบุคคลธรรมดาคิดเป็นร้อยละ 78

และนักลงทุนที่เป็นนิติบุคคลคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16 และไม่สามารถระบุได้ประมาณร้อยละ 4 (Rauchs et al., 2018)

ในหลายประเทศหากหน่วยงานด้านภาษีของประเทศไม่มีสิทธิ์ตามกฎหมายที่จะร้องขอข้อมูลธุรกรรมต่อธุรกรรมจากผู้ให้บริการ ก็จะไม่สามารถตรวจสอบผลกำไรจากการขายสินทรัพย์ดิจิทัลได้ นอกจากนี้ในสหภาพยุโรปพบว่า นักลงทุนส่วนใหญ่มีบัญชีมากกว่าหนึ่งบัญชี และมีบัญชีที่เป็นของผู้ให้บริการในประเทศต่างประเทศ ซึ่งหน่วยงานตรวจสอบยังไม่มีอำนาจในการร้องขอข้อมูลการทำธุรกรรมข้ามประเทศ ดังนั้นการคำนวณรายได้จากภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลจึงทำได้ยาก

2.4 แนวโน้มของสินทรัพย์ดิจิทัลในอนาคต

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2566 เห็นชอบหลักการปรับปรุงการจัดเก็บภาษีจากโทเคนดิจิทัลเพื่อการลงทุน (Investment Token) โดย

1) ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล และ

2) ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการโอนขายโทเคนดิจิทัลเพื่อการลงทุนที่ได้กระทำตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 เป็นต้นไป ทั้งนี้ ยังไม่ได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา สำนักงาน ก.ล.ต. คาดการณ์ว่าภายหลังการปรับปรุงการจัดเก็บภาษีดังกล่าว จะมีการเสนอขาย Investment Token มากขึ้น ซึ่งคาดว่าจะมีมูลค่ารวมประมาณ 128,000 ล้านบาทในช่วง 2 ปีข้างหน้า ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50 ของการระดมทุนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ประมาณ 100,000 ล้านบาทต่อปี) ซึ่งเพิ่มโอกาสให้ผู้ลงทุนรายย่อยจำนวนมากสามารถเข้ามาร่วมลงทุนได้มากขึ้น เนื่องจากการระดมทุนผ่าน Investment Token สามารถซื้อ-ขายเป็นหน่วยย่อย (Fractional Trading) นอกจากนี้ ยังเพิ่มโอกาสในการระดมทุนสำหรับผู้เสนอขายที่เป็นผู้ประกอบการใหม่ (Start up) รวมถึงผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนด้วย

3) ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับการโอนสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดย ธปท. ตามโครงการพัฒนาและทดสอบการใช้งานสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดย ธปท. สำหรับการใช้งานภาคประชาชน ทั้งนี้ สำหรับการดำเนินการที่เกี่ยวข้องโดย ธปท. สำหรับการเตรียมความพร้อมรองรับโลกการเงินในรูปแบบใหม่ ในช่วงที่ผ่านมาเทคโนโลยีได้เปลี่ยนโลกการเงินในหลายมิติ โดยเฉพาะ Distributed Ledger Technology (DLT) ที่จัดเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์ เอื้อให้สมาชิกในเครือข่ายสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสานงาน และทำธุรกรรมระหว่างกันได้โดยตรง รวมทั้งสามารถนำสัญญาอัจฉริยะ (Smart Contract) มาประยุกต์ใช้ได้อีกด้วย การนำ DLT มาใช้ในภาคการเงิน จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการโอนเงินระหว่างกันและการทำงานของโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินและการชำระเงิน ด้วยเหตุนี้ธนาคารกลางในหลายประเทศจึงให้ความสนใจศึกษาการนำ DLT มาประยุกต์ใช้ในงานธนาคารกลาง ธปท. ให้ความสำคัญกับการศึกษาและทดลองพัฒนาสกุลเงินดิจิทัล (CBDC) ที่ออกโดย ธปท. ทั้งยังเป็นธนาคารกลางลำดับต้น ที่ริเริ่มการศึกษาพัฒนาเรื่องดังกล่าวมาตั้งแต่ปี 2560 และ ในปี 2564 PwC ได้จัดให้ ธปท. เป็นอันดับ 1 ของโลกด้าน Wholesale CBDC

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบัน ธปท. ยังไม่มีแผนออก CBDC เพื่อใช้งานจริงในวงกว้าง การพัฒนา CBDC ยังอยู่ในระดับการศึกษา ทดสอบ เช่นเดียวกับธนาคารกลางชั้นนำหลายประเทศ เพื่อให้เกิดความมั่นใจทั้งประโยชน์และความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนา CBDC นี้ไม่ได้ปิดกั้นหรือชะลอการนำเอาเทคโนโลยี มาใช้พัฒนารูปแบบการชำระเงินใหม่ ๆ แต่อย่างใด Wholesale CBDC สำหรับการใช้งานในภาคสถาบันการเงิน ธปท. ได้ร่วมกับธนาคารพาณิชย์ริเริ่ม "โครงการอินทนนท์" ตั้งแต่ปี 2560 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและความเป็นไปได้ในการใช้ CBDC ในภาคสถาบันการเงิน ซึ่งมีพัฒนาการมาเป็นลำดับ และล่าสุดได้ต่อยอดเพื่อใช้ประโยชน์ในการโอนเงินระหว่างประเทศร่วมกับธนาคารกลางฮ่องกง ภายใต้โครงการ "Inthanon-LionRock" และขยายความร่วมมือไปยังธนาคารกลางแห่งสหราชอาณาจักรและสถาบันศึกษาสกุลเงินดิจิทัลของธนาคารกลางแห่งสาธารณรัฐ

ประชาชนจีน พัฒนาต่อยอดเป็นโครงการใหม่ชื่อ Multiple Central Bank Digital Currency Bridge Project (m Bridge) เพื่อร่วมกันพัฒนาระบบต้นแบบสำหรับการโอนเงินระหว่างประเทศ ในลักษณะหลายสกุลเงิน (multi-currency) และเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสภาพคล่อง การรักษาความเป็นส่วนตัวของธุรกรรมทางการเงิน และความสามารถในการใช้ระบบ DLT สำหรับรองรับปริมาณธุรกรรมจำนวนมาก

CBDC สำหรับการใช้งานในภาคประชาชนและภาคธุรกิจ (Retail CBDC) เป็นการพัฒนาเพื่อทดสอบรูปแบบ CBDC ที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม ผ่านการเขียนโปรแกรมกำหนดเงื่อนไขลงใน CBDC (Programmability) ด้วยความปลอดภัย น่าเชื่อถือ เหมาะสมกับการนำไปใช้ในภาคธุรกิจและประชาชน โดย ธปท. จะทดสอบในวงจำกัดช่วงปลายปี 2565 - กลางปี 2566 เพื่อขยายผลการพัฒนากับภาคเอกชนในระยะต่อไป (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565)

นอกจากนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ผลการศึกษาโดย เวทาค์ พังทรีพีย์ (2566) การจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายด้านทรัพย์สินดิจิทัล (Digital Assets) สำหรับประเทศไทย การกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัล ของประเทศไทยอยู่ในช่วงเริ่มต้น มีโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญรองรับ Digital Assets ทั้งด้านกฎหมาย พ.ร.ก. การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลฯ และมีผู้ให้บริการมากกว่า 15 ราย สิ้นปี 2021 มีบัญชีผู้ใช้บริการสินทรัพย์ดิจิทัล มากกว่า 2 ล้านบัญชี มีทรัพย์สินมากกว่าแสนล้านบาท เห็นว่าหน่วยงานกำกับดูแลของไทยให้ความสำคัญกับการปกป้องคุ้มครองนักลงทุนและการปกป้อง เสถียรภาพระบบการเงิน อย่างไรก็ตาม การป้องกันการใช้ Digital Assets ใช้ทำผิดกฎหมาย การก่ออาชญากรรม การฟอกเงิน ยังเป็นไปอย่างจำกัด ยังไม่มีการดำเนินการกับผู้ประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมาย สำหรับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ยังเป็นไปอย่างจำกัด จากการสำรวจความเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องพบว่า มีกฎระเบียบที่ยังไม่ยืดหยุ่น หรือเอื้อต่อการทำธุรกรรม หรือ นวัตกรรม Digital Assets การคุ้มครองนักลงทุน การรักษาเสถียรภาพทางการเงิน การป้องกันการก่ออาชญากรรมและการทำผิดกฎหมาย การสนับสนุนการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม Digital Assets การสร้างประโยชน์ต่อประชาชนในการเข้าถึงบริการทางการเงินในราคาต่ำ

อย่างไรก็ดี การกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัลอยู่ในระหว่างการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ โดยในหลายประเทศอยู่ระหว่างการร่างกฎหมายกำกับที่เป็นการเฉพาะจากเดิมที่ใช้กรอบกฎหมายที่มีอยู่ โดยในกรณีของสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ปี 2022 เป็นต้นมา มีการนำเสนอกฎหมายเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลอย่างน้อย 50 ร่างในสหรัฐอเมริกา โดยกฎหมายเหล่านี้มุ่งหวังที่จะควบคุมทุกอย่างตั้งแต่ Stable Coin ไปจนถึงขอบเขตอำนาจของผู้กำกับดูแล

ในปี 2023 รัฐสภาแห่งสหภาพยุโรป (EU Parliament) ได้ลงคะแนนเห็นชอบในการผ่านกฎหมาย (Markets in Crypto Act : MiCA) ด้วยเสียงสนับสนุน 517 เสียง และคัดค้าน 38 เสียง กฎหมายใหม่นี้จะออกข้อกำหนดหลายประการเพื่อบังคับใช้กับแพลตฟอร์ม ผู้ออก Token และนักลงทุนเกี่ยวกับความโปร่งใส การเปิดเผย การอนุญาต และการตรวจสอบธุรกรรม โดย MiCA เป็นกรอบกฎหมายที่อย่างครอบคลุมและให้ข้อกำหนดมากที่สุดสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัลจนถึงปัจจุบัน EU ได้ผ่านกฎหมายนี้เพื่อบังคับใช้ในปี 2024 และเมื่อเดือนพฤษภาคม 2566 ที่ผ่านมารัฐสภาเกาหลีใต้ได้ให้การอนุมัติกฎหมายคุ้มครองผู้ใช้สินทรัพย์เสมือน (Virtual Asset User Protection Act) เป็นกรอบกฎหมายครั้งแรกของประเทศโดยเป็นการรวบจากร่าง 13 ฉบับที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นบนสินทรัพย์ดิจิทัล ดังนั้น สินทรัพย์ดิจิทัลยังคงอยู่ในการพัฒนาซึ่งต้องอาศัยระยะเวลา

2.5 ความสำคัญในการศึกษาพฤติกรรมผู้เสียภาษี (Taxpayer Behavior) และการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Compliance)

แม้ว่าในปี 2564 กรมสรรพากรได้ออกคู่มือแนะนำการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับรายได้จากคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล ซึ่งมีการหารือร่วมกับ ธปท. สำนักงาน ก.ล.ต. ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล ผู้ทำธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล เป็นต้น เพื่อให้ครอบคลุมผลประโยชน์จาก

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีช่องทางหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการขุดคริปโทเคอร์เรนซี (Mining) การได้รับคริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินรางวัลจากการร่วมกิจกรรม (Air Drop) การได้รับผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากการถือครอง เช่น การนำสินทรัพย์ไปฝากในระบบเพื่อเพิ่มสภาพคล่อง และได้รับผลตอบแทน (Yield Farming) อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีข้อมูลจำนวนผู้ยื่นแบบภาษีรายได้บุคคลธรรมดาที่มีรายได้มาจากสินทรัพย์ดิจิทัล เทียบกับจำนวนบัญชีที่มีการซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซี (Active Accounts) ทั้งหมด

ปัจจุบันกรมสรรพากรยังไม่มีฐานข้อมูลรายการธุรกรรมของการซื้อ-ขายสินทรัพย์ดิจิทัล จึงเป็นความท้าทายของหน่วยงานจัดเก็บในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลการยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัล ทั้งนี้ กรมสรรพากรอยู่ระหว่างการหารือร่วมกับสำนักงาน ก.ล.ต. เพื่อหาแนวทางปฏิบัติในการรวบรวมข้อมูลธุรกรรมการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลจากผู้ให้บริการ โดยได้เสนอแนวทางปฏิบัติ 2 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้ให้บริการนำส่งข้อมูลรายการธุรกรรมทั้งหมดให้กรมสรรพากร และ 2) ผู้ให้บริการนำส่งเฉพาะข้อมูลบัญชีที่มีกำไรจากการขายสินทรัพย์ดิจิทัลให้กรมสรรพากร อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันผู้ให้บริการยังมีข้อจำกัดในการส่งข้อมูลดังกล่าวให้กรมสรรพากร เนื่องจากจำนวนธุรกรรมมีจำนวนมากทำให้เกิดความไม่สะดวกในการส่งมอบข้อมูล สะท้อนให้เห็นว่าเครื่องมือดั้งเดิมในการปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษี เช่น ประสิทธิภาพในการตรวจสอบ (Tax Audit) เป็นแนวทางที่มีต้นทุนสูงและยังมีอุปสรรคในเชิงปฏิบัติของหน่วยงานจัดเก็บของหลายประเทศ และแนวทางในการจูงใจผู้เสียภาษีให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีผ่านการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เสียภาษีเป็นแนวทางมีต้นทุนต่ำกว่า ดังนั้น จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เสียภาษี (Taxpayer Behavior) รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Compliance)

แม้ว่าแนวปฏิบัติในการยื่นแบบประเมินตนเอง (Self-Assessment System: SAS) จะถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตาม ระบบ SAS ยังมีช่องว่างให้ผู้เสียภาษีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีได้ มีงานศึกษาส่วนหนึ่งที่พบว่าระบบ SAS จะประสบความสำเร็จต้องอาศัยความรู้ด้านภาษีของผู้เสียภาษีที่เพียงพอ นอกจากนี้การนำระบบ SAS มาใช้ ยังต้องมีการศึกษาพฤติกรรมของผู้เสียภาษีเพื่อนำมาปรับปรุงระบบการยื่นภาษีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและลดปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษี งานศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งเป็นประเทศที่มีการนำระบบ SAS มาใช้ตั้งแต่ปี 1998 ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของผู้เสียภาษีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษี โดยใช้การวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผ่านทางโทรศัพท์ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าแหล่งที่มาของรายได้ ทักษะ ความรู้ของผู้เสียภาษี ความซับซ้อนของระบบภาษี และการรับรู้ความเป็นธรรมมีส่วนทำให้ผู้เสียภาษีมีผลต่อพฤติกรรมไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Saad, 2012)

มีงานศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจต่อกฎหมายภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างผู้ลงทุนที่อยู่ในกลุ่มเฟซบุ๊กชื่อ Bitcoin Crypto Thailand จำนวน 361 คน พบว่าผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 42.94 ผู้มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 26.04 ผู้มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 17.73 ผู้มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 13.30 และผู้มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.00 ตามลำดับ (วรณกุล และคณะ, 2564)

นอกจากนี้ยังมีงานศึกษากรณีของไทยมีการศึกษาข้อจำกัดของการจัดเก็บภาษี เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคริปโทเคอร์เรนซีที่มีได้มีเพียงการซื้อขายเท่านั้น แต่ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ การขุด (Mining) การให้โดยเสนหา การได้รับมรดก การแตกหน่วยใหม่และการนำคริปโทเคอร์เรนซีมาใช้ชำระหนี้ ซึ่งตามประมวลรัษฎากรของไทยมิได้กำหนดไว้โดยเฉพาะ ในขณะที่ต่างประเทศมีกฎหมายกำหนดไว้ในแต่ละเรื่องโดยเฉพาะทำให้การจัดเก็บภาษีคริปโทเคอร์เรนซีตามกฎหมายไทยยังมีช่องว่างในทางกฎหมายที่ไม่อาจปฏิบัติได้อย่างแท้จริงเมื่อกฎหมายของไทยที่มีอยู่ไม่ครอบคลุมถึงการทำธุรกรรมแบบต่าง ๆ ได้ทั้งหมด จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติม

ประมวลรัษฎากร มาตรา 40 ให้ ครอบคลุมถึงกิจกรรมอื่น ๆ และเพิ่มเติมหลักการคำนวณต้นทุน (สมพัฒน์ และเสถียรภาพ, 2021) อย่างไรก็ตาม งานศึกษาของ นภัทรธมณต์ (2022) เห็นว่ากระบวนการในทางปฏิบัติบางประการของกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มไม่อาจบังคับใช้กับธุรกรรมการซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซีได้จริง เช่น การออกใบกำกับภาษี นอกจากนั้น ลักษณะของการซื้อคริปโทเคอร์เรนซี ไม่ใช่การเพิ่มมูลค่าในแต่ละขั้นการผลิต การจำหน่าย หรือการให้บริการซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของระบบภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นธุรกรรมที่กระทำผ่านตัวกลางทำให้ไม่สามารถระบุตัวตนของผู้ซื้อและผู้ขาย ส่งผลให้การบังคับและตรวจสอบผู้ประกอบการเพื่อจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มรวมถึงการออกเอกสารทางภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นไปได้ยาก ควรพิจารณาแนวทางการจัดเก็บภาษีบริโภคประเภทอื่นที่อาจมีความเหมาะสมมากกว่า และจากการศึกษาพบว่า หากพิจารณาให้ธุรกรรมการซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซีอยู่ภายใต้ระบบภาษีธุรกิจเฉพาะซึ่งเป็นการจัดเก็บภาษีเป็นรายธุรกรรม (Transaction Tax) จะมีความเหมาะสมมากกว่า โดยมีข้อเสนอแนะให้ธุรกรรมการซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซีอยู่ภายใต้ระบบภาษีธุรกิจเฉพาะ

2.6 นิยามของสินทรัพย์ดิจิทัลพฤติกรรมผู้เสียภาษี (Taxpayer Behavior)

ตามแนวคิดของ Sorg (1983) ได้จำแนกกลุ่มผู้เสียภาษีเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) ผู้เสียภาษีที่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีโดยจงใจ (Intentional compliance) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีและปฏิบัติตามได้ครบถ้วน โดยตั้งอยู่บนสมมติฐานว่าผู้เสียภาษีเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรมจริยธรรม และเต็มใจที่จะจ่ายภาษีเมื่อได้รับการจูงใจที่เหมาะสมรวมถึงได้รับการอำนวยความสะดวกในการเสียภาษี (Mikesell and Birskyte, 2007) นอกจากนี้ 2) ผู้เสียภาษีที่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีโดยไม่จงใจ (Unintentional Compliance) ซึ่งผู้เสียภาษีกลุ่มนี้ไม่สามารถหลีกเลี่ยงภาษีได้เนื่องจากต้องสมยอมทำตามเนื่องจากกฎระเบียบบังคับ อย่างเช่นพนักงานบริษัทที่มีหลักฐานที่มาของรายได้ชัดเจน 3) ผู้เสียภาษีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีโดยจงใจ (Intentional Non-compliance) ซึ่งเป็นกลุ่มผู้เสียภาษีที่รัฐไม่มีหลักฐานของการได้มาซึ่งรายได้ และผู้เสียภาษีมีพฤติกรรมในการหลบเลี่ยงภาษี และ 4) ผู้เสียภาษีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีโดยไม่จงใจ (Unintentional Non-compliance) (มณีขวัญและคณะ, 2010)

2.7 การปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax Compliance)

ทฤษฎีการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี จำแนกได้เป็น 2 แนวคิดหลัก ได้แก่ 1) แนวคิดดั้งเดิม (Traditional Approach) และ 2) แนวคิดทางเลือก (Alternative Approach)

2.7.1 แนวคิดดั้งเดิม (Traditional Approach)

ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์กระแสหลักที่ใช้อธิบายพฤติกรรมของผู้เสียภาษีถูกพัฒนามาจากหลักการความพึงพอใจสูงสุด (Utility Maximization Model of Taxpayers) ตามแบบจำลองทฤษฎีอรรถประโยชน์ที่คาดหวัง (Expected Utility Theory: EUT) ซึ่งอธิบายทัศนคติและพฤติกรรมการตัดสินใจของบุคคลต่อความเสี่ยง ซึ่งงานศึกษาที่ใช้แบบจำลอง EUT ตั้งอยู่บนแนวคิดว่าคุณคนมีการตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล (Rational) และบุคคลมักเป็นผู้หลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk Averse) โดยบุคคลจะมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงความเสี่ยงเฉพาะเมื่อเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่จะได้รับ (Gains) และจะมีพฤติกรรมรักความเสี่ยง (Risk loving) หรือยอมที่จะเสี่ยงเพื่อหลีกเลี่ยงความสูญเสีย (Losses aversion) เมื่อเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่จะสูญเสีย (Losses) ซึ่งการเสียภาษีถือเป็นความสูญเสียอย่างหนึ่งของบุคคล

จากแนวคิดดังกล่าวบุคคลสามารถเลือกที่จะแสดงรายได้ตามจริง หรือแสดงรายได้ต่ำกว่าความเป็นจริงได้ ทั้งนี้ การเลือกแสดงรายได้ขึ้นอยู่กับการพิจารณาปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ ปัจจัยด้านต้นทุน (อัตราภาษีที่ต้องจ่าย) และผลประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Fjeldstad et al.

(2012)) นอกจากนี้การตรวจสอบภาษี (Tax Audit) และบทลงโทษ (Penalty) ยังเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การเลือกแสดงรายได้ของผู้เสียภาษี (Allingham and Sandmo (1972) ; Yunus et al. (2017) ; Masud et al. (2014)) โดยการใช้แบบจำลอง EUT เมื่อใดก็ตามที่มีการเรียกเก็บค่าปรับจากภาษีที่หลบเลี่ยง ผู้เสียภาษี มีแนวโน้มหลีกเลี่ยงภาษีลดลง และหากพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราภาษีกับการหลีกเลี่ยงภาษีพบว่า การกลัวความเสี่ยงจะลดลงตามรายได้ ดังนั้น การเพิ่มขึ้นของอัตราภาษีจะส่งผลต่อรายได้ (Income effect) ที่ลดลงทำให้การกลัวความเสี่ยงลดลง (กลัวการเสียภาษีลดลง) จึงทำให้แรงจูงใจของบุคคลในการหลีกเลี่ยง ภาษีลดลง

อย่างไรก็ตาม งานศึกษาในระยะถัดมาพบว่า แบบจำลอง EUT มีข้อจำกัดในการอธิบายพฤติกรรม ของผู้เสียภาษี จึงมีการปรับปรุงแบบจำลองโดยพบว่า อัตราภาษีที่เพิ่มขึ้นทำให้บุคคลมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงภาษี มากขึ้น สามารถอธิบายโดยผลทางการทดแทน (Substitution Effect) ว่าอัตราภาษีที่เพิ่มขึ้นไม่เพียงทำให้ รายได้ลดลงแต่ทำให้ผลประโยชน์จากการหลีกเลี่ยงภาษีเพิ่มขึ้นด้วย จึงส่งผลกระทบกันข้ามกับผลกระทบด้าน รายได้จากการเพิ่มขึ้นของอัตราภาษี หรือที่เรียกว่า "ความขัดแย้งยิตซาคี" หรือ "ปริศนายิตซาคี" (Yitzhaki 1974) ซึ่งทำให้การวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เสียภาษีมีความซับซ้อน และแบบจำลอง EUT ดั้งเดิมเป็น การประเมินบุคคลที่ตัดสินใจหลีกเลี่ยงภาษีโดยเจตนาต่ำกว่าความเป็นจริง งานศึกษาเชิงประจักษ์ส่วนใหญ่ ในระยะถัดมาพบว่าผู้เสียภาษีมีแนวโน้มหลีกเลี่ยงภาษีเพิ่มขึ้นเมื่ออัตราภาษีสูงขึ้น เช่น งานศึกษาของ Ajzen & Fishbein (1980); Alm et al. (1995); Clotfelter (1983); Crane and Nourzad (1986); Friedland et al. (1978); Pommerehne and Weck-Hannemann (1996); Poterba (1987); Ali et al. (2001); Palil (2010); Kirchler et al. (2008)

2.7.2 แนวคิดทางเลือก (Alternative Approach)

นอกจากข้อจำกัดของแนวคิดดั้งเดิมในการอธิบายพฤติกรรมผู้เสียภาษีที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้ว ยังพบว่า แนวคิดดั้งเดิมที่มุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายโดยไม่ได้นำถึงปัจจัยเชิงพฤติกรรมอื่น ๆ เช่น ปัจจัยทางสังคม ความเท่าเทียมโดยเปรียบเทียบของระบบภาษี เป็นต้น (Lewis, 1982) ทำให้ทฤษฎีดังกล่าว ไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมของผู้เสียภาษีที่ยังคงปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ถึงแม้จะไม่มีโอกาสในการถูก ตรวจสอบภาษี (Sour, 2004) สอดคล้องกับแนวคิดของ Frey and Feld (2002) ว่าปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ไม่ เพียงพอต่อการอธิบายพฤติกรรมผู้เสียภาษี ดังนั้น ในระยะต่อมาจึงมีแนวคิดทางเลือก ซึ่งศึกษาปัจจัย เชิงพฤติกรรมและปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติตามกฎหมายภาษี

งานศึกษาของ Walsh (2012) ที่ทำการศึกษาพฤติกรรมผู้เสียภาษีในประเทศไอร์แลนด์พบว่า ปัจจัยด้านการบังคับใช้กฎหมายยังไม่เพียงพอต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เสียภาษีที่จงใจหลีกเลี่ยงภาษี ในขณะที่บรรทัดฐานทางสังคม (Norms) ความเป็นธรรมและความไว้วางใจต่อรัฐบาล (Fairness and Trust) บทบาทของรัฐบาลต่อสังคมและเศรษฐกิจ (Role of government and the broader economic environment) และความซับซ้อนของระบบภาษี (Complexity of the tax system) มีผลต่อพฤติกรรมของผู้เสียภาษีอย่างมี นัยสำคัญ โดยความเป็นธรรมและความไว้วางใจต่อรัฐบาล บทบาทของรัฐบาลต่อสังคมและเศรษฐกิจ สอดคล้องกับงานศึกษาของ Amina & Saniya (2015) รวมทั้งความซับซ้อนของระบบภาษีมีผลต่อพฤติกรรม ของผู้เสียภาษีน้อยกว่าบรรทัดฐานทางสังคมของผู้เสียภาษี นอกจากนี้ งานศึกษายังมุ่งเน้นไปที่ปัจจัย คุณลักษณะของผู้เสียภาษี เช่น อายุ เพศ การศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการปฏิบัติตาม กฎหมายภาษี (Andreoni et al. (1998); Boame (2008, 2009); McKerchar and Evans (2009)) แนวคิดทางเลือกสามารถแบ่งเป็น 4 แนวคิดหลักๆ ดังนี้

2.7.2.1 แนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจทางสังคม (Social-psychology Models / Social Influences Theory)

เป็นทฤษฎีที่อธิบายการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียภาษีและกลุ่มอ้างอิงที่เกี่ยวข้องกับตนเอง (Reference Group) ว่าส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี งานศึกษาของ Levi (1988) พบว่า แม้ไม่มีการกำหนดบทลงโทษ พฤติกรรมร่วมของคนในสังคมจะส่งผลกระทบทางบวกในสังคมที่กระตุ้นให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมายภาษี กล่าวคือลักษณะการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มอ้างอิงที่เป็นลักษณะของพฤติกรรมหมู่ (Collective Action) หากสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มอ้างอิงปฏิบัติตามกฎหมายภาษี จะส่งผลให้ผู้เสียภาษีรายอื่น ๆ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติตามกฎหมายด้วยเช่นกัน ดังนั้น ผู้เสียภาษีมีแนวโน้มสูงที่จะปฏิบัติตามกฎหมายภาษี หากกลุ่มอ้างอิงของตนปฏิบัติตามกฎหมายภาษีเป็นส่วนใหญ่ (Sour, 2004) (Kondelaji et al., 2016)

2.7.2.2 ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางการคลัง (Fiscal Exchange Theory)

เป็นทฤษฎีที่เสนอแนะว่ามุมมองของผู้เสียภาษีต่อรัฐบาลส่งผลต่อความเต็มใจในการจ่ายภาษี หากรัฐสามารถจัดหาสินค้าและบริการสาธารณะผ่านการใช้จ่ายภาครัฐจะกระตุ้นให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมาย (Niway and Wondwossen, 2015; Mannan et al., 2020) นอกจากนี้ ยังพบว่ายิ่งผู้เสียภาษีมีเกณฑ์ต้องเสียภาษีในอัตราที่สูง มุมมองต่อรัฐบาลยิ่งมีความสำคัญในการกำหนดความเต็มใจจ่ายภาษี (Tadesse & Goitom, 2014) โดยผู้เสียภาษีและรัฐบาลมีความสัมพันธ์ในลักษณะต่างตอบแทน (Contractual Relationship) (Bello & Danjuma, 2014) ดังนั้น ทฤษฎีเสนอว่ารัฐจะสามารถเปลี่ยนแปลงความเต็มใจจ่ายของผู้เสียภาษีผ่านการต่อรองระหว่างผู้เสียภาษีและรัฐผ่านการเสียภาษี (Tax Bargaining) ซึ่งอำนาจต่อรองของทั้งสองฝ่ายขึ้นกับปัจจัยหลายประการ เช่น ความชอบธรรมของภาครัฐ ความรับผิดชอบร่วมของสังคม เป็นต้น (Alm, 1999) อย่างไรก็ตาม การศึกษาของ Richupan (1987) พบว่า ในทางปฏิบัติแล้วผู้เสียภาษีอาจขาดข้อมูลในการประเมินผลประโยชน์ที่แท้จริงที่ได้รับจากรัฐ จึงทำให้ประสิทธิผลของการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีลดลง เนื่องจากการตัดสินใจเสียภาษียังขึ้นอยู่กับความพึงพอใจต่อสินค้าและบริการด้วย

2.7.2.3 ทฤษฎีการปฏิบัติโดยเปรียบเทียบ (Comparative Treatment) เป็นทฤษฎีที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีความเท่าเทียม (Equity Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่พัฒนาโดย J. Stacy Adams กล่าวคือบุคคลย่อมแสวงหาความเสมอภาคทางสังคม หากรัฐบาลสามารถทราบการรับรู้ความเสมอภาคของบุคคลก็สามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลนั้นได้ นอกจากนี้ ทฤษฎีนี้ยังอธิบายได้ว่าบุคคลจะเปรียบเทียบคุณลักษณะต่าง ๆ ของตน อย่างเช่น ความพยายาม ประสิทธิภาพ ความอาวุโส สถานภาพ สติปัญญา ความสามารถ และอื่น ๆ กับผลตอบแทนที่ได้รับกับบุคคลอื่นที่คุณลักษณะใกล้เคียงกันว่ามีความเสมอภาคหรือเท่าเทียมกันหรือไม่ เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี สามารถอธิบายได้ว่า ผู้เสียภาษีมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามกฎหมายภาษีหากระบบภาษีและกฎหมายภาษีมีความเป็นธรรม (McKerchar and Evans, 2009) หากผู้เสียภาษี พบว่า ภาระภาษีโดยเปรียบเทียบของตนสูงกว่ากลุ่มอ้างอิงมาก ผู้เสียภาษีมีแนวโน้มแสดงรายได้ต่ำกว่ารายได้ที่แท้จริง เพื่อหลีกเลี่ยงภาษีและทำให้ภาระภาษีของตนใกล้เคียงกับกลุ่มอ้างอิง (Warneryd and Walerud, 1982; GIZ, 2010) ดังนั้น ความเท่าเทียมของระบบภาษีจึงเป็นปัจจัยหลักของการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (OECD, 2010; Sour, 2004) โดยความเท่าเทียมของระบบภาษีเชื่อมโยงกับความชอบธรรมและธรรมาภิบาลของภาครัฐ ซึ่งจะอภิปรายรายละเอียดในทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ งานศึกษาของ IMF (2011) พบว่า การรับรู้ถึงความไม่เท่าเทียมในการเสียภาษีอาจไม่ส่งผลโดยตรงต่อการหลีกเลี่ยงภาษี แต่ผู้เสียภาษีที่มีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงภาษีโดยจงใจสามารถใช้เป็นเหตุผลนี้ในการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายได้

บทที่ 3

ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและกฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัล

บทนี้เป็นการศึกษากฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัล รวมถึงการเสียภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล และการบรรเทาภาระภาษี เพื่อกำหนดนโยบายที่เหมาะสม โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยคณะผู้วิจัยขอกล่าวถึงกฎหมายของไทยบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อให้เห็นภาพรวมของกฎหมายที่ใช้กับสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการกำหนดรูปแบบการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลและการกำหนดนโยบายภาษีที่เหมาะสมกับสินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศไทย

แม้ว่าการศึกษาในครั้งนี้ จะเน้นการศึกษาระบบภาษีบุคคลธรรมดา อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการดำเนินนโยบายภาษีที่ผ่านมาเกี่ยวข้องกับภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลจะมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ เพื่อความครอบคลุมในการศึกษาจะรวบรวมไว้ในการศึกษาด้วย โดยในส่วนต่อไปจะกล่าวหลักการระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พร้อมทั้งภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ อากรแสตมป์ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และการคำนวณภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล

3.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

3.1.1 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ ผู้ที่มีเงินได้เกิดขึ้นระหว่างปีที่ผ่านมาโดยมีสถานะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

- 1.1) บุคคลธรรมดา
- 1.2) ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มิใช่นิติบุคคล
- 1.3) ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี
- 1.4) กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง
- 1.5) วิสาหกิจชุมชน ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เฉพาะที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มิใช่นิติบุคคล

2) ผู้ที่มีเงินได้เกิดขึ้นระหว่างปีภาษีจะมีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (แบบฯ) ก็ต่อเมื่อมีเงินได้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ว่าเมื่อคำนวณภาษีแล้วจะมีภาษีต้องชำระเพิ่มเติมหรือไม่ก็ตาม ดังนี้

- 2.1) บุคคลธรรมดาและผู้ถึงแก่ความตายมีเงินได้พึงประเมิน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3-1 เงินได้พึงประเมินของบุคคลที่โสดและสมรส

ประเภทเงินได้	โสด	สมรส
เงินเดือนเพียงอย่างเดียว	120,000	220,000
เงินได้ประเภทอื่น	60,000	120,000

ที่มา : กรมสรรพากร (2566)

- 2.2) ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มิใช่นิติบุคคล หรือคณะบุคคลที่มิใช่นิติบุคคล มีเงินได้พึงประเมินเกิน 60,000 บาท

- 2.3) กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง มีเงินได้พึงประเมินเกิน 60,000 บาท

3.1.2 ประเภทและแหล่งเงินได้ที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1) ประเภทเงินรายได้ที่ต้องเสียภาษี

เนื่องจากผู้ที่มีเงินได้ประกอบอาชีพแตกต่างกัน มีความยากง่ายหรือต้นทุนที่แตกต่างกัน เพื่อความเป็นธรรม ในกฎหมายจึงได้แบ่งลักษณะเงินได้พึงประเมินออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เพื่อกำหนดวิธีคำนวณภาษีให้เกิดความเป็นธรรมมากที่สุด ดังนี้

1.1) เงินได้ประเภทที่ 1 ตามมาตรา 40 (1) ได้แก่ เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ได้แก่

- เงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ
- เงินค่าเช่าบ้านที่ได้รับจากนายจ้าง
- เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้าน ซึ่งนายจ้างให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า
- เงินที่นายจ้างจ่ายชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่ต้องชำระ
- เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใด ๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน เช่น มูลค่าของ

การได้รับประทานอาหาร เป็นต้น

1.2) เงินได้ประเภทที่ 2 ตามมาตรา 40 (2) ได้แก่ เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้ ได้แก่

- ค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า ค่าส่วนลด
- เงินอุดหนุนในงานที่ทำ เบี้ยประชุม บำเหน็จ โบนัส
- เงินค่าเช่าบ้านที่ได้รับเนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้
- เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้าน ที่ผู้จ่ายเงินได้ให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า
- เงินที่ผู้จ่ายเงินได้จ่ายชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งผู้มีเงินได้มีหน้าที่ต้องชำระ
- เงินทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใด ๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือ

จากการรับทำงานให้นั้น ไม่ว่าหน้าที่หรือตำแหน่งงาน หรืองานที่รับทำนั้นจะเป็นการประจำหรือชั่วคราว

1.3) เงินได้ประเภทที่ 3 ตามมาตรา 40 (3) ได้แก่ ค่าแห่งกุฎีวัด ศาล ค่าแห่งลิขสิทธิ์หรือสิทธิอย่างอื่น เงินปี หรือเงินได้ที่มีลักษณะเป็นเงินรายปีอันได้มาจากพินัยกรรม นิติกรรมอย่างอื่น หรือคำพิพากษาของศาล

1.4) เงินได้ประเภทที่ 4 ตามมาตรา 40 (4) ได้แก่ ดอกเบี้ย เงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไร เงินลดทุน เงินเพิ่มทุน ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนหุ้น เป็นต้น

(ก) ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตั๋วเงิน ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ไม่ว่าจะมีหลักประกันหรือไม่ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมเฉพาะส่วนที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายดังกล่าว หรือผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตั๋วเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออกและจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอน รวมทั้งเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับดอกเบี้ย ผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนอื่น ๆ ที่ได้จากการให้กู้ยืมหรือจากสิทธิเรียกร้องในหนี้ทุกชนิดไม่ว่าจะมีหลักประกันหรือไม่ก็ตาม

(ข) เงินปันผล เงินส่วนแบ่งของกำไร หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล กองทุนรวม หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายไทยให้จัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะสำหรับให้กู้ยืมเงิน

(ค) เงินโบนัสที่จ่ายแก่ผู้ถือหุ้น หรือผู้เป็นหุ้นส่วนในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

(ง) เงินลดทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเฉพาะส่วนที่จ่ายไม่เกินกว่ากำไรและเงินที่ก้นไว้รวมกัน

(จ) เงินเพิ่มทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งตั้งจากกำไรที่ได้มาหรือรับช่วงกันไว้รวมกัน

(ฉ) ผลประโยชน์ที่ได้จากการที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลควบเข้ากันหรือรับช่วงกันหรือ เลิกกัน ซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าเงินทุน

(ช) ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนการเป็นหุ้นส่วนหรือโอนหุ้น หุ้นกู้ พันธบัตร หรือตัวเงินหรือ ตราสารแสดงสิทธิในหนี้ ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน

(ซ) เงินส่วนแบ่งของกำไร หรือผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือครอบครองโทเคนดิจิทัล

(ฌ) ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัล ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งตีราคา เป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 เป็นต้นไป)

เงินได้ประเภทที่ 4 ในหลาย ๆ กรณี กฎหมายให้สิทธิที่จะเลือกเสียภาษีโดยวิธีหักภาษี ณ ที่จ่าย แทนการนำไปรวมคำนวณกับเงินได้อื่นตามหลักทั่วไป ซึ่งจะทำให้ผู้มีเงินได้ที่ต้องเสียภาษีตามบัญชีอัตราภาษีในอัตราที่สูงกว่าอัตราภาษี หัก ณ ที่จ่าย สามารถประหยัดภาษีได้

1.5) เงินได้ประเภทที่ 5 ตามมาตรา 40 (5) ได้แก่ เงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน เงินหรือประโยชน์อย่างอื่น ที่ได้เนื่องจากกรณี ดังนี้

- การให้เช่าทรัพย์สิน
- การผลิตสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน
- การผลิตสัญญาซื้อขายเงินผ่อนซึ่งผู้ขายได้รับคืนทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้นโดยไม่ต้องคืนเงิน

หรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้ว

1.6) เงินได้ประเภทที่ 6 ตามมาตรา 40 (6) ได้แก่ เงินได้จากวิชาชีพอิสระ คือวิชากฎหมาย การประกอบโรคศิลปะ วิศวกรรมสถาปัตยกรรม การบัญชี ประณีตศิลปกรรม หรือวิชาอื่นซึ่งจะได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดชนิดไว้

1.7) เงินได้ประเภทที่ 7 ตามมาตรา 40 (7) ได้แก่ เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุน ด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ

1.8) เงินได้ประเภทที่ 8 ตามมาตรา 40 (8) ได้แก่ เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง การขายอสังหาริมทรัพย์ หรือการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในประเภทที่ 1 ถึงประเภทที่ 7 แล้ว

2) แหล่งที่มาของเงินได้ มาตรา 41 แห่งประมวลรัษฎากร

แบ่งเป็นเงินได้จากแหล่งในประเทศและนอกประเทศ โดยเงินได้จากแหล่งต่าง ๆ นี้จะต้องนำไปรวมคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่ ให้พิจารณา ดังนี้

2.1) เงินได้เกิดจากแหล่งในประเทศ หมายถึง เงินได้ที่เกิดขึ้น หรือเป็นผลสืบเนื่องจากมี

2.1.1) หน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย หรือ

2.1.2) กิจการที่ทำในประเทศไทย หรือ

2.1.3) กิจการของนายจ้างในประเทศไทย หรือ

2.1.4) ทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย (เช่น ดอกเบี้ย เงินปันผล ค่าเช่า เป็นต้น)

โดยมีเงื่อนไขคือ ผู้มีเงินได้เกิดจากแหล่งในประเทศนี้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้ตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนดไว้เสมอ เว้นแต่จะมีข้อยกเว้นตามกฎหมาย ทั้งนี้ ไม่ว่าเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วนั้น จะจ่ายในหรือนอกประเทศ และไม่ว่าผู้มีเงินได้นั้นจะเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยหรือไม่ก็ตาม

2.2) เงินได้เกิดจากแหล่งนอกประเทศไทย หมายถึง เงินได้ที่เกิดขึ้นหรือเป็นผลสืบเนื่องจากมี

2.2.1) หน้าที่งานที่ทำในต่างประเทศ หรือ

2.2.2) กิจการที่ทำในต่างประเทศ หรือ

2.2.3) ทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศ

โดยมีเงื่อนไขคือผู้มีเงินได้เกิดจากแหล่งนอกประเทศในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วจะต้องเสียภาษีเงินได้ในประเทศไทยก็ต่อเมื่อเข้าองค์ประกอบทั้ง 2 ประการ คือ (1) ผู้มีเงินได้เป็นผู้ที่อยู่ในประเทศไทยในปีภาษีนั้นชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือหลายระยะเวลารวมทั้งหมดถึง 180 วัน และ (2) ผู้มีเงินได้นำเงินได้นั้นเข้ามาในประเทศไทยในปีภาษีนั้นด้วย

ทั้งนี้ ในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาบางกรณี ถ้าเกี่ยวข้องกับบุคคลของบางประเทศที่มีอนุสัญญาภาษีซ้อน หรือความตกลงเพื่อป้องกันการเก็บภาษีซ้ำซ้อนกับประเทศไทย จำเป็นต้องพิจารณาถึงความตกลงหรืออนุสัญญาว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนระหว่างประเทศไทยได้ทำความตกลงไว้ด้วย

3.1.3 วิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มาตรา 48 แห่งประมวลรัษฎากร

โดยทั่วไปผู้มีเงินได้ต้องนำเงินได้พึงประเมินทุกประเภทของตน ตลอดปีภาษี (ไม่รวมเงินได้ที่กฎหมายยกเว้นภาษีหรือที่ไม่ต้องเสียภาษี) ไปคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี เพื่อยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีภายในเดือนมีนาคมของปีถัดจากปีที่มีเงินได้ การคำนวณภาษีให้ทำเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) คำนวณหาจำนวนภาษีตามวิธีที่ 1

การคำนวณภาษีตามวิธีที่ 1

เงินได้พึงประเมินทุกประเภทรวมกันตลอดปีภาษี	xxxx	(1)
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด	xxxx	(2)
(1)-(2) เหลือเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย	xxxx	(3)
<u>หัก</u> ค่าลดหย่อนต่าง ๆ (ไม่รวมค่าลดหย่อนเงินบริจาค) ตามที่กฎหมายกำหนด	xxxx	(4)
(3)-(4) เหลือเงินได้หลังจากหักค่าลดหย่อนต่าง ๆ	xxxx	(5)
<u>หัก</u> ค่าลดหย่อนเงินบริจาค ไม่เกินจำนวนที่กฎหมายกำหนด	xxxx	(6)
(5-6) เหลือเงินได้สุทธิ	xxxx	(7)
นำเงินได้สุทธิตาม (7) ไปคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา		
จำนวนภาษีตามการคำนวณภาษีวิธีที่ 1	xxxx	(8)

ที่มา : รวบรวมจากกรมสรรพากร

2) ให้พิจารณาว่าจะต้องคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 หรือไม่ ถ้าเข้าเงื่อนไขที่จะต้องคำนวณภาษี ตามวิธีที่ 2 จึงคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 อีกวิธีหนึ่ง โดยกรณีที่ต้องคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 ได้แก่ กรณีที่เงินได้พึงประเมินทุกประเภทในปีภาษี แต่ไม่รวมเงินได้พึงประเมินตามประเภทที่ 1 มีจำนวนรวมกันตั้งแต่ 120,000 บาทขึ้นไป การคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 นี้ ให้คำนวณในอัตราร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน (เงินได้พึงประเมินทุกประเภทลบเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 คูณด้วย 0.005) ดังกล่าวนั้น

3) สรุปจำนวนภาษีที่ต้องเสียภาษี กำหนดให้ (10) คือ จำนวนภาษีที่คำนวณได้ตามวิธีที่ 2

การคำนวณภาษีขั้นที่ 3

จำนวนภาษีเงินได้สิ้นปีที่ต้องเสีย เทียบ (8) และ (10) จำนวนที่สูงกว่า		xxxx	(11)
หัก ภาษีที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายแล้ว	xx		
ภาษีเงินได้ครึ่งปีที่ชำระไว้แล้ว	xx		
ภาษีเงินได้ชำระล่วงหน้า	xx		
เครดิตภาษีเงินปันผล	xx	xx	(12)
(11-12) เหลือ ภาษีเงินได้ที่ต้องเสีย (หรือที่เสียไว้เกินขอคืนได้)		xx	

ที่มา : รวบรวมจากกรมสรรพากร

หมายเหตุ : สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2552 เป็นต้นไป หากคำนวณตามวิธีที่ 2 แล้วมีภาษีเงินได้ที่ต้องเสียจำนวนทั้งสิ้นไม่เกิน 5,000 บาท ผู้มีเงินได้ ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ตามวิธีที่ 2 (10) แต่ยังคงมีหน้าที่เสียภาษีตามจำนวนที่คำนวณได้ตามวิธีที่ 1 (8) โดยนำมาสรุปจำนวนภาษีที่ต้องเสียขั้นที่สาม

3.1.4 การคำนวณหักค่าใช้จ่ายของเงินได้แต่ละประเภท ตามมาตรา 42 ทวิ - มาตรา 46 แห่งประมวลรัษฎากร

ค่าใช้จ่ายเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการคำนวณภาษี ถือเป็นสิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างหนึ่งที่กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับหักเป็นต้นทุนในการทำงานเพื่อให้ได้เงินได้หรือรายได้สุทธินั้นมาคิดภาษีตามบัญชีอัตราภาษี โดยมีอัตราการหักค่าใช้จ่ายมากหรือน้อยตามแต่ละประเภทของเงินได้ สรุปได้ดังตารางที่ 3-2

ตารางที่ 3-2 การหักค่าใช้จ่ายของประเภทเงินได้แต่ละประเภท

ประเภทเงินได้	หักค่าใช้จ่าย
1. เงินเดือน ค่าจ้าง โบนัส เบี้ยเลี้ยง	ร้อยละ 50 ไม่เกิน 100,000 บาท หากมีเงินได้ประเภทที่ 1 และ 2 ให้นำเงินได้ทั้ง 2 ประเภทรวมกันแต่หักได้ไม่เกิน 100,000 บาท
2. เงินได้จากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้ ค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า	

ประเภทเงินได้	หักค่าใช้จ่าย
3. ค่าแห่งกุฎีวัดลี้ ค่าแห่งลิขสิทธิ์หรือสิทธิอย่างอื่น	ร้อยละ 50 ไม่เกิน 100,000 บาท หรือตามจริง
4. ดอกเบี้ย เงินปันผล ส่วนแบ่งกำไร ฯลฯ	หักค่าใช้จ่ายไม่ได้
5. รายได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน การผิดสัญญาเช่าซื้อ การผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อน - บ้าน โรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง แพ - ที่ดินที่ใช้ในการเกษตร - ที่ดินที่มีได้ใช้ในการเกษตร - ยานพาหนะ - ทรัพย์สินอื่น	ตามจริงหรืออัตราเหมา ร้อยละ 30 ร้อยละ 20 ร้อยละ 15 ร้อยละ 30 ร้อยละ 10
6. วิชาชีพอิสระ - ประกอบโรคศิลปะ - กฎหมาย วิศวกรรม สถาปัตยกรรม บัญชี ประณีต ศิลปกรรม	ตามจริงหรืออัตราเหมา ร้อยละ 60 ร้อยละ 30
7. รับเหมาก่อสร้าง	ตามจริงหรืออัตราเหมาร้อยละ 60
8. รายได้อื่น นอกเหนือจาก 1-7 *	ตามจริงหรืออัตราเหมาร้อยละ 40 และร้อยละ 60

หมายเหตุ : * ตามพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 629) พ.ศ.2560

ที่มา : รวบรวมโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

3.1.5 การคำนวณค่าลดหย่อน มาตรา 47 แห่งประมวลรัษฎากร

ค่าลดหย่อนและยกเว้นเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบในการคำนวณภาษีที่กฎหมายกำหนดให้นำไปหักออกจากเงินได้ ได้อีกหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว โดยมีการหักลดหย่อนกรณีต่าง ๆ แตกต่างกันไป รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ก

3.1.6 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ตารางที่ 3-3 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทย

เงินได้สุทธิ (บาท)	ช่วงเงินได้สุทธิของแต่ละชั้น (บาท)	อัตราภาษี (ร้อยละ)
0 - 150,000	150,000	ได้รับยกเว้น
150,001-300,000	150,000	5
300,001-500,000	200,000	10
500,001-750,000	250,000	15
750,001-1,000,000	250,000	20
1,000,001-2,000,000	1,000,000	25
2,000,001-5,000,000	3,000,000	30
5,000,001-ขึ้นไป	-	35

หมายเหตุ : เงินได้สุทธิเฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 150,000 บาท ยังคงได้รับยกเว้นตามพระราชกฤษฎีกา
ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 470) พ.ศ.2551
ที่มา : รวบรวมคณะผู้วิจัย

3.1.7 ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย สำหรับประเมินตามมาตรา 40 (3) (4)

ในการศึกษาเงินได้จากผลประโยชน์จากการถือครองสินทรัพย์ดิจิทัล นอกจากภาษีที่เป็น Capital Gains Tax แล้วจะมีเงินได้ในลักษณะเทียบกับเงินจากดอกเบี้ยและเงินปันผลซึ่งมีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 40 (3) (4) สรุปได้ดังนี้

ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย สำหรับเงินได้จากลงทุน ได้แก่ บุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท สมาคม หรือคณะบุคคล ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (3) (4) รวมตลอดถึงเงินค่าภาษีอากรของเงินได้ดังกล่าวที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้ ไม่ว่าในทอดใด คำนวณหักภาษี ณ ที่จ่ายจากเงินต้องทุกคราวที่จ่าย (โดยไม่ให้หักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน) ตามอัตราภาษีเงินได้ เว้นแต่เงินได้ต่อไปนี้ ให้คำนวณหักในอัตราร้อยละ 15.0 ของเงินได้

(1) การจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (3) (4) ดังกล่าวที่จ่ายให้แก่ผู้รับซึ่งมิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย

(2) ดอกเบี้ยพันธบัตร

(3) ดอกเบี้ยเงินฝากประเภทออมทรัพย์สำหรับเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักรซึ่งผู้มีเงินได้ได้รับรวมกันทั้งสิ้น เกิน 20,000 บาทตลอดปีภาษีนั้น (ต้องหัก ณ ที่จ่ายจากดอกเบี้ยรับทั้งสิ้น ดอกเบี้ยเงินฝากประเภทประจำสำหรับเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักร และสหกรณ์

(4) ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตัวเงิน ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่น ดอกเบี้ยที่ได้จากสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม เช่น บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น

(5) ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนการเป็นหุ้นส่วน หรือโอนหุ้น หุ้นกู้ พันธบัตร หรือตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน

(6) ผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก โดยให้ถือว่าผู้ออกตัวเงิน ผู้ออกตราสารแสดงสิทธิในหนี้ หรือนิติบุคคลผู้ออกตัวเงินหรือตราสารดังกล่าว เป็นผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินกรณีผู้จ่ายเงินได้ มิใช่เป็นนิติบุคคล และจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ก) ที่มีเงินได้ตามที่ระบุใน (2) ถึง (6) ดังกล่าวข้างต้นให้กับผู้รับซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย (อยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือหลายระยะเวลารวมกันถึง 180 วันในปีภาษี) ไม่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย

ทั้งนี้ เงินได้ที่เป็นเงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไร หรือประโยชน์อื่นใดตามมาตรา 40 (4) (ข) ให้คำนวณหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10 ของเงินได้

3.2 ภาษีมูลค่าเพิ่ม

- 1) กิจกรรมที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามมาตรา 77/2 การกระทำกิจกรรมดังต่อไปนี้ในราชอาณาจักร ให้อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามบทบัญญัติในหมวดนี้

- (1) การขายสินค้าหรือการให้บริการโดยผู้ประกอบการ และ
  - (2) การนำเข้าสินค้าโดยผู้นำเข้าโดยนิยาม คำว่า “สินค้า” หรือ “บริการ” จะอยู่ในมาตรา 77/1 (9) และ (10) ดังนี้
  - (9) “สินค้า” หมายความว่า ทรัพย์สินที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่างที่อาจมีราคาและถือเอาได้ไม่ว่าจะมีไว้เพื่อขาย เพื่อใช้ หรือเพื่อการใด ๆ และให้หมายความรวมถึงสิ่งของทุกชนิดที่นำเข้า แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่างที่ส่งมอบโดยผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือเครือข่ายทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นใด”
  - (10) “บริการ” หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันอาจหาประโยชน์อันมีมูลค่าซึ่งมิใช่เป็นการขายสินค้า และให้หมายรวมถึงการใช้บริการหรือการนำสินค้าไปใช้ เพื่อประกอบกิจการของตนเองโดยตรง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด
  - (ก) การใช้บริการหรือการนำสินค้าไปใช้ เพื่อประกอบกิจการของตนเองโดยตรง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด
  - (ข) การนำเงินไปหาประโยชน์โดยการฝากธนาคารหรือซื้อพันธบัตรหรือหลักทรัพย์
  - (ค) การกระทำตามที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการใช้บริการของตนเอง ไม่ว่าประการใด ๆ แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึง
- 2) ผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม
- ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มอาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้
- 1.1) ผู้ประกอบการ องค์ประกอบของผู้ประกอบการ มีดังนี้ คือ (1) บุคคลธรรมดา คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล หรือนิติบุคคล (2) บุคคลซึ่งขายสินค้าหรือให้บริการในทางธุรกิจหรือวิชาชีพ และ (3) ประกอบกิจการในราชอาณาจักร (ไม่ว่าจะจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มหรือไม่)
  - 1.2) ผู้นำเข้า หมายถึง ผู้ประกอบการหรือบุคคลอื่นซึ่งนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักรไม่ว่าเพื่อการใด ๆ และให้หมายความรวมถึงการนำสินค้าที่ต้องเสียภาษีอากรขาเข้า หรือที่ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรออกจากเขตปลอดอากร โดยมีใช้เพื่อส่งออกด้วย
  - 1.3) ผู้ที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นกรณีพิเศษตามมาตรา 82/1 แห่งประมวลรัษฎากร บุคคลต่อไปนี้เป็นผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มด้วย ได้แก่
- 1.3.1) ในกรณีที่ผู้ประกอบการอยู่นอกราชอาณาจักรและได้ขายสินค้า หรือให้บริการในราชอาณาจักรเป็นปกติธุระโดยมีตัวแทนอยู่ในราชอาณาจักร ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ ตัวแทนดังกล่าว
  - 1.3.2) ในกรณีการขายสินค้าหรือการให้บริการที่ได้เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ในอัตราร้อยละ 0 ถ้าภายหลังได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้า หรือ โอนสิทธิในบริการนั้นไปให้กับบุคคลที่มีชื่อองค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนัญพิเศษของสหประชาชาติสถานเอกอัครราชทูต สถานทูต สถานกงสุลใหญ่ สถานกงสุล ได้แก่ ผู้รับโอนสินค้าหรือผู้รับโอนสิทธิในบริการดังกล่าว
  - 1.3.3) ในกรณีสินค้านำเข้าที่จำแนกประเภทไว้ในภาคว่าด้วยของที่ได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร ซึ่งได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ถ้าภายหลังสินค้านั้นต้องเสียอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร ได้แก่
- (1) ผู้ที่มีความรับผิดชอบตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร
  - (2) ผู้รับโอนสินค้า ถ้ามีการโอนสินค้านั้นดังกล่าว
- 1.3.4) ในกรณีที่มีการควบเข้ากัน ผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ ผู้ที่ควบเข้ากันและผู้ประกอบการใหม่
  - 1.3.5) ในกรณีโอนกิจการ ผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ ผู้โอนและผู้รับโอน

2) กิจกรรมที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

2.1) การขายสินค้า (ที่มีใช้การส่งออก) และการให้บริการ ดังต่อไปนี้

2.1.1) การขายพืชผลทางการเกษตร ไม่ว่าจะเป็น ลำต้น กิ่ง ใบ เปลือก หน่อ ราก เหง้า ดอก หัว ฝัก เมล็ด หรือส่วนอื่น ๆ ของพืช และวัตถุพลอยได้จากพืช

2.1.2) การขายสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต และในกรณีสัตว์ไม่มีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเนื้อ ส่วนต่าง ๆ ของสัตว์ ไข่ นํ้านม และวัตถุพลอยได้จากสัตว์

2.1.3) การขายปุ๋ย

2.1.4) การขายปลาปน อาหารสัตว์

2.1.5) การขายยาหรือเคมีภัณฑ์ที่ใช้สำหรับพืชหรือสัตว์ เพื่อบำรุงรักษา ป้องกัน ทำลายหรือกำจัดศัตรูหรือโรคของพืชและสัตว์

2.1.6) การขายหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือตำราเรียน

2.1.7) การขายสินค้าหรือการให้บริการของกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งส่งรายรับทั้งสิ้นให้แก่รัฐ โดยไม่หักรายจ่าย

2.1.8) การขายสินค้าหรือการให้บริการเพื่อประโยชน์แก่การศาสนา หรือการสาธารณกุศล ภายในประเทศ ซึ่งไม่นำผลกำไรไปจ่ายในทางอื่น

2.1.9) การให้บริการการศึกษาของสถานศึกษาของทางราชการ สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หรือโรงเรียนเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน

2.1.10) การให้บริการที่เป็นงานทางศิลปะและวัฒนธรรมในสาขา และลักษณะการประกอบกิจการที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

2.1.11) การให้บริการการประกอบโรคศิลปะ การสอบบัญชี การว่าความ หรือการประกอบวิชาชีพอิสระอื่นตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด โดยอนุมัติรัฐมนตรี ทั้งนี้ เฉพาะวิชาชีพอิสระที่มีกฎหมายควบคุม การประกอบวิชาชีพอิสระนั้น

2.1.12) การให้บริการรักษาพยาบาลของสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

2.1.13) การให้บริการวิจัย หรือการให้บริการทางวิชาการ ทั้งนี้ ในสาขา และลักษณะการประกอบกิจการที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

2.1.14) การให้บริการห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์

2.1.15) การให้บริการตามสัญญาจ้างแรงงาน

2.1.16) การให้บริการจัดแข่งขันกีฬาสมัครเล่น

2.1.17) การให้บริการของนักแสดงสาธารณะ ทั้งนี้ เฉพาะบริการในสาขาและลักษณะการประกอบกิจการตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

2.1.18) การให้บริการขนส่งในราชอาณาจักร

2.1.19) การให้บริการขนส่งระหว่างประเทศ ซึ่งมีใช้เป็นการขนส่งโดยอากาศยานหรือเรือเดินทะเล

2.1.20) การให้บริการเช่าอสังหาริมทรัพย์

2.1.21) การให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ไม่รวมถึงบริการที่เป็นการพาณิชย์ของราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นการหารายได้หรือผลประโยชน์ไม่จะเป็นกิจการสาธารณูปโภคหรือไม่ก็ตาม

2.1.22) การขายสินค้าหรือการให้บริการตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา (พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 239) พ.ศ. 2534)

2.2) การนำเข้าสินค้า ดังต่อไปนี้

- 2.2.1) สินค้าตาม 2.1)
  - 2.2.2) สินค้าจากต่างประเทศที่นำเข้าไปในเขตปลอดอากร ทั้งนี้ เฉพาะสินค้าที่ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
  - 2.2.3) สินค้าที่จำแนกประเภทไว้ในภาคว่าด้วยของที่ได้รับยกเว้นอากร ตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร
  - 2.2.4) สินค้าซึ่งนำเข้าและอยู่ในอารักขาของศุลกากร แล้วได้ส่งกลับออกไปต่างประเทศ โดยได้คืนอากรขาเข้า ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร
- 2.3) ผู้ประกอบการซึ่งประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม และกิจการดังกล่าวมีมูลค่าของฐานภาษีไม่เกินมูลค่าของฐานภาษีของกิจการขนาดย่อมตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ปัจจุบันกำหนดให้การขายสินค้าและบริการของผู้ประกอบการที่มีรายรับไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี ได้รับการยกเว้น
- 3) ผู้ประกอบการที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม
    - 3.1) ผู้ประกอบการที่ให้บริการจากต่างประเทศ และได้มีการใช้บริการนั้นในราชอาณาจักร
    - 3.2) ผู้ประกอบการที่อยู่นอกราชอาณาจักรและเข้ามาประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการในราชอาณาจักรเป็นครั้งคราว
    - 3.3) ผู้ประกอบการอื่นตามที่อธิบดีกรมสรรพากรจะประกาศกำหนดเมื่อมีเหตุอันสมควร
  - 4) ประกอบกิจการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มตามกฎหมาย แต่มีสิทธิแจ้งขอจดทะเบียนภาษี มูลค่าเพิ่มได้แก่
    - 4.1) ผู้ประกอบกิจการขายสินค้าพืชผลทางการเกษตร สัตว์ไม่ว่ามีชีวิตหรือไม่มีชีวิต ปุ๋ยปลาป่น อาหารสัตว์ ยาหรือเคมีภัณฑ์ที่ใช้สำหรับพืชหรือสัตว์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือตำราเรียน
    - 4.2) ผู้ประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการ ซึ่งไม่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มตามกฎหมายและมีรายรับไม่เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี
    - 4.3) การให้บริการขนส่งในราชอาณาจักรโดยท่าอากาศยาน
    - 4.4) การส่งออกของผู้ประกอบการในเขตอุตสาหกรรมส่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
    - 4.5) การให้บริการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงทางท่อในราชอาณาจักร
  - 5) ความรับผิดในการเสียภาษี
    - 5.1) การขายสินค้าให้ความรับผิดเกิดขึ้นเมื่อส่งมอบสินค้า เว้นแต่กรณีที่ได้มีการโอนกรรมสิทธิ์สินค้าได้รับชำระราคาสินค้า หรือได้ออกใบกำกับภาษี ก่อนส่งมอบสินค้า โดยให้ความรับผิดเกิดขึ้นตามส่วนของการกระทำนั้น ๆ แล้วแต่กรณี
    - 5.2) การขายสินค้าตามสัญญาให้เช่าซื้อหรือสัญญาซื้อขายผ่อนชำระที่กรรมสิทธิ์ในสินค้ายังไม่โอนไปยังผู้ซื้อเมื่อได้ส่งมอบ ให้ความรับผิดเกิดขึ้นเมื่อถึงกำหนดชำระราคาตามงวดที่ถึงกำหนดชำระราคาแต่ละงวด เว้นแต่กรณีที่ได้มีการได้รับชำระราคาสินค้า หรือได้ออกใบกำกับภาษีเกิดขึ้นก่อนถึงกำหนดชำระราคาแต่ละงวด โดยให้ความรับผิดเกิดขึ้นตามส่วนของการกระทำนั้น ๆ แล้วแต่กรณี
    - 5.3) การขายสินค้าโดยมีการตั้งตัวแทนเพื่อขายและได้ส่งมอบสินค้าให้ตัวแทนแล้วให้ความรับผิดเกิดขึ้นเมื่อตัวแทนได้ส่งมอบสินค้าให้ผู้ซื้อ เว้นแต่กรณีที่ตัวแทนได้โอนกรรมสิทธิ์สินค้าให้ผู้ซื้อตัวแทนได้รับชำระราคาสินค้า ตัวแทนได้ออกใบกำกับภาษี หรือได้มีการนำสินค้าไปใช้ไม่ว่าโดยตัวแทนหรือบุคคลอื่นเกิดขึ้นก่อนการส่งมอบสินค้าให้ผู้ซื้อโดยให้ความรับผิดเกิดขึ้นตามส่วนของการกระทำนั้น ๆ แล้วแต่กรณี

5.4) การขายสินค้าโดยส่งออก ให้ความรับผิดชอบเกิดขึ้นเมื่อชำระอากรขาออก วางหลักประกันอากรขาออก หรือจัดให้มีผู้ค้ำประกันอากรขาออก เว้นแต่ในกรณีที่ไม่ต้องเสียอากรขาออกหรือได้รับยกเว้นอากรขาออกแล้วแต่กรณี ให้ถือว่าความรับผิดชอบเกิดขึ้นในวันที่มีการออกใบขนสินค้าขาออกตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

5.5) การขายสินค้าที่ได้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0 และภายหลังได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้าอันทำให้ผู้รับโอนสินค้ามีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้ความรับผิดชอบทั้งหมดเกิดขึ้นเมื่อโอนกรรมสิทธิ์สินค้า

5.6) การให้บริการ ให้ความรับผิดชอบทั้งหมดเกิดขึ้นเมื่อได้รับชำระราคาค่าบริการ เว้นแต่กรณีที่ได้มีการได้ออกใบกำกับภาษี หรือได้ใช้บริการไม่ว่าโดยตนเองหรือบุคคลอื่น เกิดขึ้นก่อนได้รับชำระราคาค่าบริการ โดยให้ความรับผิดชอบเกิดขึ้นตามส่วนของการกระทำนั้น ๆ แล้วแต่กรณี

5.7) การให้บริการตามสัญญาที่กำหนดค่าตอบแทนตามส่วนของบริการที่ทำให้ความรับผิดชอบของบริการเกิดขึ้นเมื่อได้รับชำระราคาค่าบริการตามส่วนของบริการที่สิ้นสุดลง เว้นแต่กรณีที่ได้มีการออกใบกำกับภาษี หรือได้ใช้บริการไม่ว่าโดยตนเองหรือบุคคลอื่นเกิดขึ้นก่อนได้รับชำระราคาค่าบริการตามส่วนของบริการที่สิ้นสุดลง ให้ถือว่าความรับผิดชอบเกิดขึ้นเมื่อได้มีการกระทำนั้น ๆ ด้วย

5.8) การให้บริการที่ทำในต่างประเทศและได้มีการใช้บริการนั้นในราชอาณาจักร ให้ความรับผิดชอบทั้งหมดหรือบางส่วนเกิดขึ้นเมื่อได้มีการชำระราคาค่าบริการทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วแต่กรณี

5.9) การให้บริการที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0 และภายหลังได้มีการโอนสิทธิในบริการอันทำให้ผู้รับโอนสิทธิในบริการมีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้ความรับผิดชอบทั้งหมดเกิดขึ้นเมื่อได้รับชำระราคาค่าบริการ

5.10) การนำเข้าสินค้า โดยทั่วไปความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้นำเข้าจะเกิดขึ้นพร้อมกันกับการชำระอากรขาเข้าหรือเมื่อมีการวางค้ำประกันอากรขาเข้า แล้วแต่กรณี และหากเป็นกรณีไม่ต้องเสียหรือยกเว้นอากรขาเข้าความรับผิดชอบจะเกิดขึ้นในวันที่มีการออกใบขนสินค้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

5.11) นอกจากกรณีที่กำหนดข้างต้น การขายสินค้าหรือการให้บริการบางกรณี ให้ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดขึ้นแตกต่างกันตามที่ได้กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 189 (พ.ศ. 2534)

6) ฐานภาษี

6.1) ฐานภาษีสำหรับการขายสินค้าหรือการให้บริการ ได้แก่ มูลค่าทั้งหมดที่ผู้ประกอบการได้รับหรือพึงได้รับจากการขายสินค้าหรือการให้บริการ ไม่ว่าจะเป็นเงิน ทรัพย์สิน ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือประโยชน์ใด ๆ ซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน รวมทั้งภาษีสรรพสามิต (ถ้ามี) แต่ไม่รวมถึงส่วนลดหรือค่าลดหย่อนค่าชดเชยหรือเงินอุดหนุน ภาษีขาย และค่าตอบแทนที่มีลักษณะและเงื่อนไขตามที่กำหนด

6.2) ฐานภาษีสำหรับการขายสินค้าโดยการส่งออก ได้แก่ มูลค่าของสินค้าส่งออก โดยให้ใช้ราคา เอฟ.โอ.บี. ของสินค้าบวกด้วยภาษีสรรพสามิต และภาษีและค่าธรรมเนียมอื่นตามที่กำหนด แต่ทั้งนี้ไม่รวมอากรขาออก

6.3) ฐานภาษีสำหรับการให้บริการขนส่งระหว่างประเทศ

6.3.1) ในกรณีรับขนคนโดยสาร ได้แก่ มูลค่าของค่าโดยสาร ค่าธรรมเนียม และประโยชน์อื่นใดที่เรียกเก็บในราชอาณาจักรก่อนหักรายจ่ายใด ๆ เนื่องในการรับขนคนโดยสารนั้น

6.3.2) ในกรณีรับขนสินค้า ได้แก่ มูลค่าของค่าระวาง ค่าธรรมเนียม และประโยชน์อื่นใดที่เรียกเก็บ ไม่ว่าในหรือนอกราชอาณาจักรก่อนหักรายจ่ายใด ๆ เนื่องในการรับขนสินค้านั้นนอกนอกราชอาณาจักร

6.4) ฐานภาษีสำหรับการนำเข้าสินค้าทุกประเภท ได้แก่ มูลค่าของสินค้านำเข้า โดยให้ใช้ราคา ซี.ไอ.เอฟ. ของสินค้าบวกด้วยอากรขาเข้า ภาษีสรรพสามิตค่าธรรมเนียมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนและภาษีและค่าธรรมเนียมอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

6.5) ฐานภาษีกรณีขายยาสูบ และผลิตภัณฑ์น้ำมันตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ มูลค่าสินค้าที่ได้มาจากการหักจำนวน ภาษีมูลค่าเพิ่มออกจากจำนวนเต็มของราคาขายปลีกของยาสูบ โดยให้คำนวณจำนวน ภาษีมูลค่าเพิ่มตามอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่รวมอยู่ในจำนวนเต็มของราคาขายปลีก (ผลิตภัณฑ์น้ำมันที่มีราคา ลอยตัวจะไม่เข้าหลักเกณฑ์ข้อนี้

6.6) ฐานภาษีกรณีพิเศษ

6.6.1) การขายสินค้าหรือการให้บริการ โดยไม่มีค่าตอบแทนหรือมีค่าตอบแทนต่ำกว่าราคาตลาด โดยไม่มีเหตุอันสมควร มูลค่าของฐานภาษีให้ถือตามราคาตลาดของสินค้าหรือการให้บริการในวันที่ความรับผิด เกิดขึ้น

6.6.2) การขายสินค้าหรือการให้บริการในกรณีที่ผู้ประกอบการนำสินค้าไปใช้ หรือได้ใช้บริการ ไม่ว่าโดยตนเองหรือบุคคลอื่น โดยมีใช้เพื่อการประกอบกิจการโดยตรงมูลค่าของฐานภาษีให้ถือตามราคาตลาด ของสินค้าหรือบริการในวันที่ความรับผิดเกิดขึ้น

6.6.3) การขายสินค้าที่เกิดจากสินค้าขาดจากรายงานสินค้าและวัตถุดิบมูลค่าของฐานภาษีให้ถือ ตามราคาตลาดของสินค้าในวันที่ความรับผิดเกิดขึ้น

6.6.4) การขายสินค้าที่ได้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0 และภายหลังได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ ในสินค้าอันทำให้ผู้รับโอนสินค้ามีหน้าที่ต้อง เสียภาษีมูลค่าเพิ่มมูลค่าของฐานภาษีให้ถือราคาตลาดตามสภาพ หรือปริมาณของสินค้าที่เป็นอยู่ในวันที่ความรับผิดเกิดขึ้น

6.6.5) การขายสินค้าในกรณีที่ผู้ประกอบการมีสินค้าคงเหลือ และหรือมีทรัพย์สินที่ผู้ประกอบการ มีไว้ในประกอบการกิจการ ณ วันเลิกประกอบกิจการ มูลค่าของฐานภาษีให้ถือตามราคาตลาดในวันเลิก ประกอบกิจการ

7) อัตราภาษี

อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นดังนี้

7.1) อัตราปกติตามประมวลรัษฎากรมีอัตราเดียวคือร้อยละ 10 (ยังไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่มของราชการ บริหารส่วนท้องถิ่น) แต่มีพระราชกฤษฎีกาลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นการชั่วคราวจากร้อยละ 10 เหลือร้อยละ 6.3 เมื่อรวมกับภาษีท้องถิ่นอีกร้อยละ 0.7 จะเท่ากับร้อยละ 7

7.2) อัตราภาษีย้อยละ 0 มีผลเท่ากับไม่ต้องเสียภาษีจากการขายสินค้าหรือการให้บริการ และยัง ได้รับคืนภาษีซื้อ อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 0 ใช้สำหรับการประกอบการ ดังต่อไปนี้

7.2.1) การส่งออกสินค้า

7.2.2) การให้บริการที่กระทำในราชอาณาจักร และได้มีการใช้บริการนั้นในต่างประเทศ

7.2.3) การให้บริการขนส่งระหว่างประเทศโดยอากาศยาน หรือเรือเดินทะเลที่กระทำโดย ผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคล

7.2.4) การขายสินค้าหรือการให้บริการกับกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น หรือ รัฐวิสาหกิจตามโครงการเงินกู้หรือเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ

7.2.5) การขายสินค้าหรือการให้บริการกับองค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนัญพิเศษของ สหประชาชาติ สถานเอกอัครราชทูต สถานทูต สถานกงสุลใหญ่ สถานกงสุล

7.2.6) การขายสินค้าหรือการให้บริการระหว่างคลังสินค้าทัณฑ์บนกับคลังสินค้าทัณฑ์บนหรือ ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการ ที่อยู่ในเขตปลอดอากรไม่ว่าจะอยู่ในเขตเดียวกัน หรือไม่ หรือระหว่างคลังสินค้าทัณฑ์บนกับผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการอยู่ในเขตปลอดอากร

8) การคำนวณภาษี

เมื่อกิจการได้จดทะเบียนในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว มีหน้าที่ในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มทุกสิ้นเดือนในแต่ละเดือนปฏิทิน แล้วยื่นแบบชำระภาษีให้กับกรมสรรพากรภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป วิธีการคำนวณภาษีจะแยกอธิบายเป็น 2 กรณี ดังนี้

8.1) กรณีผู้ประกอบการจดทะเบียนทั่วไป การคำนวณภาษีที่ต้องชำระในแต่ละเดือนโดยทั่วไปจะเป็นดังนี้ ภาษีที่ต้องชำระ = ภาษีขาย - ภาษีซื้อ

ทั้งนี้ หากผลการคำนวณเป็นลบอันเกิดจากจำนวนภาษีซื้อมากกว่าจำนวนภาษีขายก็มีสิทธิได้รับคืนภาษี อนึ่ง ภาษีขายและภาษีซื้อมีนิยามตามกฎหมาย ดังนี้

ภาษีขาย หมายความว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนได้เรียกเก็บหรือพึงเรียกเก็บจากผู้ซื้อสินค้า หรือผู้รับบริการเมื่อขายสินค้า หรือรับชำระค่าบริการ หากภาษีขายเกิดขึ้นในเดือนใดก็เป็นภาษีขายของเดือนนั้น ไม่คำนึงว่าสินค้าที่ขายหรือบริการที่ให้นั้นจะซื้อมาหรือเป็นผลมาจากการผลิตในเดือนใดก็ตาม

ภาษีซื้อ หมายความว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการได้จ่ายให้กับผู้ขายสินค้า หรือผู้ให้บริการที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน เมื่อซื้อสินค้าหรือชำระค่าบริการเพื่อใช้ในการประกอบกิจการของตน (ทั้งที่เป็นวัตถุดิบ หรือสินค้าทุนประเภทเครื่องจักร เครื่องมือและอุปกรณ์ เป็นต้น) หากภาษีซื้อหากภาษีขายเกิดขึ้นในเดือนใดก็เป็นภาษีซื้อของเดือนนั้น ไม่คำนึงว่าสินค้าหรือบริการที่ซื้อมานั้นจะขายหรือนำไปใช้ในการผลิตในเดือนใดก็ตาม

8.2) กรณีเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0 การคำนวณภาษีที่ต้องชำระในแต่ละเดือน จะใช้วิธีการคำนวณในทำนองเดียวกับผู้ประกอบการจดทะเบียนที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 7 แต่มีความแตกต่างกันในด้านภาษีขาย เนื่องจากผู้ประกอบการที่เป็นผู้ส่งออกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 0 จากมูลค่าส่งออก ภาษีขายจึงมีค่าเท่ากับศูนย์เสมอ ในขณะที่ภาษีซื้อจะเกิดขึ้นตลอดเวลา ดังนั้น ผลของการคำนวณจึงติดลบ เนื่องจากภาษีซื้อมากกว่าภาษีขาย ทำให้การคืนภาษีให้แก่ผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ผู้ส่งออกเท่ากับจำนวนภาษีซื้อที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละเดือน

9) กำหนดเวลาจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผู้ประกอบการที่มีหน้าที่ต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยปกติจะต้องยื่นคำขอจดทะเบียนวันเริ่มประกอบกิจการ หรือภายใน 30 วันนับแต่วันที่มียารับเกินเกณฑ์ที่กำหนด อย่างไรก็ตาม กรณีผู้ประกอบการซึ่งจะเริ่มประกอบกิจการขายสินค้าและบริการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มมีสิทธิยื่นคำขอจดทะเบียนได้ภายในกำหนด 6 เดือน ก่อนวันเริ่มประกอบกิจการได้หากพิสูจน์ได้ว่าได้มีการดำเนินการและเตรียมการประกอบกิจการอันเป็นเหตุให้ต้องมีการซื้อสินค้า หรือรับบริการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม เช่น การก่อสร้างโรงงาน ก่อสร้างอาคารสำนักงาน หรือการติดตั้งเครื่องจักร

10) สถานที่และการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภ.พ.01) ได้ที่

10.1) สำนักงานสรรพากรพื้นที่หรือสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาในเขตท้องที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่ และถ้าหากผู้ประกอบการมีสถานประกอบการหลายแห่ง ให้ยื่นคำขอ ณ สถานที่ที่กำหนดซึ่งสถานประกอบการอันเป็นสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่เพียงแห่งเดียว

10.2) ยื่นแบบคำขอผ่านทางอินเทอร์เน็ตที่ www.rd.go.th เมื่อผู้ประกอบการได้ยื่นคำขอจดทะเบียนพร้อมกับเอกสารที่เกี่ยวข้องครบถ้วนแล้ว ผู้ประกอบการจะได้รับใบจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภ.พ.20) ซึ่งจะมีให้ผู้ประกอบการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนตามกฎหมายตั้งแต่วันที่ระบุไว้ในใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นต้นไปกรณีการเปิดสถานประกอบการเพิ่มเติม ย้าย หรือโอนกิจการ ต้องแจ้งต่อนายทะเบียนดังกล่าวก่อนวันที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 15 วัน กรณีการเปลี่ยนแปลงรายการที่ประกอบกิจการ ปิดกิจการ การเลิกกิจการต้องแจ้งต่อนายทะเบียนดังกล่าวภายใน 15 วัน นับจากวันที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ โดยใช้แบบ ภ.พ.09

11) หน้าที่ของผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

11.1) การจัดทำใบกำกับภาษี

ใบกำกับภาษี คือ เอกสารหลักฐานที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มมีหน้าที่ต้องจัดทำและออกให้แก่ผู้ซื้อสินค้า หรือผู้รับบริการ ทุกครั้งที่ขายสินค้าหรือให้บริการ และต้องจัดทำอย่างซ้ำในทันทีที่ความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดขึ้น เพื่อแสดงมูลค่าของสินค้าและบริการ และจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ประกอบการเรียกเก็บในแต่ละครั้ง เว้นแต่กรณีผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ขายสินค้าชนิดและประเภทเพียงกันเป็นจำนวนหลายครั้งในหนึ่งวันทำการ ผู้ประกอบการสามารถจัดทำใบกำกับภาษีรวมเพียงครั้งเดียวในหนึ่งวันทำการสำหรับผู้ซื้อสินค้านั้นก็ได้

11.1.1) ผู้มีหน้าที่ออกใบกำกับภาษี

- (1) ผู้ประกอบการจดทะเบียน
- (2) ผู้ขายทอดตลาดที่มีใช้ส่วนราชการ ซึ่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ประกอบการจดทะเบียน
- (3) ตัวแทนในราชอาณาจักรของผู้ประกอบการจดทะเบียนในราชอาณาจักรประสงค์ออกใบกำกับภาษีในนามของผู้ประกอบการจดทะเบียน
- (4) ตัวแทนในราชอาณาจักรของผู้ประกอบการจดทะเบียนที่อยู่นอกราชอาณาจักรที่ประสงค์ออกใบกำกับภาษีในนามของผู้ประกอบการจดทะเบียน
- (5) ผู้ประกอบการที่อยู่นอกราชอาณาจักร และเข้ามาประกอบการกิจการขายสินค้าหรือให้บริการในราชอาณาจักรเป็นครั้งคราว

11.1.2) รูปแบบใบกำกับภาษี

ข้อความในใบกำกับภาษี ที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนมีหน้าที่ต้องจัดทำสำหรับการขายสินค้าหรือให้บริการจะต้องทำเป็นภาษาไทย กรณีภาษาต่างประเทศต้องได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากรก่อนแต่หน่วยเงินตรายังคงต้องเป็นเงินตราไทย และใบกำกับภาษีอย่างน้อยต้องมีข้อความหรือรายการตามที่กำหนด โดยทั่วไปใบกำกับภาษีจะมี 2 รูปแบบ ได้แก่

- (1) ใบกำกับภาษีแบบเต็มรูป
- (2) ใบกำกับภาษีอย่างย่อ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ประกอบกิจการขายสินค้าในลักษณะขายปลีก หรือประกอบกิจการให้บริการในลักษณะบริการรายย่อยแก่บุคคลจำนวนมากในกรณีผู้ประกอบการจดทะเบียนได้ขายสินค้าและให้บริการ และนำส่งภาษีขายไปแล้วและต่อมามีเหตุให้ภาษีขายที่คำนวณจากมูลค่าสินค้าและบริการมีจำนวนเปลี่ยนแปลงไปให้ผู้ประกอบการนำภาษีขายที่คำนวณจากมูลค่าของสินค้าและบริการที่เปลี่ยนแปลงไปคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มด้วย โดยผู้ประกอบการมีหน้าที่จัดทำและออกใบเพิ่มนี้ (ในกรณีมูลค่าสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น) และใบลดหนี้ (ในกรณีมูลค่าสินค้าและบริการลดลง)

11.1.3) การเก็บรักษา

ใบกำกับภาษีให้เก็บเรียงตามลำดับ และตรงตามรายการในรายงาน พร้อมทั้งเก็บรักษาสำเนาใบกำกับภาษีไว้ ณ สถานที่ประกอบการที่จัดทำใบกำกับภาษีไม่น้อยกว่า 5 ปี นับแต่วันที่ได้นับแบบแสดงรายการภาษีหรือวันที่ทำรายงาน และในกรณีที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนเลิกประกอบกิจการ ให้เก็บรักษาใบกำกับภาษีที่ตนมีหน้าที่ต้องเก็บรักษาอยู่ในวันเลิกประกอบกิจการต่อไปอีก 2 ปี

11.2) การจัดทำรายงานเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม

11.2.1) รายงานภาษีขาย เป็นแบบรายงานที่กำหนดให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกจำนวนภาษีขายของกิจการที่ได้เรียกเก็บหรือพึงเรียกเก็บจากลูกค้าในแต่ละเดือน

11.2.2) รายงานภาษีซื้อ เป็นแบบรายงานที่กำหนดให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกจำนวนภาษีซื้อของกิจการที่ถูกผู้ประกอบการจดทะเบียนรายอื่นเรียกเก็บหรือพึงเรียกเก็บจากลูกค้าในแต่ละเดือน

11.2.3) รายงานสินค้าและวัตถุดิบ เป็นแบบรายงานที่กำหนดให้ผู้ประกอบการจดทะเบียน (เฉพาะกิจการขายสินค้า) จัดทำขึ้นเพื่อแสดงปริมาณสินค้าและวัตถุดิบ ที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนมีอยู่ ได้มา และจำหน่ายไปเนื่องจากการขายสินค้าหรือการผลิต ให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนจัดเก็บและรักษารายงานเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มไม่น้อยกว่า 5 ปี นับแต่วันที่ต้องจัดทำรายงาน เมื่อผู้ประกอบการจดทะเบียนเลิกประกอบกิจการ ให้เก็บรักษาต่อไปไม่น้อยกว่า 2 ปี นับแต่วันเลิกประกอบกิจการ

11.3) การยื่นแบบแสดงรายการและนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่ม

ตารางที่ 3-4 รายละเอียดการยื่นภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการ	แบบแสดงรายการ	กำหนดเวลา
1. ผู้ประกอบการจดทะเบียน	แบบแสดงรายการ ภ.พ. 30 และ ภ.พ.02*	รายเดือน เดือนละ 1 ครั้ง ให้ยื่นแบบ ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป
2. ผู้นำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ	แบบใบขนสินค้าขาเข้า	ชำระพร้อมกับอากรขาเข้า ณ ด่านศุลกากร
3. ผู้จ่ายเงินค่าซื้อสินค้าและบริการให้แก่ 3.1 ผู้ประกอบการที่อยู่นอกราชอาณาจักร ซึ่งได้เข้ามาประกอบกิจการในราชอาณาจักร เป็นการชั่วคราว และไม่ได้จดทะเบียน ภาษีมูลค่าเพิ่ม 3.2 ผู้ประกอบการที่ได้ให้บริการใน ต่างประเทศและใช้บริการนั้นในราชอาณาจักร	แบบแสดง รายการ ภ.พ. 36	ภายใน 7 วัน นับแต่วันสิ้นเดือน ของเดือนที่จ่ายเงิน
4. ผู้รับโอนสินค้าหรือโอนสิทธิในบริการที่ได้ เสียภาษีมูลค่าเพิ่มไปแล้วในอัตราร้อยละ 0	แบบแสดง รายการ ภ.พ. 36	ภายใน 7 วัน นับแต่วันสิ้นเดือน ของเดือนรับเงินจากการขาย ทอดตลาด
5. ผู้ทอดตลาดซึ่งขายทรัพย์สินของ ประกอบการกิจการ	แบบแสดง รายการ ภ.พ. 36	ภายใน 7 วัน นับแต่วันสิ้นเดือน ของเดือนที่ครบกำหนด 30 วัน ความรับผิดชอบในการเสีย ภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดขึ้น

ที่มา : ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร (2566)

หมายเหตุ : *กรณีมีสถานประกอบการหลายแห่ง และได้รับอนุมัติให้ยื่นแบบรวมกัน ณ สถานประกอบการ แห่งหนึ่งแห่งใด

12) สถานที่ยื่นแบบแสดงรายการและนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่ม

การยื่นแบบแสดงรายการและนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มตามแบบ ภ.พ.30 และการยื่นภาษีแบบนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มตามแบบ ภ.พ.36 ให้ยื่น ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาที่สถานประกอบการตั้งอยู่ หรือสถานที่อื่นที่อธิบดีกรมสรรพากรจะได้กำหนด ถ้ามีสถานประกอบการหลายแห่ง (หรือหลายสาขา) ให้แยกยื่นแบบฯ และชำระภาษีเป็นรายสถานประกอบการ ณ สรรพากรพื้นที่สาขาที่ตามประกอบการตั้งอยู่ในกรณีที่ได้รับอนุมัติให้ยื่น

แบบๆ รวมกัน ณ สรรพากรพื้นที่สาขาได้ที่สถานประกอบการตั้งอยู่แล้ว ก็ให้ยื่นแบบ ณ ที่แห่งนั้นเพียงแห่งเดียว

13) การคืนภาษี

13.1) โดยทั่วไปผู้ประกอบการจดทะเบียนจะมีสิทธิได้รับคืนภาษี ถ้าภาษีที่เกิดจากการซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ (รวมถึงสินค้าทุนด้วย) มาใช้ในกิจการของตนสูงกว่าภาษีที่เกิดจากการขายสินค้าหรือให้บริการของตน โดยมีสิทธิเลือกขอคืนภาษีเป็นเงินสดพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการขอคืนภาษี (แบบ ภ.พ. 30 เป็นแบบที่มีรายการคำร้องขอเงินภาษีอยู่แล้ว) หรือจะเลือกเป็นเครดิตนำไปหักออกจากภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องชำระในเดือนถัดไปได้ ในการขอคืนภาษีไม่จำเป็นต้องยื่นหลักฐานเพิ่มเติมใด ๆ กรมสรรพากรจะยื่นภาษีให้เดือนต่อเดือน หากการพิจารณาภาษีล่าช้ากว่ากำหนด เนื่องจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 1 ต่อเดือน

13.2) ผู้เดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรที่ซื้อสินค้าจากผู้ประกอบการจดทะเบียนเพื่อนำออกไปนอกราชอาณาจักรสามารถขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ถูกเรียกเก็บไว้แล้วได้

14) เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และโทษ

การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติต่าง ๆ เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย ผู้ฝ่าฝืนอาจต้องรับผิดชอบเบี้ยปรับและเงินเพิ่มและอาจถูกลงโทษด้วย

3.3 ภาษีธุรกิจเฉพาะ

3.3.1 การประกอบกิจการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

กิจการที่จะต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ ได้แก่ การประกอบกิจการดังต่อไปนี้ในราชอาณาจักร

- 1) การธนาคาร
- 2) การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์
- 3) การรับประกันชีวิต (ข้อสังเกต: กิจการรับประกันวินาศภัย ไม่เสียภาษีธุรกิจเฉพาะแต่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม)
- 4) การรับจำนำ
- 5) การประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์ เช่น การให้กู้ยืมเงินค้ำประกัน แลกเปลี่ยนเงินตรา ออกซื้อหรือขายตัวเงิน หรือรับส่งเงินไปต่างประเทศด้วยวิธีต่าง ๆ
- 6) การขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไร ไม่ว่าอสังหาริมทรัพย์นั้นจะได้มาโดยวิธีใดก็ตาม
- 7) การขายหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในตลาดหลักทรัพย์
- 8) การประกอบกิจการอื่น ตามกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

3.3.2 ฐานภาษีและอัตราภาษี

ฐานภาษีสำหรับการประกอบกิจการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ ได้แก่ รายรับก่อนหักรายจ่ายใด ๆ ที่ผู้ประกอบการได้รับหรือพึงได้รับเนื่องจากการประกอบกิจการผู้ประกอบการจะต้องเสียภาษีโดยคำนวณจากฐานภาษี ซึ่งได้แก่ รายรับตามฐานภาษีของแต่ละประเภทกิจการ คูณด้วยอัตราภาษีที่กำหนดไว้ และจะต้องเสียภาษีท้องถิ่นอีกร้อยละ 10 ของจำนวนภาษีธุรกิจเฉพาะดังกล่าว

ตารางที่ 3-5 อัตราภาษีธุรกิจเฉพาะ

กิจการ	ฐานภาษี	อัตราภาษี (ร้อยละ)

1. กิจการธนาคาร ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ และการประกอบกิจการเยี่ยงธนาคารพาณิชย์	- ดอกเบี้ย ส่วนลด ค่าธรรมเนียม ค่าบริการ หรือกำไรก่อนหักรายจ่ายใด ๆ จากการซื้อหรือขายตัวเงินหรือ ตราสารแสดงสิทธิในหนี้ใด ๆ - กำไรก่อนหักรายจ่ายใด ๆ จากการแลกเปลี่ยนหรือซื้อขายเงินตรา การออกตัวเงินหรือการส่งเงินไปต่างประเทศ	3.0
2. กิจการรับประกันชีวิต	- ดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม ค่าบริการ	2.5
3. กิจการโรงรับจำนำ	- ดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม	2.5
4. การค้าส่งหาริมทรัพย์	- รายรับก่อนหักรายจ่ายใด ๆ	3.0
5. การขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์	- รายรับก่อนหักรายจ่ายใด ๆ	0.1 (ยกเว้น)
6. การซื้อและการขายสินทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์	- กำไรก่อนหักรายจ่ายใด ๆ จากการขายสินทรัพย์แต่ไม่รวมถึง ดอกเบี้ย เงินปันผล หรือประโยชน์ใด ๆ ที่ได้จากหลักทรัพย์	3.0
7. ธุรกิจแฟ็กเตอริง	- ดอกเบี้ย ส่วนลด ค่าธรรมเนียม หรือค่าบริการ	3.0

ที่มา : รวบรวมจากกรมสรรพากร

ผู้ประกอบการมีหน้าที่คำนวณเงินภาษีอากรที่ต้องชำระดังนี้

- 1) ภาษีอากรที่ต้องชำระทั้งสิ้น = ภาษีธุรกิจเฉพาะ + ภาษีท้องถิ่น
- 2) ภาษีธุรกิจเฉพาะ = ฐานภาษี x อัตราภาษีธุรกิจเฉพาะ
- 3) ภาษีท้องถิ่น = ร้อยละ 10 ของภาษีธุรกิจเฉพาะ

3.4 การเสียภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลและการบรรเทาภาระภาษี

3.4.1 การจัดเก็บจากสินทรัพย์ดิจิทัลตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 53) พ.ศ. 2564 ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2564 มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 3-6 การจัดเก็บภาษีจากสินทรัพย์ดิจิทัลตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19)

สินทรัพย์ดิจิทัล	ตลาดแรก (การเสนอขายครั้งแรก)	ตลาดรอง (Trading)	ผลประโยชน์จากการถือครอง
Cryptocurrency	-	ราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน (Capital Gain)* เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4)(ฉ)**และอยู่ในบังคับ	-
Investment token	เงินได้จากการระดมทุนด้วย token จะถือเป็นรายได้ตามมาตรา 40 (8) และอยู่ใน		เงินส่วนแบ่งกำไร เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข)**
Utility token			

	บังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามมาตรา 77/2	ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ตาม มาตรา 77/2	

ที่มา : รวบรวมโดยผู้วิจัย (2566)

หมายเหตุ : * - การคำนวณ Capital Gains Tax จะเป็นการคำนวณรายธุรกรรม

** - ต้องนำเงินได้ดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ทั้งกรณีบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ทั้งนี้ ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๔๐ (๔) (ซ) และ (ณ) แห่งประมวลรัษฎากร มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละ 15 ตามมาตรา ๕๐ (ณ) แห่งประมวลรัษฎากร

3.4.2 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2565 เห็นชอบหลักการมาตรการบรรเทาภาระภาษี สำหรับการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล ทั้งนี้ กฎหมายมีผลบังคับใช้แล้ว โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 744) พ.ศ. 2565 สำหรับการโอนคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัลในศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (Exchange) ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2565 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2566

2) พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 745) พ.ศ. 2565 สำหรับการโอนสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดย ธปท. (Retail CBDC) ตามโครงการพัฒนา และทดสอบการใช้งานสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดย ธปท. สำหรับการใช้งานภาคประชาชน ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2565 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2566

3) กฎกระทรวง ฉบับที่ 380 (พ.ศ. 2565) ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้น รัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอน คริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลเฉพาะที่ตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน เป็นจำนวนเท่ากับผลขาดทุนจาก การโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลที่เกิดขึ้นในปีภาษีเดียวกัน เฉพาะการโอนในศูนย์ซื้อขาย (Exchange) ตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัล ฯ

3.4.3 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2566 เห็นชอบหลักการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลและ ภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล และยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการโอนขายโทเคน ดิจิทัลเพื่อการลงทุนที่ได้กระทำตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 เป็นต้นไป ทั้งนี้ ยังไม่ได้ประกาศลงใน ราชกิจจานุเบกษา

ทั้งนี้ รายละเอียดการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลและการบรรเทาภาระภาษี สรุปได้ตามตารางที่ 3-7 ดังนี้

ตารางที่ 3-7 รายละเอียดการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลและการบรรเทาภาระภาษี

สินทรัพย์ดิจิทัล		ตลาดแรก (การเสนอขายครั้งแรก)		ตลาดรอง (การซื้อขายแลกเปลี่ยนมือ Trading)						ผลประโยชน์ จากการ ถือครอง
		VAT	CIT	ใน Exchange ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต.			นอก Exchange ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต.			
				VAT	PIT	CIT	VAT	PIT	CIT	
Cryptocurrency	Cryptocurrency	-	-	จัดเก็บจากผู้โอน ยกเว้น ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2565 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2566 (พ.ร.ฎ. ฉบับที่ 755 พ.ศ. 2565) (เฉพาะ Exchange)	(ราคาเป็นเงินได้เกินกว่า ที่ลงทุนสุทธิ (Net Capital Gain) เป็นเงินได้พึง ประเมินตามมาตรา 40 (4)(ฉ)) พ.ร.ก. แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 จัดเก็บจากผู้ขายโดยให้หัก Capital Loss	ม.65	จัดเก็บจากผู้โอน ม.77/1(10) ม. 77/2	(ราคาเป็นเงินได้เกิน กว่าที่ลงทุน (Capital Gain) เป็นเงินได้ พึงประเมินตามมาตรา 40 (4)(ฉ) จัดเก็บจาก ผู้ขายโดยไม่ให้หัก Capital Loss	ม.65	ม.40(8) ม.65
	Retail CBDC	- ยกเว้น (พ.ร.ฎ. ฉบับที่ 744 พ.ศ. 2565)	ไม่มีส่วนต่าง เงินได้ที่ เกินกว่าทุน	- ยกเว้น (พ.ร.ฎ. ฉบับที่ 744 พ.ศ. 2565)	ไม่มีส่วนต่าง เงินได้ที่ เกินกว่าทุน	ไม่มีส่วนต่าง เงินได้ที่ เกินกว่าทุน	- ยกเว้น (พ.ร.ฎ. ฉบับที่ 744 พ.ศ. 2565)	ไม่มีส่วนต่าง เงินได้ที่ เกินกว่าทุน	ไม่มีส่วนต่าง เงินได้ที่ เกินกว่าทุน	ไม่มี
Investment token		ยกเว้น ตามมติ คณะรัฐมนตรีวันที่ 7 มี.ค. 66	เงินได้จากการระดม ทุนด้วย token ได้รับการยกเว้น ตามมติ คณะรัฐมนตรีวันที่ 7 มี.ค. 66	จัดเก็บจากผู้โอน ยกเว้น ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖	(ราคาเป็นเงินได้เกินกว่า ที่ลงทุนสุทธิ (Net Capital Gain) เป็นเงินได้ พึงประเมินตามมาตรา 40 (4)(ฉ)) พ.ร.ก. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 จัดเก็บจากผู้ขายโดย ให้หัก Capital Loss	ม.65*	จัดเก็บจากผู้โอน ม.77/1(10) ม. 77/2	(ราคาเป็นเงินได้เกิน กว่า ที่ลงทุนสุทธิ (Net Capital Gain) เป็นเงินได้ พึงประเมินตาม ม. 40 (4)(ฉ) คำนวณภาษีตาม ม. 48**	คำนวณภาษี ตาม ม.65*	รายได้ที่เกิดจาก เงินส่วนแบ่ง กำไร เป็นเงินได้พึง ประเมินตาม มาตรา 40 (4) (ข) ซึ่งต้องหัก ภาษี ณ ที่จ่าย ร้อยละ 15 และ รวมคำนวณ
Utility token		จัดเก็บจากผู้โอน ม.77/1(10) ม. 77/2	คำนวณภาษีตาม ม.65*	จัดเก็บจากผู้โอน (พ.ร.ฎ. ฉบับที่ 755 พ.ศ. 2565)		จัดเก็บจากผู้โอน ม.77/1(10) ม. 77/2				

ที่มา : รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย (2566) หมายเหตุ : ม.65 คือการคำนวณภาษีที่เสียจากกำไรสุทธิตามประมวลรัษฎากร / ม.48 คือการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากร

3.5 การคำนวณภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล

กรมสรรพากรได้จัดทำคู่มือคำแนะนำเบื้องต้นสำหรับการยื่นแบบฯ ประจำปี 2564 และตัวอย่างการคำนวณครอบคลุมเฉพาะ ผู้มีเงินได้บางกรณี (ฉบับปรับปรุง 1 มีนาคม 2565)

1. การจัดประเภทเงินได้ให้ชัดเจน โดยระบุประเภทเงินได้และผลประโยชน์ให้ครอบคลุมกำไร/รายได้จากการโอน/ผลประโยชน์อื่นใดจากคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัล

2. การคำนวณต้นทุนใช้วิธีมาตรฐานการบัญชีรับรอง โดยสามารถทำได้ 2 วิธี คือ วิธีเข้าก่อนออกก่อน (FIFO) หรือวิธีต้นทุนถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving Average Cost) โดยสามารถเปลี่ยนวิธีคำนวณในปีถัดไปได้

3. การวัดมูลค่าคริปโทเคอร์เรนซี โทเคนดิจิทัล เวลาที่ได้มา หรือราคาถัวเฉลี่ยในวันที่ได้มา

ทั้งนี้ คู่มือดังกล่าวได้สรุปครอบคลุม 5 ธุรกิจหลักที่สำคัญประกอบด้วย (1) การจำหน่าย จ่าย โอน หรือแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัล (2) การขุดคริปโทเคอร์เรนซี (3) ได้รับคริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินเดือนหรือค่าจ้าง (4) กรณีได้รับคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลจากการให้ หรือได้รับเป็นรางวัล และ (5) การได้รับจากผลประโยชน์ถือครอง

3.5.1 กรณีการจำหน่าย จ่าย โอน หรือแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัล ให้แก่บุคคลอื่น เฉพาะซึ่งมีราคา เป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุนถือเป็นเงินได้ มาตรา 40(4)(ฉ) แห่งประมวลรัษฎากร

การคำนวณต้นทุนคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลประเภทเดียวกัน ให้ใช้วิธีที่มาตรฐานการบัญชีรับรอง เช่น วิธีเข้าก่อนออกก่อน (FIFO) หรือวิธีต้นทุนถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving Average Cost) และให้คำนวณต้นทุนแยกตามประเภทของเหรียญ

- **วิธีเข้าก่อนออกก่อน The First-In First-Out (FIFO)** คือ การคำนวณต้นทุนคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลโดย/โทเคนดิจิทัลที่ซื้อมาก่อนจะขายออกไปก่อนตามลำดับ จึงเป็นผลให้รายการ คริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลที่เหลืออยู่ ณ วันสุดท้ายเป็นคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลที่ซื้อมา ครั้งหลังสุด

- **วิธีต้นทุนถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ The Moving Average Cost** คือการคำนวณต้นทุนคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัล แต่ละประเภทจะกำหนดจากการถัวเฉลี่ยต้นทุนของคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลประเภทเดียวกัน ณ วันต้นปีกับต้นทุนของคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลที่ซื้อมาในระหว่างปีซึ่งคำนวณทุกครั้ง ที่ซื้อคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัล ผู้มีเงินได้สามารถเลือกวิธีคำนวณต้นทุนใดก็ได้ เมื่อเลือกวิธีการคำนวณต้นทุนวิธีใดแล้วต้องใช้วิธีนั้นตลอดปีภาษี

ต้นทุน ให้รวมถึงค่าซื้อ ต้นทุนเพื่อให้ได้มาซึ่งคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลและต้นทุนการได้มาซึ่งเงินได้ เช่น ค่าธรรมเนียมการซื้อ ค่าธรรมเนียมการขาย และค่าโอน เป็นต้น การวัดมูลค่าคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลทั้งการคำนวณต้นทุนและรายได้ ให้ใช้มูลค่า ณ เวลาที่ได้มาหรือราคาถัวเฉลี่ยในวันที่ได้มา ซึ่งเป็นราคาอ้างอิงที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น ราคาที่ประกาศโดย Exchange ที่จัดทำขึ้นตามหลักเกณฑ์ของสำนักงาน ก.ล.ต. เป็นต้น

กรณีที่มีผลขาดทุน ไม่ว่าจะเกิดจากคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลประเภทใด ๆ ที่เกิดขึ้นในปีเดียวกัน สามารถนำมาหักลบกับกำไรที่เกิดจากคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลประเภทใดก็ได้ ทั้งนี้เฉพาะธุรกรรมที่กระทำผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงาน ก.ล.ต. เท่านั้น มูลค่าต้นทุนของคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลที่คงเหลือ ณ วันสิ้นปี เป็นการถือคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลไว้โดยไม่มีการจำหน่าย จ่าย โอน แลกเปลี่ยน จึงยังไม่ถือว่ามีเงินได้พึงประเมินแต่อย่างใด และให้ถือมูลค่านั้นเป็นต้นทุน

ที่ต้องยกไปสำหรับปีภาษีถัดไปด้วยในระหว่างปีภาษี หากผู้มีเงินได้ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้ สามารถนำภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมาใช้เป็นเครดิต ภาษีในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภ.ง.ด. 90

3.5.2 กรณีการขูดคริปโทเคอร์เรนซี

ณ วันที่ได้รับคริปโทเคอร์เรนซีจากการขูด ยังไม่ถือเป็นเงินได้พึงประเมิน เมื่อมีการจำหน่าย จ่าย โอน หรือแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซีที่ขูดมาได้ ถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร โดยสามารถหักค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตามความจำเป็นและสมควร แต่ผู้ขูดต้องเก็บ เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องและจัดทำบัญชีต้นทุน เช่น ค่าซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ ค่าจ้างพนักงาน ค่านายหน้า ค่าไฟฟ้า ค่าอินเทอร์เน็ต ที่เกิดขึ้นจริงในปีภาษี เป็นต้น รวมถึงค่าใช้จ่ายที่มีลักษณะเป็นการลงทุนในทรัพย์สิน เช่น คอมพิวเตอร์ โดยทยอยหักค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน (ฉบับที่ 145) ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการกำหนดค่าใช้จ่ายที่ยอมให้หักจากเงินได้พึงประเมิน (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2502 มาตรา 8 ทวิ

การคำนวณต้นทุนคริปโทเคอร์เรนซีประเภทเดียวกัน ให้ใช้วิธีที่มาตรฐานการบัญชีรับรอง เช่น วิธีเข้าก่อน ออกก่อน (FIFO) หรือวิธีต้นทุนถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving average cost) และให้คำนวณต้นทุนแยกตาม ประเภทของเหรียญ

- **วิธีเข้าก่อนออกก่อน The first-in first-out (FIFO)** คือ การคำนวณต้นทุนคริปโทเคอร์เรนซี โดยคริปโทเคอร์เรนซีที่ได้รับจากการขูดก่อนจะขายออกไปก่อนตามลำดับ จึงเป็นผลให้รายการคริปโทเคอร์เรนซีที่เหลืออยู่ ณ วันสุดท้ายเป็นคริปโทเคอร์เรนซีที่ได้รับจากการขูดมาครั้งล่าสุด

- **วิธีต้นทุนถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ The moving average cost** คือการคำนวณต้นทุนคริปโทเคอร์เรนซี แต่แต่ละประเภทจะกำหนดจากการถัวเฉลี่ยต้นทุนของคริปโทเคอร์เรนซีประเภทเดียวกัน ณ วันต้นปีกับต้นทุนของคริปโทเคอร์เรนซีที่ขูดได้รับจากการขูดในระหว่างปี ผู้มีได้สามารถเลือกวิธีคำนวณต้นทุนใดก็ได้ เมื่อเลือกวิธีการคำนวณต้นทุนวิธีใดแล้วต้องใช้วิธีนั้นตลอดปีภาษี

การวัดมูลค่าคริปโทเคอร์เรนซีทั้งการคำนวณต้นทุนและรายได้ ให้ใช้มูลค่า ณ เวลาที่ได้มา หรือราคาถัวเฉลี่ยในวันที่ได้มาซึ่งเป็นราคาอ้างอิงที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น ราคาที่ประกาศโดย Exchange ที่จัดทำขึ้นตาม หลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น

การวัดมูลค่าคริปโทเคอร์เรนซีทั้งการคำนวณต้นทุนและรายได้ ให้ใช้มูลค่า ณ เวลาที่ได้มา หรือราคาถัวเฉลี่ยในวันที่ได้มา ซึ่งเป็นราคาอ้างอิงที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น ราคาที่ประกาศโดย Exchange ที่จัดทำขึ้นตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และให้เลือกใช้วิธีนั้นตลอดปีภาษี

3.5.3 กรณีได้รับคริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินเดือนหรือค่าจ้าง

พนักงานได้รับเงินเดือน ผู้รับจ้างได้รับค่าจ้างเป็นคริปโทเคอร์เรนซี หากได้รับเงินเดือน ซึ่งเป็นคริปโทเคอร์เรนซี ถือเป็นเงินได้จากการรับทำงานให้นั้นเป็นเงินประเมินตามมาตรา 40(1) ผู้รับจ้างได้รับค่าจ้างเป็นคริปโทเคอร์เรนซีถือเป็นเงินได้จากการรับทำงานให้นั้นไม่ว่าหน้าที่ หรือตำแหน่งงาน หรืองานที่รับทำให้นั้นจะเป็นงานประจำหรือชั่วคราว ผู้มีเงินได้กรณีนี้ ถือเป็นผู้ได้รับเงินได้พึงประเมิน 40 (2) หากได้รับเงินเดือน ซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) และได้รับค่าจ้าง ซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (2) จากนายจ้างรายเดียวกันด้วยแล้ว ผู้มีเงินได้จะต้องรวมแสดงเป็นเงินได้ประเภท 40 (1)

การวัดมูลค่าคริปโทเคอร์เรนซีทั้งการคำนวณต้นทุนและรายได้ ให้ใช้มูลค่า ณ เวลาที่ได้มา หรือราคาถัวเฉลี่ยในวันที่ได้มา ซึ่งเป็นราคาอ้างอิงที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น ราคาที่ประกาศโดย Exchange ที่จัดทำขึ้นตามหลักเกณฑ์ของสำนักงาน ก.ล.ต. และให้เลือกใช้วิธีนั้นตลอดปีภาษี กรณีได้รับเหรียญคริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินเดือนหรือค่าจ้าง เมื่อนำมูลค่าที่ได้รับไปเสียภาษีแล้ว จะสามารถนำมาใช้เป็นต้นทุนในการคำนวณภาษีเมื่อจำหน่ายออกไปจริงได้ ในระหว่างปีภาษี หากผู้มีเงินได้ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้ สามารถนำภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมาใช้เป็นเครดิตภาษีในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภ.ง.ด.90/91 ได้ กรณียื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภ.ง.ด.90/91 (ผ่านอินเทอร์เน็ต) ให้แสดงรายได้จากเงินเดือนตามสัญญาจ้างแรงงาน (มาตรา 40(1)) หรือรายได้จากรับจ้างทั่วไป (มาตรา 40(2))

3.5.4 ได้รับคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลจากการให้ หรือได้รับเป็นรางวัล

ถือเป็นเงินได้ตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร เงินได้จากธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง หรือการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ใน (1) ถึง (7) แล้ว ตัวอย่างเช่นได้รับแจกเมื่อเข้าร่วมกิจกรรม หรือได้รับเป็นรางวัลส่งเสริมการขาย เป็นต้น การวัดมูลค่าคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลทั้งการคำนวณต้นทุนและรายได้ ให้ใช้มูลค่า ณ เวลาที่ได้มา หรือราคาถัวเฉลี่ยในวันที่ได้มา ซึ่งเป็นราคาอ้างอิงที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น ราคาที่ประกาศโดย Exchange ที่จัดทำขึ้นตามหลักเกณฑ์ของสำนักงาน ก.ล.ต. และให้เลือกใช้วิธีนั้นตลอดปีภาษี กรณีได้รับเหรียญคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลมา เมื่อนำมูลค่าที่ได้รับไปเสียภาษีแล้ว จะสามารถนำมาใช้เป็นต้นทุนในการคำนวณภาษีเมื่อจำหน่ายออกไปจริงได้

3.5.5 ได้ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากการถือครอง

(1) โทเคนดิจิทัล ตัวอย่างเช่น Yield farming หรือ Staking เป็นต้น ถือเป็นเงินได้ตามมาตรา 40(4)(ซ) แห่งประมวลรัษฎากร เงินส่วนแบ่งกำไร หรือผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือครอบครองโทเคนดิจิทัล

การวัดมูลค่าโทเคนดิจิทัลทั้งการคำนวณต้นทุนและรายได้ ให้ใช้มูลค่า ณ เวลาที่ได้มา หรือราคาถัวเฉลี่ยในวันที่ได้มา ซึ่งเป็นราคาอ้างอิงที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น ราคาที่ประกาศโดย Exchange ที่จัดทำขึ้นตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และให้เลือกใช้วิธีนั้นตลอดปีภาษี กรณีได้รับโทเคนดิจิทัลและนำมูลค่าโทเคนดิจิทัลที่ได้รับไปเสียภาษีแล้ว จะสามารถนำมาใช้เป็นต้นทุนในการคำนวณภาษีเมื่อจำหน่ายออกไปได้

กรณียื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภ.ง.ด.90 (ผ่านอินเทอร์เน็ต) ให้แสดงผลประโยชน์ หรือผลตอบแทนในรายการรายได้จากการลงทุนประเภท เงินส่วนแบ่งของกำไร หรือผลประโยชน์อื่นใด ในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือครอบครองโทเคนดิจิทัล

(2) คริปโทเคอร์เรนซี ตัวอย่างเช่น Yield farming หรือ Staking เป็นต้น ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากการถือครองคริปโทเคอร์เรนซี ถือเป็นเงินได้ตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร เงินได้จากธุรกิจ การพาณิชย์ หรือการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ใน (1) ถึง (7) แล้ว

การวัดมูลค่าคริปโทเคอร์เรนซีทั้งการคำนวณต้นทุนและรายได้ ให้ใช้มูลค่า ณ เวลาที่ได้มา หรือราคาถัวเฉลี่ยในวันที่ได้มาซึ่งเป็นราคาอ้างอิงที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น ราคาที่ประกาศโดย Exchange ที่จัดทำขึ้นตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และให้เลือกใช้วิธีนั้นตลอดปีภาษี

กรณีได้รับคริปโทเคอร์เรนซีและนำมูลค่าคริปโทเคอร์เรนซีที่ได้รับไปเสียภาษีแล้ว จะสามารถนำมาใช้เป็นต้นทุนในการคำนวณภาษีเมื่อจำหน่ายออกไปได้

กรณียื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภ.ง.ด.90 (กระดาษ) ให้แสดงเงินได้พึงประเมินตามมาตรา40(8) ประเภท อื่น ๆ

ตารางที่ 3-8 สรุปวิธีการคำนวณภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล ทั้ง 5 กรณี

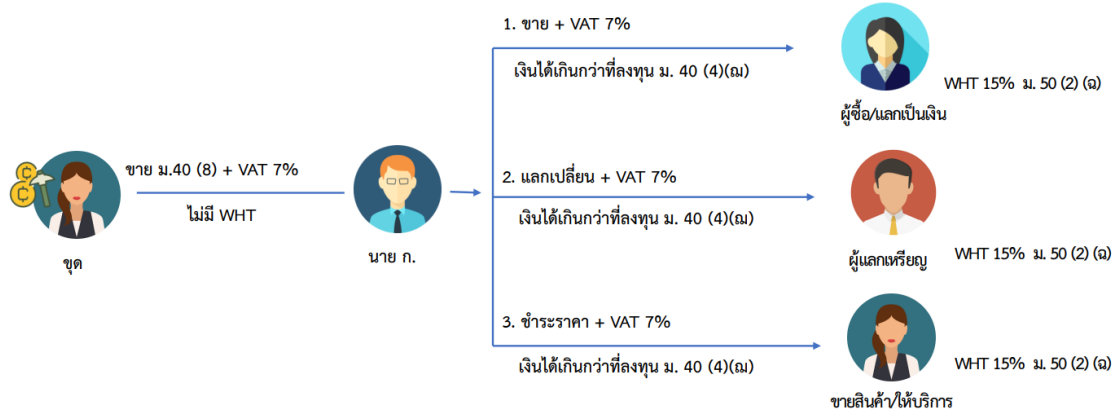
ธุรกรรม	ประเภทเงินได้	วิธีการคำนวณ	การวัดมูลค่า
การจำหน่ายจ่ายโอน	40 (4) ณ	FIFO/Moving Average	ราคา ณ เวลาที่ได้มาหรือราคาถัวเฉลี่ยรายวันจาก Exchange
การขุด	40 (8)	FIFO/Moving Average	
ได้รับเป็นเงินเดือนหรือค่าจ้าง	40 (1) 40 (2) แล้วแต่กรณี	-	
ได้รับจากการให้ หรือได้รับเป็นรางวัล	40 (8)	-	
ได้ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากการถือครอง	โทเคนดิจิทัล 40(4)(ซ) คริปโตเคอเรนซี 40 (8)	-	

ที่มา : รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย (2566)

อย่างไรก็ดี คู่มือนี้จัดทำเพื่อให้ผู้เสียภาษีเกิดความเข้าใจและสามารถนำไปใช้เป็นคู่มือประกอบการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา ภ.ง.ด. 90/91 เท่านั้น จึงมิได้ครอบคลุมประเด็นภาษีอื่น ๆ เช่น ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น ทั้งนี้ สรุปภาพรวมการเสียภาษีเงินได้ของสินทรัพย์ดิจิทัลได้ตามแผนภาพที่ 3-1

แผนภาพที่ 3-1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา Digital Assets

- ม. 40 (4) (ข) เงินส่วนแบ่งของกำไร หรือผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือ ครอบครองโทเคนดิจิทัล
- ม. 40 (4) (ณ) ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัล ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งตีราคา เป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน
- ม. 50 (2) (ฉ) ในกรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) และ (ณ) ให้คำนวณหักในอัตราร้อยละ 15.0 ของเงินได้

ที่มา : สุวรรณ (2566)

บทที่ 4

กรณีศึกษาการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในต่างประเทศ

การจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นเรื่องใหม่ในหลายประเทศยังอยู่ระหว่างการพัฒนาแบบ การจัดเก็บภาษีให้มีความเหมาะสม ในช่วงปี 2565 ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสินทรัพย์ดิจิทัล เกิดการล้มละลายปิดกิจการหลายแห่ง เช่น Terra, Luna 3AC Celsius และ FTX ส่งผลให้ภาครัฐในหลาย ประเทศเพิ่มความเข้มงวดในการกำกับดูแล

ในบทนี้คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล จาก 5 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เยอรมนี ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และอินเดีย เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของรูปแบบการจัดเก็บภาษีดังกล่าวในแต่ละประเทศ โดยปัจจัยในการพิจารณาเลือกประเทศดังกล่าวคือ ข้อจำกัดด้านข้อมูลปฐมภูมิจากเว็บไซต์ของหน่วยงานทางการที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงเลือกประเทศซึ่งมีแหล่งข้อมูลเป็นภาษาอังกฤษเป็นตัวแทนในการศึกษา รวมถึงเป็นประเทศที่มี ชื่อเสียงด้านการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลได้เป็นอันดับต้นของโลก

4.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

4.1.1 ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศสหรัฐอเมริกา

1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

ระบบภาษีเงินได้ของประเทศสหรัฐอเมริกาใช้หลักสัญชาติ (หลักเงินได้ทั่วโลก) โดยผู้ที่มีสัญชาติ อเมริกาหรือมีถิ่นที่อยู่ในสหรัฐอเมริกาจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินได้ที่เกิดขึ้นในที่ต่าง ๆ ทั่วโลก ส่วนผู้ที่อาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกาแต่ไม่ได้ถือสัญชาติอเมริกันหรือไม่ได้มีถิ่นที่อยู่ในสหรัฐอเมริกา (Non-resident Alien Individuals : NRA) จะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเฉพาะเงินที่มีแหล่งเงินได้ เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาเท่านั้น

ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในสหรัฐอเมริกามีลักษณะ ดังนี้

1.1) เป็นผู้ที่มีที่อยู่อาศัยถาวรโดยถูกกฎหมาย (Lawful Permanent Resident) โดยอาจจะ เป็นผู้ถือเอกสารอนุมัติให้อาศัยและทำงานในสหรัฐอเมริกา เช่น ถือเอกสาร Green Card เป็นต้น

1.2) ผ่านเงื่อนไขการอยู่ประเทศเป็นกิจจะลักษณะ (Substantial Presence test) ซึ่งกำหนด ว่าผู้มีถิ่นที่อยู่ในสหรัฐอเมริกาต้องอาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกาอย่างน้อย 31 วันในปีภาษีและต้องอาศัย อยู่ในสหรัฐอเมริกาไม่น้อยกว่า 183 วันในระยะเวลา 3 ปี โดยคำนวณจากจำนวนวันทั้งหมดที่อาศัย ในสหรัฐอเมริกาในปีที่คำนวณภาษีนั่น บวกด้วย 1/3 ของจำนวนวันที่อาศัยในสหรัฐอเมริกาก่อนปีที่คำนวณ ภาษี บวกด้วย 1/6 ของจำนวนวันที่อาศัยในสหรัฐอเมริกา 2 ปีก่อนปีที่คำนวณภาษี

2) เงินได้พึงประเมิน

ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสหรัฐอเมริกাজัดเก็บบนฐานเงินได้พึงประเมินประเภท ต่าง ๆ ที่ได้รับตลอดทั้งปี ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของเงิน สินค้า ทรัพย์สิน และบริการที่ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี เช่น ค่าจ้าง เงินเดือน ดอกเบี้ย เงินปันผล ส่วนต่างกำไร (Capital Gain) ค่าเช่า ค่าสิทธิ การประกอบธุรกิจ การประกอบการเกษตร เงินบำนาญ เงินช่วยเหลือจากรัฐกรณีไม่มีงานทำ และเงินได้จากการชนะรางวัล เป็นต้น

3) อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศสหรัฐอเมริกาคือเป็นระบบอัตราภาษีก้าวหน้า (Progressive Rate) และมีการปรับอัตราเงินได้ภาษีบุคคลธรรมดาเป็นประจำทุกปี เพื่อให้สอดคล้องกับ

ค่าครองชีพในแต่ละปี โดยในปีภาษี 2566 โครงสร้างภาษีบุคคลธรรมดา มี 7 ขั้นอัตรา และอัตราภาษีสูงสุดจะอยู่ที่ร้อยละ 37 ซึ่งรายละเอียดสามารถสรุปได้ตามตารางที่ 4-1 ดังนี้

ตารางที่ 4-1 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสหรัฐอเมริกาในปีภาษี 2566

	สถานภาพ				อัตราภาษี (%)
	โสด	สมรสแยกกันแบบ	สมรสยื่นแบบรวม	หัวหน้าครอบครัว	
เงินได้ (ดอลลาร์สหรัฐ)	0 – 11,000	0 – 11,000	0 – 22,000	0 – 15,700	10
	11,001 – 44,725	11,001 – 44,725	20,001 – 89,450	15,701 – 59,850	12
	44,726 – 95,375	44,726 – 95,375	89,451 – 190,750	59,851 – 95,350	22
	95,376 – 182,100	95,376 – 182,100	190,751 – 364,200	95,351 – 182,100	24
	182,101 – 231,250	182,101 – 231,250	364,201 – 462,500	182,101 – 231,250	32
	231,251 – 578,125	231,251 – 346,875	462,501 – 693,751	231,251 – 578,100	35
	578,126 ขึ้นไป	346,871 ขึ้นไป	693,751 ขึ้นไป	578,101 ขึ้นไป	37

ที่มา: Forbes (2023)

4.1.2 ภาษีสำหรับกำไรจากการขายสินทรัพย์ (Capital Gains Tax)

ในสหรัฐอเมริกา ภาษีสำหรับกำไรจากการถือสินทรัพย์ (Capital Gains Tax) เป็นภาษีที่ใช้กับกำไรที่ได้จากการขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์บางประเภท เช่น หุ้น ตราสารหนี้ อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น สินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งอัตราภาษีที่ผู้เสียภาษีจะต้องเสียขึ้น ขึ้นอยู่กับระยะเวลาของการถือสินทรัพย์สินค้านั้นก่อนที่จะขาย

1) อัตราภาษีสำหรับกรณีถือสินทรัพย์ระยะสั้น หรือน้อยกว่า 1 ปี (Short-Term Capital Gains Tax) ในกรณีที่ผู้เสียภาษีมีการถือสินทรัพย์เป็นเวลาน้อยกว่า 1 ปี ก่อนที่จะขาย กำไรจากการขายสินทรัพย์นั้นจะถือว่าเป็นกำไรระยะสั้น หรือ Short-Term Capital Gains และผู้เสียภาษีจะต้องเสียภาษีสำหรับกำไรนั้นในอัตราที่เท่ากับอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามตาราง 4-1

2) อัตราภาษีสำหรับกรณีถือสินทรัพย์ระยะยาว หรือมากกว่า 1 ปี (Long-Term Capital Gains Tax) ในกรณีที่ผู้เสียภาษีมีการถือสินทรัพย์มากกว่า 1 ปี ก่อนที่จะขาย กำไรจากการขายสินทรัพย์นั้นจะถือว่าเป็นกำไรระยะยาว ซึ่งอัตราภาษีที่ผู้เสียภาษีจะต้องชำระนั้น จะเป็นอัตราที่ต่ำกว่ากรณีถือสินทรัพย์ระยะสั้น โดยมีอัตราตามตารางที่ 4-2 ดังนี้

ตารางที่ 4-2 อัตราภาษีสำหรับกรณีถือสินทรัพย์ระยะยาว (Long-Term Capital Tax Rates) ของประเทศสหรัฐอเมริกาในปี 2565

	สถานภาพ				อัตรา ภาษี (%)
	โสด	สมรสแยกแบบ	สมรสแบบร่วม	หัวหน้าครอบครัว	
เงินได้ (ดอลลาร์ สหรัฐ)	0 – 44,625	0 – 44,625	0 – 89,250	0 – 59,750	0
	44,625 – 492,300	44,625 – 276,900	89,250 – 553,850	59,750 – 523,050	15
	492,300 ขึ้นไป	276,900 ขึ้นไป	553,850 ขึ้นไป	523,050 ขึ้นไป	20

ที่มา: Forbes (2566)

4.1.3 ภาษีเงินได้สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล

สหรัฐอเมริกาให้ความสนใจกับ Digital Asset อย่างมาก โดยกรมสรรพากรสหรัฐอเมริกา (Internal Tax Revenue : IRS) ได้ออกแนวทางในการจัดเก็บภาษี Virtual Currency (Notice 2014-21, 2014-16 I.R.B. 938) เป็นครั้งแรกเมื่อปี 2557 ซึ่งขณะนั้น IRS ได้มีการนิยาม Virtual Currency ว่าเป็นสกุลเงินซึ่งอยู่ในรูปแบบดิจิทัล และมีการใช้งานคล้ายกับสกุลเงินจริง แต่ไม่ได้มีสถานะเป็นเงินตราหรือสามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย โดย IRS ได้จัด Virtual Currency เป็นทรัพย์สินหรือ Property ซึ่งเข้าข่ายต้องเสียภาษีเงินได้

อย่างไรก็ดี ในปี 2565 IRS ได้มีบรรจรายละเอียดวิธีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผู้ถือครองสินทรัพย์ดิจิทัล (สินทรัพย์ดิจิทัล) อยู่ภายใต้เอกสารวิธีกรอกแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีภาษี 2565 (Form 1040 และ 1040-SR) เพื่อให้ครอบคลุมวิธีการเสียภาษีสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัลหลายรูปแบบมากขึ้นและไม่จำกัดเพียง Virtual Currency เท่านั้น โดย IRS ได้มีการนิยามสินทรัพย์ดิจิทัลว่าเป็นมูลค่าที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัล และมีการรักษาความปลอดภัยด้วยเทคโนโลยีการเข้ารหัส (Cryptography) และ DLT หรือเทคโนโลยีที่คล้ายกัน ตัวอย่างเช่น Non-Fungible Token (NFT หรือสินทรัพย์ดิจิทัลที่แต่ละโทเคนหรือแต่ละเหรียญมีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งไม่สามารถแทนที่กันได้) Virtual Currency เช่น คริปโทเคอร์เรนซี และ Stable Coin (คริปโทเคอร์เรนซีประเภทหนึ่งที่มีลักษณะเด่นตรงที่มีการตรึงมูลค่า (Peg) ไว้กับสินทรัพย์ที่มีความมั่นคง เช่น ทองคำ พันธบัตร สกุลเงินต่าง ๆ เป็นต้น) ทั้งนี้ หากผู้เสียภาษีก่อได้ส่วนเกินจากการถือสินทรัพย์ดิจิทัล ผู้เสียภาษีจะต้องเสียภาษีสำหรับกำไรดังกล่าว ในอัตราที่เท่ากับภาษีสำหรับกำไรจากการขายสินทรัพย์ (Capital Gains Tax) เช่นเดียวกับสินทรัพย์ประเภทอื่น ๆ เช่น หุ้น ตราสารหนี้ อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

1) ประเภทกิจกรรมที่เข้าข่ายต้องเสียภาษีเงินได้

IRS ได้มีการยกตัวอย่างประเภทกิจกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลและเข้าข่ายต้องเสียภาษีเงินได้ทั้งหมด 8 กิจกรรม ดังนี้ (1) ได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นเงินเดือนหรือค่าจ้าง (2) ได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นรางวัล (3) ได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลที่ออกใหม่จากการขุด (Mining) โดยหรือได้รับผลตอบแทนจากการถือสินทรัพย์ดิจิทัล เช่น Yield Farming Staking เป็นต้น (4) ได้รับผลตอบแทนหลังจากกิจกรรม Hard Fork (การที่ระบบ Blockchain สร้างระบบใหม่ขึ้นมา ซึ่งเป็นการแยกเครือข่ายออกจากระบบเดิมโดยแก้ไขชุดคำสั่งให้มีความแตกต่างไปจากเดิม เพื่อพัฒนาเครือข่ายให้ดียิ่งขึ้น โดยระบบอาจจะมีการให้ผลตอบแทนกับผู้ถือเหรียญภายหลังการ Hard Fork) (5) การโอนสินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อแลกกับทรัพย์สินหรือบริการ

(6) การแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลจากสกุลหนึ่งไปอีกสกุลหนึ่ง (7) การได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลจากการให้หรือเป็นของขวัญมอบให้ โดยไม่จำเป็นต้องมีสิ่งของตอบแทน ทั้งนี้ กิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น การถือสินทรัพย์ดิจิทัลในบัญชีหรือกระเป๋าสตางค์ (Digital Wallet) ของตนเอง (8) การโอนสินทรัพย์ดิจิทัลระหว่างกระเป๋าสตางค์ของตนเองหรือกระเป๋าสตางค์ที่ตนเองควบคุม การซื้อสินทรัพย์ดิจิทัลด้วยเงินสด เป็นต้น จะไม่เข้าข่ายต้องเสียภาษีเงินได้

2) วิธีการคำนวณต้นทุนเพื่อยืนยันแบบภาษีเงินได้ในกรณีการขายทั่วไป

IRS อนุญาตให้ผู้เสียภาษีใช้วิธีการคำนวณต้นทุน 2 วิธี ได้แก่ วิธีเข้าก่อนออกก่อน First-in, First-out (FIFO) และวิธีราคาเจาะจง (Specific Identification)

2.1) วิธีเข้าก่อนออกก่อน First-in, First-out (FIFO) เป็นวิธีการคำนวณต้นทุน โดยสินทรัพย์ดิจิทัลที่ซื้อมาก่อนจะขายออกไปก่อนตามลำดับ จึงเป็นผลให้รายการสินทรัพย์ดิจิทัลที่เหลืออยู่ ณ วันสุดท้ายเป็นสินทรัพย์ดิจิทัลที่ซื้อครั้งสุดท้าย

ตารางที่ 4-3 ตัวอย่างการคำนวณต้นทุนด้วยวิธี First-in, First-out (FIFO)

วันที่	ธุรกรรม	กำไรที่ต้องนำมาคำนวณเพื่อเสียภาษี
2 พฤษภาคม 2561	ซื้อ 1 Bitcoin มาในราคา 3,000 USD	-
3 พฤษภาคม 2561	ซื้อ 1 Bitcoin มาในราคา 5,000 USD	-
1 กุมภาพันธ์ 2563	ขาย 1 Bitcoin ในราคา 10,000 USD	7,000 USD (10,000 USD – 3,000 USD ซึ่งในกรณีนี้ผู้เสียภาษีต้องเลือก ต้นทุน 1 Bitcoin ในราคา 3,000 USD ก่อน)

ที่มา : Internal Revenue Service ประเทศสหรัฐอเมริกา

2.2) วิธีราคาเจาะจง (Specific identification) เป็นวิธีการคำนวณต้นทุน ซึ่งช่วยให้ผู้เสียภาษีสามารถเลือกราคาสินทรัพย์ดิจิทัลที่ตนเองต้องการนำมาคำนวณต้นทุนได้ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ผู้เสียภาษีมักจะเลือกราคาสินทรัพย์ดิจิทัลที่ตนเองซื้อมาในราคาสูงที่สุดเพื่อมาคำนวณต้นทุน หรือเรียกอีกวิธีหนึ่งว่า Highest-in, First-out (HIFO) อย่างไรก็ดี IRS ได้กำหนดเงื่อนไขสำหรับผู้เสียภาษีที่ต้องการใช้วิธี Specific Identification มากกว่าวิธี FIFO ซึ่งหากผู้เสียภาษีต้องการใช้วิธีนี้จะต้องแสดง (1) วันที่และเวลาที่ได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลแต่ละเหรียญ (2) ต้นทุนของสินทรัพย์ดิจิทัลที่ผู้เสียภาษีได้รับมา รวมถึงมูลค่าราคาตลาดของเหรียญ ณ ขณะนั้น (3) วันที่และเวลาที่สินทรัพย์ดิจิทัลแต่ละเหรียญถูกขาย แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายไปเป็นอย่างอื่น (4) มูลค่าราคาตลาดของสินทรัพย์ดิจิทัลแต่ละเหรียญเมื่อถูกขาย แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายไปเป็นอย่างอื่น รวมถึงจำนวนเงินหรือมูลค่าทรัพย์สินที่ผู้เสียภาษีได้รับเป็นกำไรหรือขาดทุนจากธุรกรรมดังกล่าว กล่าวคือ หากผู้เสียภาษีเลือกที่จะคำนวณต้นทุนด้วยวิธีนี้ ผู้เสียภาษีจะต้องแสดงหลักฐานในการทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลของตนเองทั้งหมด

ตารางที่ 4-4 ตัวอย่างการคำนวณต้นทุนด้วยวิธี Highest-in, First-out (HIFO)

วันที่	ธุรกรรม	กำไรที่ต้องนำมาคำนวณเพื่อเสียภาษี
2 พฤษภาคม 2561	ซื้อ 1 Bitcoin ในราคา 3,000 USD	-
3 พฤษภาคม 2561	ซื้อ 1 Bitcoin มาในราคา 5,000 USD	-
1 กุมภาพันธ์ 2563	ขาย 1 Bitcoin ในราคา 10,000 USD	5,000 USD (10,000 USD – 5,000 USD ซึ่งในกรณีนี้ผู้เสียภาษีอาจเลือก ต้นทุน 1 Bitcoin ในราคา 5,000 USD แทนที่จะเป็น 3,000 USD เนื่องจากจะทำให้กำไรที่ต้องนำมา คำนวณเพื่อเสียภาษีน้อยที่สุด)

ที่มา: Forbes (2565)

3) การเสียภาษีในกรณีผู้เสียภาษีมีรายได้จากการรับชำระค่าสินค้าและบริการเป็นสินทรัพย์ดิจิทัล Staking และ Mining

ในกรณีที่ผู้เสียภาษีมีรายได้จากการชำระค่าสินค้าและบริการเป็นสินทรัพย์ดิจิทัล Staking และ Mining รายได้ดังกล่าวจะจัดเป็นเงินได้พึงประเมินที่ต้องนำมารวมในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในอัตราตามตารางที่ 4-1 ซึ่งมูลค่าของเหรียญที่ชุดได้จะคำนวณจากราคาของเหรียญ ณ เวลานั้น ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้เสียภาษีมีการถือสินทรัพย์ดิจิทัลดังกล่าวต่อ และมีการใช้หรือขายออกไปภายหลังในราคาที่สูงกว่ามูลค่าราคาตลาดของเหรียญที่ได้รับมาครั้งแรก กำไรดังกล่าวจะเข้าข่ายต้องเสียภาษีสำหรับกำไรจากการขายสินทรัพย์ (Capital Gains Tax) ในอัตราตามตารางที่ 4-2 ซึ่งเท่ากับว่าผู้เสียภาษีต้องเสียภาษีเป็นจำนวน 2 ครั้ง หากได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลโดยวิธีการใด ๆ และได้ขายสินทรัพย์ดิจิทัลออกไปโดยมีกำไร

จากประเด็นดังกล่าวทั้งหมด จึงสรุปได้ว่า ในประเทศสหรัฐอเมริกา รายได้จากสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นรายได้ซึ่งต้องนำมาคำนวณในเงินได้พึงประเมินเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และหากผู้เสียภาษีมีกำไรจากการขายสินทรัพย์ดิจิทัล รายได้ดังกล่าวจะเข้าข่ายต้องเสียภาษีสำหรับกำไรจากการขายสินทรัพย์ด้วย

4.1.4 ภาษีทางอ้อมสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล

รัฐบาลกลางของสหรัฐอเมริกามีอำนาจในการจัดเก็บ 2 ภาษีหลักเท่านั้น ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีเงินได้นิติบุคคล ในขณะที่ภาษีการค้าหรือ Sales Tax เป็นภาษีที่อยู่ในอำนาจของมลรัฐหรือรัฐบาลท้องถิ่นในการจัดเก็บ รวมถึงมีอำนาจในการกำหนดอัตราของตนเอง ซึ่ง ณ ปี 2565 มีรัฐจำนวนทั้งสิ้น 38 จาก 50 รัฐที่มีนโยบายจัดเก็บ Sales Tax สำหรับสินค้าและบริการ โดยตัวอย่างของรัฐที่มีการจัดเก็บ Sales Tax เช่น California ในอัตราร้อยละ 7.25 New York ในอัตราร้อยละ 4 และ Pennsylvania ในอัตราร้อยละ 6 เป็นต้น ทั้งนี้ บางรัฐที่มีนโยบายจัดเก็บ Sales Tax อาจมีการออกประกาศแนวทางการจัดเก็บภาษีสำหรับธุรกรรมสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นการเฉพาะ โดยรายละเอียดสามารถสรุปได้ตามตารางที่ 4-5 ดังนี้

ตารางที่ 4-5 สรุปนโยบายการจัดเก็บ Sales Tax สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศสหรัฐอเมริกา
จำแนกเป็นรายรัฐ

รัฐ	อัตรา Sales Tax (State Tax Rate) ในปี 2565 (%)	แนวทางการจัดเก็บ Sales Tax สำหรับ สินทรัพย์ดิจิทัล
California	7.25%	การซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล <u>ไม่เข้าข่าย</u> ต้องเสีย Sales Tax เนื่องจาก Sales Tax ในรัฐ California จัดเก็บจากมูลค่าการซื้อขาย ขายสินทรัพย์หรือ Tangible Personal Property เท่านั้น (สินทรัพย์ที่มีใช้ อสังหาริมทรัพย์และสินทรัพย์ที่มีใช้ สินทรัพย์ที่ไม่มีรูปร่าง เช่น สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ หุ่น เป็นต้น) ดังนั้น จรรยาบรรณ สินทรัพย์ดิจิทัลที่จัดเป็นสินทรัพย์ที่ไม่มี รูปร่าง จึงไม่เข้าข่าย ต้องเสีย ภาษีมูลค่าเพิ่ม ⁷
New York	4.00%	การซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล <u>ไม่เข้าข่าย</u> ต้องเสีย Sales Tax เนื่องจากสินทรัพย์ ดิจิทัลจัดเป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีรูปร่างหรือ Intangible Property ⁸
Pennsylvania	6.00%	การซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล รวมถึง NFTs <u>เข้าข่าย</u> ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม เนื่องจาก สินทรัพย์ดิจิทัลและ NFTs ถูกจัดเป็น สินค้าดิจิทัลหรือ Digital Products ซึ่ง ผู้ประกอบการ Digital Products ในรัฐ Pennsylvania มีหน้าที่ต้องนำส่ง Sales Tax เว้นแต่เป็นกิจการที่ได้รับการยกเว้น Sales Tax เป็นการเฉพาะ ⁹

ที่มา : รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย (2566)

⁷Correspondence, Reference # F22-12-084, California Department of Tax and Fee Administration, January 5, 2023

⁸ TSB-M-14(5)C, TSB-M-14(7)I, TSB-M-14(17)S, Taxpayer Guidance Division, New York Department of Taxation and Finance, December 5, 2014, 408-293

⁹ Bulletin 2022-48, Pennsylvania Department of Revenue, November 26, 2022, 204-915

4.2 ประเทศเยอรมนี

4.2.1 ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศเยอรมนี

1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

ระบบภาษีเงินได้ของเยอรมนีใช้ทั้งหลักการเก็บภาษีเนื่องจากเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ (Residence-based Taxation) และหลักการเก็บภาษีจากแหล่งเงินได้ (Source based taxation) ซึ่งผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศเยอรมนีจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินได้ที่เกิดขึ้นในที่ต่าง ๆ ทั่วโลก โดยไม่คำนึงว่ามีสัญชาติเยอรมันหรือไม่ และผู้ที่ไม่มีถิ่นฐานจะเสียภาษีเฉพาะในส่วนที่มีแหล่งที่มาในเยอรมนี

ผู้ที่ถือว่าไม่มีถิ่นฐานในประเทศเยอรมนีจะต้องเข้าเงื่อนไขข้อใด ข้อหนึ่ง ดังนี้

1.1) มีที่พำนักในเยอรมนีสำหรับการใช้ส่วนบุคคล

1.2) อาศัยอยู่ในเยอรมนีต่อเนื่องอย่างน้อย 6 เดือน ซึ่งระยะเวลา 6 เดือนนั้น อาจตกอยู่ใน

2 ปีปฏิทิน

2) เงินได้พึงประเมิน

ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของเยอรมนีจัดเก็บบนฐานเงินได้พึงประเมินประเภทต่าง ๆ ที่ได้รับตลอดทั้งปี ซึ่งรายได้ที่ต้องนำมารวมในเงินได้พึงประเมินประกอบด้วย (1) รายได้จากการปฏิบัติงานซึ่งประกอบไปด้วยค่าจ้างและเงินเดือน (2) รายได้จากการประกอบกิจการอิสระหรือวิชาชีพ (3) รายได้จากการประกอบธุรกิจส่วนตัว (4) รายได้จากการให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ (5) รายได้จากการลงทุน เช่น ลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ หุ้น เป็นต้น และ (6) รายได้จากการเกษตร และรายได้อื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมารวมคำนวณ

3) อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของเยอรมนีเป็นระบบอัตราภาษีก้าวหน้า (Progressive Rate) โดยอัตราภาษีจะขึ้นอยู่กับเงินได้พึงประเมินและสถานภาพของผู้เสียภาษี ซึ่งในกรณีผู้เสียภาษีเป็นผู้ที่มีสถานภาพสมรส แม้ว่าคู่สมรสคนใดคนหนึ่งจะเป็นผู้ไม่มีเงินได้ ผู้เสียภาษีต้องยื่นแบบแสดงภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีรวมกับคู่สมรสผู้ไม่มีเงินได้

ตารางที่ 4-6 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของเยอรมนีในปีภาษี 2566

	สถานภาพ		อัตราภาษี (%)
	โสด	สมรส	
ขั้นเงินได้ (ยูโร)	0 – 10,347	0 – 21,264	0
	10,632 – 61,971	21,264 – 123,942	14 – 42*
	61,971 – 277,825	123,942 – 555,650	42
	277,825 ขึ้นไป	555,650 ขึ้นไป	45

หมายเหตุ : ในขั้นเงินได้นี้ อัตราภาษีจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามรายได้ที่เพิ่มขึ้น โดยเริ่มต้นที่ 14% ไปจนถึง 42%

ที่มา: PWC (2565)

4.2.2 ภาษีเงินได้สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล

ในวันที่ 10 พฤษภาคม 2566 กระทรวงการคลังของเยอรมนี (Bundesministerium der Finanzen หรือ BMF) ได้มีการออกเอกสารรายละเอียดวิธีการเก็บภาษีเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นครั้งแรก ซึ่งภายในเอกสาร ได้มีการกล่าวถึงวิธีการเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลจำนวน 2 ประเภท Virtual Currency (มูลค่าในรูปแบบดิจิทัล ที่ไม่ได้ออกหรือรับรองโดยธนาคารหรือหน่วยงานราชการ จึงไม่มีสถานะเป็นสกุลเงินทางกฎหมาย แต่สามารถนำมาแลกเปลี่ยน โอน จัดเก็บ หรือซื้อขายได้ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ยกตัวอย่างเช่น Bitcoin Litecoin Ripple เป็นต้น และ Token (หน่วยข้อมูลดิจิทัลที่ได้รับการกำหนดสิทธิ และมีฟังก์ชันต่าง ๆ ซึ่ง Token สามารถนำไปชำระค่าธรรมเนียมในการใช้บริการต่าง ๆ ภายในเครือข่าย Blockchain) เป็นต้น ซึ่ง Token อาจจะมีได้ 2 รูปแบบด้วยกัน ได้แก่ Utility Tokens และ Security Tokens โดยทั้ง Virtual Currency และ Token นั้นจัดเป็นสินทรัพย์หรือ Asset และรายได้จากการลงทุนจะต้องนำมาคำนวณในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในหมวดรายได้อื่น ๆ

4) ประเภทกิจกรรมที่เข้าข่ายต้องเสียภาษีเงินได้

BMF ได้มีการยกตัวอย่างประเภทกิจกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลและเข้าข่ายต้องเสียภาษีเงินได้ทั้งหมด 8 กิจกรรม ดังนี้ (1) รายได้จากการร่วมสร้างบล็อกใหม่ผ่านระบบ Proof of Work (Mining) หรือ Proof of Stake (Staking) (2) รายได้จากการขาย Virtual Currency หรือ Token (3) รายได้จากการให้กู้ Virtual Currency หรือ Token (4) ได้รับผลตอบแทนหลังจากกิจกรรม Hard Fork (5) รางวัลจากกิจกรรม Air Drop (6) รายได้จาก Initial Coin Offerings หรือ ICOs (7) รายได้อื่น ๆ จาก Utility และ Security Tokens และ (8) รายได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นเงินเดือนหรือค่าจ้าง

2) การให้ยกเว้นภาษีเงินได้เป็นกรณีพิเศษ

2.1) การยกเว้นภาษีเงินได้ในกรณีถือสินทรัพย์ระยะสั้น หรือน้อยกว่า 1 ปี: ในกรณีที่ผู้เสียภาษีมีรายได้จากการขายสินทรัพย์ดิจิทัล ไม่ถึง 600 ยูโรต่อปี เงินได้นั้นจะได้รับการยกเว้น ไม่ต้องนำมาคำนวณในการเสียภาษีเงินได้ และถ้าหากผู้เสียภาษีมีรายได้จากกิจกรรมอื่น ๆ เช่น Staking Mining หรือ Lending เป็นต้น ไม่ถึง 256 ยูโร เงินได้นั้นจะได้รับการยกเว้น ไม่ต้องนำมาคำนวณในการเสียภาษีเงินได้เช่นเดียวกัน

2.2) การยกเว้นภาษีเงินได้ทั้งหมดในกรณีถือสินทรัพย์ระยะยาว หรือมากกว่า 1 ปี: ในกรณีที่ผู้เสียภาษีมีการถือสินทรัพย์มากกว่า 1 ปีก่อนที่จะขาย BMF ได้มีการให้สิทธิประโยชน์ให้เงินได้นั้นไม่ต้องนำมารวมในการคำนวณภาษีทั้งหมด ซึ่งเป็นกรณีเดียวกับการถือสินทรัพย์ทางการเงินอื่น ๆ เช่น หุ้น ตราสารหนี้ เป็นต้น

3) วิธีการคำนวณต้นทุนเพื่อยืนยันแบบภาษีเงินได้ในกรณีการขายทั่วไป

ในกรณีของเยอรมนี BMF ได้มีการยกตัวอย่างวิธีการคำนวณต้นทุนของสินทรัพย์ดิจิทัลเพียงวิธีเดียว คือ วิธี First-in, First-out (FIFO) และมีการบังคับใช้ “Strict-wallet based approach” กล่าวคือนักลงทุนจะไม่สามารถนำผลกำไรหรือผลขาดทุนจากต่าง Wallet มารวมคำนวณในยอดผลกำไรหรือผลขาดทุนสุทธิเพื่อเสียภาษีได้

จากประเด็นดังกล่าวทั้งหมด จึงสรุปได้ว่า ในประเทศเยอรมนี รายได้จากสินทรัพย์ดิจิทัลในกรณีถือสินทรัพย์ระยะสั้น เป็นรายได้ซึ่งต้องนำมาคำนวณในเงินได้พึงประเมินเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และรายได้จากสินทรัพย์ดิจิทัลในกรณีถือสินทรัพย์ระยะยาวจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ทั้งหมด อย่างไรก็ตาม อัตราดังกล่าวยังถือว่าเป็นอัตราที่แตกต่างจาก Capital Gains Tax สำหรับสินทรัพย์ทางการเงินในประเทศ

เยอรมนี เนื่องจาก ประเทศเยอรมนีมีการเก็บ Capital Gains Tax ในอัตราที่เท่ากันที่ร้อยละ 25 (ร้อยละ 26.375 เมื่อรวมกับ Solidarity Tax)

4.2.3 ภาษีทางอ้อมสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล

ปัจจุบัน BMF ได้มีการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการแลกเปลี่ยนเป็นสินทรัพย์ดิจิทัล แต่ยังไม่มีความชัดเจนสำหรับกิจกรรมอื่น ๆ

4.3 ประเทศญี่ปุ่น

4.3.1 ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศญี่ปุ่น

ระบบภาษีเงินได้ของญี่ปุ่นจะมีทั้งภาษีเงินได้ของรัฐบาลกลาง (National Income Tax) และภาษีท้องถิ่น (Local Inhabitant Tax) โดยปีภาษีจะเป็นปีปฏิทิน สำหรับในกรณีภาษีท้องถิ่น (Inhabitant Tax) จะดำเนินการประเมินภาษีผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่นั้น ๆ จากรายได้ในปีที่ผ่านมา โดยหน่วยงานระดับเขต (Municipal Government) สำหรับกรณีที่มีการประกอบกิจการผู้เสียภาษีจะถูกประเมินภาษีโดยหน่วยงานระดับจังหวัด (Prefecture)

ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

ระบบภาษีเงินได้ของญี่ปุ่นภายใต้กฎหมายการเก็บภาษีนั้นจะแบ่งผู้เสียภาษีเป็น 2 ลักษณะคือ ผู้ที่มีถิ่นฐานในประเทศญี่ปุ่น (Residence) และผู้ไม่มีถิ่นฐานในประเทศญี่ปุ่น (Non-Residence) ซึ่งผู้ที่มีถิ่นฐาน โดยคำนิยาม หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ในญี่ปุ่นอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 1 ปี ทั้งนี้ ยังแบ่งเป็นกลุ่มย่อยอีก ได้แก่ (1) ผู้ไม่มีถิ่นฐานที่อาศัยอยู่ในญี่ปุ่น 5 ปีหรือน้อยกว่าในช่วงเวลา 10 ปี เป็นผู้ไม่มีถิ่นฐานแบบไม่ถาวรจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีท้องถิ่น (2) ผู้ที่ถิ่นฐานที่ญี่ปุ่นและอาศัยอยู่ในญี่ปุ่นมากกว่า 5 ปีในช่วงเวลา 10 ปี เป็นผู้ที่มีถิ่นฐานถาวรในญี่ปุ่น (Permanent Resident) และผู้ไม่มีถิ่นฐาน (Non Resident) หมายถึง บุคคลที่อาศัยอยู่ในญี่ปุ่นอย่างต่อเนื่องน้อยกว่า 1 ปี ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้ทำงานชั่วคราวสามารถใช้สิทธิตามอนุสัญญาภาษีซ้อน ซึ่งกำหนดให้ผู้ที่มีถิ่นฐานในญี่ปุ่นไม่เกิน 183 วัน หรือผู้ที่รับค่าจ้างซึ่งจ่ายโดยนายจ้างที่ไม่มีถิ่นฐานในญี่ปุ่น ไม่ต้องเสียภาษีในญี่ปุ่น

การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของญี่ปุ่นจะใช้ฐานเงินได้ทั่วโลก (Worldwide Income) โดยเก็บภาษีจากเงินได้ 10 ประเภทหลัก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้จ่ายต่อการคำนวณภาษี ได้แก่ รายได้จากการจ้างงาน (Employment Income) ดอกเบี้ย (Interest Income) เงินปันผล (Dividend Income) อสังหาริมทรัพย์ (Real Property Income) การประกอบธุรกิจ (Business Income) เงินบำนาญ (Retirement Income) การทำป่าไม้ (Timber Income) กำไรส่วนต่าง (Capital Gains) เงินได้ที่ได้ตามโอกาส (Occasional Income) และเงินได้อื่น ๆ (Miscellaneous Income) หักด้วยค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนต่าง ๆ สำหรับเงินได้ประเภทอื่น เช่น เงินได้จากเงินบำนาญ เงินได้จากป่าไม้ เงินได้จากดอกเบี้ย และเงินปันผลจะถูกเก็บภาษีแยกต่างหากและสามารถเครดิตภาษีได้บางกรณี เป็นต้น

4.3.2 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของญี่ปุ่น แบ่งเป็น 2 ประเภท

1) ภาษีรัฐบาลกลาง (National Income Tax) อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของญี่ปุ่นเป็นระบบภาษีอัตราก้าวหน้า (Progressive Rate) โดยอัตราสูงสุดจะอยู่ที่ร้อยละ 45 โดยรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4-7 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยในปี 2565

ขั้นเงินได้สุทธิ (เยน)	อัตราภาษี (ร้อยละ)
ไม่เกิน 1,950,000	5
1,950,001-3,300,000	10
3,300,001-6,950,000	20
6,950,001-9,000,000	23
9,000,001-18,000,000	33
18,000,001- 40,000,000	40
40,000,001 ขึ้นไป	45

ที่มา: KPMG (2023)

ทั้งนี้ สำหรับผู้ที่ทำงานบริษัท รายได้ที่ได้รับส่วนใหญ่จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายแล้ว ไม่อยู่ในข่ายที่จะต้องยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาปลายปี เนื่องจากผู้ประกอบการจะดำเนินการหักภาษีให้เท่ากับภาษีที่เสียปลายปี โดยปรียบยอดหัก ณ ที่จ่ายของเดือนสุดท้ายให้ใกล้เคียงกับจำนวนที่ควรจะต้องเสียทั้งปี

2) ภาษีท้องถิ่น (Inhabitant Tax Rates) ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ภาษีที่จัดเก็บในอัตราเท่ากันโดยไม่คำนึงถึงรายได้ และ 2) ภาษีที่จัดเก็บตามระดับรายได้ โดยอัตราภาษีระดับเขตเท่ากับ 3,000 เยนต่อคนต่อปี อัตราภาษีระดับจังหวัดเท่ากับ 1,000 เยนต่อคนต่อปี สำหรับอัตราภาษีตามระดับรายได้จัดเก็บในอัตราร้อยละ 10

4.3.3 อัตราภาษีจากการขายอสังหาริมทรัพย์ (Capital Gains from Sales of Real Estate)

ในญี่ปุ่นอัตราภาษีสำหรับเงินได้ส่วนทุนจากการขายอสังหาริมทรัพย์ (Capital Gains from Sales of Real Estate) เงินได้ส่วนทุนจากการขายอสังหาริมทรัพย์จะเสียภาษีแยกจากฐานภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) กรณีเงินได้ส่วนทุนจากการลงทุนระยะสั้น (Short-term Capital Gains) หรือถือครองทรัพย์สินน้อยกว่า 5 ปี เสียภาษีในอัตราร้อยละ 30 สำหรับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และอัตราร้อยละ 9 สำหรับภาษีท้องถิ่น

2) กรณีเงินได้ส่วนทุนจากการลงทุนในระยะยาว (Long-term Capital Gains) หรือถือครองทรัพย์สินมากกว่า 5 ปี เสียภาษีในอัตราร้อยละ 15 สำหรับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และอัตราร้อยละ 5 สำหรับภาษีท้องถิ่น

4.3.4 อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับเงินได้จากการลงทุน (Withholding Tax Rates on Investment Income)

ผู้มีเงินได้จากการฝากเงิน การซื้อพันธบัตร หรือการซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ จะต้องชำระภาษีเงินได้ตามอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายตามตารางที่ 4-8 และวิธีการชำระภาษีขึ้นอยู่กับปริมาณหุ้นที่ถือครอง ดังนี้

1) ในกรณีที่ผู้เสียภาษีถือหุ้นมากกว่าร้อยละ 3 ของทุนจดทะเบียน ผู้เสียภาษีจะนำเงินได้มารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ปลายปี และเสียภาษีในอัตราสำหรับเงินปันผลจากบริษัทจำกัด

2) ในกรณีที่ผู้เสียภาษีถือหุ้นน้อยกว่าร้อยละ 3 ของทุนจดทะเบียน ผู้เสียภาษีสามารถเลือกเสียภาษีได้ 2 วิธี คือ

2.1) ให้หักภาษี ณ ที่จ่าย และไม่นำเงินได้มารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ปลายปี

2.2) ยื่นแบบแสดงรายได้ และเสียภาษีในอัตราร้อยละ 20 (ร้อยละ 15 เป็นภาษีรัฐบาลกลาง และร้อยละ 5 เป็นภาษีท้องถิ่น)

ตารางที่ 4-8 อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของญี่ปุ่นสำหรับเงินได้จากการลงทุน

เงินได้จากการลงทุน	อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ร้อยละ)	อัตราภาษีท้องถิ่น (ร้อยละ)
เงินปันผลจากบริษัทจดทะเบียน	15	5
เงินปันผลจากบริษัทจำกัด	20	-
ดอกเบี้ย	15	5

ที่มา : KPMG (2023)

4.3.5 อัตราภาษีสำหรับกรณีผู้ไม่มีถิ่นฐานในประเทศญี่ปุ่น (Non-Residents)

โดยทั่วไปแล้วผู้ไม่มีถิ่นฐานในญี่ปุ่นจะคำนวณภาษีในอัตราคงที่ร้อยละ 20 ของฐานรายรับที่ได้ในญี่ปุ่น ยกเว้นรายได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ โดยทั่วไปแล้วผู้ไม่มีถิ่นฐานไม่ต้องเสียภาษีท้องถิ่น ยกเว้นผู้ไม่มีถิ่นฐานในประเทศญี่ปุ่นที่ได้ลงทะเบียนกับหน่วยงานท้องถิ่นในบางกรณี

4.3.6 ภาษีเงินได้สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล

ในญี่ปุ่นภาษีเงินได้สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัลถูกจัดอยู่ในหมวด “รายได้อื่น ๆ” (Miscellaneous Income) ซึ่งบุคคลธรรมดาต้องนำ Miscellaneous Income มารวมคำนวณกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เมื่อมีรายได้ในประเภทนี้มากกว่า 200,000 เยนต่อปีขึ้นไป ทั้งนี้ อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผู้มีถิ่นฐานในญี่ปุ่นต้องจ่ายอย่างแท้จริง (Effective Tax Rate) อยู่ระหว่างร้อยละ 15 ถึงร้อยละ 55 เนื่องจากต้องรวมคำนวณภาษีท้องถิ่นที่ต้องชำระร้อยละ 10 จากเงินได้สุทธิด้วย ซึ่งประกอบด้วยอัตราจังหวัดและเทศบาล ร้อยละ 4 และร้อยละ 6 ตามลำดับ โดยผู้เสียภาษีมีสิทธิในการนำผลขาดทุนมาหักลบกับกำไรในปีภาษีเดียวกันด้วย

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับอื่น ๆ จะเห็นได้ว่า ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีอัตราภาษีสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัลสูงเป็นอันดับต้นของโลก เนื่องจากผู้เสียภาษีต้องนำกำไรมารวมคำนวณกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประเภทอื่น ๆ ซึ่งมีอัตราสูงสุดถึงร้อยละ 55 นอกจากนี้ อัตราดังกล่าวยังเป็นอัตราที่สูงกว่า Capital Gains Tax สำหรับหุ้น ซึ่งมีอัตราร้อยละ 20.315 เท่านั้น (ร้อยละ 15.315 เป็นภาษีรัฐบาลกลาง และร้อยละ 5 เป็นภาษีท้องถิ่น)

หน่วยงานจัดเก็บภาษีของญี่ปุ่น (The Japanese National Tax Association : NTA) จะทำการเก็บภาษีสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัลในหมวดรายได้อื่น ๆ โดยการยื่นภาษีบุคคลธรรมดาปีภาษีที่ผ่านมา โดยสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม และต้องรายงานภายในวันที่ 15 มีนาคมของปีถัดไป

โดยผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะต้องรายงานหรือแสดงกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลในการ Mining การ Staking และการให้ยืมสกุลเงินดิจิทัลที่มูลค่ามากกว่า 200,000 เยน จะต้องเสียภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล สามารถหักค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกิจกรรมเหล่านี้จะถูกเก็บภาษีในลักษณะเดียวกันกับ Capital Gains Tax และนำไปยื่นแบบฟอร์มเพื่อเสียภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งแบบฟอร์ม

การยื่นภาษีเงินได้ในญี่ปุ่นมี 2 ประเภท ได้แก่ (1) แบบฟอร์ม A: สำหรับผู้มีรายได้จากการจ้างงาน รายได้ เบ็ดเตล็ด เช่น เงินบำนาญ รายได้เงินปันผล หรือรายได้เป็นครั้งคราว เป็นต้น และ (2) แบบฟอร์ม B: สำหรับผู้มีรายได้ทั่วไปประเภทอื่น นอกจากการจ้างงาน ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจึงต้องยื่นแบบฟอร์ม A เพื่อเสียภาษีสำหรับ สิ้นทรัพย์ดิจิทัล

กรณีหากไม่ยื่นแบบรายการเสียภาษีสำหรับสิ้นทรัพย์ดิจิทัลในญี่ปุ่นมีโทษปรับ และปรับเงิน 22 ล้านเยน (200,000 ดอลลาร์สหรัฐ) หรือโทษอาญาตัดสินจำคุกหนึ่งปี โดยญี่ปุ่นใช้บทลงโทษแก่ผู้เลี่ยงภาษี สำหรับสิ้นทรัพย์ดิจิทัลเป็นครั้งแรกในปี 2021

4.3.7 ภาษีทางอ้อมสำหรับสิ้นทรัพย์ดิจิทัล

ในประเทศญี่ปุ่นไม่ได้มีการเก็บภาษีทางอ้อมในกรณีของการเก็บภาษีสิ้นทรัพย์ดิจิทัลแต่อย่างใด มีเพียงการเก็บภาษีทางตรงในอัตราไม่เกินร้อยละ 55 เท่านั้น

4.4 ประเทศสิงคโปร์

4.4.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศสิงคโปร์

ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

ระบบภาษีของสิงคโปร์ใช้หลักแหล่งเงินได้ (Territorial Rule) โดยบุคคลที่ถูกกำหนดให้ต้องเสีย ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ (1) ประชาชนสิงคโปร์ ผู้มีถิ่นพำนักถาวรในสิงคโปร์ (Singapore Citizen, Singapore Permanent Resident) สำหรับเงินได้ที่เกิดขึ้นในสิงคโปร์เท่านั้น (2) ชาวต่างชาติ (Non-Resident) ที่ทำงานและอาศัยอยู่ในสิงคโปร์ติดต่อกันรวมกันอย่างน้อย 183 วัน ในปีปฏิทิน หรือทำงาน ในสิงคโปร์ติดกันอย่างน้อย 3 ปี แม้จะอยู่ในสิงคโปร์ไม่ถึง 183 วัน ในปีใด ๆ ก็ตาม และ (3) Non-Resident ที่ทำงานในสิงคโปร์เป็นระยะเวลาต่อเนื่องกัน 2 ปีปฏิทิน และพำนักอยู่ในสิงคโปร์อย่างน้อย 183 วัน ทั้งนี้ จะยกเว้นภาษีสำหรับเงินได้ที่มีแหล่งที่มานอกสิงคโปร์ และผู้ไม่มีถิ่นฐานในสิงคโปร์จะเสียภาษีเฉพาะในส่วนที่ เงินได้ที่มีแหล่งที่มาในประเทศสิงคโปร์เท่านั้น

4.4.2 เงินได้พึงประเมิน

หน่วยงานจัดเก็บภาษีของประเทศสิงคโปร์ (Inland Revenue Authority of Singapore: IRAS) ได้มีการแบ่งประเภทเงินได้ออกเป็น 4 ประเภทหลัก ได้แก่ (1) เงินได้จากการจ้างงาน (2) เงินได้จากการทำ ธุรกิจ (3) เงินได้จากการให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ และจากการลงทุนอื่น ๆ เช่น เงินปันผล ดอกเบี้ย เป็นต้น และ (4) เงินได้อื่น ๆ เช่น เงินได้ที่ได้รับการเป็นเจ้าของสิทธิหรือทรัพย์สินต่าง ๆ (Royalty) เงินรางวัลจาก ล็อตเตอรี่ เป็นต้น ทั้งนี้ กำไรจากการขายสินทรัพย์ทางการเงิน (Capital Gains) เป็นรายได้ซึ่งได้รับการยกเว้น ภาษีในประเทศสิงคโปร์

4.4.3 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสิงคโปร์

อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผู้มีถิ่นฐานในประเทศสิงคโปร์เป็นอัตราขั้นบันได ตามตารางที่ 4-9 และอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผู้ไม่มีถิ่นฐานในประเทศสิงคโปร์ ตามตารางที่ 4-10 ดังนี้

ตารางที่ 4-9 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผู้มีถิ่นฐานในประเทศสิงคโปร์

ขั้นเงินได้สุทธิ (ดอลลาร์สิงคโปร์)	อัตราภาษี (ร้อยละ)
0 – 20,000	0
20,001 – 30,000	2
30,001 – 40,000	3.5
40,001 – 80,000	7
80,001 – 120,000	11.5
120,001 – 160,000	15
160,001 – 200,000	18
200,001 – 240,000	19
240,001 – 280,000	19.5
280,001 – 320,000	20
320,001 ขึ้นไป	22

ที่มา: Internal Revenue Authority of Singapore (2023)

ตารางที่ 4-10 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผู้ไม่มีถิ่นฐานในสิงคโปร์ (Non-Resident)

ประเภทของเงินได้	อัตราภาษี*
เงินได้จากการจ้างงาน	ร้อยละ 15
ค่าตอบแทนกรรมการ	ร้อยละ 22
รายได้จากการให้บริการฝึกอบรม ให้คำปรึกษา	ร้อยละ 15 ของฐานเงินได้พึงประเมิน หรือ ร้อยละ 22 ของเงินได้สุทธิ

หมายเหตุ : Non-Resident ต้องนำอัตราภาษีมาเปรียบเทียบกับอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับผู้มีถิ่นฐานในประเทศสิงคโปร์ด้วย เนื่องจาก Non-Resident จะต้องเสียภาษีในอัตราแบบที่สูงกว่า

ที่มา: Internal Revenue Authority of Singapore (2023)

4.4.4 ภาษีเงินได้สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล

เนื่องจากปัจจุบันสิงคโปร์ไม่มีแนวทางการจัดเก็บภาษีกำไรส่วนเกิน (Capital Gains) สำหรับสินทรัพย์ สิงคโปร์จึงไม่มีนโยบายในการจัดเก็บภาษีเงินได้จากกำไรส่วนเกินจากการขายสินทรัพย์ดิจิทัล เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ให้นโยบายการเก็บภาษีมีความชัดเจน IRAS ได้มีการออกคู่มือการชำระภาษีเงินได้สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล (IRAS e-Tax Guide: Income Tax Treatment of Digital Tokens) ในปี 2563 ซึ่งมีรายละเอียดการชำระภาษีสำหรับกรณีต่าง ๆ เช่น (1) การได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นการตอบแทนจากการขายสินค้าหรือบริการ (2) การได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นค่าจ้าง (3) การได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลจากกิจกรรม Mining และ (4) การได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลจากกิจกรรม Airdrop หรือ Hard Fork

- 1) การได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นการตอบแทนจากการขายสินค้าหรือบริการ

ในกรณีที่ผู้เสียภาษีได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลจากการที่ผู้อื่นชำระค่าซื้อสินค้าและบริการ IRAS ถือว่าสินทรัพย์ดิจิทัลนั้นเป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีรูปร่าง ดังนั้น การได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นค่าซื้อสินค้าและบริการ

จึงเปรียบเสมือนการแลกเปลี่ยนสินค้า (Barter Trade) และผู้เสียภาษีจะต้องเสียภาษีตามมูลค่าของสินค้าและบริการ

2) การได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นค่าจ้าง

ในกรณีที่ผู้เสียภาษีได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นค่าจ้าง สินทรัพย์ดิจิทัลที่ได้รับนั้น จะเข้าข่ายต้องเสียภาษีเงินได้ ทั้งนี้ IRAS จะมีการตรวจสอบสัญญาจ้างงาน เพื่อตรวจสอบภาษีที่ผู้เสียภาษีต้องจ่าย

3) การได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลจากกิจกรรม Mining

ในกรณีที่บุคคลธรรมดามีรายได้จากกิจกรรม Mining การตัดสินใจว่าบุคคลนั้นต้องเสียภาษีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่าผู้ขุดมีความตั้งใจในการ Mining เพื่อผลกำไรหรือไม่ ในกรณีที่บุคคลนั้นทำกิจกรรม Mining เป็นงานอดิเรกหรือเพื่อการลงทุนระยะยาว กำไรหรือขาดทุนจากการขายสินทรัพย์ดิจิทัลนั้น จะเข้าข่ายไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ ในทางกลับกัน หากผู้เสียภาษีทำกิจกรรม Mining ในเชิงแสวงหากำไรหรือเชิงพาณิชย์ เช่น มีการลงทุนในอุปกรณ์เพื่อการ Mining โดยเฉพาะ มีกำไรจากการขายสินทรัพย์ดิจิทัลที่ได้รับจากการกิจกรรม Mining จำนวนมาก รายได้นั้นอาจเข้าข่ายต้องเสียภาษีเงินได้

4) การได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลจากกิจกรรม Airdrop หรือ Hard Fork

ในกรณีที่บุคคลธรรมดาได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลฟรีจากกิจกรรม Airdrop หรือ Hard Fork เงินได้นั้น ไม่เข้าข่ายต้องเสียภาษีเงินได้ ในทางกลับกัน หากเหรียญที่ได้รับจากกิจกรรม Airdrop เกิดขึ้นจากการให้บริการกับผู้อื่น เงินได้นั้นอาจเข้าข่ายต้องเสียภาษีเงินได้

จากรายละเอียดภายในคู่มือดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า ประเทศสิงคโปร์ไม่มีนโยบายการจัดเก็บภาษีเงินได้สำหรับกำไรจากการขายสินทรัพย์ดิจิทัล บุคคลธรรมดาจะต้องเสียภาษีเฉพาะในกรณีที่ได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นค่าตอบแทนจากการขายสินค้าหรือบริการกรณีที่ได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นค่าจ้างเท่านั้น อย่างไรก็ตาม หากบุคคลธรรมดามีการทำธุรกรรมสินทรัพย์ดิจิทัลอย่างเป็นนัยสำคัญ จนอาจพิจารณาได้ว่าเป็นการประกอบธุรกิจจากสินทรัพย์ดิจิทัลมากกว่าเป็นงานอดิเรก เงินได้นั้นอาจเข้าข่ายต้องเสียภาษีเงินได้และต้องมีการคำนวณกำไรโดยใช้วิธี FIFO หรือ Weighted Average Cost (การถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก) ซึ่งในการนี้ IRAS จะพิจารณาเป็นรายกรณี

4.4.5 ภาษีทางอ้อมสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล

นอกจากคู่มือการชำระภาษีเงินได้สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัลแล้ว IRAS ได้มีการออกคู่มือภาษีสินค้าและบริการสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล (IRAS e-Tax Guide, GST: Digital Payment Tokens) ในปี 2563 ซึ่งภายในคู่มือได้มีการยกเว้นภาษีสินค้าและบริการ (Goods and Services Tax: GST) ในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

1) การใช้สินทรัพย์ดิจิทัลสำหรับการชำระเป็นค่าซื้อสินค้าและบริการ

2) การแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นเงินสด หรือสกุลเงินอื่น ๆ ที่รับการยอมรับตามกฎหมาย

ทั้งนี้ การดำเนินธุรกรรมดังต่อไปนี้ จะเข้าข่ายต้องเสียภาษีสินค้าและบริการ

1) ในกรณีที่ผู้เสียภาษีครอบครอง Utility Tokens เพื่อแลกกับสิทธิที่จะได้รับสินค้าและบริการในอนาคต กิจกรรมนี้จะเข้าข่ายต้องเสียภาษีสินค้าและบริการ เช่นเดียวกับ Voucher

2) ในกรณีที่ผู้เสียภาษีมีรายได้จาก Security Token ไม่ว่าจะผ่านช่องทางดอกเบี้ย เงินปันผล หรืออื่น ๆ เงินดังกล่าวจะเข้าข่ายต้องเสียภาษีสินค้าและบริการ

4.5 ประเทศอินเดีย

4.5.1 ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศอินเดีย

ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

ระบบภาษีเงินได้ของอินเดียใช้หลักถิ่นที่อยู่ ซึ่งผู้อาศัยในประเทศ (Resident Individuals) หรือบุคคลที่อยู่ในอินเดียไม่น้อยกว่า 182 วัน หรือเป็นบุคคลที่อยู่ในอินเดียไม่น้อยกว่า 60 วันในปีภาษีนั้น และอยู่ในอินเดียไม่น้อยกว่า 365 วันในรอบ 4 ปีก่อนหน้าภาษีนั้น ๆ จะต้องเสียภาษีจากรายได้ที่มาจากทั้งในและนอกประเทศอินเดีย ในขณะเดียวกัน ผู้ที่ไม่ได้พักอาศัยในประเทศอินเดีย (Non-resident Individuals) ตามเงื่อนไขข้างต้น จะต้องเสียภาษีจากรายได้ที่เกิดขึ้นในประเทศอินเดียเท่านั้น

4.5.2 เงินได้พึงประเมิน

หน่วยงานจัดเก็บภาษีของประเทศอินเดีย (Department of Revenue) ได้มีการแบ่งประเภทรายได้ที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาออกเป็น 5 ประเภท ประกอบด้วย (1) เงินได้จากการปล่อยเช่าอสังหาริมทรัพย์ (2) เงินเดือน (3) เงินได้จากการประกอบธุรกิจ (4) เงินได้จากกำไรส่วนเกิน (Capital Gains) และ (5) เงินได้อื่น ๆ เช่น ดอกเบี้ยจากการออมเงินในบัญชีธนาคาร เงินรางวัลจากลอตเตอรี่ เป็นต้น

4.5.3 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของอินเดียเป็นระบบอัตราภาษีก้าวหน้า (Progressive Rate) และมีการปรับอัตราเงินได้ภาษีบุคคลธรรมดาเป็นประจำทุกปี เพื่อให้สอดคล้องกับค่าครองชีพในแต่ละปี ซึ่งโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีงบประมาณ 2566 – 2567 สามารถสรุปได้ตามตารางที่ 4-11 ดังนี้

ตารางที่ 4-11 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของอินเดีย

ขั้นเงินได้สุทธิ (รูปี)	อัตราภาษี (ร้อยละ)
0 – 300,000	0
300,001 – 600,000	5
600,001 – 900,000	10
900,001 – 1,200,000	15
1,200,001 – 1,500,000	20
1,500,001 ขึ้นไป	30

ที่มา : PWC (2023)

ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้เสียภาษีมีเงินได้สุทธิมากกว่า 5 ล้านบาทขึ้นไป ผู้เสียภาษีนั้นจะต้องมีการเสียค่าธรรมเนียม (Surcharge) เพิ่มจากอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วย ซึ่งสามารถสรุปได้ตามตารางที่ 4-12 ดังนี้

ตารางที่ 4-12 อัตราค่าธรรมเนียม (Surcharge) สำหรับผู้มีเงินได้สุทธิมากกว่า 5 ล้านบาทขึ้นไป

ชั้นเงินได้สุทธิ (รูป)	อัตราค่าธรรมเนียม (ร้อยละ)
0 – 5,000,000	0
5,000,001 – 10,000,000	10
10,000,000 – 20,000,000	15
20,000,000 – 50,000,000	25

ที่มา : PWC (2023)

4.5.4 ภาษีเงินได้สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล

ในปี 2565 กระทรวงการคลังของอินเดียได้มีการเพิ่มคำนิยามสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล (Virtual Digital Asset: VDA) ใน Section 2(47A) แห่งกฎหมายภาษีเงินได้ 1961 (Income Tax Act, 1961) โดยได้นิยาม VDA ว่าเป็นรหัสหรือโทเคนใด ๆ ที่สร้างขึ้นด้วยวิธีการเข้ารหัส (Cryptographic Means) และมีคุณสมบัติในการเก็บรักษามูลค่า (Store of Value) หรือเป็นหน่วยวัดมูลค่า (Unit of Account) โดยครอบคลุมถึง NFT แต่ไม่รวมถึงบัตรของขวัญหรือบัตรกำนัล (Voucher) ที่อาจใช้เพื่อเป็นส่วนลดสำหรับสินค้าและบริการ

1) ประเภทกิจกรรมที่เข้าข่ายต้องเสียภาษีเงินได้

มาตรา 115 BBH แห่งกฎหมายภาษีเงินได้ 1961 ได้มีการกำหนดว่าเงินได้ใด ๆ จากสินทรัพย์ดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นกำไรจากการแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลกับเงินตราตามกฎหมาย กำไรจากการแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลจากสกุลหนึ่งกับอีกสกุลหนึ่ง ต้องนำมาเสียภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 30 ซึ่งเป็นชั้นเงินได้สุทธิสูงสุดตามตารางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของอินเดีย ทั้งนี้ ไม่อนุญาตให้ผู้มีเงินได้หักค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการคำนวณภาษีเงินได้จากสินทรัพย์ดิจิทัล ยกเว้นต้นทุนการได้มา (ผู้มีรายได้จากการ Mining จะไม่สามารถหักค่าใช้จ่ายใด ๆ ได้เลย ไม่ว่าจะเป็น ค่าอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ หรือค่าไฟฟ้า) รวมถึงไม่อนุญาตให้ผู้มีเงินได้หักลบผลกำไรได้ นอกจากนี้ เพื่อให้หน่วยงานจัดเก็บภาษีสามารถติดตามธุรกรรมสินทรัพย์ดิจิทัลได้ ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2565 เป็นต้นไป รัฐบาลของอินเดียได้มีการกำหนดให้ผู้ซื้อสินทรัพย์ดิจิทัลมีหน้าที่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย (Tax Deduction at Source: TDS) ให้กับผู้ขายสินทรัพย์ดิจิทัล ในอัตราร้อยละ 1 ของมูลค่าสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีการแลกเปลี่ยนในธุรกรรมนั้น ๆ ไม่ว่าผู้ขายจะมีกำไรจากการขายสินทรัพย์ดิจิทัลนั้นหรือไม่ก็ตาม ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลจะทำหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายแทนผู้ซื้อ ทั้งนี้ ประเภทกิจกรรมที่เข้าข่ายต้องเสียภาษีเงินได้และอัตราภาษีสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศอินเดียสามารถสรุปได้ตามตารางที่ 4-13 ดังนี้

ตารางที่ 4-13 ประเภทกิจกรรมสินทรัพย์ดิจิทัลที่เข้าข่ายต้องเสียภาษีเงินได้ในอินเดีย

ประเภทธุรกรรม	ภาระภาษี
การขายสินทรัพย์ดิจิทัล	ร้อยละ 30 ของกำไร + ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 1
รางวัลจากกิจกรรม Air Drop	เสียภาษี 2 ครั้ง (1) รางวัลที่ได้รับครั้งแรกจัดเป็นเงินได้พึงประเมิน ซึ่งต้องนำมารวมคำนวณในภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (2) เสียภาษีในอัตราร้อยละ 30 เมื่อขาย
ได้รับผลตอบแทนหลังจากกิจกรรม Hard Fork	เสียภาษี 2 ครั้ง (1) ผลตอบแทนที่ได้รับครั้งแรกจัดเป็นเงินได้พึงประเมิน ซึ่งต้องนำมารวมคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (2) เสียภาษีในอัตราร้อยละ 30 เมื่อขาย
ได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นของขวัญ	ต้องนำมารวมคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เว้นแต่มูลค่าของสินทรัพย์ดิจิทัลนั้นต่ำกว่า 50,000 รูปี และเป็นของขวัญให้กับบุคคลในครอบครัว
Mining - Staking	เสียภาษี 2 ครั้ง (1) ผลตอบแทนที่ได้รับครั้งแรกจัดเป็นเงินได้พึงประเมิน ซึ่งต้องนำมารวมคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยไม่สามารถหักค่าใช้จ่ายได้ (2) เสียภาษีในอัตราร้อยละ 30 เมื่อขาย

ที่มา: Income Tax Department (2023)

ทั้งนี้ อินเดียเป็นประเทศที่มีการจัดเก็บภาษีสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัลที่สูงกว่าหลักทรัพย์อื่น ๆ เนื่องจากจัดเก็บในอัตราร้อยละ 30 เช่น กำไรจากการขายตราสารทุนและตราสารหนี้ที่ถือระยะสั้น (Short-Term Capital Gains) ถูกจัดเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 15 และอัตราร้อยละ 30 ตามลำดับ และกำไรจากการขายตราสารทุนและตราสารหนี้ที่ถือระยะยาวในส่วนที่สูงกว่า 100,000 รูปีขึ้นไป (Long-Term Capital Gains) ถูกจัดเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 10 และอัตราร้อยละ 20 ตามลำดับ

4.5.5 ภาษีทางอ้อมสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล

ในประเทศอินเดียไม่ได้มีการเก็บภาษีทางอ้อมในกรณีของการเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลแต่อย่างใด มีเพียงการเก็บภาษีเงินได้และภาษีหัก ณ ที่จ่ายเท่านั้น

4.6 สรุปแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในต่างประเทศ

จากการรวบรวมกรณีศึกษาการจัดเก็บภาษีดิจิทัลในต่างประเทศทั้ง 5 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เยอรมนี ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และอินเดีย พบว่า ทุกประเทศ เว้นแต่สิงคโปร์มีการเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลจากฐาน Capital Gains อย่างไรก็ตาม สหรัฐอเมริกามีการเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในอัตราที่เท่ากับสินทรัพย์ทางการเงินอื่น ๆ เช่น หุ้น พันธบัตร หุ้นกู้ เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเยอรมนี และประเทศอินเดีย มีนโยบายการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลที่คล้ายกัน คือ เก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในอัตราที่สูงกว่าสินทรัพย์ทางการเงิน (1) ญี่ปุ่นกำหนดให้นักลงทุนต้องนำกำไรจากการขายสินทรัพย์ดิจิทัลมารวมคำนวณกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งมีอัตราสูงสุดที่ร้อยละ 55 เมื่อรวมกับภาษีท้องถิ่น ในขณะที่กำไรจากการขายหุ้นจัดเก็บในอัตราร้อยละ 20 ไม่ว่านักลงทุนจะอยู่ในชั้นภาษีใดก็ตาม (2) เยอรมนีมีการกำหนดให้นักลงทุนต้องนำมารวมคำนวณกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเมื่อถือสินทรัพย์ดิจิทัลที่จะขายน้อยกว่า 1 ปี ในขณะที่กำไรจากการขาย

หุ้นจัดเก็บในอัตราร้อยละ 25 ไม่ว่านักลงทุนจะอยู่ในชั้นภาษีใดก็ตาม (3) อินเดียจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในอัตราร้อยละ 30 และอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายร้อยละ 1 ในขณะที่กำไรจากการขายตราสารทุนและตราสารหนี้ ที่ถือระยะสั้น (Short-Term Capital Gains) ถูกจัดเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 15 และอัตราร้อยละ 30 ตามลำดับ และกำไรจากการขายตราสารทุนและตราสารหนี้ที่ถือระยะยาวในส่วนที่สูงกว่า 100,000 รูปีขึ้นไป (Long-Term Capital Gains) ถูกจัดเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 10 และอัตราร้อยละ 20 ตามลำดับ ทั้งนี้ จากทั้งหมด 5 ประเทศ พบว่า ประเทศที่มีนโยบายการจัดเก็บภาษีที่เป็นมิตรกับสินทรัพย์ดิจิทัลมากที่สุด คือ สิงคโปร์ เนื่องจากเป็นประเทศที่ไม่มีนโยบายการจัดเก็บภาษีจากกำไรส่วนเกินไม่ว่าจะเป็น สินทรัพย์ดิจิทัลหรือสินทรัพย์ทางการเงินอื่น ๆ ก็ตาม

ในกรณีของภาษีทางอ้อม พบว่า ประเทศส่วนใหญ่ยังไม่มียุทธศาสตร์การจัดเก็บภาษีทางอ้อมสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัลที่ชัดเจน

ตารางที่ 4-14 สรุปแนวทางการจัดเก็บภาษีดิจิทัลในต่างประเทศ

ประเทศ/ธุรกรรม	Trading	Mining	Airdrop	Staking
สหรัฐอเมริกา	Capital Gains Tax <u>วิธีคำนวณต้นทุน</u> FIFO / Specific Identification	ต้องเสียภาษีเงินได้	ต้องเสียภาษีเงินได้	ต้องเสียภาษีเงินได้
เยอรมนี	Capital Gains Tax <u>วิธีคำนวณต้นทุน</u> FIFO	ต้องเสียภาษีเงินได้	ต้องเสียภาษีเงินได้ หากเกิน 256 ยูโร	ต้องเสียภาษีเงินได้ หากเกิน 256 ยูโร
ญี่ปุ่น	Capital Gains Tax ซึ่งอยู่ในประเภท Miscellaneous Income	ต้องเสียภาษีเงินได้	ต้องเสียภาษีเงินได้	ต้องเสียภาษีเงินได้
สิงคโปร์	ยกเว้น Capital Gains Tax แต่อาจถือเป็นเงินได้ หากดำเนินการเป็นธุรกิจ	ต้องเสียภาษีเงินได้ หากดำเนินการเป็นธุรกิจ	ไม่เข้าข่ายต้องเสียภาษีเงินได้	ไม่เข้าข่ายต้องเสียภาษีเงินได้
อินเดีย	Capital Gains Tax + TDS (Tax Deducted at Source)	ต้องเสียภาษีเงินได้	ต้องเสียภาษีเงินได้	ต้องเสียภาษีเงินได้
ไทย	Capital Gains Tax <u>วิธีคำนวณต้นทุน</u> FIFO /Moving Average	ต้องเสียภาษีเงินได้	ต้องเสียภาษีเงินได้	ต้องเสียภาษีเงินได้

ที่มา : รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย (2566)

4.7 กรอบ Crypto-Asset Reporting Framework: CARF

เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2565 องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Cooperation and Development : OECD) ได้เผยแพร่กรอบความร่วมมือเพื่อความโปร่งใสทางภาษีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์ที่เป็นจำพวกคริปโทเคอร์เรนซีหรือที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน (Crypto-Assets) ที่เรียกสั้น ๆ ว่า “CARF” (Crypto-Asset Reporting Framework) ซึ่งเป็นกรอบความร่วมมือที่พัฒนาขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างกลุ่มประเทศ G20 และ OECD เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบอัตโนมัติเกี่ยวกับ Crypto-Assets ระหว่างประเทศในทำนองเดียวกับมาตรฐาน CRS ทั้งนี้ CARF จะช่วยเพิ่มความโปร่งใสสำหรับธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลให้สามารถตรวจสอบได้มากยิ่งขึ้น และลดความเสี่ยงที่จะถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการหลบหลีกภาษีอีกด้วย เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบอัตโนมัติเกี่ยวกับ Crypto-Assets ระหว่างประเทศในทำนองเดียวกับมาตรฐาน CRS เพื่ออุดช่องโหว่ไม่ให้ผู้เสียภาษีใช้คริปโทเคอร์เรนซีหรือสินทรัพย์ดิจิทัลในทำนองเดียวกันในการหลบหลีกภาษี

4.7.1 ขอบเขตของสินทรัพย์ที่ต้องถูกรายงาน (Relevant Crypto-Assets)

ข้อมูลสินทรัพย์ดิจิทัลใด ๆ ที่มีการใช้เทคโนโลยีการรักษาความปลอดภัยของบัญชีโดยการเข้ารหัส ไม่ว่าจะในขั้นตอนการสร้าง การถือครอง หรือการโอนสินทรัพย์ โดยไม่มีตัวกลาง เช่น เทคโนโลยี Blockchain เป็นต้น สินทรัพย์ที่ได้รับยกเว้น

- 1) สินทรัพย์ดิจิทัลที่มีหน้าที่รายงาน (Reporting Crypto-Asset Service Provider) ระบุว่าไม่สามารถนำมาใช้ชำระราคาหรือลงทุนได้
- 2) เงินสกุลดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลางของประเทศนั้น ๆ (Central Bank Digital Currencies : CBDC) ซึ่งทำหน้าที่คล้ายกับเงินที่ถืออยู่ในบัญชีธนาคารแบบดั้งเดิม
- 3) ผลิตภัณฑ์เงินอิเล็กทรอนิกส์ที่กำหนด (Specified Electronic Money Products)

4.7.2 ผู้มีหน้าที่รายงาน (Reporting Crypto-Asset Service Providers)

ตัวกลางและผู้ให้บริการที่ประกอบธุรกิจให้บริการเกี่ยวกับธุรกรรมแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อหรือในนามของลูกค้า เช่น ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัล (Exchange) นายหน้า (Broker) ตัวแทนจำหน่าย (Dealer) เป็นผู้มีหน้าที่รวบรวมและรีวิวกเอกสารของลูกค้าตามหลักเกณฑ์ AML/KYC และรายงานข้อมูลของลูกค้าตนเองตามที่ CARF กำหนด

4.7.3 ผู้ที่ต้องถูกรายงาน

ลูกค้าของผู้มีหน้าที่รายงาน (Reportable User) และ ผู้ที่มีอำนาจควบคุมของลูกค้า (Controlling Person) ที่เป็นผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ทางภาษีในประเทศคู่สัญญาตามกรอบความร่วมมือ CARF

4.7.4 ข้อมูลที่ต้องถูกรายงาน

- 1) ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าที่ต้องถูกรายงาน
  - 1.1) กรณีลูกค้าเป็นบุคคลธรรมดา : ชื่อ ที่อยู่ ถิ่นที่อยู่ เลขประจำตัวผู้เสียภาษีของลูกค้า วันเดือนปีเกิด และสถานที่เกิดของลูกค้า
  - 1.2) กรณีลูกค้าไม่เป็นบุคคลธรรมดา : ชื่อ ที่อยู่ ถิ่นที่อยู่ เลขประจำตัวผู้เสียภาษีของลูกค้า และหากลูกค้ามีผู้ที่มีอำนาจควบคุม (Controlling Person) ที่เข้าข่ายต้องถูกรายงาน ให้รายงาน ชื่อ ที่อยู่ ถิ่นที่อยู่ เลขประจำตัวผู้เสียภาษี วันเดือนปีเกิด สถานที่เกิด และบทบาทที่บุคคลดังกล่าวมีในการควบคุมลูกค้านั้น เช่น เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ของบริษัท เป็นต้น
- 2) ข้อมูลของผู้มีหน้าที่รายงาน (Reporting Crypto-Asset Service Provider) : ชื่อ ที่อยู่ และเลขระบุตัวตน (ถ้ามี) ของผู้มีหน้าที่รายงาน

3) ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมที่ต้องถูกรายงาน (Relevant Transactions)

3.1) ชื่อประเภทของสินทรัพย์ดิจิทัลที่เกี่ยวข้อง

3.2) ข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับธุรกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยธุรกรรมแต่ละประเภทจะมีข้อมูลที่ต้องถูกรายงานแตกต่างกันออกไป เช่น ธุรกรรมการแลกเปลี่ยนระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัล กับเงิน Fiat : ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ จำนวนเงิน Fiat รวมที่ได้จ่ายหรือได้รับ จำนวนหน่วยและจำนวนธุรกรรมที่เกิดขึ้น

บทที่ 5

การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview)

เพื่อให้คณะผู้วิจัยสามารถได้ข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียครบทุกฝ่ายในอุตสาหกรรมสินทรัพย์ดิจิทัล รวมถึงเข้าใจเกี่ยวกับอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นกับแต่ละฝ่ายจากแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล ในปัจจุบัน และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงนโยบาย คณะผู้วิจัยจึงเลือกวิธีการ สัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) เนื่องจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกเป็นวิธีการที่ทำให้คณะผู้วิจัย สามารถได้พูดคุยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างละเอียดในหัวข้อที่ต้องการ และสามารถถามคำถามกับผู้ถูก สัมภาษณ์ได้อย่างทันที หากมีการเข้าใจผิด นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งเป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Qualitative) แบบเดียวกันแล้ว พบว่าการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกเป็น วิธีการที่เหมาะสมมากกว่า เนื่องจากประเด็นเรื่องภาษีเป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อน อีกทั้งความรู้เกี่ยวกับ สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นความรู้เฉพาะทาง ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละฝ่ายอาจมีประสบการณ์และปัญหาที่พบเจอ แตกต่างกันไป ทั้งนี้ ความเห็นที่ได้เป็นความเห็นส่วนบุคคลไม่ใช่ความเห็นขององค์กร

5.1 หลักในการเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อการสัมภาษณ์จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

จากการพิจารณากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่อยู่ในขอบเขตการศึกษา คณะผู้วิจัยสามารถ

- 1) กลุ่มนักลงทุน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากนโยบายการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล
- 2) กลุ่มผู้ประกอบการ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มตัวกลางในการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล ประกอบด้วย Exchange Broker และ Dealer และ (2) กลุ่มผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ICO ทั้ง ICO Portalและผู้ระดมทุนผ่านวิธี ICO ที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต.
- 3) หน่วยงานกำกับและควบคุมสินทรัพย์ดิจิทัล: สำนักงาน ก.ล.ต.
- 4) หน่วยงานจัดเก็บภาษี: กรมสรรพากร
- 5) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรม¹⁰

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อประกอบการสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ได้อาศัย ทัศนคติความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) โดยใช้วิธีแบบการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างประเภทหนึ่งของ Non-probability Sampling ที่คณะผู้วิจัยจะใช้พิจารณาในการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการสัมภาษณ์มากที่สุด และสามารถให้ข้อมูลกับคณะผู้วิจัยในประเด็นที่คณะผู้วิจัยต้องการได้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังนำ วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอ้างอิงด้วยบุคคลและผู้เชี่ยวชาญ (Snowball Sampling) มาใช้ในการประกอบเลือก กลุ่มตัวอย่าง โดยให้กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการสัมภาษณ์เป็นกลุ่มแรกแนะนำและชี้บุคคลที่มีลักษณะเหมือนกัน และสามารถเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรทั้งหมดได้

จากการพิจารณากลุ่มตัวอย่างข้างต้น ทำให้คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์ แบบเชิงลึก ทั้งหมด 9 ราย ดังนี้

1. กลุ่มนักลงทุน ได้แก่

¹⁰ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในทุกมิติ คณะผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญด้านการติดตามการหลบเลี่ยงภาษีซึ่งสรุปไว้ใน ภาคผนวก

1.1 สมาคมสินทรัพย์ดิจิทัลไทย ซึ่งเป็นสมาคมสำหรับนักลงทุนสินทรัพย์ดิจิทัล และถูกตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์รวบรวมและกระจายข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี Blockchain และสินทรัพย์ดิจิทัลให้แก่ภาคประชาชน

1.2 บริษัท เมอร์เคิล แคปิตอล จำกัด (Merkle Capital) ซึ่งเป็นบริษัทผู้จัดการเงินทุนสินทรัพย์ดิจิทัลที่ให้การดูแลและบริหารการลงทุนสินทรัพย์ดิจิทัลแทนลูกค้าหรือ Digital Asset Fund Manager ที่ได้รับใบอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. จึงถือว่าเป็นหนึ่งในกลุ่มนักลงทุน

2. กลุ่มผู้ประกอบการ ได้แก่

2.1 กลุ่มผู้ประกอบการตัวกลางในการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล ได้แก่

2.1.1 บริษัท บิทคับ ออนไลน์ จำกัด (Bitkub) ซึ่งเป็น Exchange ที่ได้รับใบอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต.

2.1.2 บริษัท บิทาซซา จำกัด (Bitazza) ซึ่งเป็น Broker ที่ได้รับใบอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต.

2.2 กลุ่มผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ICO

2.2.1 บริษัท คิวบิกซ์ ดิจิทัล แอสเสท จำกัด (Kubix) และบริษัท โทเคน เอกซ์ จำกัด (Token X) ซึ่งเป็น ICO Portal ที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต.

2.2.2 บริษัท เรียล เอสเตท เอกซ์โพเนนเชียล จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ระดมทุนโดยการออกโทเคนดิจิทัลอสังหาริมทรัพย์ (Real-Estate backed Token) ชื่อว่า Real X และบริษัทจะนำเงินที่ได้จากการระดมทุนดังกล่าวไปลงทุนเพื่อให้ได้มาซึ่งกระแสรายรับจากห้องชุดบางส่วนของโครงการ พาร์ค ออริจิน พร้อมพงศ์ โครงการ พาร์ค ออริจิน พญาไท และโครงการพาร์ค ออริจิน ทองหล่อ โดย Real X ได้มีการเปิดจองครั้งแรกบน ICO Portal Token X เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2566

2.3 หน่วยงานกำกับและควบคุมสินทรัพย์ดิจิทัล ได้แก่ สำนักงาน ก.ล.ต. ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจงานนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนา ตลอดจนกำกับและควบคุมสินทรัพย์ดิจิทัลและผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัล

2.4 หน่วยงานจัดเก็บภาษี ได้แก่ กรมสรรพากร ซึ่งคณะผู้วิจัยจะสัมภาษณ์กองสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบ เนื่องจากเป็นกองภายใต้กรมสรรพากรที่เป็นผู้จัดทำคู่มือคำแนะนำการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือเรทเนซี โทเคนดิจิทัล

2.5 ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ได้แก่ บริษัท เบเคอร์ แอนด์ แม็คเค็นซี จำกัด (Baker & McKenzie) ซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาด้านกฎหมายซึ่งให้คำปรึกษาแก่บริษัทในกลุ่มธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลหลายราย

5.2 การออกแบบคำถามสำหรับการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก

คำถามที่คณะผู้วิจัยใช้ในการสัมภาษณ์สามารถแบ่งออกเป็น 4 ชุดหลัก ซึ่งแต่ละชุดมีเหตุผลของการกำหนดชุดคำถามแตกต่างกัน ดังนี้

5.2.1 ชุดคำถามสำหรับกลุ่มนักลงทุน

สำหรับกลุ่มนักลงทุน ซึ่งประกอบด้วย สมาคมสินทรัพย์ดิจิทัลไทย และ Merkle Capital โดยคำถามของคณะผู้วิจัยจะมุ่งเน้นไปยังการสอบถามถึงความเห็นต่อแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลของกรมสรรพากรในปัจจุบัน ในประเด็น Capital Gains Tax ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีหัก ณ ที่จ่าย นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยจะมีการเปิดโอกาสให้นักลงทุนได้ให้ความเห็น กรณีหากกรมสรรพากรมีการเปลี่ยนแนวทางการ

จัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลจาก Capital Gains Tax เป็นภาษีธุรกิจเฉพาะหรือ Transaction Tax ซึ่งเป็นภาษีที่จัดเก็บจากธุรกรรมการขายสินทรัพย์ โดยจัดเก็บจากรายรับก่อนหักรายจ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น กล่าวคือนักลงทุนจะต้องเสียภาษีในอัตราที่เท่ากัน ไม่ว่าธุรกรรมการขายนั้นจะก่อให้เกิดผลกำไร หรือขาดทุน อย่างไรก็ตาม การจัดเก็บ Transaction Tax ส่วนใหญ่ Exchange จะเป็นผู้จัดเก็บภาษีให้แก่นักลงทุนและนำส่งกรมสรรพากร ทำให้ผู้เสียภาษีไม่ต้องยื่นภาษี รวมถึงคำนวณภาษีด้วยตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกับการจัดเก็บ Transaction Tax สำหรับการขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2565

จากจุดประสงค์ข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบคำถามสำหรับนักลงทุน 3 ข้อหลัก ดังนี้

1. จากที่กรมสรรพากรมีการออกคู่มือคำแนะนำการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คริปโทเคอร์เรนซี โทเคนดิจิทัลเมื่อเดือนมกราคม 2565 และภายหลังมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากในสื่อสังคมออนไลน์ ท่านเห็นว่าสถานะตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลได้เปลี่ยนไปหรือไม่ หรือท่านได้มีการปรับแนวทางการลงทุนของท่านในสินทรัพย์ดิจิทัลหรือไม่ เช่น ลดปริมาณการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลลง เลือกที่จะถือสินทรัพย์ดิจิทัลนานขึ้น เป็นต้น
2. ท่านคิดว่าแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น Capital Gains Tax ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีหัก ณ ที่จ่าย มีความเหมาะสมหรือไม่
3. ท่านมีข้อเสนอแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์อื่น ๆ ในรูปแบบอื่นหรือไม่ และมีความเห็นอย่างไร หากมีการเปลี่ยนแนวทางการจัดเก็บภาษีเป็นรูปแบบ Transaction Tax

5.2.2 ชุดคำถามสำหรับผู้ประกอบการ

1) ชุดคำถามสำหรับผู้ประกอบการกลุ่มตัวกลางในการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล

สำหรับกลุ่มตัวกลางในการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งประกอบด้วย Bitkub และ Bitazza คำถามของคณะผู้วิจัยจะมุ่งเน้นไปยังการสอบถามความเห็นสำหรับแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นในประเด็น Capital Gains Tax ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีหัก ณ ที่จ่าย รวมถึงความเป็นไปได้ในการให้ผู้ประกอบการเป็นตัวกลางในการรวบรวมข้อมูลธุรกรรมของลูกค้าแต่ละราย และอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าแต่ละรายในการคำนวณกำไร (Capital Gains) หากกรมสรรพากรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้ตัวกลางเป็นผู้ออกหลักฐานให้กับลูกค้าในการยื่นแบบภาษีในอนาคต เพื่อให้ผู้ประกอบการช่วยบรรเทาภาระในการคำนวณต้นทุนให้กับลูกค้า และเพิ่มความง่ายให้กับกรมสรรพากรในการตรวจสอบหลักฐานธุรกรรม

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยจะมีการสอบถามถึงความเห็นของผู้ประกอบการในกรณีที่กรมสรรพากรเปลี่ยนแนวทางการจัดเก็บภาษีจาก Capital Gains Tax ในปัจจุบันเป็นจัดเก็บในรูปแบบแบบภาษีธุรกิจเฉพาะหรือ Transaction Tax (ในกรณีของหลักทรัพย์ ประเทศส่วนใหญ่มักจะจัดเก็บ Transaction Tax หรือ Capital Gains Tax อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีนมีการเก็บ Transaction Tax สำหรับการขายหลักทรัพย์ในอัตราร้อยละ 0.1 แต่ยกเว้น Capital Gains Tax ประเทศญี่ปุ่นยกเว้นการเก็บ Transaction Tax แต่มีการจัดเก็บ Capital Gains Tax ในอัตราคงที่ที่ร้อยละ 20.315 เมื่อรวมกับภาษีท้องถิ่น เป็นต้น)¹¹

¹¹ ที่มา: คำถาม-คำตอบการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะจากการขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ โดยกรมสรรพากร

จากจุดประสงค์ข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบคำถามสำหรับผู้ประกอบการกลุ่มตัวกลางในการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล 3 ข้อหลัก ดังนี้

1. ท่านมีความเห็นอย่างไรสำหรับแนวทางการจัดเก็บภาษีในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นในประเด็น Capital Gains Tax ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีหัก ณ ที่จ่าย

2. ท่านมีความเห็นอย่างไร หากในอนาคต กรมสรรพากรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้แพลตฟอร์มของท่านเป็นตัวกลางในการรวบรวมข้อมูลธุรกรรมของลูกค้าแต่ละราย และอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าในการคำนวณ Capital Gains จากการเทรด

3. ท่านมีความเห็นอย่างไร หากในอนาคต กรมสรรพากรมีการเปลี่ยนแนวทางการจัดเก็บภาษีจาก Capital Gains Tax ในปัจจุบัน เป็นจัดเก็บในรูปแบบแบบภาษีธุรกิจเฉพาะหรือ Transaction Tax

2) ชุดคำถามสำหรับกลุ่มผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ICO

สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ICO ซึ่งประกอบด้วย Kubix Token X และ Real X คำถามของคณะผู้วิจัยจะคล้ายกับคำถามสำหรับผู้ประกอบการกลุ่มตัวกลางในการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล แต่จะมุ่งเน้นไปยังประเด็นการระดมทุนที่เกิดขึ้นสำหรับการลงทุนโทเคนดิจิทัล โดยเฉพาะ Investment Token ที่ออกโดยวิธี ICO ตามหลักเกณฑ์การเสนอขายโทเคนดิจิทัลภายใต้ พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ นอกจากนี้ เนื่องจาก ICO ยังเป็นวิธีการระดมทุนที่ใหม่สำหรับสังคมไทย มีผู้ออกโทเคนดิจิทัลที่ได้รับใบอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. แล้วเพียง 3 รายเท่านั้น และ Real X เป็นโทเคนดิจิทัลที่ได้รับการเปิดจองครั้งแรกบน Token X เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2566 และมีกำหนดว่าจะมีการปิดจองในวันที่ 31 สิงหาคม 2566 ซึ่งเป็นช่วงเวลาคาบเกี่ยวกับช่วงเวลาการทบทวน คณะผู้วิจัยจึงจะมีการสัมภาษณ์ถึงความเข้าใจข้อมูลของผู้ประกอบการแต่ละราย โดยเฉพาะรายละเอียดของโทเคนดิจิทัล Real X ความแตกต่างระหว่างโทเคนดิจิทัล Real X กับ Real-Estate Investment Trust (REIT) และแนวโน้มการเติบโตของตลาด ICO ในอนาคตด้วย

5.2.3 ชุดคำถามหน่วยงานกำกับและควบคุมสินทรัพย์ดิจิทัล: สำนักงาน ก.ล.ต.

กรอบคำถามที่คณะผู้วิจัยจะใช้ในการสัมภาษณ์สำนักงาน ก.ล.ต. จะเป็นลักษณะคำถามปลายเปิดที่เปิดโอกาสให้สำนักงาน ก.ล.ต. ได้แสดงความคิดเห็นถึงการดำเนินการของสำนักงาน ก.ล.ต. ที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงเปิดโอกาสให้สำนักงาน ก.ล.ต. ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาจากแนวทางการจัดเก็บภาษีในปัจจุบัน จากที่สำนักงาน ก.ล.ต. ได้มีการพูดคุยกับทั้งนักลงทุนและผู้ประกอบการในช่วงที่ผ่านมา

จากจุดประสงค์ข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงได้มีการกำหนดกรอบคำถามสำหรับสำนักงาน ก.ล.ต. 2 ข้อหลัก ดังนี้

1. การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลในปัจจุบัน และแนวทางในการส่งเสริมตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลในอนาคต

2. จากที่สำนักงาน ก.ล.ต. ได้เป็นหน่วยงานหลักในการกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัล สำนักงาน ก.ล.ต. เห็นว่า นักลงทุนยังประสบปัญหาด้านภาษีหรือไม่ อย่างไร

5.2.4 ชุดคำถามหน่วยงานจัดเก็บภาษี: กองสรรพากรและติดตามธุรกิจนอกระบบ กรมสรรพากร

กรอบคำถามที่คณะผู้วิจัยจะใช้ในการสัมภาษณ์ กองสรรพากรและติดตามธุรกิจนอกระบบ กรมสรรพากรจะมุ่งเน้นไปยังการสอบถามถึงที่มาของแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในปัจจุบัน ที่มาของการออกคู่มือคำแนะนำการเสียภาษีเงินได้บุคคล คริปโทเคอร์เรนซี โทเคนดิจิทัล ทั้งนี้ เนื่องจากคณะผู้วิจัย

จะสัมภาษณ์ กองสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบ กรมสรรพากรเป็นหน่วยงานสุดท้ายหลังจากสัมภาษณ์หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งหมด กรอบคำถามที่คณะผู้วิจัยจะใช้ในการสัมภาษณ์ กองสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบ กรมสรรพากร จึงจะเป็นการสอบถามความเห็นของกรมสรรพากรถึงข้อเสนอของหน่วยงานอื่น ๆ โดยเฉพาะข้อเสนอจากนักลงทุนและผู้ประกอบการ ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงไม่มีการกำหนดกรอบคำถามสำหรับ กองสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบ กรมสรรพากรเป็นการเฉพาะ แต่จะเป็นลักษณะการสัมภาษณ์จะเป็นลักษณะการสอบถามความเห็นแบบปลายเปิด หลังจากที่คุณผู้วิจัยได้มีการรวบรวมประเด็นปัญหาและข้อเสนอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

5.2.5 ชุดคำถามผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย : บริษัท เบเกอร์ แอนด์ แม็คเค็นซี จำกัด (Baker & McKenzie)

กรอบคำถามที่คุณผู้วิจัยจะใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายจะเป็นลักษณะคำถามปลายเปิดที่เปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญ ในฐานะบุคคลภายนอกที่ไม่ได้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง ได้แสดงความคิดเห็นถึงแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในปัจจุบัน ว่ายังมีปัญหาเรื่องช่องโหว่ด้านใดอยู่บ้าง รวมถึงให้ข้อเสนอสำหรับแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศไทย ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมและเข้ากับบริบทของประเทศไทยมากที่สุด

จากจุดประสงค์ข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงได้มีการกำหนดกรอบคำถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย 2 ข้อหลัก ดังนี้

1. จากมุมมองของผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ท่านคิดว่าปัจจุบันแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลของกรมสรรพากรยังมีปัญหาด้านใดอยู่บ้าง
2. จากมุมมองของผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ท่านมีข้อเสนอใดบ้างสำหรับแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลที่เหมาะสมกับประเทศไทย

5.3 รายงานการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก

5.3.1 กลุ่มนักลงทุน

1) สมาคมสินทรัพย์ดิจิทัลไทย

(1) จากที่กรมสรรพากรมีการออกคู่มือคำแนะนำการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คริปโทเคอร์เรนซี โทเคนดิจิทัลเมื่อเดือนมกราคม 2565 และภายหลังมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากในสื่อสังคมออนไลน์ ท่านเห็นว่าสถานะตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลได้เปลี่ยนไปหรือไม่ หรือท่านได้มีการปรับแนวทางการลงทุนของท่านในสินทรัพย์ดิจิทัลหรือไม่ เช่น ลดขนาดการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลลง เลือกที่จะถือสินทรัพย์ดิจิทัลนานขึ้น เป็นต้น

ผู้แทนสมาคมสินทรัพย์ดิจิทัลไทย เห็นว่า เหตุการณ์ดังกล่าวไม่ได้ส่งผลต่อสถานะตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลมากนัก เนื่องจากตลาดเป็นสถานะขาลง และการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลมีช่องทางในวางแผนภาษีเป็นจำนวนมาก เช่น การลงทุนในต่างประเทศ เป็นต้น

(2) ท่านคิดว่าแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น Capital Gains Tax ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีหัก ณ ที่จ่าย มีความเหมาะสมหรือไม่

ผู้แทนสมาคมสินทรัพย์ดิจิทัลไทย เห็นว่า ปัญหาด้านการคำนวณต้นทุนสำหรับ Capital Gains Tax เนื่องจากนักลงทุนสินทรัพย์ในประเทศไทยจำนวนมากมีการซื้อขายที่ค่อนข้างถี่ (อาจมีการซื้อขายถึงมากกว่า 100 ครั้งต่อวัน) การคำนวณต้นทุนจึงเป็นภาระสำหรับผู้เสียภาษีอย่างมาก ซึ่งปัจจุบันไม่มีหน่วยงานใดบังคับให้ผู้ประกอบการสินทรัพย์ดิจิทัลต้องรวบรวมข้อมูลธุรกรรมให้กับลูกค้า หรือหากมีการกำหนดให้

ผู้ประกอบการต้องคำนวณภาระภาษีให้กับลูกค้าก็ตาม การจัดทำข้อมูลดังกล่าวจะเป็นการสร้างต้นทุนให้กับผู้ประกอบการ ในขณะที่ผู้ประกอบการอาจเสียลูกค้าให้กับศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลในต่างประเทศ เนื่องจากนักลงทุนสามารถหลบเลี่ยงภาษีได้ง่ายกว่าเมื่อใช้แพลตฟอร์มของต่างประเทศ

ปัจจุบันภาษีหัก ณ ที่จ่าย: ปัจจุบันภาษีหัก ณ ที่จ่าย ไม่สามารถจัดเก็บได้จริงบนศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล เนื่องจาก (1) การทำธุรกรรมบนศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล จะไม่สามารถระบุตัวตนระหว่างผู้จ่ายเงินและผู้รับเงินและ (2) ผู้ซื้ออาจได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลจากผู้ขายหลายคนในธุรกรรมเดียว

ปัญหาอื่น ๆ ที่พบเจอ: การจัดประเภทสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นเรื่องยากและมีความคลุมเครือ โดยแต่ละประเทศมีการจัดประเภทสินทรัพย์ดิจิทัลไม่เหมือนกัน เช่น บางประเทศจัดประเภท Bitcoin ว่าเป็น Commodity หรือสินค้าอุปโภค บริโภค ในขณะที่บางประเทศมีการจัดประเภท Bitcoin ว่าเป็นทรัพย์สิน หรือ Property เป็นต้น นอกจากนี้ สินทรัพย์ดิจิทัลแต่ละชนิดมีคุณสมบัติที่แตกต่างทั้งในแง่ของการนำมาใช้ และความเป็นเจ้าของ เช่น Bitcoin มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ใช้ระบบกระจายศูนย์ โดยไม่มีผู้ควบคุมระบบหรือผู้ที่เป็นเจ้าของ ในขณะที่สินทรัพย์ดิจิทัลบางชนิด เช่น Binance Coin (BNB) มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ชำระค่าธรรมเนียมในการแลกเปลี่ยนสกุลเงินบนศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล Binance ซึ่งอาจมีความกระจายศูนย์น้อยกว่า ในแง่มีผู้ควบคุมเหรียญอยู่เบื้องหลัง ดังนั้น จึงอาจจัดเป็นหลักทรัพย์ได้มากกว่า Bitcoin ดังนั้น ภาครัฐอาจต้องมีการทบทวนประเภทของสินทรัพย์ใหม่หรือมีกฎระเบียบในการควบคุมในแต่ละสินทรัพย์เป็นการเฉพาะ เนื่องจากสินทรัพย์ดิจิทัลอาจมีคุณสมบัติทับซ้อนกันระหว่างหลักทรัพย์และ Utility Token

(3) ท่านมีความเห็นอย่างไร หากในอนาคต กรมสรรพากรมีการเปลี่ยนแนวทางการจัดเก็บภาษีจาก Capital Gains Tax ในปัจจุบัน เป็นจัดเก็บในรูปแบบแบบภาษีธุรกิจเฉพาะหรือ Transaction Tax

การจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลด้วยภาษีธุรกิจเฉพาะหรือ Transaction Tax มีความเหมาะสมมากกว่า เนื่องจากมีความง่ายกับนักลงทุน และภาษีที่นักลงทุนต้องจ่ายจะถูกหักโดยแพลตฟอร์ม โดยนักลงทุนจะไม่มีหน้าที่ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอีก ทำให้ไม่มีการคำนวณต้นทุน อย่างไรก็ตาม การจัดเก็บ Transaction Tax อาจเป็นภาระให้กับผู้ประกอบการของประเทศไทยที่อาจต้องแบกรับภาระที่เพิ่มขึ้นแทนนักลงทุน เนื่องจากข้อก้ำกัวในการเสียลูกค้าให้กับศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลในต่างประเทศ

2) บริษัทเมอร์เคิล แคปิตอล จำกัด (Merkle Capital) – Digital Asset Fund Manager ที่ได้รับใบอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ด.

(1) จากที่กรมสรรพากรมีการออกคู่มือคำแนะนำการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คริปโทเคอร์เรนซี โทเคนดิจิทัลเมื่อเดือนมกราคม 2565 และภายหลังมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากในสื่อสังคมออนไลน์ ท่านเห็นว่าสถานะตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลได้เปลี่ยนไปหรือไม่ หรือท่านได้มีการปรับแนวทางการลงทุนของท่านในสินทรัพย์ดิจิทัลหรือไม่ เช่น ลดสัดส่วนการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลลง เลือกที่จะถือสินทรัพย์ดิจิทัลนานขึ้น เป็นต้น

ผู้แทนจาก เมอร์เคิล แคปิตอล จำกัด เห็นว่า ตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศไทยได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว เนื่องจาก ร้อยละ 5 - 10 ของนักลงทุนที่เป็นลูกค้าของบริษัทหันไปลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลในแพลตฟอร์มของต่างประเทศแทน ทั้งนี้ คู่มือของกรมสรรพากรยังคงยากต่อการใช้งานสำหรับนักลงทุนที่ไม่มีพื้นฐานทางด้านบัญชี ดังนั้น ภาครัฐควรพิจารณาปรับปรุงคู่มือแนะนำการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คริปโทเคอร์เรนซี โทเคนดิจิทัล ให้เข้าใจง่ายมากขึ้น โดยอาจมีการทำ Artwork ประกอบเพื่อให้

นักลงทุนทั่วไปสามารถอ่านและเข้าใจได้เอง นอกจากนี้ ภาครัฐอาจพิจารณาหาหรือแนวทางร่วมกับกลุ่มผู้มีอิทธิพลในตลาดสินทรัพย์ดิจิทัล (Influencer) ที่สามารถเข้าถึงนักลงทุนได้จำนวนมาก เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสารกับนักลงทุน

(2) ท่านคิดว่าแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น Capital Gains Tax ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีหัก ณ ที่จ่าย มีความเหมาะสมหรือไม่

ผู้แทนจาก เมอร์เคิล แคปปิตอล จำกัด เห็นว่า การจัดเก็บภาษีแบบ Capital Gains Tax มีความเหมาะสมสำหรับนักลงทุนบางประเภท อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันกฎกระทรวง (ฉบับที่ 380) พ.ศ. 2565 อนุโลมให้นักลงทุนสามารถนำผลขาดทุนมาหักลบกับกำไรในปีภาษีเดียวกันได้ แต่เงื่อนไขนี้จะเข้าเฉพาะ Exchange ที่อยู่ภายใต้การกำกับของสำนักงาน ก.ล.ต. เท่านั้น แต่ไม่ครอบคลุมสำหรับผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทอื่น ๆ ได้แก่ Digital Asset Fund Manager Broker และ Dealer ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับของสำนักงาน ก.ล.ต. เช่นเดียวกัน ซึ่งการอนุโลมให้ Exchange เพียงกลุ่มเดียว ทำให้ลูกค้าของบริษัท (Merkle Capital) บางราย เลือกที่จะหันไปลงทุนในแพลตฟอร์มของต่างประเทศแทน เนื่องจากหากนักลงทุนประสบปัญหาขาดทุนในเหรียญหนึ่ง จะไม่สามารถนำผลขาดทุนมาหักลบกับกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีได้เลย ทำให้ต้องเสียภาษีมากกว่าการลงทุนใน Exchange ดังนั้น ภาครัฐอาจพิจารณาขยายสิทธิประโยชน์ดังกล่าวให้ครอบคลุมถึงผู้ประกอบธุรกิจอื่น ๆ มากขึ้น

หากในอนาคตภาครัฐมีการออกหลักเกณฑ์ให้ผู้ประกอบการเป็นตัวกลางในการรวบรวมข้อมูลธุรกรรมและคำนวณกำไรเพื่อเสียภาษี ทางบริษัทเชื่อว่าทุกบริษัทมีความยินดี เนื่องจากทุกบริษัทต้องการอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม การคำนวณกำไรสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นเรื่องยากและมีต้นทุนสูง เนื่องจากสินทรัพย์ดิจิทัลมีราคาที่ผันผวนตลอดเวลา และนักลงทุนบางรายอาจมีการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นจำนวนหลายครั้งต่อวัน นอกจากนี้ การคำนวณกำไรให้กับลูกค้ายังเป็นเพิ่มความเสี่ยงให้กับบริษัท เนื่องจากหากมีการคำนวณกำไรผิด บริษัทอาจโดนลูกค้าต่อว่าได้ และหากมีการคำนวณกำไรแล้วและลูกค้าต้องเสียภาษีในจำนวนสูงเกินกว่าที่ลูกค้าสามารถรับได้ บริษัทอาจจะเสียลูกค้าให้กับแพลตฟอร์มในต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศไทยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การโฆษณาของสำนักงาน ก.ล.ต. จึงทำให้ลูกค้าส่วนหนึ่งเลือกที่จะใช้บริการของแพลตฟอร์มของต่างประเทศ ซึ่งมีโอกาสในการทำการตลาดได้ดีกว่า

(3) ท่านมีความเห็นอย่างไร หากในอนาคต กรมสรรพากรมีการเปลี่ยนแนวทางการจัดเก็บภาษีจาก Capital Gains Tax ในปัจจุบัน เป็นจัดเก็บในรูปแบบแบบภาษีธุรกิจเฉพาะหรือ Transaction Tax

การจัดเก็บภาษีด้วยภาษีธุรกิจเฉพาะด้วย Transaction Tax อาจมีความเหมาะสมกับนักลงทุนรายใหญ่ เนื่องจาก นักลงทุนรายใหญ่อาจมองว่าเป็นธรรม และทำให้การเสียภาษีไม่ยุ่งยาก เพราะเสียภาษีครั้งเดียวเมื่อทำธุรกรรม และไม่ต้องยื่นแบบภาษีเงินได้อีก อย่างไรก็ตาม นักลงทุนในประเทศไทยมี 2 ประเภท ทั้งนักลงทุนรายใหญ่และนักลงทุนรายย่อย ซึ่งนักลงทุนในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนรายย่อยที่อาจมองว่า Transaction Tax ไม่เป็นธรรม และการใช้ Capital Gains Tax สามารถหักลดขาดทุนได้ในกรณีสถานะตลาดขาลง และอาจเปลี่ยนไปใช้บริการ Exchange ในต่างประเทศแทน

5.3.2 กลุ่มผู้ประกอบการ

1) กลุ่มผู้ประกอบการกลุ่มตัวกลางในการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล

1.1) บริษัท บิทคับ ออนไลน์ จำกัด (Bitkub) – Exchange ที่ได้รับใบอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต.

(1) ท่านมีความเห็นอย่างไรสำหรับแนวทางการจัดเก็บภาษีในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นในประเด็น Capital Gains Tax ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีหัก ณ ที่จ่าย

ผู้แทนจาก Bitkub เห็นว่า Capital Gains Tax ในปัจจุบันมีความเหมาะสมมากกว่า Transaction Tax และที่ผ่านมา ภาครัฐได้มีการอนุโลมให้ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการโอนสินทรัพย์ดิจิทัลใน Exchange แล้ว อย่างไรก็ตาม ภาษีมูลค่าเพิ่มยังเป็นปัญหาสำหรับโทเคนดิจิทัลที่ออกด้วยกระบวนการ ICO เนื่องจาก Investment Token ที่ออกด้วยกระบวนการ ICO ยังอยู่ภายใต้ พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัล จึงทำให้การขายโทเคนดิจิทัลให้กับนักลงทุนในตลาดแรก โดยผู้ประกอบการ เข้าขายต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ส่งผลให้การระดมทุนผ่าน ICO นั้น มีต้นทุนที่สูงกว่าการระดมทุนด้วยการออกหลักทรัพย์

(2) ท่านมีความเห็นอย่างไร หากในอนาคต กรมสรรพากรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้แพลตฟอร์มของท่านเป็นตัวกลางในการรวบรวมข้อมูลธุรกรรมของลูกค้าแต่ละราย และอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าในการคำนวณ Capital Gains จากการซื้อขายแลกเปลี่ยน (การเทรด)

ผู้แทนจาก Bitkub เห็นว่า ถึงแม้ปัจจุบัน Bitkub มีศักยภาพในการคำนวณผลกำไร - ขาดทุน ให้กับนักลงทุนโดยคร่าวได้ ข้อมูลที่บริษัทรวบรวมได้อาจไม่ถูกต้องหรือครบถ้วนทั้งหมด เนื่องจากสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นสินทรัพย์ที่สามารถโอนไปมาระหว่างแพลตฟอร์มได้ง่าย กล่าวคือ นักลงทุนสามารถซื้อสินทรัพย์ดิจิทัลจาก Exchange ในต่างประเทศ และโอนกลับมายังแพลตฟอร์ม Bitkub ซึ่งในกรณีดังกล่าว บริษัทจะไม่สามารถทราบต้นทุนที่แท้จริงของลูกค้าได้ อย่างไรก็ตาม บริษัทมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาสำหรับกรณีดังกล่าวได้ 2 วิธี ได้แก่ (1) กำหนดให้ต้นทุนของสินทรัพย์ดิจิทัลนั้นเท่ากับราคาของตลาด ณ เวลาที่โอนเข้ามา (2) เปิดให้ลูกค้าสามารถแจ้งต้นทุนของตนเองได้ ซึ่งในวิธีที่ (1) อาจทำได้ง่ายกว่าวิธีที่ (2) ทั้งนี้ หากในอนาคต กรมสรรพากรมีการกำหนดให้ผู้ประกอบการอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้า โดยที่แพลตฟอร์มต้องจัดทำรายงานธุรกรรมให้กับลูกค้ารายบุคคลจริง กรมสรรพากรจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน

ปัจจุบันลูกค้าบางรายอาจได้รับสินทรัพย์ดิจิทัลจากกิจกรรม Air Drop หรือกิจกรรมอื่น ๆ และโอนสินทรัพย์ดิจิทัลที่ได้รับมากลับมายังแพลตฟอร์ม Bitkub เพื่อขาย ซึ่งในกรณีดังกล่าว ทางบริษัทจะไม่สามารถทราบต้นทุนที่แท้จริงของลูกค้าได้

ภายหลังกรมสรรพากรได้มีการออกนโยบายการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล บริษัทได้มีการติดต่อผู้ให้บริการภายนอก (Third-Party) ที่สามารถช่วยบริษัทในการคำนวณภาระภาษีให้กับลูกค้าได้ ซึ่งจากการหารือกับผู้ให้บริการภายนอก พบว่า ค่าใช้จ่ายสำหรับบริษัทในการจ้าง Third Party มาช่วยในการคำนวณกำไรสำหรับการเสียภาษีให้กับลูกค้า นั้น สูงถึง 300 บาทต่อลูกค้าของ Bitkub 1 คน ซึ่งในขณะนั้นทางบริษัทไม่มีความพร้อมในการแบกรับต้นทุนดังกล่าว ทั้งนี้ หากมีการบังคับให้บริษัทคำนวณภาระภาษีให้กับลูกค้าจริง ทางภาครัฐอาจพิจารณาระยะเวลาผ่อนผัน (Grace Period) ให้กับผู้ประกอบธุรกิจ 1 – 2 ปี เพื่อให้บริษัทมีการเตรียมความพร้อม รวมถึงพัฒนาระบบของตนเอง

(3) ท่านมีความเห็นอย่างไร หากในอนาคต กรมสรรพากรมีการเปลี่ยนแนวทางการจัดเก็บภาษีจาก Capital Gains Tax ในปัจจุบัน เป็นจัดเก็บในรูปแบบแบบภาษีธุรกิจเฉพาะหรือ Transaction Tax

ผู้แทนจาก Bitkub เห็นว่า การจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลแบบ Transaction Tax มีข้อดีในการอำนวยความสะดวกให้กับภาครัฐในทุกสภาพตลาดและความง่ายในการจัดเก็บ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นสินทรัพย์ที่สามารถซื้อขายได้ง่ายผ่านแพลตฟอร์มจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ การจัดเก็บภาษีแบบ Transaction Tax ซึ่งจะเป็นการเพิ่มต้นทุนให้กับนักลงทุน ไม่ว่านักลงทุนมีกำไรหรือไม่

อาจส่งผลให้นักลงทุนหันไปซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลผ่านแพลตฟอร์มในต่างประเทศแทนแพลตฟอร์มในประเทศไทย และในที่สุด บริษัทอาจมีรายได้ลดลงจากจำนวนลูกค้าที่ลดลง ซึ่งส่งผลต่อจำนวนภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่มที่บริษัทจ่ายให้กับกรมสรรพากรในปัจจุบัน

หากภาครัฐมีการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลด้วย Transaction Tax จริง อัตราที่จัดเก็บควรเป็นอัตราที่ต่ำมาก ๆ เนื่องจากการดำเนินธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลมีต้นทุนที่สูง โดยต้นทุนที่บริษัทต้องจ่ายให้กับลูกค้า 1 คน เริ่มต้นตั้งแต่ขั้นตอนการสมัครและการยืนยันตัวตนของลูกค้า (Know Your Customer: KYC) ซึ่งปัจจุบันสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีการกำหนดให้บริษัทเก็บข้อมูลลูกค้าผ่านการทำ Dip Chip (ขั้นตอนการตรวจสอบหลักฐานการสมัครของลูกค้าด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์) ไปจนถึง การเก็บรักษาสินทรัพย์ดิจิทัลซึ่งสำนักงาน ก.ล.ต. มีการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดเก็บสินทรัพย์ดิจิทัลไว้กับผู้ให้บริการรับฝากสินทรัพย์ดิจิทัลหรือ “Third-party Custodian” ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 นอกจากนี้ บริษัทยังมีต้นทุนในการวางโครงสร้างพื้นฐานของแพลตฟอร์มรักษาระบบ และอื่น ๆ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงาน ก.ล.ต. ทั้งนี้ หากมีการจัดเก็บในอัตรา ร้อยละ 0.1 โดยเทียบเท่ากับอัตราของอัตรา Financial Transaction Tax ของหุ้นตามที่ได้มีมติคณะรัฐมนตรี บริษัทยังมองว่าเป็นอัตราที่สูงเกินไปเมื่อเทียบกับต้นทุนที่บริษัทต้องแบกรับ เนื่องจากบริษัทไม่มีรายได้ที่คงที่ตลอด

ดังนั้น บริษัทเสนอให้มีการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลด้วย Capital Gains Tax เช่นเดิม แต่ภาครัฐควรมีการพัฒนากระบวนการที่สามารถให้นักลงทุนนำเข้าข้อมูลธุรกรรม และระบบจะคำนวณภาระภาษีให้กับนักลงทุนอัตโนมัติ ซึ่งหากภาครัฐมีระบบกลางดังกล่าว ภาครัฐจะสามารถมั่นใจได้ว่าแต่ละแพลตฟอร์มมีการคำนวณภาษีด้วยวิธีเดียวกัน

1.2) บริษัท บิทาซซ่า จำกัด (Bittaza) – Broker ที่ได้รับใบอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต.

(1) ท่านมีความเห็นอย่างไรสำหรับแนวทางการจัดเก็บภาษีในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นเป็นในประเด็น Capital Gains Tax ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีหัก ณ ที่จ่าย

ผู้แทนจาก Bittaza เห็นว่า ปัจจุบันกรมสรรพากรยังไม่ได้ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มจากการซื้อขายแก่นายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลและผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset Dealer) ในขณะที่การซื้อขายผ่านศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset Exchange) ได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2565 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2566 (พระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ 744 พ.ศ. 2565) โดยอยากให้กรมสรรพากรพิจารณาการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันสำหรับผู้ดำเนินการในอุตสาหกรรมเดียวกัน

(2) ท่านมีความเห็นอย่างไร หากในอนาคต กรมสรรพากรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้แพลตฟอร์มของท่านเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลธุรกรรมของลูกค้าแต่ละราย และอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าในการคำนวณ Capital Gains จากการเทรด

ผู้แทนจาก Bittaza เห็นว่า Bittaza จะทราบต้นทุนเฉพาะกรณีที่นักลงทุนใช้ Bittaza เป็นนายหน้าในการซื้อสินทรัพย์ดิจิทัลเท่านั้น ซึ่งนักลงทุนบางส่วนที่มีการโอนสินทรัพย์ดิจิทัลจากต่างประเทศเข้ามาผ่านระบบของ Bittaza ด้วยเช่นกัน ซึ่งทำให้ไม่สามารถทราบต้นทุนได้ อย่างไรก็ตาม การคำนวณภาษีให้นักลงทุนยังมีต้นทุนในการพัฒนาระบบที่ค่อนข้างสูง

(3) ท่านมีความเห็นอย่างไร หากในอนาคต กรมสรรพากรมีการเปลี่ยนแนวทางการจัดเก็บภาษีจาก Capital Gains Tax ในปัจจุบัน เป็นจัดเก็บในรูปแบบแบบภาษีธุรกิจเฉพาะหรือ Transaction Tax

ผู้แทนจาก Bittaza เห็นว่า อยากให้ภาครัฐพิจารณาจัดเก็บภาษีให้เท่าเทียมกัน ระหว่างการซื้อขายหลักทรัพย์และสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งผู้แทน Bittaza มีความเห็นว่าการลงทุนในหลักทรัพย์มีความเสี่ยงน้อยกว่าเมื่อเทียบกับสินทรัพย์ดิจิทัล แต่การซื้อขายหลักทรัพย์ในปัจจุบันได้รับการยกเว้น Capital Gains Tax อีกทั้ง มีมุมมองว่าการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลช่วยเปิดโอกาสในการดึงดูดเม็ดเงินลงทุนจากต่างประเทศได้ จึงอยากให้ภาครัฐพิจารณาลดภาระภาษี Capital Gains Tax เช่นเดียวกับการลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อเป็นการส่งเสริมการเติบโตของตลาดสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยเป็นหนึ่งใน 10 ประเทศที่มีการซื้อสินทรัพย์มากที่สุดในโลก โดยมีการประมาณการว่าคนไทยประมาณ 1 ใน 10 หรือ 6 – 7 ล้านคน มีการถือครองสินทรัพย์ดิจิทัล

2) กลุ่มผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ICO

2.1) บริษัท คิวบิกซ์ ดิจิทัล แอสเสท จำกัด (Kubix) – ICO Portal ที่ได้รับใบอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต.

การดำเนินงานของ Kubix ด้านธุรกิจ ICO

Kubix เป็นบริษัทที่อยู่ภายใต้กลุ่มกิจการ บิซิเนส-เทคโนโลยี กรุ๊ป (KBTG) ซึ่งบริษัทได้จัดตั้งขึ้นในปี 2564 และได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต. ให้เป็น ICO Portal เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2564 โดยภายหลังที่ Kubix ได้รับใบอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. แล้ว Kubix ได้ร่วมมือกับบริษัท จีดีเอช จำกัด (GDH) และบริษัท บรอดคาซท์ ไทย เทเลวิชั่น จำกัด ในการยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลเสนอขาย Investment Token (White Paper) เพื่อขาย “เดสทินี โทเคน” (Destiny Token) จากภาพยนตร์ “บุพเพสันนิวาส 2” เป็นโทเคนแรก ซึ่ง Destiny Token ได้ผ่านการอนุมัติจากสำนักงาน ก.ล.ต. เรียบร้อยแล้ว และได้มีการเปิดจองบนแอปพลิเคชัน Kubix ช่วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน 2565 โดยสามารถระดมทุนได้ทั้งหมด 265 ล้านบาท¹²

(1) ท่านมีความเห็นอย่างไรสำหรับแนวทางการจัดเก็บภาษีในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นในประเด็น Capital Gains Tax ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีหัก ณ ที่จ่าย

ผู้แทนจาก Kubix เห็นว่า นักลงทุนส่วนใหญ่จะมีการเปรียบเทียบกันระหว่างภาระภาษีที่ตัวเองต้องแบกรับเมื่อลงทุนใน Investment Token และหลักทรัพย์ ซึ่งปัจจุบันนักลงทุนต้องแบกรับภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 7 สำหรับการซื้อ Investment Token ในตลาดแรกด้วย ซึ่งถือว่าเป็นต้นทุนที่สูง ในขณะที่การลงทุนในหลักทรัพย์ เช่น หุ้นกู้ หุ้น พันธบัตร เป็นต้น จะไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มรวมถึงได้รับการยกเว้น Capital Gains Tax ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมระหว่าง Investment Token และ หลักทรัพย์

(2) ท่านมีข้อเสนออะไรบ้างสำหรับแนวทางการเก็บภาษีสำหรับ Investment Token ในอนาคต และท่านมีความเห็นอย่างไร หากในอนาคต กรมสรรพากรมีการเปลี่ยนแนวทางการจัดเก็บภาษีจาก Capital Gains Tax ในปัจจุบัน เป็นจัดเก็บในรูปแบบแบบภาษีธุรกิจเฉพาะหรือ Transaction Tax

ผู้แทนจาก Kubix เห็นว่า ภาครัฐควรทำให้การลงทุนใน Investment Token มีภาระภาษีเท่าเทียมกับการลงทุนในหลักทรัพย์ หรือไม่แตกต่างกันจนเกินไป เพื่อให้ยากับนักลงทุนในการเสียภาษี โดยอยากให้ภาครัฐมองว่า Investment Token มีลักษณะคล้ายกับหลักทรัพย์ ได้รับผลตอบแทนคล้ายกับดอกเบี้ยของตราสารหนี้ หรือเงินปันผลของตราสารทุน แต่อาจจะแตกต่างกันแค่ในตัวเทคโนโลยี ซึ่งผู้แทน

¹² ที่มา: KUBIX (<https://www.kubix.co/news-articles/success-of-destiny-token/>)

Kubix เห็นว่า ภาครัฐสมควรจัดเก็บ Transaction Tax สำหรับ Investment Token ได้ หากภาครัฐมีการยกเลิกการยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับหลักทรัพย์เช่นเดียวกันในอนาคต

2.2) บริษัท เรียล เอสเตท เอกซ์โพเนนเชียล จำกัด และบริษัท โทเคน เอกซ์ จำกัด (Token X) – ผู้ออกโทเคนดิจิทัล Real X และ ICO Portal ที่ได้รับใบอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. (คณะผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ทั้ง 2 หน่วยงานพร้อมกัน) จากสัมภาษณ์ 2 หน่วยงานสรุปได้ว่า

ข้อมูลทั่วไปของโทเคนดิจิทัล Real X และความแตกต่างระหว่างโทเคนดิจิทัล Real X กับ Real-Estate Investment Trust (REIT)

Real X คือ โทเคนดิจิทัลเพื่อการลงทุนในสัญญา RSTA (สัญญาการขายและโอนสิทธิ์รายได้) เพื่อให้ผู้ออกโทเคนดิจิทัลได้มาซึ่งกระแสรายรับจากทรัพย์สินของโครงการ (ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงค่าเช่า และรายได้จากการจำหน่ายทรัพย์สินของโครงการพาร์ค ออริจิน พร้อมพงศ์ โครงการ พาร์ค ออริจิน พญาไท และโครงการพาร์ค ออริจิน ทองหล่อ) โดย Real X มีราคาเสนอขายที่ 182 บาท ต่อโทเคน (1 โทเคนดิจิทัลเปรียบเสมือนการลงทุนบนพื้นที่ใกล้เคียง 1 ตารางนิ้วของห้องชุด) ระยะเวลาการลงทุน 10 ปี เว้นแต่มีการต่ออายุโครงการ ทั้งนี้ ในช่วงปีที่ 1 - 5 ผู้ถือ Real X จะได้รับผลตอบแทนจากค่าเช่า ในอัตราคงที่ โดยผลตอบแทนจะอยู่ที่ร้อยละ 4 - 5 และจะเริ่มได้ผลตอบแทนจากค่าเช่าและการจำหน่ายห้องชุดในช่วงปีที่ 6 - 10 ซึ่งปริมาณของโทเคน Real X จะถูกเผาทำลาย (Burn) ไปในสัดส่วนเดียวกับตารางนิ้วของห้องชุดที่ขายได้

โทเคนดิจิทัล Real X มีคุณสมบัติที่ไม่เหมือนกับ REITs เนื่องจากเป็นโทเคนดิจิทัลที่มีสิทธิหาริมทรัพย์หรือกระแสรายรับจากอสังหาริมทรัพย์อ้างอิง ซึ่งทรัสต์จะเป็นผู้ถือครองทรัพย์สินโดยไม่บริหารจัดการ (Passive Trust) ซึ่งต่างกับ REITs ที่มีลักษณะเป็นกองทรัพย์สิน และทรัสต์ในกรณีของ REITs จะเป็นผู้ถือครองและบริหารจัดการทรัพย์สิน (Active Trust) โดยโทเคนดิจิทัล Real X จะมีการเปิดให้ซื้อขายในตลาดรอง บน 2 แพลตฟอร์ม ได้แก่ แพลตฟอร์ม Bitkub และแพลตฟอร์ม TDX (แพลตฟอร์มที่ถูกสร้างขึ้นโดยบริษัท ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลไทย จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทในกลุ่มของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย) ทั้งนี้ ผู้แทนบริษัท เรียล เอสเตท เอกซ์โพเนนเชียล จำกัด เห็นว่า การระดมทุนด้วยรูปแบบ Asset-Backed Token มีความคล่องตัวกว่าการระดมทุนผ่านช่องทางทรัสต์ เนื่องจากบริษัทสามารถออกแบบสิทธิประโยชน์ให้กับนักลงทุนได้หลากหลายรูปแบบและสามารถเปิดขายได้มากกว่า 1 แพลตฟอร์มขึ้นไป (Dual Listing) ทำให้เกิดสภาพคล่องสูงกว่า นอกจากนี้ ผู้ลงทุนรายย่อยยังมีโอกาสเข้าถึงโทเคนดิจิทัลมากกว่าทรัสต์ทั่วไป เนื่องจากผู้ออกโทเคนดิจิทัลสามารถนำสินทรัพย์มาแตกเป็นหน่วยลงทุนที่มีขนาดเล็กจำนวนมากได้ (Fractionalize) ทำให้ราคาต่อโทเคนถูกลง

การดำเนินงานของ Token X ด้านธุรกิจ ICO

Token X เป็นบริษัทที่อยู่ภายใต้กลุ่มเอสซีบี เอกซ์ (SCBX) ซึ่งบริษัทได้จัดตั้งขึ้นในปี 2564 และได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต. ให้เป็น ICO Portal เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2564 ทั้งนี้ Token X เป็นผู้ให้บริการเป็น ICO Portal ให้กับโทเคนดิจิทัล Real X ซึ่งปัจจุบันได้ผ่านการอนุมัติจากสำนักงาน ก.ล.ต. เรียบร้อยแล้ว

(1) ท่านมีความเห็นอย่างไรสำหรับแนวทางการจัดเก็บภาษีในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นในประเด็น Capital Gains Tax ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีหัก ณ ที่จ่าย

ผู้แทน Real X และ Token X เห็นว่า Investment Token เป็นเครื่องมือในการระดมทุนที่มีลักษณะคล้ายกับลักษณะหลักทรัพย์ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับตราสารหนี้หรือตราสารทุน โดยในกรณีของ Real X มีลักษณะเป็นแบบ Hybrid กล่าวคือ มีลักษณะคล้ายกับตราสารหนี้ในช่วงปีที่ 1 - 5 เนื่องจากนัก

ลงทุนได้รับผลตอบแทนในอัตราที่แน่นอน ในขณะที่ช่วงปีที่ 6 – 10 ผลตอบแทนจะเป็นลักษณะคล้ายกับตราสารทุน เนื่องจากอัตราผลตอบแทนที่นักลงทุนจะได้รับ จะขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานในการขายห้องชุดของผู้ออกโทเคน ดังนั้น ภาครัฐควรพิจารณานโยบายการจัดเก็บ Investment Token ให้เท่าเทียมกับนโยบายการจัดเก็บภาษีของหลักทรัพย์ ทั้งนี้ ผู้แทนเห็นว่าปัจจุบันนักลงทุนใน Investment Token ต้องแบกรับภาระภาษีจำนวนมาก ทั้ง Capital Gains Tax ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีหัก ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละ 15 ที่นักลงทุนต้องนำไปรวมคำนวณในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอีก (ไม่เป็น Final Tax)

(2) ท่านมีข้อเสนออะไรบ้างสำหรับแนวทางการจัดเก็บภาษีสำหรับ Investment Token ในอนาคต และท่านมีความเห็นอย่างไร หากในอนาคต กรมสรรพากรมีการเปลี่ยนแนวทางการจัดเก็บภาษีจาก Capital Gains Tax ในปัจจุบัน เป็นจัดเก็บในรูปแบบแบบภาษีธุรกิจเฉพาะหรือ Transaction Tax

ผู้แทน Real X และ Token X เห็นว่า เห็นว่า ภาครัฐควรมีการปรับปรุงนโยบายการจัดเก็บ Investment Token ให้เท่าเทียมกับนโยบายการจัดเก็บภาษีของหลักทรัพย์ โดยเฉพาะในประเด็นภาษีหัก ณ ที่จ่าย ซึ่งปัจจุบันไม่เป็น Final Tax และนักลงทุนต้องนำรวมคำนวณในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตอนปลายปี ซึ่งเป็นอัตราภาษีก้าวหน้า ทั้งนี้ ผู้แทน เห็นว่า อัตราภาษีหัก ณ ที่จ่าย ไม่ว่าจะเป็นร้อยละ 10 หรือร้อยละ 15 ไม่ได้มีความสำคัญเท่ากับการปรับปรุงให้เป็น Final Tax ซึ่งมีผลในการตัดสินใจสำหรับนักลงทุนมากกว่า ทั้งนี้ ภาครัฐควรพิจารณาถึงประโยชน์ของ Asset Tokenization ที่จะเกิดขึ้นกับประเทศไทย ซึ่งผลการศึกษาของ Boston Consulting Group คาดว่า สัดส่วนของ Asset Tokenization จะโตสูงถึงร้อยละ 10 ของ GDP ในปี 2030 นอกจากนี้ สินทรัพย์ดิจิทัลมีแนวโน้มในการเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในอนาคต หลังจากที่ U.S. Securities and Exchange Commission (เทียบเท่ากับสำนักงาน ก.ล.ด.) ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการประกาศให้สถาบันการเงินออก Bitcoin ETF ได้ (กองทุน Bitcoin ที่ให้ผลตอบแทนการลงทุนตามมูลค่าตลาดของ Bitcoin)

5.3.3 หน่วยงานกำกับและควบคุมสินทรัพย์ดิจิทัล: สำนักงาน ก.ล.ด.

(1) การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลในปัจจุบัน และแนวทางในการส่งเสริมตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลในอนาคต

ผู้แทนจาก สำนักงาน ก.ล.ด. เห็นว่า ปัจจุบันสำนักงาน ก.ล.ด. อยู่ระหว่างการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 เพื่อกำหนดให้ Investment Token และ Utility Token แบบไม่พร้อมใช้เป็นหลักทรัพย์ เนื่องจากการระดมทุนด้วยการออกโทเคนดิจิทัลดังกล่าวมีลักษณะคล้ายกับการระดมทุนผ่านรูปแบบหลักทรัพย์มากกว่า

(2) จากที่สำนักงาน ก.ล.ด. ได้เป็นหน่วยงานหลักในการกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัล สำนักงาน ก.ล.ด. เห็นว่า นักลงทุนยังประสบปัญหาด้านภาษีหรือไม่ อย่างไร

ผู้แทน สำนักงาน ก.ล.ด. เห็นว่า นโยบายการจัดเก็บภาษีสำหรับ Investment Token ควรมีความเท่าเทียมกันกับในกรณีของหลักทรัพย์ ซึ่งปัจจุบัน พบว่า ภาระภาษีระหว่างการลงทุนในหลักทรัพย์และโทเคนดิจิทัลมีความแตกต่างกัน เนื่องจากในกรณีของหลักทรัพย์ รายได้จากเงินปันผลจะถูกหัก ณ ที่จ่ายไว้แล้ว โดยผู้มีเงินได้สามารถเลือกที่จะนำมารวมหรือไม่รวมคำนวณในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตอนปลายปีได้ (Final Tax) ในขณะที่การลงทุนในโทเคนดิจิทัล นักลงทุนจะต้องนำผลประโยชน์ที่ได้รับมารวมคำนวณในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตอนปลายปี นอกจากนี้ นักลงทุนยังมีภาระในส่วนของภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับโทเคนดิจิทัล ในขณะที่นักลงทุนจะไม่ต้องแบกรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม หากลงทุนในหลักทรัพย์

5.3.4 หน่วยงานจัดเก็บภาษี: กองสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบ กรมสรรพากร

(1) ท่านมีความเห็นอย่างไร สำหรับข้อเสนอให้กรมสรรพากรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้แพลตฟอร์มตัวกลางต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น Exchange Broker Dealer เป็นตัวกลางในการรวบรวมข้อมูลธุรกรรมของลูกค้าแต่ละราย และอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าในการคำนวณ Capital Gains จากการเทรด

ผู้แทน กองสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบ กรมสรรพากรเห็นว่า ที่ผ่านมาการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลถือว่าเป็นเรื่องท้าทายสำหรับหน่วยงาน เนื่องจากกรมสรรพากรมีข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลส่วนบุคคล ซึ่งหากให้แพลตฟอร์มตัวกลางเป็นผู้รวบรวมข้อมูลธุรกรรมและคำนวณ Capital Gains ให้กับลูกค้าแต่ละราย โดยอาจออกเป็นเอกสารหลักฐานให้กับลูกค้าสำหรับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จะส่งผลให้กรมสรรพากรสามารถมั่นใจได้มากขึ้นว่าข้อมูลจากผู้เสียภาษีนั้นมีความถูกต้องและโปร่งใสกว่าการให้ผู้เสียภาษีนับคำนวณ Capital Gains ด้วยตนเอง ซึ่งในกรณีที่แพลตฟอร์มตัวกลางไม่สามารถทราบต้นทุนของลูกค้าได้ เนื่องจากลูกค้ามีการโอนสินทรัพย์ดิจิทัลจากแพลตฟอร์มของต่างประเทศมายังแพลตฟอร์มของประเทศไทย แพลตฟอร์มตัวกลางอาจแก้ปัญหาด้วยการตั้งค่าให้ต้นทุนเท่ากับราคาสินทรัพย์ดิจิทัล ณ เวลาที่ลูกค้านำเข้ามา เพื่อให้มีความโปร่งใสมากที่สุด ทั้งนี้ หากแพลตฟอร์มตัวกลางอนุญาตให้ลูกค้าสามารถชี้แจงต้นทุนของสินทรัพย์ดิจิทัลที่ตัวเองโอนเข้ามาได้ และแนบหลักฐานต้นทุนด้วยตนเอง อาจจะเป็นภาระสำหรับกรมสรรพากรในการตรวจสอบว่าหลักฐานนั้นถูกต้องหรือไม่ อย่างไรก็ดี การกำหนดให้ต้นทุนเท่ากับราคาสินทรัพย์ดิจิทัล ณ เวลาที่นำเข้ามาในแพลตฟอร์มของประเทศไทย จะส่งผลให้นักลงทุนสามารถวางแผนภาษีได้ (เลือกที่จะโอนสินทรัพย์ดิจิทัลเข้ามาในขณะที่สินทรัพย์ดิจิทัลนั้นมีราคาสูง เพื่อให้ Capital Gains ต่ำกว่าความเป็นจริง) ดังนั้น หากมีการผลักดันข้อเสนอนี้ให้เกิดขึ้นจริง กรมสรรพากรจะต้องมีการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อกำหนดแนวทางที่ชัดเจน รวมถึงอาจพิจารณาการให้สิทธิประโยชน์กับผู้ประกอบธุรกิจในการพัฒนาระบบเพื่อรวบรวมข้อมูลธุรกรรมและคำนวณ Capital Gains ดังกล่าว

(2) ท่านมีความเห็นอย่างไร สำหรับเปลี่ยนแนวทางการจัดเก็บภาษีจาก Capital Gains Tax และภาษีมูลค่าเพิ่ม ในปัจจุบัน เป็นจัดเก็บในรูปแบบแบบภาษีธุรกิจเฉพาะหรือ Transaction Tax

ผู้แทน กองสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบ กรมสรรพากร เห็นว่า ปัจจุบันสินทรัพย์ดิจิทัลถูกตีว่าเป็นบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงเข้าข่ายต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา 77/2 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งหากมีการเปลี่ยนแนวทางเป็นจัดเก็บ Transaction Tax จริง ต้องมีการทบทวนนิยามของสินทรัพย์ดิจิทัล โดยจัดให้กิจการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นกิจการที่เข้าข่ายต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะแทน

(3) ท่านมีความเห็นอย่างไร สำหรับข้อเสนอในการกำหนดให้ภาษี ณ ที่จ่ายสำหรับผลประโยชน์ที่ได้จากการถือ Investment Token เป็น Final Tax

ผู้แทนจากกองสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบ กรมสรรพากร เห็นว่า เห็นว่าสามารถทำได้ โดยในกรณีที่ Investment Token นั้นเป็นลักษณะ Hybrid (มีลักษณะคล้ายกับทั้งตราสารหนี้ และตราสารทุน) หน่วยงานอาจพิจารณาว่า Investment Token นั้นมีลักษณะคล้ายกับหลักทรัพย์ประเภทใด โดยพิจารณาจากหนังสือชี้ชวนหรือ White Paper และนำผลการพิจารณาที่กำหนดแนวทางสำหรับจัดเก็บภาษีสำหรับ Investment Token นั้น ๆ

(4) ข้อเสนออื่น ๆ

ผู้แทนจากกองสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบ กรมสรรพากร เห็นว่า การกำหนดหรือเปลี่ยนแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลจะต้องมีการพูดคุยกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานกำกับ (สำนักงาน ก.ล.ต.) ผู้ประกอบการและนักลงทุน ซึ่งในอนาคต อาจจะต้องมีการหารือร่วมกับ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมร่วมด้วย เพื่อพิจารณาการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบภาษี ซึ่งในอนาคต ระบบการตรวจสอบภาษีควรเป็นระบบที่ใช้คนน้อยที่สุด

5.3.5 ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย: บริษัท เบเกอร์ แอนด์ แม็คเค็นซี จำกัด (Baker & McKenzie)

(1) จากมุมมองของผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ท่านคิดว่าปัจจุบันแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลของกรมสรรพากรยังมีปัญหาด้านใดอยู่บ้าง

ผู้แทน Baker & McKenzie เห็นว่า ประเด็นสำหรับโทเคนดิจิทัล:

ประเด็นภาษีหัก ณ ที่จ่าย: ผู้แทนบริษัท เบเกอร์ แอนด์ แม็คเค็นซี จำกัด เห็นว่า ที่ผ่านมากรมสรรพากรได้มีการแก้ไขปัญหสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัลในหลายประเด็นแล้ว อย่างไรก็ตาม อาจพิจารณาให้ภาษีหัก ณ ที่จ่าย ร้อยละ 15 สำหรับผลประโยชน์จากการถือโทเคนดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็น เงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไร หรือดอกเบี้ย เป็น Final Tax ซึ่งในกรณีของการอนุญาตให้หักเป็น Final Tax ได้ คือ ไม่เป็นภาระทั้งสำหรับเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรในการตรวจสอบ และทำให้นักลงทุนไม่มีความผิดพลาดทางภาษี หากลืมนำเงินดังกล่าวมารวมคำนวณในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ประเด็นภาษีมูลค่าเพิ่ม: ในกรณีของ Utility Token แบบไม่พร้อมใช้ ยังมีภาระภาษีซ้ำซ้อนในส่วนของภาษีมูลค่าเพิ่มของการระดมทุน และภาษีมูลค่าเพิ่มเมื่อนำไปใช้แลกสินค้าและบริการ ซึ่งผู้แทนบริษัท เห็นว่า การระดมทุนด้วยโทเคนดิจิทัลที่มีลักษณะทั้งเป็น Investment Token และ Utility Token (โทเคนดิจิทัลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อระดมทุน แต่ในขณะเดียวกัน อาจมีสิทธิประโยชน์บางอย่างให้กับนักลงทุนด้วย) มีต้นทุนมากกว่าการออก E-Voucher ซึ่งมักมีปัญหาในเรื่องการใช้ซ้ำและการปลอมแปลง

สำหรับการปันส่วนต้นทุนในกรณีผู้เสียภาษีมีรายได้จากการขุดคริปโทเคอร์เรนซี ผู้แทนบริษัท เห็นว่า การคำนวณต้นทุนสำหรับการขุดเป็นเรื่องยาก โดยเฉพาะกรณีของค่าไฟฟ้า เนื่องจาก นักลงทุนอาจมีการใช้ไฟฟ้าเพื่อการอุปโภคบริโภคภายในบ้าน และเพื่อการขุด ดังนั้น อาจให้ผู้ขุดคริปโทเคอร์เรนซีหักค่าใช้จ่ายแบบเหมาได้

(2) จากมุมมองของผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ท่านมีข้อเสนอใดบ้างสำหรับแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลที่เหมาะสมกับประเทศไทย

ผู้แทน Baker & McKenzie เห็นว่า การจำแนกประเภทระหว่าง Investment Token และ Utility Token โดยเฉพาะในกรณีที่โทเคนดิจิทัลมีลักษณะ Hybrid (มีคุณสมบัติเป็นทั้ง Investment Token และ Utility Token) ควรพิจารณาแยกตามสัดส่วนการระดมทุนและการให้สิทธิประโยชน์ เช่น หากโทเคนดิจิทัลออกเพื่อระดมทุนเป็นส่วนใหญ่ และมีการให้สิทธิประโยชน์เล็ก ๆ น้อย ๆ ให้กับนักลงทุนเท่านั้น ควรพิจารณาเป็น Investment Token ซึ่งในกรณีของโทเคนดิจิทัลแล้ว ควรพิจารณาแนวทางการจัดเก็บภาษีให้ใกล้เคียงกับสินทรัพย์ในกลุ่มหลักทรัพย์ โดยการระดมทุนในรูปแบบ Token เป็นเพียง “Form” เท่านั้น แต่คุณสมบัติที่แท้จริงคล้ายกับหลักทรัพย์ปกติ ทั้งนี้ การกำหนดแนวทางการจัดเก็บภาษีควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสินค้าหรือสินทรัพย์นั้น ๆ เช่น ในกรณีของ NFTs ควรถูกจัดเก็บภาษีเหมือนการขายภาพดิจิทัลทั่วไป หรือหาก NFTs นั้น มีคุณสมบัติในเชิง Utility ด้วย ควรพิจารณาแนวทางการจัดเก็บภาษีให้คล้ายกับ Utility Token เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้ภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล อาจจะไม่ตรง

ลักษณะของสินทรัพย์ดิจิทัลมากนัก เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นภาษีที่เก็บกรณีการบริโภค ซึ่งหากมองเป็น Financial Instrument แล้วเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะอาจจะมีความเหมาะสมมากกว่า

การปรับแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลให้ง่ายและไม่ซับซ้อนกับนักลงทุน แนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลควรเป็นแนวทางที่ไม่ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนและยุ่งยากกับประชาชน เช่น อาจพิจารณาจัดเก็บภาษีแบบ Capital Gains Tax แต่เป็น Final Tax เป็นต้น หรือการให้แพลตฟอร์มตัวกลางเป็นส่วนช่วยในการรวบรวมข้อมูลธุรกรรมและคำนวณกำไรในการเสียภาษี ซึ่งผู้แทนบริษัท เห็นว่า การให้แพลตฟอร์มตัวกลางเป็นผู้รวบรวมข้อมูลให้ จะเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งผลให้กรมสรรพากรตรวจสอบภาษีได้ง่ายขึ้น แม้ว่าจะเป็นภาระสำหรับผู้ประกอบการ แต่หากภาครัฐสนับสนุนในการช่วยเหลือต้นทุนสำหรับการลงทุนในระบบ เช่น ให้สิทธิประโยชน์สำหรับการหักค่าใช้จ่ายทางภาษีในการพัฒนาระบบได้ 1.5 เท่าหรือ 2 เท่า เพื่อไม่ให้ผู้ประกอบการผลกระทบในส่วนของต้นทุนในการปฏิบัติตามข้อกำหนด (Compliance Cost) มากมายประชาชน หรืออาจมีการพัฒนาระบบง่าย ๆ ที่ให้นักลงทุนสามารถเข้าไปคำนวณภาษีได้ จะสามารถช่วยลดภาระทั้งสำหรับนักลงทุนและผู้ประกอบการ

ข้อเสนออื่น ๆ: ควรส่งเสริมให้นักลงทุนซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลในแพลตฟอร์มของประเทศ ไทย เนื่องจากการติดตามข้อมูลการลงทุนหรือธุรกรรมที่เกิดขึ้นในแพลตฟอร์มของต่างประเทศเป็นเรื่องยาก ซึ่งปัจจุบัน การติดตามการลงทุนของนักลงทุนที่ลงทุนใน Decentralized Exchange เป็นเรื่องยาก เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ลงทุนใน Decentralized Exchange ได้มีจำนวนไม่มาก เนื่องจากต้องอาศัยความรู้ด้านเทคนิคสูง แต่หากในอนาคตมีการบังคับใช้กรอบ Common Reporting Standard (CRS) อาจทำให้เรื่องการหลบเลี่ยงภาษีระหว่างประเทศเป็นเรื่องที่ทำได้ยากขึ้น

5.4 สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

5.4.1 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องมีความเห็นที่ไม่ตรงกันระหว่างแนวทางการจัดเก็บภาษีในรูปแบบ Capital Gains Tax และ Transaction Tax โดยผู้แทนจากสมาคมสินทรัพย์ดิจิทัล เห็นว่า การเสียภาษีที่เกิดจากการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลควรเป็นเรื่องง่ายสำหรับนักลงทุนมากที่สุด และนักลงทุนไม่ควรมีภาระในการคำนวณกำไรเพื่อเสียภาษีอีก จึงสมควรจัดเก็บภาษีในรูปแบบ Transaction Tax เนื่องจากแพลตฟอร์มตัวกลางสามารถเป็นตัวแทนในการจัดเก็บภาษีให้กับนักลงทุนได้เลย อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการกลุ่มตัวกลางในการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล เห็นว่า การจัดเก็บภาษีด้วย Transaction Tax จะเป็นการเพิ่มต้นทุนสำหรับการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลในแพลตฟอร์มของประเทศไทย และจะส่งผลให้นักลงทุนบางส่วนหันไปลงทุนในแพลตฟอร์มของต่างประเทศแทน

5.4.2 ผู้แทนบริษัท บิทาซซ่า จำกัด และบริษัท เมอร์เคิล แคปปิตอล จำกัด ซึ่งเป็น Broker และ Digital Asset Fund Manager ที่ได้รับใบอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. ตามลำดับ มีความเห็นตรงกันว่า ปัจจุบันมาตรการภาษีที่กรมสรรพากรมีให้กับผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลแต่ละรายยังมีความไม่เท่าเทียมกัน เช่น (1) กฎกระทรวง (ฉบับที่ 380) พ.ศ. 2565 อนุโลมให้นักลงทุนสามารถนำผลขาดทุนมาหักลบกับกำไรในปีภาษีเดียวกันได้ แต่เงื่อนไขจะเข้าเฉพาะ Exchange ที่อยู่ภายใต้การกำกับของสำนักงาน ก.ล.ต. เท่านั้น แต่ไม่ครอบคลุมสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทอื่น ๆ ได้แก่ Digital Asset Fund Manager Broker และ Dealer (2) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 744) พ.ศ. 2564 ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการโอนสินทรัพย์ดิจิทัลที่กระทำใน Exchange ที่ได้รับใบอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. เท่านั้น แต่ไม่ครอบคลุมถึงผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทอื่น ๆ เช่นเดียวกัน

5.4.3 ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ICO รวมถึงสำนักงาน ก.ล.ต. มีความเห็นตรงกันว่า การจัดเก็บภาษีสำหรับ Investment Token ควรมีความเท่าเทียมกับการจัดเก็บภาษีสำหรับหลักทรัพย์ กล่าวคือ ภาษีหัก ณ ที่จ่ายสำหรับผลประโยชน์ที่ได้จากการถือครอง Investment Token ควรเป็น Final Tax โดยนักลงทุนไม่จำเป็นต้องนำเงินได้ดังกล่าวมารวมคำนวณในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตอนปลายปีอีก นอกจากนี้ ควรมีการยกเว้น Capital Gains Tax และไม่มีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม เช่นเดียวกับหลักทรัพย์ เนื่องจาก เห็นว่า Investment Token เป็นเครื่องมือในการระดมทุนที่มีลักษณะคล้ายกับหลักทรัพย์ ซึ่งความแตกต่างเป็นเพียงกระบวนการทางเทคโนโลยีเท่านั้น

5.4.4 ในประเด็นให้ผู้ประกอบการตัวกลางในการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นผู้รวบรวมข้อมูลธุรกรรม และคำนวณ Capital Gains ในการเสียภาษีให้กับลูกค้า ผู้ประกอบการเห็นตรงกันว่า สามารถทำได้ แต่การพัฒนาระบบเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะเป็นการเพิ่มต้นทุน และไม่สามารถทำได้ทันที เนื่องจากต้องใช้เวลาในการพัฒนาระบบ ซึ่งภาครัฐอาจมีการช่วยเหลือในด้านค่าใช้จ่ายสำหรับการพัฒนาระบบดังกล่าว รวมถึงผ่อนผันระยะเวลาเพื่อให้ผู้ประกอบการพัฒนาระบบภายใต้แพลตฟอร์มของตนเอง นอกจากนี้ ผู้แทนผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย บริษัท เบเคอร์ แอนด์ แม็คเค็นซี จำกัด ยังมีข้อเสนอว่า ภาครัฐอาจมีการพิจารณาสิทธิประโยชน์ทางภาษีให้กับผู้ประกอบการในการพัฒนาระบบดังกล่าว เพื่อไม่ให้ผู้ประกอบการผลักภาระต้นทุนหรือ Compliance Cost มายังนักลงทุน ทั้งนี้ ในกรณีที่นักลงทุนมีการโอนสินทรัพย์ดิจิทัลจากแพลตฟอร์มของต่างประเทศมายังแพลตฟอร์มในประเทศไทย ผู้แทนกองสำรวจและติดตามธุรกิจนอกระบบกรมสรรพากร เห็นว่า อาจพิจารณาให้ต้นทุนเท่ากับราคา ณ เวลาที่นักลงทุนมีการโอนสินทรัพย์ดิจิทัลเข้ามายังแพลตฟอร์มของประเทศไทย เพื่อให้ง่ายสำหรับการตรวจสอบภาษี

บทที่ 6

การวิเคราะห์และประมวลผล

บทนี้เป็นการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้มีการนำเสนอในบทที่ผ่านมา ผนวกกับผลการศึกษาแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในต่างประเทศดังที่ได้นำเสนอในบทที่ 4 เพื่อวิเคราะห์และสรุปทางเลือกนโยบาย (Policy Option Analysis) โดยการวิเคราะห์ในบทนี้ประยุกต์ใช้วิธีการของ The Center for Homeland Defense and Security (CHDS) ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งอ้างอิงมาจาก David L. Weimer และ Aidan R. Vining เพื่อใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์เปรียบเทียบนโยบายหรือทางเลือกต่าง ๆ เนื่องจาก ทั้งนี้ การวิเคราะห์นโยบายการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล จะพิจารณาความเหมาะสมของนโยบายใน 4 มิติ ได้แก่ (1) ความเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษี (2) การอำนวยความสะดวกให้แก่ภาครัฐ (3) ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและต้นทุนในปฏิบัติตามกฎหมายภาษี และ (4) ความเป็นไปได้ในทางนโยบายและแนวทางด้านกฎหมาย อันนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ซึ่งจะนำเสนอในบทถัดไป

6.1 การจัดเก็บภาษีคริปโทเคอร์เรนซี

6.1.1 ภาระภาษี (Tax Events) สำหรับคริปโทเคอร์เรนซี

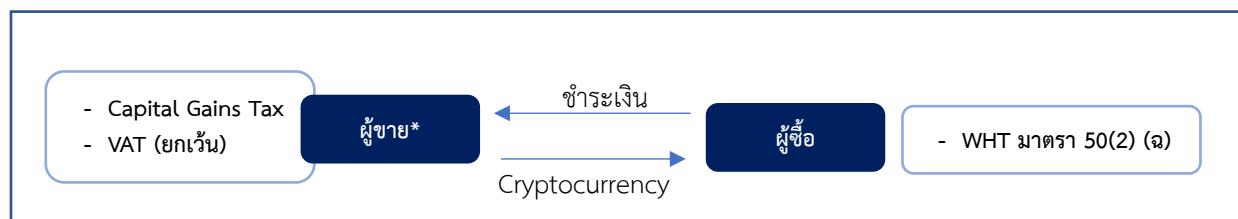
หากพิจารณาภาระภาษี (Tax Events) ที่เกิดขึ้นกรณีการซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซี (แผนภาพที่ 6-1) พบว่า ภาระภาษีที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมี 3 ประเภท ได้แก่

(1) **Capital Gains Tax** ซึ่งปัจจุบันกระทรวงการคลังมีกรอบฐานอำนาจในการจัดเก็บตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 โดยถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ฌ) แห่งประมวลรัษฎากรที่ต้องนำมาคำนวณภาษี

(2) **ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value-added Tax: VAT)** คริปโทเคอร์เรนซีถือเป็นบริการประเภทหนึ่งและอยู่ภายใต้บทบัญญัติของภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามมาตรา 77/1(10/1) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งในปัจจุบันกระทรวงการคลังได้ให้การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลที่กระทำในศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2565 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2566 (พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 744) พ.ศ. 2565) อย่างไรก็ตาม นายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset Broker) และผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset Dealer) ยังไม่ได้รับการยกเว้น VAT ในปัจจุบัน

(3) **ภาษีหัก ณ ที่จ่าย (Withholding Tax: WHT)** กำไรจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีนั้น ซึ่งตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 มีการเพิ่มเติมมาตรา 50 (2)(ฌ) แห่งประมวลรัษฎากร ให้ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ฌ) ซึ่งเป็นการจ่ายเงินได้พึงประเมินจากกำไรจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีต้องคำนวณหักในอัตราร้อยละ 15.0 ของเงินได้

แผนภาพที่ 6-1 ภาระภาษี (Tax Events) กรณีการซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซี

หมายเหตุ : ผู้ขายที่มีเงินได้เกิน 1.8 ล้านบาทยังคงต้องเสีย VAT และมีหน้าที่หัก ณ ที่จ่ายจากผู้ซื้อที่อัตราร้อยละ 15 นอกจากนี้ นายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลและผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัลยังคงต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

ที่มา : รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย (2566)

6.1.2 การวิเคราะห์ทางเลือกนโยบายการจัดเก็บภาษีสำหรับคริปโทเคอร์เรนซี

ปัจจุบันกระทรวงการคลังมีกรอบฐานอำนาจในการจัดเก็บ Capital Gains Tax ตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 โดยถือว่าเงินได้จากการจำหน่าย จ่าย โอน หรือแลกเปลี่ยน คริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัลเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ฉ) แห่งประมวลรัษฎากร ที่ต้องนำมาคำนวณภาษี อย่างไรก็ดี จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับตลาดคริปโทเคอร์เรนซีพบปัญหา ในเชิงปฏิบัติสำหรับผู้ลงทุนในการคำนวณผลกำไร-ขาดทุนสุทธิเพื่อเสีย Capital Gains Tax ผู้ลงทุนบางส่วน จึงเสนอให้มีการนำแนวทางการจัดเก็บภาษีประเภทอื่นที่อาจมีความเหมาะสมมากกว่ามาใช้ เช่น การเสนอให้ จัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับคริปโทเคอร์เรนซี (Transaction Tax) ซึ่งในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ทางเลือก นโยบายการจัดเก็บ Capital Gains Tax กับ Transaction Tax เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวนโยบายทั้ง 2 โดย สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 6-1

ตารางที่ 6-1 เปรียบเทียบการวิเคราะห์ทางเลือกนโยบายการจัดเก็บภาษีคริปโทเคอร์เรนซี

การวิเคราะห์ทางเลือกนโยบาย	Capital Gains Tax ตามมาตรา 40(4)(ฉ)	Transaction Tax
ความเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษี	สูง	ต่ำ
การอำนวยความสะดวกแก่รัฐ	ต่ำ	ปานกลาง
ความเป็นไปได้ทางปฏิบัติ	ปานกลาง	สูง
ความเป็นไปได้ทางกฎหมาย	สูง	ปานกลาง

ที่มา : ประเมินโดยคณะผู้วิจัย (2566)

(1) แนวทางจัดเก็บ Capital Gains Tax

ด้านความเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษี: สูง

การจัดเก็บ Capital Gains Tax สำหรับคริปโทเคอร์เรนซีเป็นแนวทางที่มีความเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษี ค่อนข้างสูง เนื่องจากการจัดเก็บจากกำไรส่วนที่เกินจากทุนเท่านั้น ซึ่งไม่เป็นภาระสำหรับผู้ลงทุนที่ประสบ ผลขาดทุนนอกจากนี้ กระทรวงการคลังมีการออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 380 (พ.ศ. 2565) อนุโลมให้ผลประโยชน์ ที่ได้รับจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัล เฉพาะซึ่งมีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน เป็นจำนวน

เท่ากับผลขาดทุนจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลที่เกิดขึ้นในปีภาษีเดียวกัน เฉพาะการซื้อ-ขาย ผ่านผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักงาน ก.ล.ต. เท่านั้น ซึ่งไม่ครอบคลุมถึง ผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทอื่น ๆ ได้แก่ Digital Asset Fund Manager Broker และ Dealer ภาครัฐ อาจพิจารณาขยายสิทธิประโยชน์ดังกล่าวให้ครอบคลุมถึงผู้ประกอบการอื่น ๆ มากขึ้น

ทั้งนี้ จากกรณีศึกษาในต่างประเทศ พบว่าบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา เยอรมนี เป็นต้น มีการกำหนดอัตรา Capital Gains Tax สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัลในอัตราที่เท่ากับอัตรา Capital Gains Tax จากการขายสินทรัพย์ประเภทอื่น ๆ เช่น หุ้น ตราสารหนี้ อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม พบว่าบางประเทศ มีการกำหนดอัตรา Capital Gains Tax สำหรับสินทรัพย์ดิจิทัลในอัตราที่สูงกว่า Capital Gains Tax จากการขาย สินทรัพย์ประเภทอื่น ๆ เช่น ญี่ปุ่น เป็นต้น

สำหรับกรณีประเทศไทยการลงทุนในคริปโทเคอร์เรนซีต้องเสีย Capital Gains Tax ในขณะที่มีการลงทุน ในหลักทรัพย์ได้รับการยกเว้น Capital Gains Tax ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความ ในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร อย่างไรก็ตาม คริปโทเคอร์เรนซีที่มีความแตกต่างจากหลักทรัพย์ ทั้งในแง่ของการแบ่งหน่วยลงทุน อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงที่สูงกว่า ดังนั้นการวิเคราะห์ความเป็นธรรมของ Capital Gains Tax ต่อผู้ลงทุนในคริปโทเคอร์เรนซีโดยเปรียบเทียบกับ Capital Gains Tax สำหรับหลักทรัพย์นั้น อาจไม่สามารถเทียบเคียงกันได้อย่างตรงไปตรงมา รวมทั้งคริปโทเคอร์เรนซีไม่มีโครงการหนุนหลังเช่นเดียว Investment Token

ด้านการอำนวยความสะดวก: ต่ำ

เนื่องจากราคาของคริปโทเคอร์เรนซีที่มีความผันผวนสูง อาจส่งผลให้รายได้จากการจัดเก็บ Capital Gains Tax มีความผันผวน นอกจากนี้ การประมาณการรายได้ยังทำได้จำกัดเนื่องจากสินทรัพย์ดิจิทัลอาศัย เทคโนโลยี Blockchain ซึ่งเป็นระบบกระจายศูนย์ ไม่มีตัวกลางในการรวบรวมข้อมูลเพื่อคำนวณ ต้นทุน กำไรสุทธิ อย่างชัดเจน อีกทั้ง ปัจจุบันข้อมูลการยื่นแบบแสดงรายได้จากสินทรัพย์ดิจิทัลในปีที่แล้วมา ยังมีความจำกัด ทำให้ไม่สามารถใช้ข้อมูลของปีที่ผ่านมาเพื่อประมาณการรายได้สำหรับปีงบประมาณปัจจุบันได้ เนื่องจาก กรมสรรพากรเพิ่งมีการปรับปรุงแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยเพิ่มรายการเงินได้จาก ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนเฉพาะกำไรคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัล ในปีภาษี พ.ศ. 2565 นอกจากนี้ เนื่องจากเป็นธุรกิจที่เพิ่งเริ่มก่อตั้งไม่นานมาก และที่ผ่านมาผู้ประกอบการอาจจะไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ เพียงพอเกี่ยวกับภาษี จึงไม่ได้มีการจัดทำระบบรองรับตั้งแต่เริ่มแรก อย่างไรก็ตาม มีการสื่อสารและทำความเข้าใจ เกี่ยวกับภาษีและข้อมูลรายได้ที่ต้องการ เห็นว่าผู้ประกอบการสามารถช่วยอำนวยความสะดวกได้ รวมไปถึงให้ เวลาดำเนินการที่เหมาะสมด้วย

ด้านความเป็นไปได้ทางปฏิบัติ: ปานกลาง

การคำนวณกำไรส่วนเกินจากทุนในปัจจุบันยังคงมีความยุ่งยากและซับซ้อนในทางปฏิบัติหลายประการ ดังนี้ ประการที่ 1 การโอนคริปโทเคอร์เรนซีจากศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลในต่างประเทศมายังศูนย์ซื้อขาย สินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศไทย ทำให้กรมสรรพากรไม่สามารถทราบต้นทุนที่แท้จริงของคริปโทเคอร์เรนซีที่โอน เข้ามา และการให้ผู้เสียภาษีแสดงต้นทุนด้วยตนเอง (Self-Declaration) อาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ โดยทั่วไปแล้ว การสำแดงต้นทุน ผู้เสียภาษีจำเป็นต้องเก็บเอกสารหลักฐานเพื่อแสดงหรือยืนยันต้นทุนของตนเอง เช่น ใบเสร็จ ซึ่งในทางปฏิบัติผู้เสียภาษีอาจไม่สามารถหามาแสดงได้ นอกจากนี้ ยังเป็นการยากต่อกรมสรรพากร

ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานต้นทุนดังกล่าว เนื่องจากหลักฐานการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบดิจิทัลและมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศต่าง ๆ

ประการที่ 2 ผู้ลงทุนที่มีการซื้อ-ขายบ่อยครั้ง (อาจมีการซื้อขายถึงมากกว่า 100 ครั้งต่อวัน) ทำให้เกิดความยุ่งยากในการเก็บรวบรวมเอกสารและหลักฐานเกี่ยวกับต้นทุนของของคริปโทเคอร์เรนซี การคำนวณต้นทุนจึงเป็นภาระสำหรับผู้เสียภาษีอย่างมาก ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีการออกกฎหมายบังคับให้ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นผู้คำนวณผลกำไร-ขาดทุนจากการซื้อ-ขายสินทรัพย์ดิจิทัลให้ผู้ลงทุน เนื่องจากการจัดทำข้อมูลดังกล่าวเป็นต้นทุนที่ค่อนข้างสูงสำหรับประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล อย่างไรก็ตาม พบว่าผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นไปได้ในทางปฏิบัติที่ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลจะเป็นผู้คำนวณภาระภาษีให้แก่ผู้ลงทุนหากมีการบรรเทาภาระต้นทุนจากภาครัฐ เนื่องจากแนวทางดังกล่าวช่วยลดภาระการตรวจสอบและการพิสูจน์ต้นทุนของผู้เสียภาษี รวมทั้งข้อมูลจากตัวกลางย่อมมีความน่าเชื่อถือกว่าการให้ผู้เสียภาษีแสดงต้นทุนด้วยตนเอง

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพบว่า ผู้ประกอบการบางส่วนมีการหารือกับผู้ให้บริการภายนอก (Third-Party) ที่สามารถช่วยบริษัทในการคำนวณภาระภาษีให้กับลูกค้าได้ โดยค่าใช้จ่ายโดยประมาณสำหรับบริษัทในการจ้าง Third Party มาช่วยในการคำนวณกำไรสำหรับการเสียภาษีให้กับลูกค้านั้นอาจสูงถึง 300 บาทต่อลูกค้าแต่ละราย ทั้งนี้ หากมีการบังคับให้ผู้ประกอบการคำนวณภาระภาษีให้กับลูกค้า อาจประสบปัญหาข้อมูลไม่แม่นยำและครบถ้วนของได้ เนื่องจากสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถโอนไปมาระหว่างแพลตฟอร์มได้ง่ายซึ่งผู้ประกอบการมีความกังวลใจว่าจะทำให้ลูกค้าได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ทางภาครัฐอาจพิจารณาระยะเวลาผ่อนผัน (Grace Period) ให้กับผู้ประกอบการในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาระบบของตนเอง

อย่างไรก็ดี การโอนคริปโทเคอร์เรนซีจากต่างประเทศเข้ามายังศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศไทย ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลจะไม่ทราบต้นทุนของสินทรัพย์ดิจิทัลดังกล่าว จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพบว่า มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาสำหรับกรณีดังกล่าวได้ 2 วิธี ได้แก่ (1) กำหนดให้ต้นทุนของสินทรัพย์ดิจิทัลนั้นเท่ากับราคาของตลาด ณ เวลาที่โอนเข้ามา (Market Price Default) และ (2) ให้ผู้ลงทุนแจ้งต้นทุนด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม การให้ผู้ลงทุนแจ้งต้นทุนด้วยตนเองอาจพบปัญหาการวางแผนภาษีโดยการกำหนดระยะเวลาการโอนคริปโทเคอร์เรนซีเข้ามาเมื่อราคาตลาดสูงเกินกว่าต้นทุนจริง (ทำให้กำไรต่ำกว่าความเป็นจริง) คณะผู้วิจัยเห็นว่าการกำหนดราคาคริปโทเคอร์เรนซีที่โอนจากต่างประเทศเป็นศูนย์มีความเหมาะสมมากกว่า เนื่องจากผู้เสียภาษีสามารถนำหลักฐานมาแสดงต่อกรมสรรพากรได้หากต้นทุนจริงสูงกว่าที่มีการกำหนดไว้

ประการที่ 3 ผู้ลงทุนบางส่วนไม่มีความรู้ทางด้านการจัดทำบัญชี แม้ว่ากรมสรรพากรจะออกคู่มือให้คำแนะนำวิธีปฏิบัติในการคำนวณต้นทุนทั้งที่เป็นวิธีเข้าก่อนออกก่อน (The first-in first-out : FIFO) หรือวิธีต้นทุนถัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving Average Cost) อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ลงทุนและผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่เกี่ยวข้องพบว่า ผู้ลงทุนบางส่วนเห็นว่าคู่มือคำแนะนำของกรมสรรพากรยังมีความยากต่อการทำความเข้าใจ ซึ่งผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลบางรายได้จัดทำคำอธิบายอย่างง่ายเกี่ยวกับวิธีการคำนวณและเสียภาษีให้กับลูกค้าของตน ดังนั้น กรมสรรพากรอาจพิจารณาปรับปรุงคู่มือให้เข้าใจง่ายมากขึ้น

ด้านความเป็นไปได้ทางกฎหมาย: สูง

ปัจจุบันกระทรวงการคลังมีกรอบฐานอำนาจในการจัดเก็บภาษีเงินได้ที่เกินจากที่ลงทุนอยู่แล้วตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 โดยถือว่าเงินได้ที่เกินจากที่ลงทุนเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ณ) แห่งประมวลรัษฎากร โดยไม่ต้องออกกฎหมายเพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การจัดเก็บภาษีดังกล่าวมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้เสียภาษี การกำหนดผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นผู้รวบรวมข้อมูลการซื้อขายของผู้ลงทุนแต่ละรายนำเสนอส่งแก่กรมสรรพากรเพื่อประโยชน์ต่อการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพนั้น สามารถพิจารณาแก้ไขได้โดยการเพิ่มประมวลรัษฎากร มาตรา 3 สัตตรส “เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร ให้บุคคลดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีหน้าที่รายงานข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่มีธุรกรรมลักษณะเฉพาะในปีที่ล่วงมา ” โดยเพิ่มเติมให้ผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นผู้มีหน้าที่รายงาน และการเพิ่มให้ธุรกรรมการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นธุรกรรมเฉพาะ โดยเพิ่มข้อความในมาตรา 3 สัตตรส กำหนด "รายการข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่มีธุรกรรมลักษณะเฉพาะที่ต้องรายงานตามวรรคหนึ่ง และวิธีการรายงาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง" ซึ่งกรมสรรพากรต้องหารือร่วมกับสำนักงาน ก.ล.ต. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ อาจจะต้องมีการหารือร่วมกับ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมร่วมด้วย เพื่อพิจารณาการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบภาษี

(2) แนวทางจัดเก็บ Transaction Tax

จากปัญหาในเชิงปฏิบัติในการคำนวณกำไร-ขาดทุนสุทธิเพื่อเสีย Capital Gains Tax ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น ผวนกับข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้ลงทุนและผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลบางส่วนเสนอให้มีการพิจารณานำแนวทางการจัดเก็บภาษีประเภทอื่นที่อาจมีความเหมาะสมมากกว่า Capital Gains Tax มาใช้ เช่น มีการเสนอให้จัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับคริปโทเคอร์เรนซี เป็นต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นภาษีในรูปแบบเดียวกันกับ Transaction Tax ที่มีการจัดเก็บจากการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์

ภาษีธุรกิจเฉพาะเป็นภาษีที่เรียกเก็บจากธุรกิจที่เกี่ยวกับการเงิน การธนาคาร โรงรับจำนำ และประกันชีวิต ตลาดจนการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางการค้าหรือการหากำไร รวมถึงการให้กู้ยืมเงิน ค่าประกัน แลกเปลี่ยนเงินตรา ออก ซื้อ หรือขายตัวเงิน และรับส่งเงินไปต่างประเทศด้วยวิธีต่าง ๆ

ด้านความเป็นธรรมผู้เสียภาษี: ต่ำ

การจัดเก็บ Transaction Tax มีความเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษีน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ Capital Gains Tax เนื่องจาก Transaction Tax เป็นการจัดเก็บทุกครั้งที่มีการทำธุรกรรม โดยไม่ได้คำนึงถึงผลกำไรขาดทุน ซึ่งอาจจะไม่สอดคล้องกับหลักการในการบรรเทาภาระภาษีให้สอดคล้องกับความสามารถในการเสียภาษี ทั้งนี้ การจัดเก็บภาษีดังกล่าวอาจทำให้ต้นทุนธุรกรรมของการซื้อ-ขายสินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศไทยสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับ การไปลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งจากการศึกษากรณีตัวอย่างในต่างประเทศ พบว่าประเทศส่วนใหญ่ไม่มีการจัดเก็บภาษีในลักษณะนี้ นอกจากนี้ยังอาจส่งผลให้เกิดการแข่งขันด้านค่าธรรมเนียมระหว่างศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลต่าง ๆ

ด้านการอำนวยความสะดวกแก่รัฐ: ปานกลาง

คณะผู้วิจัยใช้ข้อมูลมูลค่าการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลในปี พ.ศ. 2565 ที่รวบรวมโดยสำนักงาน ก.ล.ต. มาใช้เพื่อประมาณการรายได้หากมีการจัดเก็บ Transaction Tax ในอัตราร้อยละ 0.1 ซึ่งเท่ากับอัตราที่จะจัดเก็บสำหรับการซื้อ-ขายหลักทรัพย์ (คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบหลักการการเก็บภาษีดังกล่าว เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2565) โดยประมาณการรายได้จากการจัดเก็บ Transaction Tax สำหรับ คริปโทเคอร์เรนซีในปี พ.ศ. 2565 มีมูลค่าประมาณ 580 ล้านบาท ซึ่งเป็นมูลค่าไม่สูง เนื่องจากสถานะของตลาด คริปโทเคอร์เรนซีที่ตกต่ำในขณะนั้น

แนวนโยบาย	ประมาณการรายได้ปี 2565
Transaction Tax อัตราร้อยละ 0.1	580 ล้านบาท

ที่มา : ประเมินโดยคณะผู้วิจัย (2566)

ด้านความเป็นไปได้ทางปฏิบัติ: สูง

การเก็บ Transaction Tax มีต้นทุนในการปฏิบัติและความซับซ้อนน้อยกว่า Capital Gains Tax ค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นการจัดเก็บกับทุกธุรกรรมในอัตราที่เท่ากัน และเป็นภาษีที่จัดเก็บผ่านตัวกลางได้ทันทีที่มีการทำธุรกรรม โดยผู้ลงทุนไม่ต้องเก็บหลักฐานหรือเอกสารในการยื่นเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นอกจากนี้ Transaction Tax อาจช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่นักลงทุนรายใหญ่ที่มีการทำธุรกรรมเป็นจำนวนมากต่อวัน อย่างไรก็ดี ในปัจจุบันยังไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักลงทุนไทยว่ามีความถี่ของการซื้อ-ขายสินทรัพย์ดิจิทัลอย่างไร ซึ่งหากมีข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของ Transaction Tax ได้ดียิ่งขึ้น แต่หากพิจารณาข้อมูลพฤติกรรมของการลงทุนในหลักทรัพย์พบว่าการลงทุนในลักษณะที่เป็น High Frequency Trading (HFT) คิดเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงประมาณร้อยละ 30 ซึ่งหากวิเคราะห์จากลักษณะของสินทรัพย์ดิจิทัลที่สามารถแบ่งหน่วยการลงทุนได้ จึงทำให้มีความเป็นไปได้ว่า พฤติกรรมการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลอาจมีลักษณะของการลงทุนแบบ HFT สูงกว่าการลงทุนในหลักทรัพย์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีอาจสูงกว่าที่ประมาณการในอนาคต

ด้านความเป็นไปได้ทางกฎหมาย: ปานกลาง

เนื่องจากในปัจจุบันคริปโทเคอร์เรนซีถือเป็นบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ประเภทหนึ่ง ตามมาตรา 77/1(10/1) แห่งประมวลรัษฎากรอันอยู่ภายใต้บทบัญญัติของภาษีมูลค่าเพิ่ม และในปัจจุบันกระทรวงการคลังมีกรอบฐานอำนาจในการเก็บภาษีสำหรับสินทรัพย์ดิจิทัล ภายใต้ พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ โดยคริปโทเคอร์เรนซีถูกนิยามภายใต้ความหมายของสินทรัพย์ (Asset) มิใช่สินทรัพย์ทางการเงิน ซึ่งหากมีการนำภาษี Transaction Tax มาใช้จะต้องมีการแก้ไขกฎหมาย รวมทั้งปรับปรุงนิยามของคริปโทเคอร์เรนซีใหม่ เนื่องจากการจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะจะถูกแยกออกมาจากธุรกรรมที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ด้วยเหตุผลว่าธุรกรรมบางประเภทคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มได้ยาก (ไม่สามารถคำนวณภาษีซื้อและภาษีขายได้)

ทั้งนี้ ผลจากการวิเคราะห์ทางเลือกนโยบายการจัดเก็บภาษีคริปโทเคอร์เรนซีเห็นว่า Capital Gains Tax เป็นแนวทางการจัดเก็บภาษีที่เหมาะสมสำหรับคริปโทเคอร์เรนซี และเห็นควรให้ผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นผู้รวบรวมข้อมูลการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล รวมทั้ง คำนวณกำไรขาดทุนจากการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลให้ผู้ลงทุน อย่างไรก็ดี ภาครัฐควรให้การสนับสนุนแก่ผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลในการ

พัฒนาระบบคำนวณภาษี ทั้งนี้ หากมีการลงทุนในการพัฒนาระบบควรให้สิทธิประโยชน์ภาษีเพิ่มเติม เนื่องจาก การพัฒนาดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อกรมสรรพากรในการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพ

6.1.3 ภาระภาษีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคริปโทเคอร์เรนซี

(1) ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT)

แม้ว่าในปัจจุบันกระทรวงการคลังได้ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการโอนคริปโทเคอร์เรนซี หรือโทเคนดิจิทัลในศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2565 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2566 (พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 744) พ.ศ. 2565) อย่างไรก็ตาม การยกเว้นจะสิ้นสุด ณ สิ้นปี พ.ศ. 2565 และยังไม่เป็นที่แน่ชัดว่าจะมีการพิจารณาขยายช่วงเวลา ของมาตรการดังกล่าวในอนาคตหรือไม่ ซึ่งปัจจุบันการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับคริปโทเคอร์เรนซียังทำได้ยาก ในเชิงปฏิบัติ เนื่องจากผู้ซื้อไม่ทราบว่าผู้ขายเป็นใคร

(2) ภาษีหัก ณ ที่จ่าย

ตามมาตรา 50 (2) (ฉ) แห่งประมวลรัษฎากร ได้กำหนดให้เงินได้เกินกว่าที่ลงทุนตามมาตรา 40(4)(ฉ) แห่งประมวลรัษฎากร ให้คำนวณหักอัตราร้อยละ 15 ของเงินได้ อย่างไรก็ตาม การจัดเก็บสำหรับ คริปโทเคอร์เรนซียังทำได้ยากในเชิงปฏิบัติ เนื่องจากผู้ซื้อไม่ทราบว่าผู้ขายเป็นใคร นอกจากนี้ การซื้อ คริปโทเคอร์เรนซีธุรกรรมหนึ่ง ๆ อาจมาจากการขายคริปโทเคอร์เรนซีของผู้ขายมากกว่าหนึ่งราย

6.2 การจัดเก็บภาษีสำหรับโทเคนดิจิทัล

6.2.1 ภาระภาษี (Tax Events) สำหรับโทเคนดิจิทัล

หากพิจารณาภาระภาษี (Tax Events) ที่เกิดขึ้นสำหรับโทเคนดิจิทัล (แผนภาพที่ 6-2) พบว่า ภาระภาษี ที่เกี่ยวข้องกับผู้เล่นในห่วงโซ่โทเคนดิจิทัลมี 4 ประเภท ได้แก่

(1) ภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporate Income Tax: CIT)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติร่างพระราชกฤษฎีกายกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่ม จากการขายโทเคนดิจิทัลเพื่อการลงทุน (Investment Token) โดยมีสาระสำคัญในการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลผู้ออก Investment Token สำหรับการเสนอขาย Investment Token ต่อประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่ได้กระทำตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 เป็นต้นไป และยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้ถือ Investment Token สำหรับการขาย Investment Token ที่ได้กระทำตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2561 เป็นต้นไป ไม่ว่ากระทำในหรือนอกศูนย์ซื้อขาย สินทรัพย์ดิจิทัล (Exchange) ที่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและ เงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด อย่างไรก็ตาม โทเคนดิจิทัลที่ไม่ใช่โทเคนเพื่อการลงทุนไม่ได้รับการยกเว้น CIT และ VAT ใน กรณีของ Utility Token แบบไม่พร้อมใช้ พบว่าในปัจจุบันยังมีการภาษีซ้อนในส่วนของภาษีมูลค่าเพิ่มของการระดม ทุน และภาษีมูลค่าเพิ่มเมื่อนำไปใช้แลกสินค้าและบริการ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่า การระดมทุน ด้วยโทเคนดิจิทัลในปัจจุบันมีลักษณะผสมทั้งเป็น Investment Token และ Utility Token (โทเคนดิจิทัลที่มี วัตถุประสงค์เพื่อระดมทุน แต่ในขณะเดียวกัน อาจมีสิทธิประโยชน์บางอย่างให้กับนักลงทุนด้วย) แต่ Utility Token แบบไม่พร้อมใช้มีต้นทุนมากกว่าการออก E-Voucher ซึ่ง สำนักงาน ก.ล.ต. อาจพิจารณาว่า Investment Token นั้นมี

ลักษณะคล้ายกับหลักทรัพย์ประเภทใด โดยพิจารณาจากหนังสือชี้ชวนหรือ White Paper และนำผลการพิจารณา มากำหนดแนวทางสำหรับจัดเก็บภาษีสำหรับ Investment Token นั้น ๆ ด้วย

(2) ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value-added Tax: VAT)

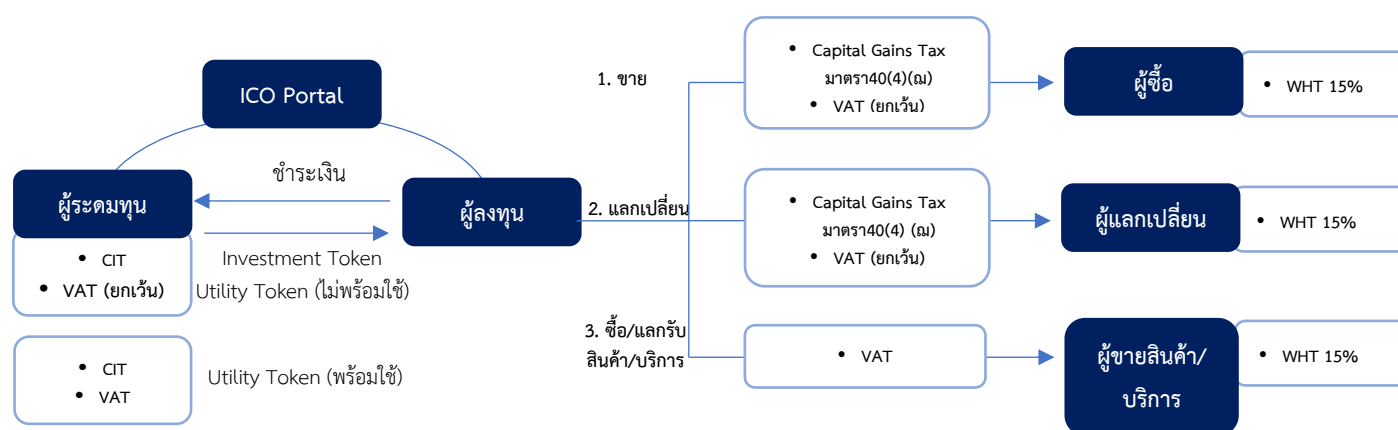
เนื่องจากในปัจจุบันคริปโทเคอร์เรนซีถือเป็นบริการประเภทหนึ่ง ตามมาตรา 77/1(10) แห่งประมวล รัษฎากรอันอยู่ภายใต้บทบัญญัติของภาษีมูลค่าเพิ่ม อย่างไรก็ตาม กระทรวงการคลังได้ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการ โอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลที่กระทำในศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจ สินทรัพย์ดิจิทัล ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2565 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2566 (พระราชกฤษฎีกาออกตามความใน ประมวลรัษฎากร ฉบับที่ 744 พ.ศ. 2565) และคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติร่างพระราชกฤษฎีกายกเว้นภาษีเงินได้นิติ บุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่มจากการขายโทเคนดิจิทัลเพื่อการลงทุน (Investment Token) ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

ทั้งนี้ หากมีการแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. หลักทรัพย์ฯ ในอนาคต ให้ Investment Token และ Utility Token ที่ ไม่พร้อมใช้เป็นหลักทรัพย์ การขาย Investment Token และ Utility Token ที่ไม่พร้อมใช้จะไม่มีภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามมาตรา 77/1 (10) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร

(3) Capital Gains Tax ในปัจจุบันการจำหน่าย จ่าย โอน หรือแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซี/โทเคนดิจิทัล เฉพาะซึ่งมีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุนถือเป็นเงินได้ตามมาตรา 40 (4) (ณ) แห่งประมวลรัษฎากร

(4) WHT สำหรับธุรกรรมระหว่างนิติบุคคลกับนิติบุคคลนั้นจะไม่มีภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ในกรณีโอน Investment Token แต่จะมีเฉพาะกรณีผู้มีเงินได้พึงประเมินเป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งตามมาตรา 50 (2) (ณ) แห่ง ประมวลรัษฎากร ได้กำหนดให้เงินส่วนแบ่งกำไร หรือผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือ ครอบครองโทเคนดิจิทัลตามมาตรา 40 (4) (ซ) แห่งประมวลรัษฎากร ให้คำนวณหัก ณ ที่จ่ายใน อัตราร้อยละ 15 ของเงินได้

แผนภาพที่ 6-2 ภาระภาษี (Tax events) กรณีโทเคนดิจิทัล

ที่มา : จัดทำโดยคณะผู้วิจัย

6.2.2 การวิเคราะห์ทางเลือกนโยบายการจัดเก็บภาษีสำหรับโทเคนดิจิทัล

ในส่วนนี้จะเน้นการวิเคราะห์ไปที่ภาระภาษีที่เกิดจากเงินส่วนแบ่งกำไร หรือผลประโยชน์อื่นใด ในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือครอบครองโทเคนดิจิทัล ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีข้อเสนอในการจัดเก็บ ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ตาม 2 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1: จัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละ 15 ตามมาตรา 50 (2) (ฉ) แห่งประมวล รัษฎากร และต้องรวมคำนวณปลายปี

แนวทางที่ 2: จัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละ 15 โดยให้เงินได้ที่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้ แล้วเป็นเงินได้ที่มีการเสียภาษีสุดท้าย (Final Tax) โดยผู้มีเงินได้สามารถเลือกที่จะนำมารวมหรือไม่รวมคำนวณใน การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตอนปลายปีได้ โดยสามารถสรุปการวิเคราะห์แนวทางการจัดเก็บ ทั้งสองแนวทางได้ดังตารางที่ 6-2

ตารางที่ 6-2 ตารางเปรียบเทียบการวิเคราะห์ทางเลือกนโยบายการจัดเก็บ ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

การวิเคราะห์ทางเลือกนโยบาย	แนวทางที่ 1	แนวทางที่ 2
ความเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษี	สูง	สูง
การอำนวยความสะดวกแก่รัฐ	ปานกลาง	ปานกลาง
ความเป็นไปได้ทางปฏิบัติ	ต่ำ	สูง
ความเป็นไปได้ทางนโยบายและกฎหมาย	สูง	ปานกลาง

ที่มา : จัดทำโดยคณะผู้วิจัย (2566)

การวิเคราะห์แนวทางที่ 1: จัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละ 15 ตามมาตรา 50 (2) (ฉ) แห่งประมวลรัษฎากร

ด้านความเป็นธรรมผู้เสียภาษี: สูง

การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละ 15 โดยผู้มีเงินได้ต้องนำส่วนแบ่งกำไร หรือ ผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือครอบครองโทเคนดิจิทัลมารวมคำนวณในการยื่นแบบฯ ตอนปลายปี นั้น มีความเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษีสูง เนื่องจากสอดคล้องกับหลักความสามารถในการเสียภาษี (Ability to Pay) โดยผู้เสียภาษีที่มีเงินได้พึงประเมินไม่ถึงเกณฑ์ที่ต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 15 ยังสามารถ สามารถเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่าได้

ด้านการอำนวยความสะดวกแก่รัฐ: ปานกลาง

สำนักงาน ก.ล.ต. คาดการณ์ว่า ภายหลังจากการปรับปรุง พ.ร.บ. หลักทรัพย์ฯ จะมีการเสนอขาย Investment Token มากขึ้น ซึ่งคาดว่าจะมีมูลค่ารวมประมาณ 128,000 ล้านบาทในช่วง 2 ปีข้างหน้า หากในช่วง 2 ปี ICO มีการขยายตัวได้ตามคาดการณ์และสมมติฐานให้มีการจ่ายผลตอบแทนร้อยละ 5 ต่อปี ซึ่งก่อให้เกิดรายได้

แนวนโยบาย	ประมาณการรายได้
การประมาณภาษีที่ได้จากผลประโยชน์ตอบแทนของ Investment Token	$128,000 \times 0.05 \times 0.15 = 960$ ล้านบาท ต่อปี

ที่มา : คำนวณโดยคณะผู้วิจัย (2566)

อย่างไรก็ดี รายได้จากการประมาณการอาจน้อยกว่าหรือมากกว่าที่ประมาณการได้ เนื่องจากผู้เสียภาษีต้องนำเงินได้ไปรวมคำนวณในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตอนปลายปี ซึ่งอาจจะมีผู้เสียภาษีบางส่วนสามารถขอคืนภาษีได้ รวมทั้งผู้เสียภาษีบางส่วนที่ต้องชำระภาษีเพิ่ม

ด้านความเป็นไปได้ทางปฏิบัติ: ต่ำ

การที่ผู้เสียภาษีจะต้องนำเงินได้มารวมคำนวณในการยื่นแบบฯ ตอนปลายปี อาจทำให้ผู้เสียภาษีมีความยุ่งยากในการเก็บรวบรวมเอกสารเมื่อเทียบกับกรณีผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์

ด้านความเป็นไปได้ทางกฎหมาย: สูง

เป็นแนวทางตามกฎหมายปัจจุบัน ตามมาตรา 50 (2) (ฉ) แห่งประมวลรัษฎากร ได้กำหนดให้เงินได้เกินกว่าที่ลงทุนตามมาตรา 40(4)(ฉ) แห่งประมวลรัษฎากร หัก ภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15

การวิเคราะห์แนวทางที่ 2: จัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละ 15 โดยให้ เงินได้ที่ถูกหัก ภาษี ณ ที่จ่ายไว้แล้วเป็นเงินได้ที่มีการเสียภาษีสุดท้าย (Final Tax)

ด้านความเป็นธรรมผู้เสียภาษี: สูง

มีความเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษีสูง เนื่องจากผู้เสียภาษีที่มีเงินได้พึงประเมินไม่ถึงเกณฑ์ที่ต้องเสียภาษี ในอัตราร้อยละ 15 ยังสามารถเลือกที่จะนำเงินได้ไปรวมคำนวณในการยื่นแบบฯ แสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตอนปลายปีเพื่อเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่าได้

ด้านการอำนวยความสะดวกแก่รัฐ: ปานกลาง

สามารถประมาณการรายได้โดยใช้หลักการเดียวกับการประมาณการของแนวทางที่ 1 แต่อาจทำให้ภาครัฐจัดเก็บภาษีได้น้อยกว่าแนวทางที่ 1 เนื่องจากผู้เสียที่มีเงินได้พึงประเมินเกินเกณฑ์ที่ต้องชำระภาษีที่อัตราร้อยละ 15 โดยผู้เสียภาษีสามารถเลือกที่จะไม่นำเงินได้จากผลประโยชน์ตอบแทนการถือครองโทเคนดิจิทัลมารวมคำนวณในการยื่นแบบฯ ตอนปลายปีได้

ด้านความเป็นไปได้ทางปฏิบัติ: สูง

เป็นแนวทางที่ช่วยลดภาระแก่ผู้เสียภาษี โดยไม่ต้องการเก็บรวบรวมเอกสารหลักฐาน

ด้านความเป็นไปได้ทางกฎหมาย: ปานกลาง

กระทรวงการคลังต้องหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขวิธีการคำนวณภาษีตาม มาตรา 48 แห่งประมวลรัษฎากร

ทั้งนี้ ในส่วนประเด็นอื่น ๆ ในส่วนความเท่าเทียมในการะของผู้ประกอบการ ควรมีการแก้ไขปัญหาภาระภาษีในส่วนของการระดมทุนของ Utility Token โดยเฉพาะการระดมทุนของ Utility Token แบบไม่พร้อมใช้ให้มีลักษณะเช่นเดียวกับภาษีของ Investment Token ที่ได้รับการแก้ไขแล้วโดยการออกเป็นพระราชกฤษฎีกายกเว้นภาระภาษีชั่วคราวที่เกี่ยวข้องกับการระดมของ Utility Token แบบไม่พร้อมใช้ นอกจากนี้ ควรพิจารณาความเท่าเทียมของภาระภาษีของตัวกลางในกลุ่มผู้ประกอบการ Broker Dealer ให้มีภาระภาษีให้สามารถแข่งขันได้กับผู้ประกอบการกลุ่มอื่น ๆ

บทที่ 7

บทสรุปและข้อเสนอแนะทางนโยบาย ในการปรับปรุงนโยบายจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลที่เหมาะสมกับประเทศไทย

7.1 บทสรุป

นิยามของสินทรัพย์ดิจิทัลในแต่ละประเทศยังคงมีความแตกต่างกัน คณะผู้วิจัยได้ศึกษาการนิยามสินทรัพย์ดิจิทัลในต่างประเทศ ส่วนใหญ่นิยามคริปโตเคอเรนซีและโทเคนดิจิทัลเป็นสินทรัพย์ (Asset) เช่น ประเทศออสเตรเลีย เยอรมนี ลักเซมเบิร์ก สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และสวีเดน เป็นต้น ในขณะที่บางประเทศมีการนิยามว่าเป็นเครื่องมือทางการเงิน (Financial Instrument) เช่น อิตาลี เอสโตเนีย ญี่ปุ่น เป็นต้น โดยมีเอลซัลวาดอร์เพียงประเทศเดียวที่นิยามว่า เป็นเงินที่ใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย (Legal Tender)

โดยรูปแบบการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลของประเทศกลุ่มตัวอย่างจากการศึกษา จำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เยอรมนี ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และอินเดีย พบว่า ทุกประเทศจัดเก็บภาษีในลักษณะ Capital Gains Tax ทั้งนี้ ไม่พบว่ามีประเทศใดจัดเก็บภาษีในลักษณะ Transaction Tax อย่างไรก็ดี พบว่าสิงคโปร์ที่มีลักษณะพิเศษ เนื่องจากไม่มีการเก็บภาษีกำไรส่วนเกิน (Capital Gains) สำหรับสินทรัพย์ จึงไม่มีนโยบายในการจัดเก็บภาษีเงินได้จากกำไรส่วนเกินจากการขายสินทรัพย์ดิจิทัลเช่นเดียวกัน

เพื่อให้กระทรวงการคลังมีกรอบฐานอำนาจในการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล ตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ กระทรวงการคลังจึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากรโดยออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 ซึ่งมีการเพิ่มเติมประเภทเงินได้ที่ได้จากส่วนแบ่งของกำไรและเงินได้ที่เกินจากที่ลงทุน (Capital Gain) ถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) แห่งประมวลรัษฎากรที่ต้องนำมาคำนวณภาษี โดยมาตรา 3 ของพระราชกำหนดดังกล่าวได้มีการเพิ่ม (1) เงินส่วนแบ่งของกำไร หรือผลประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ได้จากการถือหรือครอบครองโทเคนดิจิทัล และ (2) ผลประโยชน์ ที่ได้รับการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัล ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งตีราคา เป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน (Capital Gain) เป็น (ซ) และ (ณ) ของ (4) ในมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร ตามลำดับ และมาตรา 4 ได้มีการกำหนดอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายของเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ซ) และ (ณ) เป็นร้อยละ 15 ในช่วงเดือนมีนาคม 2565 กระทรวงการคลัง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการคำนวณภาษีอนุโลมให้ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัล เฉพาะซึ่งตีราคา เป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน เป็นจำนวนเท่ากับผลขาดทุนจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลที่เกิดขึ้นในปีภาษีเดียวกัน (Capital Gain) ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการโอน คริปโทเคอร์เรนซี หรือโทเคนดิจิทัลในศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลของประเทศไทย และ (2) ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการโอนสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดย ธปท. รวมทั้งแก้ไขปัญหาระงับภาษีจากการระดมทุนของ ICO

เพื่อให้รับทราบถึงปัญหาและแนวนโยบายภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลได้ชัดเจน กลุ่มคณะผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมสินทรัพย์ดิจิทัล ประกอบด้วย กลุ่มนักลงทุน กลุ่มผู้ประกอบการ หน่วยงานกำกับ หน่วยงานจัดเก็บภาษี และผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย โดยมีประเด็นสัมภาษณ์เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรคในปัจจุบันและนโยบายภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลที่เหมาะสม โดยผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นในภาพรวมควรพิจารณาปรับปรุงรูปแบบการจัดเก็บภาษีให้เกิดความเป็นธรรมที่สามารถ

เทียบเคียงได้กับหลักการจัดเก็บภาษีในปัจจุบัน โดยมีประเด็นปัญหาสำคัญที่พึงพิจารณา 2 ประเด็นหลักได้แก่ (1) การจัดเก็บภาษีควรเป็น Capital Gains Tax หรือ Transaction Tax และ (2) การจัดภาษีสำหรับโทเคนดิจิทัล ควรจัดเก็บในลักษณะเทียบเคียงกับหลักทรัพย์สินหรือไม่ และประเด็นอื่น ๆ เช่น ความเท่าเทียมของภาระภาษีของผู้ประกอบการในแต่ละกลุ่ม เป็นต้น ซึ่งแนวโน้มในอนาคตสินทรัพย์ดิจิทัลจะยังมีแนวโน้มเติบโตซึ่งการแก้ไขปัญหาค่าจะช่วยทำให้ประเทศไทยอย่างยั่งยืนและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

7.2 ข้อเสนอแนะ

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ Policy Option Analysis ประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก มีข้อเสนอแนะ 3 ประเด็นดังนี้

(1) การจัดเก็บภาษีเงินได้ Capital Gains Tax เมื่อเปรียบเทียบกับ Transaction Tax เห็นว่าการจัดเก็บ Capital Gains Tax ในปัจจุบันมีความเหมาะสมกับสินทรัพย์ดิจิทัลในหลายมิติ ทั้งความเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษี ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ความเป็นไปได้ทางกฎหมาย แม้ว่าการอำนวยความสะดวกให้ภาครัฐอาจมีความไม่แน่นอน แต่เป็นหลักที่นานาประเทศเลือกปฏิบัตินิยมมากกว่าการจัดเก็บโดย Transaction Tax อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการต้องมีการลงทุนในระบบเพื่อคำนวณหา Capital Gain ตามหน้าที่ที่รัฐกำหนดเพิ่ม ภาครัฐอาจสนับสนุนเพื่อให้ผู้ประกอบการ เนื่องจากในปัจจุบันไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ หากกำหนดมีการส่งข้อมูล อาจแก้ไขเพิ่มเติมในส่วน ของมาตรา 3 สัตตรส แห่งประมวลรัษฎากร เพื่อกำหนดให้ตัวกลางเป็นผู้มีหน้าที่รายงาน และเพิ่มธุรกรรมเฉพาะที่ ต้องรายงาน ทั้งนี้ ภาครัฐอาจสนับสนุนสิทธิประโยชน์ทางภาษี เช่น การให้หักค่าใช้จ่ายสำหรับการลงทุนในระบบ การคำนวณภาษี เพื่อให้ผู้ประกอบการไม่ต้องแบกรับภาระจนเกินสมควร

(2) การจัดเก็บภาษีสำหรับโทเคนดิจิทัล ในกรณีของ Investment Token และ UT ไม่พร้อมใช้ เนื่องจากสินทรัพย์ดังกล่าวมีลักษณะในสาระสำคัญ (Substance) เช่นเดียวกับหลักทรัพย์ จึงเห็นควรกำหนดให้มีภาระ ภาษีให้ใกล้เคียงกันกับหลักทรัพย์ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม โดยเบื้องต้นเห็นว่าควรคำนวณภาษีเป็น Final Tax (เงินได้ที่มีการเสียภาษีครั้งสุดท้าย) โดยจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 48 แห่งประมวลรัษฎากร เพื่อกำหนดวิธี คำนวณภาษีแบบ Final Tax โดยปัจจุบัน Investment Token ที่ไม่ใช่หลักทรัพย์แต่อาจให้ปฏิบัติเหมือน หลักทรัพย์ หากในอนาคตโทเคนดิจิทัลถูกบรรจุภายใต้ พ.ร.บ. หลักทรัพย์ฯ แต่หากมีลักษณะพิเศษอื่นควร พิจารณาตามรายกรณี ทั้งนี้ เนื่องจากหลักกฎหมายของไทยใช้ลักษณะยึดตามแบบ (Form) เป็นหลักจึงจำเป็นต้อง อาศัยกรอบกฎหมายเพื่อเป็นตัวกำหนดว่าสินทรัพย์ดิจิทัลดังกล่าวจัดอยู่ในกลุ่มใด เพื่อให้สามารถจัดเก็บภาษีที่ เหมาะสมได้ต่อไป

(3) นอกจากนี้ ในส่วนความเท่าเทียมในภาระของผู้ประกอบการ ควรมีการแก้ไขปัญหาภาระภาษีในส่วนของ การระดมทุนของ Utility Token โดยเฉพาะการระดมทุนของ Utility Token แบบไม่พร้อมใช้ให้มีลักษณะ เช่นเดียวกับภาษีของ Investment Token ที่ได้รับการแก้ไขแล้วโดยการออกเป็นพระราชกฤษฎีกายกเว้นภาระ ภาษีซ้ำซ้อนที่เกี่ยวข้องกับการระดมของ Utility Token แบบไม่พร้อมใช้ นอกจากนี้ ควรพิจารณาความเท่าเทียม ของภาระภาษีของตัวกลางในกลุ่มผู้ประกอบการ Broker และ Dealer ให้มีภาระภาษีให้สามารถแข่งขันได้กับ Exchange รวมไปถึงควรพิจารณา ให้เกิดความเท่าเทียมในการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการไทยกับผู้ประกอบการ ต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการเติบโตของสินทรัพย์ดิจิทัลของประเทศไทยอย่างยั่งยืน

7.3 ข้อจำกัดในการศึกษาและข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต

(1) ข้อจำกัดในการศึกษา การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลโดยเฉพาะการลงทุนในประเทศ ยังไม่ครอบคลุมถึงแนวการติดตามผู้ลงทุนที่ลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งรวมไปถึงการลงทุนในรูปแบบอื่น ๆ ที่สามารถกระทำได้ในศูนย์ซื้อขายในต่างประเทศ เช่น การลงทุนในรูปแบบ Staking เป็นต้น

(2) ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต ควรมีการศึกษาเชิงปริมาณเพิ่มเติมโดยต้องอาศัยข้อมูลผู้ยื่นแบบเสียภาษี รวมถึงข้อมูลธุรกรรมที่เกิดขึ้นในการซื้อขายที่เพียงพอเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อขายของผู้ยื่นแบบเสียภาษี และผลกระทบของนโยบายภาษีต่อพฤติกรรมการซื้อขาย ทั้งนี้ การศึกษาวิเคราะห์เชิงปริมาณจะสามารถใช้อ้างอิงในการเสนอแนะปรับปรุงนโยบายภาษีและกฎระเบียบได้อย่างชัดเจนรอบด้านได้มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- เวทวงศ์ พวงทรัพย์ (2566). การจัดทำข้อเสนอนโยบายด้านทรัพย์สินดิจิทัล (Digital Assets) สำหรับประเทศไทย. การศึกษา วปอ. 65
- ธนาคารแห่งประเทศไทย (2565). แนวนโยบายภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทยเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัลและการเติบโตอย่างยั่งยืน (แนวนโยบาย Financial Landscape). Consultation paper
- นภัทรธมณต์ ก. (2022). ปัญหาการจัดเก็บภาษีในธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีภายใต้กฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่ม. *วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 243-276.
- มณีขวัญ จันทรร และคณะ (2559). การศึกษาแนวทางเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย, สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 5-10
- วรณกุล ศ., ชมชื่น น., & ฉลาดดี ภ. (2021). การศึกษาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลของผู้สนใจลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล. *วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้*, 3(2), 35-53.
- สมพัฒน์ ม., & เสถียรภาพ น. (2021). มาตรการทางกฎหมายในการจัดเก็บภาษีคริปโทเคอร์เรนซีในประเทศไทย. *วารสารการบริหารปกครอง (Governance Journal)*, 10(1), 130-158.
- สุขวรรณ ฤกษ์สมบูรณ์ดี (2566). ภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล. เอกสารบรรยายกองกฎหมาย กรมสรรพากร

ภาษาอังกฤษ

- Adam S. Hayes. Cryptocurrency value formation: An empirical study leading to a cost of production model for valuing bitcoin Bitcoin . Telematics and Informatics, Volume 34, Issue 7, 2017, Pages 1308-1321.
- Ajzen, I. & Fishbein, M. (1980). Understanding attitudes and predicting social behavior. Englewood, NJ: Prentice-Hall.
- Allingham, Michael G. and Agnar Sandmo (1972), Income tax evasion: A theoretical analysis. Journal of Public Economics 1, 323-338.
- Alm, James & Sanchez, Isabel & Juan, Ana. (1995). Economic and Noneconomic Factors in Tax Compliance. Kyklos. 48. 3-18.
- Aste, Tomaso, The Fair Cost of Bitcoin Bitcoin Proof of Work (June 27, 2016). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2801048> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2801048>
- Baek, C. and Elbeck, M. (2015) Bitcoin Bitcoin s as an Investment or Speculative Vehicle? A First Look. Applied Economics Letters, 22, 30-34.
- Baur, D.G., Lee, A.D., Hong, K. (2018) Bitcoin Bitcoin : medium of exchange or speculative assets? J Int Financial Mark Inst Money 54:177–189.
- Baur, Dirk G. and Dimpfl, Thomas, Asymmetric Volatility in Cryptocurrencies (September 18, 2018). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3347617>
- Clotfelter, Charles T, 1983. "Tax Evasion and Tax Rates: An Analysis of Individual Returns," The Review of Economics and Statistics, MIT Press, vol. 65(3), pages 363-373.
- Crane, Steven E. and Nourzad, Farrokh, "Inflation and Tax Evasion: An Empirical Analysis (1986). *Economics Faculty Research and Publications*. 591.
- David Yermack (2015). Handbook of Digital Currency. Bitcoin Bitcoin , Innovation, Financial Instruments, and Big Data 2015, Pages 31-43.
- David, R., & Benjamin C. (2023). Cryptocurrency Taxes 2 0 2 3 . Retrieved from <https://www.forbes.com/advisor/taxes/cryptocurrencytaxes/#:~:text=Taxes%20on%20Crypto%20Payments%2C%20Staking,your%20marginal%20income%20tax%20rate>
- Dirk G. Baur & Thomas Dimpfl, 2021. "The volatility of Bitcoin Bitcoin and its role as a medium of exchange and a store of value," Empirical Economics, Springer, vol. 61(5), pages 2663-2683, November.

- Ektha, S. (2023). Taxation on Cryptocurrency: Guide To Crypto Taxes in India 2023. Retrieved from <https://cleartax.in/s/cryptocurrency-taxation-guide>
- Fakhfekh, Mohamed & Jeribi, Ahmed & Ghorbel, Ahmed & Hachicha, Nejib. (2021). Hedging stock market prices with WTI, Gold, VIX and cryptocurrencies: a comparison between DCC, ADCC and GO-GARCH models. *International Journal of Emerging Markets*. ahead-of-print.
- Feng, Wenjun & Wang, Yiming & Zhang, Zhengjun. (2018). Can cryptocurrencies be a safe haven: a tail risk perspective analysis. *Applied Economics*. 50. 1-18.
- Fjeldstad, O. et al (2012) Peoples' Views of Taxation in Africa: a Review of Research of Determinants of Tax Compliance, CMI Working Paper 2012: 7, Bergen: CMI.
- Friedland, Nehemiah & Maital, Shlomo & Rutenberg, Aryeh. (1978). A Simulation Study of Tax Evasion. *Journal of Public Economics*. 10. 107-116. 10.1016/0047-2727(78)90008-7
- Fry, J. and Cheah, E.T. (2016) Negative Bubbles and Shocks in Cryptocurrency Markets. *International Review of Financial Analysis*, 47, 343-352.
- Georgoula, D. Pournarakis, C. Bilanakos, D. Sotiropoulos, G.M. Giaglis. Using time-series and sentiment analysis to detect the determinants of bitcoin Bitcoin prices SSRN (2015).
- GIZ (2010). Addressing Tax Evasion and Avoidance in Developing Countries. Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.
- IEA (2022), World Energy Outlook 2022, IEA, Paris <https://www.iea.org/reports/world-energy-outlook-2022>, License: CC BY 4.0 (report); CC BY NC SA 4.0.
- Internal Revenue Service (2020). Income Tax Treatment of Digital Tokens. Retrieved from https://www.iras.gov.sg/media/docs/default-source/e-tax/etaxguide_cit_income-tax-treatment-of-digital-tokens_091020.pdf?sfvrsn=91dbe1f7_0
- Internal Revenue Service (2023), 1040 Form Instruction for Tax Year 2022. <https://www.irs.gov/pub/irs-dft/i1040gi--dft.pdf> [Access on 22 May 2023]
- Internal Revenue Service. GST: Digital Payment Tokens (Second Edition). Retrieved from https://www.iras.gov.sg/media/docs/default-source/e-tax/e-tax-guide_gst_digital-paymenttokens.pdf?sfvrsn=da8cafda_22
- IRAS (2020). GST: Digital Payment Tokens (Second Edition) Retrieved from https://www.iras.gov.sg/media/docs/default-source/e-tax/e-tax-guide_gst_digital-payment-tokens.pdf?sfvrsn=da8cafda_22
- IRAS (2020). Income Tax Treatment of Digital Tokens. Retrieved from https://www.iras.gov.sg/media/docs/default-source/e-tax/etaxguide_cit_income-tax-treatment-of-digital-tokens_091020.pdf?sfvrsn=91dbe1f7_0

- Katherine Baer, Ruud de Mooij, Shafik Hebous, Michael Keen. (2023) Crypto Poses Significant Tax Problems—and They Could Get Worse. Fiscal Policy. IMF BLOG.
- Kirchler, Erich & Hoelzl, Erik & Wahl, Ingrid. (2008). Enforced versus voluntary tax compliance: The “slippery slope” framework. *Journal of Economic Psychology*. 29.
- KPMG (2018) Retrieved from <https://kpmg.com/xx/en/home/insights/2018/10/united-states-indirect-taxguide.html#:~:text=There%20is%20no%20national%20sales,from%201%20to%205%20percent>
- Kirchler, Erich & Hoelzl, Erik & Wahl, Ingrid. (2008). Enforced versus voluntary tax compliance: The “slippery slope” framework. *Journal of Economic Psychology*. 29.
- Kristoufek, Ladislav. (2015). Ladislav Kristoufek- What are the main drivers of the Bitcoin price. Bitcoin price.
- Lasla, Nouredine & Al-Sahan, Lina & Abdallah, Mohamed & Younis, Mohamed. (2022). Green-PoW: An energy-efficient blockchain Proof-of-Work consensus algorithm. *Computer Networks*. 214. 109118. 10.1016/j.comnet.2022.109118.
- Masud, H., Thurasamy, R., & Ahmad, M.S. (2014). Parenting styles and academic achievement of young adolescents: A systematic literature review. *Quality and Quantity*.
- McKerchar, M., & Evans, C. (2009). Sustaining Growth in Developing Economies Through Improved Taxpayer Compliance: Challenges for Policy Makers and Revenue Authorities. *Law*.
- Michelle L. (2023). Crypto Tax India: Ultimate Guide 2023. Retrieved from <https://koinly.io/guides/crypto-tax-india>
- Mikesell, John & Birskyte, Liucija. (2007). The Tax Compliance Puzzle: Evidence from Theory and Practice. *International Journal of Public Administration*.
- National Tax Agency (2009) Payment Services Act No. 5 . Retrieved from <https://www.japaneselawtranslation.go.jp/en/laws/view/3965/en>
- Palil, M.R. (2010) Tax Knowledge and Tax Compliance Determinants in Self Assessment System in Malaysia. PhD Thesis, University of Birmingham, Birmingham.
- Pommerehne, Werner W & Weck-Hannemann, Hannelore, 1996. "Tax Rates, Tax Administration and Income Tax Evasion in Switzerland," *Public Choice*, Springer, vol. 88(1-2), pages 161-170, July.
- PricewaterhouseCoopers (2022). Annual Global Crypto Tax Report2022. Retrieved from <https://www.pwc.com/gx/en/financial-services/pdf/global-crypto-tax-report-2022.pdf>

- Rauchs, M., et al. (2018). 2nd Global Cryptoasset Benchmarking Study. SSRN. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3306125>
- Saad, N. (2012) Perception of Tax Fairness and Tax Compliance Behavior: A Comparative Study. *Jurnal Pengurusan*, 36, 89-100.
- Shahzad, S.J.H., Bouri, E., Roubaudm D., Kristoufek, L., Lucey, B.. Is Bitcoin Bitcoin a better safe-haven investment than gold and commodities?. *Int. Rev. Financ. Anal.* (2019)
- Smales L.A. (2019). Bitcoin Bitcoin as a safe haven: is it even worth considering?. *Finance Res. Lett.*, 30 (2019), pp. 385-393.
- Taxbit (2023). Complete Guide to Crypto Taxes for 2023. Retrieved from <https://taxbit.com/cryptocurrency-tax-guide/#how-to-determine-crypto-gains-or-losses>
- Wärneryd, K.-E., & Walerud, B. (1982). Taxes and economic behavior: Some interview data on tax evasion in Sweden. *Journal of Economic Psychology*, 2(3), 187–211.
- Yitzhaki, Shlomo, 1974. "Income tax evasion: A theoretical analysis," *Journal of Public Economics*, Elsevier, vol. 3(2), pages 201-202, May.
- Zac M., (2023). The Essential Guide to Crypto Tax in Japan Retrieved from <https://tokentax.co/blog/crypto-taxes-in-japan> [Access on 22 May 2023]
- Zhang, Y., Abbas, M., & Iqbal, W. (2022). Perceptions of ghg emissions and renewable energy sources in Europe, Australia and the USA. *Environmental Science and Pollution Research*, 29(4), 5971–5987

ภาคผนวก ก
อภิธานศัพท์

คำศัพท์	คำอธิบาย
Cryptocurrency	หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือ เครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยมีความประสงค์ที่จะใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้า บริการ หรือสิทธิอื่นใด หรือแลกเปลี่ยนระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัล และให้หมายความรวมถึงหน่วยข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์อื่นใดตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด
Bitcoin	สกุลเงินดิจิทัลที่ใช้แลกเปลี่ยนกันได้อย่างอิสระผ่านเครือข่ายที่เรียกว่า ‘Blockchain’ ซึ่งทำงานแบบกระจายศูนย์ ไม่ต้องอาศัยคนกลางมาควบคุม แต่ผู้ใช้ทุกคนในเครือข่ายสามารถเข้าถึงและตรวจสอบธุรกรรมที่เกิดขึ้นบน Blockchain นั้นได้
Airdrop	การแจกคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนเป็นรางวัล หรือให้แก่สำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรมตามเงื่อนไขที่กำหนด
Mining	กระบวนการตรวจสอบโดยการประมวลผลทางคณิตศาสตร์ โดยผู้ตรวจสอบจะได้ผลตอบแทนเป็นเหรียญที่ทำการตรวจสอบธุรกรรม
Yield Farming	เป็นการนำสินทรัพย์ดิจิทัลมาฝากเอาไว้บนแพลตฟอร์มธุรกรรมดิจิทัลเพื่อให้ได้รับผลตอบแทนซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของส่วนแบ่งค่าธรรมเนียมจากผู้ให้บริการแพลตฟอร์ม หรืออาจเป็นดิจิทัลโทเคนบนแพลตฟอร์มนั้น ๆ ก็ได้
Cryptographic	การเข้ารหัสข้อมูล เป็นแนวทางปฏิบัติในการปกป้องข้อมูล โดยใช้อัลกอริทึมและใช้กุญแจเข้ารหัส (Secret Key) สำหรับทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลมีความปลอดภัย โดยที่บุคคลที่สามไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่แลกเปลี่ยนกันได้
Proof of Work (PoW)	การพิสูจน์ด้วยการทำงาน คือชุดกฎคำสั่งหรือ Protocol ที่ถูกตั้งไว้โดยกลุ่มนักพัฒนาของเหรียญนั้น ๆ โดยจุดประสงค์หลักๆ ที่สร้างมันขึ้นมาก็เพื่อป้องกันการโจมตีแบบ DDoS (Distributed denial-of-service attack) หรือการโจมตีที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์หลายๆ เครื่องส่ง request เข้ามาเพื่อโจมตี Sever เดียวโดยหวังให้เครื่อง Server นั้นทำงานหนักและล่ม
Proof of Stake (PoS)	กลไกที่ใช้ในการตรวจสอบธุรกรรมที่เกิดขึ้น โดยผู้ใช้งานสามารถขุดเหรียญและตรวจสอบธุรกรรมของตนเองได้จากจำนวนเหรียญที่ถืออยู่ หรือเรียกง่าย ๆ ว่าจำนวนเหรียญคริปโทเคอร์เรนซีที่นักขุดแต่ละคนครอบครองมีผลอย่างมากต่ออำนาจในการขุดเหรียญคริปโตฯ นั้น ๆ เนื่องจากการขุดเหรียญที่ใช้กลไกฉันทามติอย่าง Proof of Stake ก็เหมือนการนำสินทรัพย์ไปค้ำประกันไว้ใน Pool หรือเรียกว่าการ Stake นั้นเอง สิ่งที่เราเจ้าของสินทรัพย์ได้กลับมาคือสิทธิในการตรวจสอบธุรกรรม ยิ่งมีสิทธิ์มากก็จะยิ่งได้ผลตอบแทนมากตามไปด้วย
Proof of Authority (PoA)	กลไกการใช้ “ชื่อเสียง” ของผู้ตรวจสอบธุรกรรม (Validator Node) เป็นตัวอ้างอิงในการตรวจสอบธุรกรรม
Blockchain	ระบบการจัดเก็บข้อมูลทำงานแบบไม่มีตัวกลางผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์
Digital Asset Exchange	ศูนย์กลางหรือเครือข่ายใด ๆ ที่จัดให้มีขึ้นเพื่อการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัล โดยการจับคู่หรือหาคู่สัญญาให้ หรือการจัดระบบหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้ซึ่งประสงค์จะซื้อ

คำศัพท์	คำอธิบาย
	ขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถทำความตกลงหรือจับคู่กันได้ โดยกระทำเป็นทางค้าปกติ
Initial Coins Offering (ICO)	การระดมทุนแบบดิจิทัลด้วยการเสนอขาย ดิจิทัลโทเคน (digital token) ผ่านระบบ Blockchain ต่อสาธารณชน
Token Digital	หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นเพื่อกำหนดสิทธิของบุคคลในการร่วมลงทุน (investment token) หรือสิทธิในการได้มาซึ่งสินค้าและ บริการหรือสิทธิอื่นๆ (utility token) ตามที่ได้ตกลงกับผู้ออกโทเคน ซึ่งอาจเสนอขายโทเคนผ่านกระบวนการ Initial Coin Offering (ICO)
Node	คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ใด ๆ ที่เชื่อมต่อในเครือข่าย Blockchain เครือข่ายสกุลเงินดิจิทัล โดยทุก ๆ โหนดจะเชื่อมต่อกัน เพื่อที่จะสื่อสารและช่วยดูแล ตรวจสอบความถูกต้อง และความปลอดภัยให้ บล็อกเชน
Ethereum	แพลตฟอร์มบนเครือข่าย Blockchain ที่ทำงานด้วย Smart Contract มีลักษณะแพลตฟอร์มเน้นกระจายศูนย์และ Open Source กล่าวคือ โปรแกรมเมอร์หรือนักพัฒนาเข้ามาเขียนโปรแกรม แก้ไข หรือดัดแปลงโค้ด พร้อมทั้งกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ สำหรับนำไปใช้งานบน Blockchain โดยมี Smart Contract ดำเนินการและรันระบบตามเงื่อนไขโปรแกรมที่กำหนดมา ส่งผลให้ผู้ใช้งาน Blockchain Ethereum ทำธุรกรรมต่าง ๆ ได้ โดยไม่ต้องผ่านตัวกลางอื่น การประยุกต์ใช้ Smart Contract และศักยภาพประมวลโดยรวมของแพลตฟอร์มที่มากกว่า Bitcoin

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงกรอบคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview)
สำหรับผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล และหน่วยงานจัดเก็บภาษี

ชุดคำถามที่ (1) สถานการณ์ตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลในปัจจุบัน
1.1) ท่านเห็นว่าตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลมีการเติบโตมากน้อยเพียงใดในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ทั้งในแง่ของจำนวนผู้ลงทุน มูลค่าการซื้อขาย ความหลากหลายของสินทรัพย์ดิจิทัล
1.2) จากประสบการณ์ที่ผ่านมาท่านมองเห็นโอกาสอะไรอีกบ้างในอุตสาหกรรมสินทรัพย์ดิจิทัล รวมทั้งรูปแบบการประยุกต์ใช้สินทรัพย์ดิจิทัลจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง นอกเหนือจากที่มีการประยุกต์ใช้ในปัจจุบัน
1.3) ท่านมีความเห็นอย่างไรกับกระบวนการ Tokenization ที่มีต่อโลกการเงินและภาคธุรกิจ
1.4) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อ Ecosystem และ Infrastructure ที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลของไทยในปัจจุบัน ยังขาดการสนับสนุนจากรัฐในด้านใดบ้าง
1.5) ท่านคิดว่าปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลของผู้ลงทุนชาวไทย
1.6) ท่านคิดว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ “สินทรัพย์ดิจิทัล” ของคนไทยอยู่ในระดับใด
1.7) ท่านมีมุมมองอย่างไรเกี่ยวกับกฎหมายและการกำกับควบคุมธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลของประเทศไทยในปัจจุบัน
1.8) ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อ กรณีที่ ก.ล.ต. ออกเกณฑ์กำกับทำให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลเพื่อไม่สนับสนุนการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นสื่อกลางชำระค่าสินค้าหรือบริการ (Mean of Payment)
1.9) การดำเนินการผ่าน ICO Portal ในปัจจุบันพบปัญหาอุปสรรคใดบ้าง
ชุดคำถามที่ (2) ปัญหาและอุปสรรคของนโยบายจัดเก็บภาษี
2.1) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการเก็บภาษี Capital Gains Tax สินทรัพย์ดิจิทัล
2.2) ท่านเห็นว่าปัจจัยใดบ้างที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดเก็บภาษี Capital Gains Tax สินทรัพย์ดิจิทัล
2.3) ท่านคิดว่าปัญหาใดเป็นอุปสรรคสำคัญที่สุดของการจัดเก็บภาษี Capital Gains Tax สินทรัพย์ดิจิทัล
2.4) ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อคู่มือคำแนะนำการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาคริปโทเคอร์เรนซี โทเคนดิจิทัลที่ออกโดยกรมสรรพากร
2.5) ท่านคิดว่าการจัดเก็บภาษี Capital Gains Tax เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลหรือไม่ อย่างไร
2.6) การที่ ก.ล.ต. ออกเกณฑ์ให้ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลจัดทำและส่งรายงานข้อมูลการซื้อขาย การแลกเปลี่ยน และ การลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลของลูกค่านั้น ในทางปฏิบัติพบปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง
ชุดคำถามที่ (3) แนวทางในการปรับปรุงนโยบายจัดเก็บภาษีดิจิทัลในประเทศไทย
3.1) ท่านคิดว่าการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับการระดมทุนด้วย Investment Token ช่วยส่งเสริมการระดมทุนได้มากน้อยเพียงใด
3.2) ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อแนวทางในการปรับปรุงโดยให้ Investment Token และ Utility Token อยู่ภายใต้ พ.ร.บ. หลักทรัพย์
3.3) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับข้อเสนอการเก็บภาษี หัก ณ ที่จ่าย ร้อยละ 0.1 (เทียบเคียงกับภาษีธุรกิจเฉพาะในตลาดหลักทรัพย์) และให้เป็น Final Tax
3.4) ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อข้อเสนอการเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะสินทรัพย์ดิจิทัล

3.5) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าศูนย์ซื้อขายควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกแก่ผู้ลงทุนในการคำนวณต้นทุนและภาระภาษี แทนผู้ลงทุน สำหรับภาษี Capital Gains Tax หากเห็นด้วย ท่านคิดว่าภาครัฐควรให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลืออย่างไรได้บ้าง
ชุดคำถามที่ (4) คำถามเฉพาะสำหรับหน่วยงานกำกับดูแล
4.1) ในขณะนี้สำนักงาน ก.ล.ต. มีการดำเนินการเพิ่มเติมอย่างไรบ้างเกี่ยวกับ IT Usage Capacity เพื่อใช้ติดตามตรวจสอบคุณภาพการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล
4.2) ความคืบหน้าของการปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล และหลักเกณฑ์สำหรับผู้ประกอบธุรกิจการเป็นศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นอย่างไรบ้าง
4.3) สำนักงาน ก.ล.ต. มีแนวทางในการดำเนินการอย่างไรต่อกรณี การเสนอขาย Tokens ที่เข้าข่ายเสี่ยงกฎหมายหลักทรัพย์โดยเอารูปแบบอยู่เหนือสาระ (form over substance) ซึ่งกระทำโดยใช้ชื่อว่าเป็น Utility Tokens หรือเป็นเพียงนำ Token ไปผูกกับการใช้สอย
4.4) ปัจจุบันมีความเป็นไปได้หรือไม่ ในการให้ผู้ประกอบการสินทรัพย์ดิจิทัลเปิดเผยข้อมูลธุรกรรมของนักลงทุนให้กับกรมสรรพากรเพื่อประโยชน์ในการเก็บภาษี เช่น มีการซื้อขาย transaction มากกว่า 100 ครั้งต่อปี ผู้ประกอบการต้องส่งข้อมูลให้กรมสรรพากร (คล้ายๆกับกรณีบัญชีธนาคารปัจจุบัน ที่หากมีเงินเข้าบัญชี 3,000 ครั้งขึ้นไป หรือ 400 ครั้ง ยอดรวมเกิน 2 ล้านบาท ธนาคารจะส่งข้อมูลให้สรรพากร)
4.5) สำนักงาน ก.ล.ต. มีแนวทางอย่างไรในการกำกับสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทใหม่ๆ ที่ปัจจุบันยังไม่อยู่ภายใต้ พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ เช่น กรณี NFT
4.6) สำนักงาน ก.ล.ต. มีความเห็นอย่างไร หากมีการเก็บภาษีโดยใช้ Transaction Tax แทน capital gains tax ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน / หากใช้แนวทางนี้ ก.ล.ต. มีข้อกังวลอย่างไร หรือไม่
ชุดคำถามที่ (5) คำถามเฉพาะสำหรับนักลงทุนสินทรัพย์ดิจิทัล
5.1) ปัจจุบันท่านมีการลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัลโดยวิธีใดบ้าง นอกเหนือจากการซื้อขายทั่วไป (เช่น Staking, Yield Farming, Mining เป็นต้น)
5.2) การที่มีการพูดถึงประเด็นการเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลมากขึ้นในโลกโซเชี่ยลในปี 2565 ส่งผลให้เงินลงทุนของท่านในสินทรัพย์ดิจิทัลลดลงหรือไม่ หรือเปลี่ยนแนวทางของท่านในสินทรัพย์ดิจิทัลอย่างไรหรือไม่
5.3) ท่านมีความรู้เกี่ยวกับแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล โดยกรมสรรพากรอยู่ในระดับใด
5.4) ในมุมมองของท่าน ท่านคิดว่ากรณีที่กรมสรรพากรมีการจัดสินทรัพย์ดิจิทัล ท่านคิดว่าแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีการเก็บ Capital Gains Tax มีความเป็นธรรมต่อท่านในฐานะนักลงทุนหรือไม่ หรือหากไม่ ท่านมีแนวทางอื่น ๆ ในการเสนอหรือไม่ เช่น จัดเก็บภาษีในอัตราที่เท่ากันทุกคนจาก Transaction เช่น Transaction Tax เป็นต้น
5.5) ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อคู่มือคำแนะนำการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาคริปโทเคอร์เรนซี โทเคนดิจิทัล ที่ออกโดยกรมสรรพากร / การที่ท่านต้องคำนวณต้นทุนเองผ่านวิธีแบบ FIFO / Weighted Moving Average เป็นภาระสำหรับท่านหรือไม่

ภาคผนวก ค

การสัมภาษณ์พิเศษผู้เชี่ยวชาญด้านการติดตามตรวจสอบธุรกรรมผู้เสียหาย

บริษัท TRM Lab เป็นบริษัทซึ่งให้บริการ โซลูชันด้านอัจฉริยะ Blockchain เพื่อตรวจหา ติดตาม และสืบสอบการฉ้อโกงและอาชญากรรมทางการเงินในสินทรัพย์ดิจิทัล TRM เป็นหน่วยงานที่ทำงานร่วมกรมสรรพากรสหรัฐอเมริกา และหน่วยงานสืบสวนกลาง หรือ FBI ของสหรัฐอเมริกา

TRM Lab ได้ให้ความเห็นที่เกี่ยวข้องว่าระบบ Blockchain เป็นระบบที่มีความโปร่งใส ซึ่งหน่วยงานจัดเก็บภาษีหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการติดตามด้านฟอกเงิน หากทราบตำแหน่งของ Wallet หรือ Transaction ในทางเทคนิคสามารถติดตามได้ อย่างไรก็ตาม การติดตามจะต้องดำเนินเป็นรายกรณี โดยส่วนใหญ่จะใช้กรณีของการฟอกเงิน การทำธุรกรรมกับกลุ่มผู้ก่อร้าย และมีบางกรณีที่ IRS (Internal Revenue Service) ของสหรัฐอเมริกาใช้สำหรับตรวจสอบการยื่นแบบเสียภาษี

กระบวนการดังกล่าวสามารถกล่าวได้ว่าเป็นการชันสูตรทางการเงิน (Forensic Finance) หรือการเข้าสู่กระบวนการสอบสวน (Investigate) สามารถติดตามโดยการดูจากธุรกรรมในช่วงการข้ามระหว่าง Block Chain (Bridge) ซึ่งจะต้องอันดับแรกจะต้องมีการรวบรวมรายชื่อ Wallet ที่มีความเสี่ยง หากมีธุรกรรมที่มีการติดต่อระหว่าง Wallet ที่มีความเสี่ยงกับ Wallet ที่มีการทำพิสูจน์ตัวตน เช่น KYC หรือมีการกระทำใด ๆ ที่ส่งผ่านมายังธนาคารพาณิชย์ ก็สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้หมด (Traceability) แม้แต่การเก็บข้อมูลใน Cold Wallet เพราะในท้ายที่สุดผู้ที่เก็บสินทรัพย์ดิจิทัล ต้องมีการนำสินทรัพย์ย้ายเพื่อนำเงินมาใช้ (Cash Out)

ภาคผนวก ง

สรุปงานสัมมนาเผยแพร่ผลงานวิจัย

เรื่อง การศึกษาแนวนโยบายจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลที่เหมาะสมกับประเทศไทย

(The Study of Appropriate Digital Asset Tax Policy for Thailand)

วันศุกร์ที่ 25 สิงหาคม 2566 เวลา 09.30 – 12.00 น.

ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Video Conference) และห้องประชุม 302 สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

คณะผู้วิจัยได้จัดงานสัมมนาเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและรับฟังความคิดเห็นจากผู้วิพากษ์และผู้เข้าร่วมสัมมนา กล่าวเปิดงานโดยที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจการคลัง (นายวุฒิพงศ์ จิตตั้งสกุล) โดยคณะผู้วิจัยได้เรียนเชิญผู้แทนภาครัฐและเอกชน โดยภาครัฐประกอบด้วย กรมสรรพากร สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย กลุ่มผู้ประกอบการประกอบด้วย บริษัท เมอร์เคิล แคปปิตอล จำกัด บริษัท คิวบิกซ์ ดิจิทัล แอสเสท จำกัด บริษัท เบเคอร์ แอนด์ แม็คเค็นซี่ จำกัด บริษัท เรียวเอสเตท เอกซ์โพเนนเชียล จำกัด บริษัท โทเคน เอกซ์ จำกัด โดยผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 48 ท่าน และได้เรียนเชิญผู้วิพากษ์เข้าร่วมให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัย จำนวน 2 ท่าน ประกอบด้วย

(1) ดร. เอกพล จงวิไลวรรณ Senior Economist (Public Finance) Public Management Financial Sector and Trade Division Asian Development Bank

(2) นางสาวชัชณี ภาวศุทธิกุล ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายสินทรัพย์ดิจิทัลและนวัตกรรมทางการเงิน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

โดยสรุปงานสัมมนาเผยแพร่ผลงานวิจัย และความเห็นของผู้วิพากษ์ และคำอธิบายในส่วนที่เกี่ยวข้องจากคณะผู้วิจัย ดังนี้

1. สรุปงานสัมมนาเผยแพร่ผลงานวิจัย

คณะผู้วิจัยได้นำเสนอความเป็นมาและความสำคัญ วัตถุประสงค์และระเบียบวิธีการวิจัย รวมถึงแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ มีสรุปผลการศึกษาที่สำคัญ แนวคิดทฤษฎี ระบบภาษีของไทยและต่างประเทศ พร้อมทั้งการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) และบทสรุปและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในปัจจุบันอาจยังมีข้อจำกัดและความเหมาะสมในหลายประการซึ่งเป็นการกีดขวางของกระทรวงการคลัง การศึกษานี้จึงจะมีการพิจารณาทบทวนโครงสร้างภาษีจากสินทรัพย์ดิจิทัลในปัจจุบันของประเทศไทย ผลการ Focus Group ศึกษาแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย โดยคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกให้แก่รัฐในทุกสถานะของตลาด ความง่าย และความเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษี

1.2 ทบทวนแนวคิดและทฤษฎี วรรณกรรมหรืองานวิจัย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

นิยามของสินทรัพย์ดิจิทัลในแต่ละประเทศยังมีความแตกต่างกัน คณะผู้วิจัยได้ศึกษาการนิยามสินทรัพย์ดิจิทัลในต่างประเทศ ส่วนใหญ่นิยามคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัลเป็นสินทรัพย์ (Asset) เช่น ออسترเลีย เยอรมนี ลักเซมเบิร์ก สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และสวีเดน เป็นต้น ในขณะที่

บางประเทศมีการนิยามว่าเป็นเครื่องมือทางการเงิน (Financial Instrument) เช่น อิตาลี เอสโตเนีย และ ญี่ปุ่น เป็นต้น โดยมีประเทศ เอลซัลวาดอร์เพียงประเทศเดียวที่นิยามว่า เป็นเงินที่ใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย (Legal Tender)

1.3 ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของไทยที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัล

สำหรับประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อตอบรับเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ในช่วงปี 2560 ได้มีการตราพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ในกรณีของประเทศไทย ถือว่าเป็น “สินทรัพย์” ซึ่งจะต้องอยู่ภายใต้ภาษีมูลค่าเพิ่ม และเพื่อให้กระทรวงการคลังมีกรอบฐานอำนาจในการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล ตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ ในส่วนของภาษีเงินได้ให้มีความชัดเจน กระทรวงการคลัง จึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากรโดยออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 ในช่วงเดือนมีนาคม 2565 กระทรวงการคลัง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการคำนวณภาษีโอนมูลค่าให้ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัล เฉพาะซึ่งมีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน เป็นจำนวนเท่ากับผลขาดทุนจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลที่เกิดขึ้นในปีภาษีเดียวกัน (Capital Gain) ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการโอน คริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลในศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลของประเทศไทย และ ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการโอนสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดย ธปท. รวมทั้งแก้ไขปัญหาระงับภาษีจากการระดมทุนของ ICO

1.4 กรณีศึกษาการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในต่างประเทศ

รูปแบบการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลประเทศกลุ่มตัวอย่างจากการศึกษา จำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เยอรมนี ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และอินเดีย พบว่า ทุกประเทศจัดเก็บภาษี Capital Gain Tax ทั้งนี้ ไม่พบว่ามีประเทศใดจัดเก็บภาษีในลักษณะ Transaction Tax อย่างไรก็ดี พบว่าสิงคโปร์มีลักษณะพิเศษเนื่องจากไม่มีการเก็บภาษีกำไรส่วนเกิน (Capital Gains) สำหรับสินทรัพย์ จึงไม่มีนโยบายในการจัดเก็บภาษีเงินได้จากกำไรส่วนเกินจากการขายสินทรัพย์ดิจิทัลเช่นเดียวกัน

1.5 การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก In-depth Interview

เพื่อให้รับทราบถึงปัญหาและแนวนโยบายภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลได้ชัดเจน คณะผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมสินทรัพย์ดิจิทัลประกอบด้วย กลุ่มนักลงทุน กลุ่มผู้ประกอบการ หน่วยงานกำกับ หน่วยงานจัดเก็บภาษี และผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรคในปัจจุบันและนโยบายภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลที่เหมาะสม โดยผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นในภาพรวมเห็นว่าควรพิจารณาปรับปรุง รูปแบบการจัดเก็บภาษีให้เกิดความเป็นธรรม สามารถเทียบเคียงได้หลักการการจัดเก็บภาษีในปัจจุบัน โดยพบ ประเด็นสำคัญ 2 ประเด็น (1) การจัดเก็บภาษีควรเป็น Capital Gains Tax หรือ Transaction Tax (2) การจัดภาษีสำหรับโทเคนดิจิทัลควรจัดเก็บให้ในลักษณะเทียบเคียงกับหลักทรัพย์หรือไม่ และประเด็นอื่น ๆ เช่น ความเท่าเทียมของภาระภาษีของผู้ประกอบการในแต่ละกลุ่ม ซึ่งแนวโน้มในอนาคตสินทรัพย์ดิจิทัลมีแนวโน้มเติบโตซึ่งการแก้ไขปัญหาจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันได้

1.6 การวิเคราะห์และประมวลผล

ผลการวิเคราะห์ เห็นว่า Capital Gains Tax การจัดเก็บภาษีโดย Capital Gains Tax มีความเหมาะสมกับสินทรัพย์ดิจิทัลในหลายมิติ ทั้งความเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษี ความเป็นไปได้ในทาง

ปฏิบัติ และ ความเป็นไปได้กฎหมาย แม้ว่าการอำนวยความสะดวกให้ภาคีรัฐอาจมีความไม่แน่นอน แต่เป็นหลักปฏิบัติสากลนิยมมากกว่าการจัดเก็บโดย Financial Transaction อย่างไรก็ดี ผู้ประกอบการต้องมีการลงทุนในระบบเพื่อคำนวณหา Capital Gain ภาคีรัฐอาจสนับสนุนเพื่อให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามหน้าที่ที่รัฐกำหนดเพิ่มไว้ หากกำหนดมีการส่งข้อมูล อาจแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของมาตรา 3 สัตตรส แห่งประมวลรัษฎากร

การจัดเก็บภาษี หัก ที่จ่าย Final Tax ในกรณีของ Investment Token/UT ไม่พร้อมใช้ Investment Token/UT จะมีลักษณะเฉพาะสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบได้อย่างอิสระ สามารถกำหนด Return Structure/Fractionalization แต่โครงสร้างหลักยังมีลักษณะใกล้เคียงกับหลักทรัพย์ เห็นควรกำหนดให้มีภาระภาษีให้ใกล้เคียงกัน โดยการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา 48 แห่งประมวลรัษฎากร

การแก้ปัญหาในส่วนอื่น ๆ ในอนาคต ควรพิจารณาแก้ไขภาระภาษีผู้ประกอบการในกลุ่มต่าง ๆ ให้เกิดความเท่าเทียมในการแข่งขันระหว่าง ผู้ประกอบไทย รวมถึงผู้ประกอบการต่างประเทศ ซึ่งส่งเสริมการเติบโตของสินทรัพย์ดิจิทัลของประเทศไทยอย่างยั่งยืน

1.7 บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลโดยเฉพาะการลงทุนในประเทศ ยังไม่ครอบคลุมถึงแนวการติดตามผู้ลงทุนที่ลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งรวมไปถึงการลงทุนในรูปแบบอื่น ๆ ที่สามารถกระทำได้ในศูนย์ซื้อขายในต่างประเทศ การวิจัยในอนาคตควรมีการศึกษาในลักษณะเชิงปริมาณในอนาคตหากมีข้อมูลผู้ยื่นแบบเสียภาษี รวมถึงข้อมูลธุรกรรมที่เกิดขึ้นในการซื้อขายที่เพียงพอเพื่อให้ได้สามารถวิเคราะห์ในเชิงลึกได้มากขึ้น

2. ความเห็นของผู้วิพากษ์และข้อเสนอแนะของงานวิจัย

2.1 ความเห็น ดร. เอกพล จงวิไลวรรณ ธนาคารพัฒนาเอเชีย

เห็นด้วยในหลักการการเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลว่าต้องให้ความสำคัญเรื่อง Fairness, Efficiency และ Simplicity ทั้งนี้ข้อเสนอแนะที่อาจแตกต่างกันออกไป โดยในการนำเสนอเห็นว่าเป็นการนำเสนอบริบทของไทยเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดเก็บในต่างประเทศ ซึ่งในทางปฏิบัติเห็นว่าปัญหาเกิดจากที่นักลงทุนในประเทศนำเงินไปลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการไทยสูญเสียความสามารถในการแข่งขันกับผู้ประกอบการต่างประเทศ และในทางปฏิบัติมีความยากในการพิสูจน์ทราบว่าต้นทุนการได้มาเป็นเท่าไร โดยเห็นว่าควรแสดงปัญหา (Pain Point) โดยเฉพาะเรื่องการขาดข้อมูล ซึ่งทางคณะวิจัยได้เกริ่นมาแล้วในเรื่องของ OECD จะมี Framework สำคัญคือ Crypto Asset Reporting Framework (CARF) โดยประเทศไทยเป็นชาติสมาชิกทาง OECD และกรมสรรพากร ได้มีการเสนอเข้าร่วม Mutual Administrative Assistance in Tax Matters (MAAC) ซึ่งจะช่วยในการ Common Reporting Standard (CRS) ซึ่งจะช่วยให้ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลในด้าน Crypto Asset ด้วยเช่นกัน ซึ่งควรจะเน้นในส่วนนี้ ซึ่งจะทำให้เมื่อนำเงินเข้ามาในประเทศไทยก็จะพิจารณาภาษีตามกฎหมายภายในได้

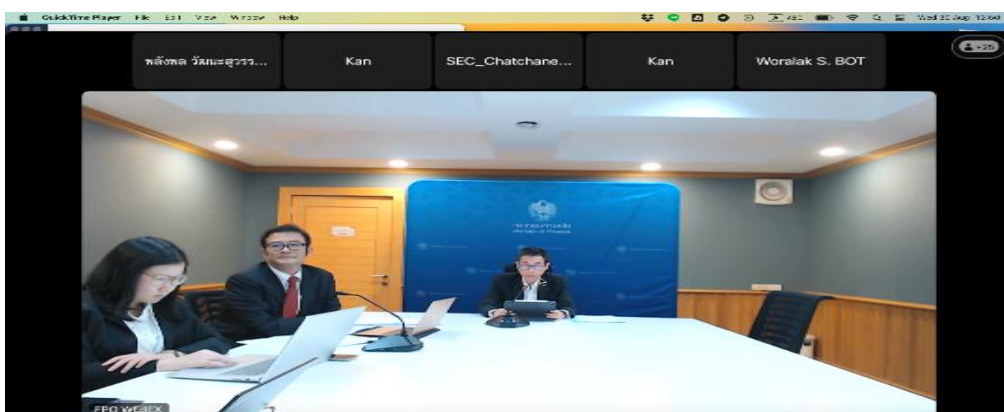
2.2 ความเห็น นางสาวชัชณี ภาวศุทธิกุล สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

เห็นว่าการนำเสนอวัตถุประสงค์ต่างๆ ทำได้ครบถ้วนสมบูรณ์และมีความชัดเจน ทั้งนี้ ต้องมองถึงการแข่งขันและนโยบายในการส่งเสริมอุตสาหกรรมสินทรัพย์ดิจิทัลระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ปัจจุบัน พ.ร.บ.

หลักทรัพย์ฯ และ พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ มีการซ้อนทับกัน แม้ว่าขณะนี้ สำนักงาน ก.ล.ต. อยู่ระหว่างการแก้ไข พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ โดยย้ายให้ Investment Token Utility Token ไม่พร้อมใช้มาภายใต้ พ.ร.บ. หลักทรัพย์ฯ โดยทั้งนี้ เห็นว่าการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลในกลุ่ม Investment Token และ Utility Token ไม่พร้อมใช้ ต้องการให้มีการเก็บในลักษณะเดียวกับหลักทรัพย์เนื่องจากมี Feature ของการระดมทุน รวมถึงเห็นด้วยกับการเก็บภาษีให้เป็น Final Tax เพื่อให้เกิดความชัดเจน และจัดการภาษีของการระดมทุนของ Utility Token ไม่พร้อมใช้ โดยหาก Underlying เป็น Carbon Credit โดยในกรณีปกติไม่ได้มีภาระภาษี หากออก Token ก็ไม่ควรมีภาระภาษีเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ Broker Dealer ควรจะมีหลักการเช่นเดียวกับกรณี Exchange หรือกรณีของ Fund Manager ก็เช่นเดียวกันเนื่องจากจะไม่ทราบว่าจะซื้อขายกับใคร ซึ่งเห็นด้วยกับข้อเสนอของงานวิจัย ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่าการศึกษาโดยการเปรียบเทียบการเก็บภาษีกลุ่มคริปโตเคอร์เรนซีกับหุ้น เห็นว่าจะไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ เนื่องจากหุ้นมีสิ่งที่ทรัพย์สินหนุนหลัง ส่วนคริปโตเคอร์เรนซีจะไม่มีอะไรหนุนหลัง นอกจากนี้ประเด็นอื่น ๆ การเก็บข้อมูลของผู้ประกอบการสามารถทำได้ แต่เนื่องจากผู้ประกอบการไม่ได้ทำระบบมาตั้งแต่เริ่มประกอบกิจการ ทั้งนี้ควรให้เวลากับผู้ประกอบการในการพัฒนาระบบเนื่องจากการเก็บข้อมูลของลูกค้าต้องใช้เวลาในการพัฒนา

3. คำอธิบายในส่วนที่เกี่ยวข้องจากคณะผู้วิจัย

ในส่วนของกรอบของ CRS จะเป็นกรอบที่สำคัญในการติดตามผู้มีที่ถิ่นฐานในประเทศไทยที่มีการเปิดบัญชีในต่างประเทศ อย่างไรก็ดี การรวบรวมข้อมูลธุรกรรมการซื้อขายในประเทศไทยยังต้องอาศัยอำนาจแก้ไขกฎหมายเพื่อรวบรวมธุรกรรมในประเทศไทย สำหรับกรณีการเปรียบเทียบระหว่างภาษีคริปโตเคอร์เรนซีและหุ้น เนื่องจากภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลยังคงเป็นเรื่องใหม่และส่วนใหญ่ในต่างประเทศพิจารณาสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นสินทรัพย์ ซึ่งจะเก็บภาษีในลักษณะหรือทำนองเดียวกับหลักทรัพย์ การเปรียบเทียบกับระบบภาษีที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นแนวทางมีความเหมาะสม แม้ว่าจะอาจจะไม่สามารถเปรียบเทียบได้อย่างชัดเจนก็ตาม

เอกสารสัมมนา

หัวหน้าโครงการ (Research Project Manager Profile)

